

COLLECTIO
Top 100

TRACY CHEVALIER

Făpturi
uluitoare

TRACY CHEVALIER

FĂPTURI ULUITOARE

Editura POLIROM
2017

Tracy Chevalier
Remarkable Creatures
Copyright © 2009

All rights reserved
© 2010, 2017 by Editura POLIROM, pentru traducerea
în limba română www.polirom.ro

Editura POLIROM
Iași, B-dul Carol I nr. 4; P.O. BOX 266, 700506
București, Splaiul Unirii nr. 6, bl. B3A, sc. 1, et. 1;
sector 4, 040031, O.P. 53

ISBN ePub: 978-973-46-6196-1
ISBN PDF: 978-973-46-6197-8
ISBN print: 978-973-46-7121-2

Coperta: Carmen Parii
Pe copertă: Peder Severin Krøyer (1851-1909),
O seară de vară pe plaja sudică din Skagen, 1893

Această carte în format digital (e-book) este protejată

prin copyright și este destinată exclusiv utilizării ei în scop privat pe dispozitivul de citire pe care a fost descărcată. Orice altă utilizare, incluzând împrumutul sau schimbul, reproducerea integrală sau parțială, multiplicarea, închirierea, punerea la dispoziția publică, inclusiv prin internet sau prin rețele de calculatoare, stocarea permanentă sau temporară pe dispozitive sau sisteme cu posibilitatea recuperării informației, altele decât cele pe care a fost descărcată, revânzarea sau comercializarea sub orice formă, precum și alte fapte similare săvârșite fără permisiunea scrisă a deținătorului copyrightului reprezintă o încălcare a legislației cu privire la protecția proprietății intelectuale și se pedepsesc penal și/sau civil în conformitate cu legile în vigoare.

TRACY CHEVALIER s-a născut în 1962 și a copilărit în Washington. Părăsește Statele Unite în 1984, stabilindu-se în Anglia. După ce lucrează câțiva ani ca redactor, obține masteratul în literatură la University of East England. Debutază în 1997 cu romanul *Albastru pur*, care s-a bucurat imediat de un succes răsunător. Doi ani mai târziu îi apare *Fata cu cerceș de perle*, considerat de *Publisher's Weekly* „un fenomen editorial” și care atinge în scurt timp cifra record de un milion de exemplare. În anul 2000, lanțul de librării Barnes & Noble îi acordă premiul pentru una dintre cele mai bine vândute cărți în S.U.A. Romanul este recompensat cu premiul cititorilor revistelor *People*, *Time* și *Elle*. În anul 2001 publică un al treilea roman, *Îngeri căzători*, frescă a Angliei edwardiene, aflat luni întregi pe lista de bestselleruri din Anglia și S.U.A. Au urmat apoi, printre altele, *Ultima fugară* (2013) și *La marginea livezii* (2016). Tracy Chevalier a adus un suflu nou romanului de atmosferă, în care reconstituirea istorică îi fascinează pe

cititorii de toate gusturile, de la rafinați până la adolescenți.

Această carte este pentru fiul meu, Jacob

1

Altfel decât toate pietrele de pe țărm

Toată viața am fost ca străfulgerată. Însă doar o singură dată fulgerul a fost adevărat. N-ar trebui să-mi aduc aminte de asta, pentru că nu eram decât un prunc în fașă. Și totuși îmi amintesc. Mă aflu pe un câmp, unde erau cai și călăreți care făceau acrobații. Apoi a izbucnit furtuna și o femeie care nu era mama m-a luat în brațe și m-a dus sub un copac. Cum mă ținea ea strâns, m-am uitat în sus și am văzut conturul frunzelor negre pe fundalul cerului alb.

Apoi s-a auzit un zgomot, de parcă toți copacii se prăbușeau în jurul meu, și am văzut o lumină strălucitoare, strălucitoare, ca și cum m-aș fi uitat la soare. M-a străbătut un curent. Era de parcă aș fi atins un tăciune fierbinte; am simțit miros de carne arsă și mi-am dat seama că trebuia să doară; cu toate astea, nu m-a durut. Mă simțeam ca un ciorap întors pe dos.

Cealalți au început să tragă de mine și să mă strige, dar eu nu puteam să scot niciun sunet. Am fost purtată în brațe undeva, apoi m-am simțit învăluită în căldură, dar nu era o pătură, ci ceva umed. Știam unde mă aflu pentru că era apă și eu cunoșteam apa – casa noastră era aproape de mare, o vedeam de la fereastră. Apoi am deschis ochii și de atunci simt că nu i-am mai închis.

Fulgerul le-a ucis pe femeia care mă ținea în brațe și pe cele două fete care se aflau lângă ea, dar eu am supraviețuit. Se spune că înainte de furtună eram tăcută și

bolnăvicioasă, dar că după aceea am devenit ageră și plină de viață. Nu pot spune dacă așa este sau nu, dar amintirea acelui fulger încă mă mai străbate ca un fior. E un însemn al clipelor peste măsură de vii din viața mea: când am văzut primul craniu de crocodil, pe care l-a găsit Joe, și când i-am găsit chiar eu restul scheletului; când am descoperit alte dihanii pe plajă; când l-am întâlnit pe colonelul Birch. Alteori simt cum lovește fulgerul și mă întreb de ce a venit iar. Uneori nu înțeleg prea bine, dar nu tăgăduiesc ce îmi spune fulgerul, pentru că eu și fulgerul suntem una. A intrat în mine pe când eram în fașă și nu a mai ieșit.

De fiecare dată când găsesc o fosilă simt un ecou al fulgerului, o tresărire care-mi spune: „Da, Mary Anning, tu ești altfel decât toate pietrele de pe țărm”. De aceea sunt o căutătoare de fosile: ca să simt din nou acea străfulgerare și acea deosebire, în fiecare zi.

2

O îndeletnicire murdară și misterioasă, nedemnă de o doamnă

Mary Anning conduce cu ochii. Acest lucru mi-a fost clar încă de când am întâlnit-o, pe vremea când era doar o copilă. Are ochii căprui, rotunzi și strălucitori, și pornirea vânătorilor de fosile de a căuta mereu ceva, chiar și atunci când se află pe stradă sau într-o casă unde n-ai cum să găsești vreun lucru demn de interes. Asta îi dă un aer energic, chiar și atunci când stă nemișcată. Surorile mele mi-au spus că și eu mă uit în toate părțile în loc să-mi țin privirea ațintită spre același obiect, deși pentru ele nu e un compliment, așa cum îl socotesc eu când vorbesc despre Mary.

Am observat de mult că oamenii au tendința de a

conduce cu o anumită trăsătură a feței sau a corpului lor. Fratele meu, John, de exemplu, conduce cu sprâncenele. Nu numai că acestea alcătuiesc două tufe dese de păr deasupra ochilor săi, dar sunt și trăsătura cea mai mobilă, conturându-i șirul gândurilor cu fiecare încrețire și netezire. El este cel de-al doilea dintre cei cinci copii ai familiei Philpot și singurul fiu, ceea ce l-a făcut responsabil pentru soarta celor patru surori după moartea părinților noștri. În astfel de împrejurări, oricine ar mișca zdravăn din sprâncene, chiar dacă el de mic a fost serios.

Sora mea cea mai mică, Margaret, conduce cu mâinile. Deși mici, au degete bine proporționate, lungi și elegante, și ea cântă la pian mai bine ca noi toate. Are obiceiul de a-și mișca mâinile în timp ce dansează și doarme cu ele deasupra capului, chiar și atunci când este frig în cameră.

Frances este singura dintre surorile Philpot care s-a măritat și ea conduce cu pieptul, ceea ce bănuiesc că explică lucrul acesta. Noi, fetele Philpot, nu suntem renumite pentru frumusețea noastră. Suntem osoase, cu trăsături pronunțate. În plus, banii familiei nu ajungeau decât pentru ca una dintre noi să încheie o căsătorie convenabilă și Frances a ieșit învingătoare, părăsind Red Lion Square ca să devină soția unui negustor din Essex.

Întotdeauna i-am admirat cel mai mult pe cei care conduc cu ochii, asemenea lui Mary Anning, pentru că ei par să înțeleagă mai bine lumea și mersul ei. De aceea mă înțeleg cel mai bine cu sora mea cea mai mare, Louise. Ea are ochii cenușii, ca toți din familie, și vorbește puțin, dar atunci când își ațintește privirea asupra ta, este imposibil să nu observi.

Și eu am vrut întotdeauna să conduc cu ochii, dar n-am avut norocul ăsta. Am o bărbie proeminentă și când îmi încleștez fălcile – mai des decât se cuvine, căci lumea mă îndârjește – bărbia mi se încordează și se ascute ca tăișul

unui topor. Odată, la un bal, l-am auzit pe un posibil pețitor spunând că nu avea curajul să mă invite la dans de teamă să nu se taie în chipul meu. Nu mi-am revenit niciodată cu adevărat după remarca aceea. Așa se explică de ce am rămas fată bătrână și de ce dansez atât de rar.

Mi-am dorit foarte mult să trec de la bărbie la ochi, dar am observat că oamenii nu-și schimbă trăsătura cu care conduc, la fel cum nu-și schimbă nici caracterul. Așa că n-am cum să scap de bărbia mea pronunțată, care ține lumea la distanță, de parcă ar fi întipărită în piatră, aidoma fosilelor pe care le colecționez. Sau cel puțin așa credeam.

Am cunoscut-o pe Mary Anning la Lyme Regis, acolo unde a trăit toată viața. Cu siguranță nu acolo m-aș fi așteptat să ajung să locuiesc. Londra, mai precis Red Lion Square, acolo am crescut noi, clanul Philpot. Deși auzisem de Lyme, așa cum auzi de stațiunile de la malul mării atunci când ajung la modă, nu fusesem niciodată acolo. De obicei, pe timpul verii mergeam în orașe din Sussex, precum Brighton sau Hastings. Când era încă printre noi, mama ținea neapărat să respirăm aer curat și să facem baie în mare, deoarece îmbrățișa opiniile doctorului Richard Russell, care scrisese o lucrare despre beneficiile apei de mare, atât pentru îmbăiere, cât și de băut. Eu refuzam să beau apă de mare, dar din când în când mă duceam să înot. Mă simțeam acasă la mare, deși nu-mi trecuse niciodată prin cap că asta se va adevăra la modul concret.

Oricum, la doi ani după moartea părinților noștri, fratele meu ne-a anunțat într-o seară la cină că se logodește cu fiica unuia dintre prietenii defunctului nostru tată, un avocat. L-am felicitat și îmbrățișat pe John, iar Margaret a cântat la pian un vals sărbătoresc. Dar în noaptea aceea am plâns în pat, ceea ce bănuiesc că au făcut și surorile mele, deoarece viața noastră la Londra, așa cum o știam, se încheiase. Odată ce fratele nostru se căsătorea, nu mai

rămânea destul spațiu și nici destui bani ca să locuim toate în Red Lion Square. Noua doamnă Philpot avea să-și dorească, bineînțeles, să fie stăpâna noului său cămin, pe care să-l umple cu copii. Trei surori erau de prisos, mai ales că nu se întrevedea posibilitatea de a ne găsi un soț. Eu și Louise știam amândouă că ne era scris să rămânem fete bătrâne. Cum aveam prea puțini bani, se presupunea că înfățișarea și firea noastră vor atrage un eventual soț, dar ale noastre erau prea neregulate ca să ne fie de-ajutor. Deși ochii îi înnobilau și-i luminau chipul, Louise era foarte înaltă – mult prea înaltă pentru majoritatea bărbaților – și avea mâinile și picioarele mari. În plus, era așa de tăcută încât îi neliniștea pe pețitori, care credeau că îi critică în gând. Probabil că asta și făcea. Cât despre mine, eu eram micuță, osoasă și ștearsă și nu puteam să flirtez, ci încercam să vorbesc despre lucruri serioase, ceea ce iarăși le tăia cheful bărbaților.

Urma să fim mutate deci, asemenea oilor care-și schimbau locul de pășunat de la un câmp la altul. Și John avea să fie păstorul nostru.

În dimineața următoare, la micul dejun, a așezat pe masă o carte pe care o împrumutase de la un prieten.

— M-am gândit că în vacanța de vară v-ar plăcea să mergeți într-un loc nou, nu tot la mătușa și unchiul din Brighton, ne-a sugerat el. Un mic tur de-a lungul coastei de sud, dacă vreți. Cum războiul cu Franța a întrerupt călătoriile pe continent, apar tot mai multe stațiuni la malul mării. S-ar putea să fie locuri care să vă placă mai mult decât Brighton. Eastbourne, poate, sau Worthing. Sau chiar și mai departe, către Lymington sau pe coasta Dorsetului: Weymouth sau Lyme Regis.

John recita numele acestor locuri ca și cum ar fi parcurs o listă pe care o avea în minte, însemnându-l pe fiecare în timp ce îi pronunța numele. Așa lucra mintea lui

ordonată de avocat. Era clar că stabilise deja unde voia să mergem; cu toate astea, ne mâna într-acolo cu blândețe.

— Aruncați o privire ca să vedeți ce v-ar plăcea.

A bătut ușor cartea cu degetele. Deși nu a spus nimic, știam toate că nu ne aflam doar în căutarea unei destinații de vacanță, ci a unui nou cămin, unde să trăim la un nivel ușor mai scăzut, fără să trebuiască să rămânem la Londra și s-o ducem ca niște sărăntoace.

Când John a plecat la birou, am ridicat cartea de pe masă. „*Ghidul stațiunilor balneare și de pe litoral pe anul 1804*”, am citit cu voce tare, ca să mă audă Louise și Margaret. Răsfoindu-l, am văzut că descrierile orașelor englezești apăreau în ordine alfabetică. Orașul Bath, care era un loc foarte la modă, avea, desigur, cele mai multe pagini, patruzeci și nouă, precum și o hartă mare și un pliant-vedere panoramică a orașului, cu fațadele clădirilor uniforme și elegante și dealurile din împrejurimi. Iubitul nostru Brighton avea douăzeci și trei de pagini și o descriere scilpitoare. M-am uitat la orașele pe care ni le pomenise fratele nostru, unele dintre ele doar niște sate pescărești ceva mai mari, a căror descriere plină de platitudini indiferente nu ocupa mai mult de două pagini. John făcuse un semn în dreptul fiecăruia. Am convingerea că citise fiecare descriere din carte și că le alesese pe cele mai potrivite. Își făcuse bine temele.

— Brighton ce are? a întrebat Margaret.

Tocmai citeam despre Lyme Regis și am făcut o grimasă.

— Iată răspunsul, i-am spus și i-am întins ghidul. Uită-te la locul însemnat de John.

— „Lyme este frecventat mai ales de persoanele din clasa de mijloc”, a citit Margaret cu voce tare, „care se duc acolo nu întotdeauna în căutarea sănătății pierdute, ci poate la fel de mult ca să-și vindece averile ciuntite sau ca să-și

reîmprospăteze veniturile sleite”.

A lăsat cartea să-i cadă în poală.

— Deci Brighton e prea scump pentru surorile Philpot, așa-i?

— Ai putea să rămâi aici cu John și soția lui, i-am propus într-un acces de generozitate. Cu una dintre noi ar putea să se descurce, cred. Nu trebuie să fim chiar toate exilate pe coastă.

— Prostii, Elizabeth, nimic n-o să ne despartă, a declarat Margaret cu o loialitate care m-a făcut s-o îmbrățișez.

În vara aceea am făcut turul coastei, după cum ne sugerase John, însoțite de mătușa și de unchiul nostru, de viitoarea noastră cumnată și de mama ei și de către John, atunci când a putut. Însoțitorii noștri făceau comentarii cum ar fi: „Ce grădini minunate! Îi invidiez pe cei care trăiesc aici tot anul și pot să se plimbe prin ele oricând doresc”; sau: „Această bibliotecă itinerantă este așa de bine garnisită încât ai putea crede că ne aflăm la Londra”; sau: „Nu-i așa că aerul de-aici e foarte blând și proaspăt? Mi-aș dori să pot respira așa un aer în fiecare zi”. Era exasperant să-i vezi pe ceilalți cum își dădeau cu părerea cu atâta nonșalanță despre viitorul nostru, mai ales pe cumnata noastră, care avea să preia casa Philpot și care nu trebuia să se gândească prea mult cum este să trăiești la Worthing sau Hastings. Comentariile ei au devenit atât de enervante încât Louise a început să inventeze pretexte ca să nu mai participe la plimbările în grup, iar eu făceam remarcă din ce în ce mai usturătoare. Numai Margaret se bucura de noutatea locurilor, chiar dacă îi stârneau râsul noroiul din Lymington sau teatrul rustic din Eastbourne. Cel mai mult i-a plăcut Weymouth, căci dragostea regelui George pentru oraș îi dăduse o notorietate mai mare, ceea ce însemna că

existau mai multe poștalioane care soseau zilnic de la Londra și Bath și, odată cu ele, o afluență continuă de oameni eleganți.

Cât despre mine, eu nu am fost în apele mele cea mai mare parte a călătoriei. Să știi că s-ar putea să fii silit să te muți într-un loc poate strica toată plăcerea de a-ți petrece acolo vacanța. Era greu să privesc vreuna dintre stațiuni altfel decât ca pe un loc inferior Londrei. Chiar și Brighton și Hastings, locuri pe care înainte îmi plăcea să le vizitez, păreau acum lipsite de spirit și de grație.

Când am ajuns la Lyme Regis, mai rămăseserăm doar Louise, Margaret și cu mine: John trebuise să se întoarcă la birou și le luase cu el și pe logodnica sa și pe mama acesteia, iar guta de care suferea unchiul nostru îi făcea din nou probleme, așa că s-a întors șontâc-șontâc, împreună cu mătușa, la Brighton. Am fost conduse la Lyme de o familie pe care o întâlнисerăm la Weymouth, care ne-a însoțit în trăsură și ne-a ajutat să ne instalăm într-o locuință de pe Broad Street, strada principală a orașului.

Dintre toate locurile pe care le-am văzut în vara aceea, Lyme m-a atras cel mai mult. Era deja septembrie, o lună minunată oriunde te-ai afla. Cu blândețea și lumina ei aurie, ea poate să îndulcească până și cea mai întunecată stațiune. Am fost binecuvântate cu vreme frumoasă și scutite de pretențiile familiei noastre. În sfârșit puteam să-mi formez propria părere despre locul unde urma să trăim.

Lyme Regis este un oraș care s-a supus geografiei sale mai degrabă decât a silit pământul să i se supună lui. Pantele dealurilor de la intrarea în oraș sunt atât de abrupte încât trăsurile nu le pot coborî, așa că pasagerii sunt lăsați în fața hanului Blazonul Reginei din Charmouth sau la răspântia de la Uplyme și sunt aduși până în oraș cu căruța. Drumul îngust coboară până pe țărm și-apoi întoarce brusc spatele mării și se îndreaptă din nou în sus

spre dealuri, ca și cum ar vrea doar să arunce o privire valurilor înainte de a fugi din calea lor. Valea, unde micul râu Lym se varsă în mare, formează piața din centrul orașului. Aici se află și Trei Cești – hanul principal – peste drum de Clădirea Vămile și de Sala Publică; deși modestă, aceasta se mândrește cu trei candelabre de sticlă și cu un bovindou frumos, cu vedere la mare. Casele se răsfiră dinspre centru, de-a lungul coastei și în susul râului, și prăvăliile, precum și tarabele pieței Shambles, se înșiruie în sus pe Broad Street. Nu este un oraș orânduit după un plan fix, așa cum sunt Bath, Cheltenham sau Brighton, ci unul care se întinde în toate părțile ca și cum ar încerca să scape din strânsoarea dealurilor și a mării, fără succes.

Dar asta nu este totul. Parcă ar exista două sate așezate unul lângă celălalt și unite printr-o plajă micuță, unde cabinele de scăldat stau aliniate, așteptând sosirea vilegiaturiștilor. Celălalt Lyme, la capătul vestic al plajei, nu se ferește de mare, ci îi vine în întâmpinare. E dominat de Cobb, un dig lung de piatră gri care se întinde în apă ca un deget și adăpostește țărmul, creând un port liniștit pentru bărcile pescarilor și pentru vasele comerciale care sosesc de pretutindeni. Digul e înalt de câteva picioare și destul de lat cât să-l parcurgă trei oameni braț la braț, ceea ce mulți vilegiaturiști și fac, deoarece oferă o priveliște frumoasă a orașului și a țărmului spectaculos de dincolo de dealurile unduitoare și de stâncile verzi, cenușii și maronii.

Bath și Brighton sunt frumoase în ciuda împrejurimilor, clădirile lor uniforme din piatră netedă fiind un artificiu care place ochiului. Lyme este frumos datorită împrejurimilor și în ciuda caselor sale obișnuite. Mi-a fost pe plac din prima clipă.

Și surorile mele au fost mulțumite de Lyme, din motive diferite. Pentru Margaret, lucrurile erau simple: era frumoasa balurilor de la Lyme. La optsprezece ani, era

proaspătă și plină de viață și pe cât de frumoasă putea fi vreodată o Philpot. Avea bucle negre minunate și brațe lungi pe care îi plăcea să le țină pe jumătate ridicate, astfel încât oamenii să le poată admira liniile grațioase. Dacă figura îi era puțin prea lungă și buzele puțin prea subțiri, iar tendoanele de la gât cam proeminente, asta nu conta la optsprezece ani. Avea să conteze mai târziu. Cel puțin, nu fusese înzestrată cu bărbia mea ca o toporișcă sau cu înălțimea nefericită a lui Louise. Puține puteau s-o egaleze în vara aceea la Lyme și domnii îi acordau mai multă atenție decât la Weymouth sau Brighton, unde avea o concurență mai mare. Margaret era fericită să meargă la toate balurile, umplându-și zilele dintre ele cu partide de cărți și ceaiuri la Sala Publică, făcând baie în mare și plimbându-se de-a lungul digului Cobb cu noii prieteni pe care și-i făcuse.

Lui Louise nu-i păsa de baluri și de cărți, însă descoperise mai devreme o zonă de lângă stâncile din vestul orașului care avea o floră surprinzătoare și niște poteci sălbatice și izolate, mărginite de pietre căzute și acoperite cu iederă și mușchi. Lucrul ăsta se potrivea și cu interesul ei pentru botanică, și cu firea sa retrasă.

Iar eu mi-am descoperit vocația la Lyme, în timpul unei plimbări de dimineață de-a lungul plajei Monmouth, la vest de Cobb. Ne întâlniserăm cu prietenii noștri din Weymouth, familia Durham, ca să căutăm niște stânci ciudate care se întindeau pe plajă, numite Cimitirul Șerpilor, care se vedeau doar pe timpul refluxului. Se aflau mai departe decât crezuserăm noi și plaja plină de pietre era greu de parcurs în pantofi subțiri. Trebuia să-mi țin ochii plecați ca să nu mă împiedic de pietre. Călcând între două, am observat o piatră cu un model vărgat. M-am aplecat și-am ridicat-o, primul gest din miile de astfel de gesturi pe care aveam să le fac de-a lungul vieții. Avea forma spiralată, cu dungi regulate și arăta ca un șarpe încolăcit, cu vârful

cozii în mijloc. Modelul său simetric era atât de plăcut privirii încât am simțit că trebuia s-o păstrez, deși n-aveam idee ce putea fi. Știam doar că nu putea fi doar o piatră.

Le-am arătat-o lui Louise și lui Margaret și-apoi și celor din familia Durham.

— Ah, e un șarpe de piatră, a declarat domnul Durham.

Aproape că am scăpat piatra, chiar dacă logica îmi spunea că șarpele nu putea fi viu. Totuși, nu putea fi doar o piatră. Apoi mi-am dat seama.

— E o... fosilă, nu-i așa? Am pronunțat cuvântul șovăind, pentru că nu eram sigură că membrii acelei familii din Weymouth îl cunoșteau.

Sigur că citisem despre fosile și văzusem unele expuse într-un cabinet de la Muzeul Britanic, dar nu știam că pot fi găsite atât de ușor pe plajă.

— Așa cred, a spus domnul Durham. Oamenii găsesc adesea astfel de lucruri pe aici. Unii localnici le vând drept curiozități. Le numesc „curioșenii”.

— Unde i-e capul? a întrebat Margaret. Arată ca și cum i-ar fi fost tăiat.

— Poate că i-a căzut, a sugerat domnișoara Durham. Unde ați găsit șarpele, domnișoară Philpot?

Le-am arătat locul și am căutat cu toții, dar n-am zărit capul vreunui șarpe prin jur. Curând, ceilalți și-au pierdut interesul și și-au continuat plimbarea. Eu am rămas să mai caut puțin și-apoi i-am urmat la rândul meu, deschizând pumnul din când în când ca să mă uit la piatra aceasta, primul meu specimen de amonit, cum aveam să aflu mai târziu că se numeau. Era ciudat să ții în palmă corpul unei făpturi, orice ar fi fost ea, dar în același timp îmi făcea și plăcere. Era reconfortant să-i țin strâns forma solidă, ca atunci când te sprijini de un baston sau de o balustradă.

La capătul plajei Manmouth, chiar înainte de Seven

Rocks Point, unde linia țărmului dispărea, am găsit Cimitirul Șerpilor. Era un pâlc de stânci netede de calcar pe care se găseau urmele spiralate, linii albe pe piatra cenușie, a sute de făpturi precum aceea pe care o țineam în palmă, doar că acestea erau enorme, fiecare de mărimea unei farfurii. Priveliștea era atât de ciudată și de dezolantă încât am privit cu toții în tăcere.

— Aceștia trebuie să fie boa constrictori, nu credeți? a spus Margaret. Sunt enormi!

— Dar în Anglia nu trăiesc șerpi boa, a spus domnișoara Durham. Cum au ajuns aici?

— Poate că trăiau aici acum câteva sute de ani, a sugerat doamna Durham.

— Sau poate acum o mie de ani sau cinci mii de ani, s-a aventurat domnul Durham. Ar putea fi foarte vechi. Poate că mai apoi boa au pornit către alte locuri.

Mie nu-mi păreau să arate a șerpi și nici a vreun animal pe care-l cunoșteam. M-am plimbat pe stânci, pășind cu grijă ca să nu calc peste făpturile acelea, chiar dacă era limpede că muriseră demult și că acum nu mai erau atât corpuri fizice, cât desene săpate în piatră. Era greu să-mi imaginez că fuseseră odată vii. Păreau eterne, ca și cum s-ar fi aflat acolo în piatră dintotdeauna.

Dacă urma să locuim în acel loc, aș fi putut veni să le văd oricând aș fi dorit, m-am gândit. Și să găsesc pe plajă șerpi de piatră mai mici, împreună cu alte fosile. Asta era ceva. Și mi se părea de-ajuns.

Fratele nostru a fost încântat de alegere. Pe lângă faptul că Lyme nu era un oraș scump, William Pitt cel Tânăr locuise aici în tinerețe, în timpul unei cure și John găsea încurajator faptul că un prim-ministru britanic aprecia locul în care își alunga el surorile. Ne-am mutat la Lyme în primăvara următoare, John găsindu-ne o casuță deasupra

magazinelor și a plajei, în capătul lui Silver Street, care urmează după Broad Street pe deal în sus, către ieșirea din oraș. La puțin timp după aceea, John și proaspăta sa soție au vândut casa noastră din Red Lion Square și, cu ajutorul financiar al familiei ei, și-au cumpărat o casă nouă pe Montague Street, aflată în vecinătate, lângă Muzeul Britanic. Nu intenționaserăm se ne rupem total de trecut prin alegerea noastră, dar așa s-a întâmplat. La Lyme nu ne rămăsese să ne gândim decât la prezent și la viitor.

Morley Cottage ne-a lăsat o impresie tare neplăcută, cu odăile sale mici, cu tavanele joase și podelele denivelate, atât de diferite de casa de la Londra în care crescuserăm. Era clădită din piatră, cu acoperiș de ardezie, și avea un salon, o sufragerie și o bucătărie la parter și două dormitoare la etaj, precum și o cămăruță în pod pentru servitoarea noastră, Bessy. Louise și cu mine împărțeam una din camere, lăsându-i-o pe cealaltă lui Margaret, care se plângea că stăteam să citim până noaptea târziu, Louise cărțile de botanică, iar eu pe ale mele de științele naturii. În căsuță nu încăpea pianul mamei noastre, canapeaua sau masa de mahon. A trebuit să le lăsăm la Londra și să ne cumpărăm piese de mobilier mai mici și mai ieftine de la Axminster, aflat în apropiere, și un pian micuț de la Exeter. Împuținarea spațiului și a mobilei o oglindea pe a noastră, de la o familie numeroasă cu mulți servitori și o mulțime de musafiri la o gospodărie de dimensiuni reduse, cu o singură servitoare care gătea și deretica, într-un oraș cu mai puține familii cu care puteam socializa.

Totuși, ne-am obișnuit repede cu noua locuință. Într-adevăr, după o vreme, vechea noastră casă din Londra părea prea mare. Din pricina tavanelor sale înalte și a ferestrelor uriașe, era greu de încălzit și mai mare decât era cu-adevărat nevoie; avea o grandoare ce părea falsă dacă nu-i caracteriza și pe locatari. Morley Cottage era o casă

potrivită pentru o doamnă, pe măsura caracterului și așteptărilor unei doamne. Bineînțeles, niciun bărbat nu a trăit vreodată cu noi acolo, așa că e ușor să gândesc astfel, dar cred că un bărbat cu rangul nostru în societate s-ar fi simțit inconfortabil în ea. John așa se simțea de câte ori venea pe la noi; se lovea mereu cu capul de bârne, se împiedica de pragurile inegale, se apleca pentru a se putea uita afară pe ferestrele joase, înainta șovăitor pe scările abrupte. Numai căminul din bucătărie era mai mare decât vatra din Bloomsbury.

Ne-am obișnuit, de asemenea, cu cercul de cunoștințe mult mai mic din Lyme. Este un loc singuratic – cel mai apropiat oraș cât de cât mare este Exeter, la douăzeci și cinci de mile către vest. Prin urmare, locuitorii săi, deși respectă convențiile sociale ale vremurilor noastre, sunt ciudați și imprevizibili. Pot fi înguști la minte, însă toleranți totodată. Nu e surprinzător că există în oraș mai multe confesiuni protestante. Sigur că biserica principală, St Michael, este încă anglicană, dar mai sunt și alte capele pentru cei ce pun la îndoială doctrina tradițională: metodiști, baptiști, quakeri sau congregaționaliști.

Mi-am făcut și câțiva prieteni la Lyme, dar m-a atras mai mult aerul de asprime al locului decât anumite persoane, asta până am cunoscut-o pe Mary Anning, firește. În ochii orășenilor, noi, surorile Philpot, am rămas ani în șir niște mlădițe londoneze răsădite prin părțile lor, care trebuiau privite cu un dram de suspiciune, dar și cu un pic de indulgență. Nu eram prea înstărite – cu o sută cincizeci de lire pe an trei femei nemăritate nu prea huzuresc –, dar o duceam cu siguranță mult mai bine decât mulți locuitori din Lyme, iar statutul nostru de londoneze educate din familia unui avocat ne aducea un oarecare respect. Faptul că niciuna dintre noi trei nu era măritată stârnea cu siguranță multe bârfe, dar cel puțin strâmbau din nas pe la spate și

nu fățiș.

Deși Morley Cottage nu avea nimic deosebit, ne oferea vederi splendide asupra golfului Lyme și a lanțului de dealuri estice care se întindeau de-a lungul coastei, punctate de cel mai înalt vârf, Golden Cap¹, și întinzându-se, în zilele senine, până la insula Portland, care se zărea din larg ca un crocodil scufundat cu totul, în afară de căpățâna lungă și plată. Mă trezeam adesea devreme și mă așezam la fereastră cu o ceașcă de ceai, privind cum răsare soarele și vârful își îndreptățește numele, și vederea aceasta îmi alina strângerea de inimă la gândul că ne mutaserăm în locul ăsta izolat și sărăcăcios de pe coasta de sud-vest a Angliei, departe de lumea agitată și plină de viață de la Londra. Atunci când soarele scălda dealurile, simțeam că pot suporta și chiar trage foloase de pe urma izolării noastre de aici. Cu toate astea, când era înnorat, când bătea un vânt furios sau când vremea era pur și simplu mohorâtă, simțeam că disper.

Nu a trecut mult de când ne instalaserăm la Morley Cottage și am știut cu siguranță că fosilele aveau să fie pasiunea mea. Pentru că trebuia să-mi găsesc o pasiune: aveam douăzeci și cinci de ani, era puțin probabil să mă căsătoresc vreodată și aveam nevoie de un hobby cu care să-mi umplu zilele. Uneori este atât de anost să fii doamnă.

Surorile mele își reclamaseră deja teritoriile. Louise lucra toată ziua pe brânci prin grădina de pe Silver Street, smulgând hortensii, pe care le considera vulgare. Margaret dădea frâu liber pasiunii sale pentru jocurile de cărți și pentru dans în Sala Publică. Ne bătea la cap pe mine și pe Louise să o însoțim când se ducea acolo, însă curând a găsit complici mai tineri. Nimic nu-i alungă mai abitir pe pețitori

¹ „Tichia de aur” (engl.). (n.t.)

decât compania a două surori nemăritate, făcând observații acide de după paravanul mâinilor înmănușate. Margaret de-abia împlinise nouăsprezece ani și încă își mai punea speranța în seratele de la Sala Publică, deși se plânga de calitatea provincială a dansurilor și a rochiilor.

Cât despre mine, a fost de-ajuns să descopăr de la bun început un amonit auriu sclipind pe plaja dintre Lyme și Charmouth ca să cedez în fața fiorului seducător pe care îl simți când găsești o comoară neașteptată. Am început să mă duc pe plajă din ce în ce mai des, deși la vremea aceea puține femei se interesau de fosile. Era considerată o îndeletnicire murdară și misterioasă, nedemnă de o doamnă. Mie nu-mi păsa. Nu voiam să impresionez pe nimeni cu feminitatea mea.

Fără îndoială, fosilele sunt o plăcere bizară. Nu toată lumea se dă în vânt după așa ceva, căci sunt osemintele unor făpturi cândva vii. Dacă te gândești prea mult la lucrul ăsta, te miri cum de ții în mâini un leș foarte vechi. Pe de altă parte însă, nu sunt din lumea asta, ci dintr-un trecut foarte greu de imaginat. De aceea mă atrag, însă acesta este și motivul pentru care prefer să colecționez pești fosilizați, cu modelele lor uluitoare de solzi și aripioare, pentru că seamănă cu peștii pe care-i mâncăm vinerea, prin urmare, par a face parte din prezent.

Datorită fosilelor am ajuns s-o cunosc pe Mary Anning și familia ei. Nu strânsesem decât câteva specimene când m-am hotărât că aveam nevoie de un cabinet în care să le expun cum se cuvine. Întotdeauna am fost cea mai organizată din familia Philpot, cea care aranjează florile lui Louise în vase, cea care a găsit un loc pentru porțelanurile aduse de Margaret de la Londra. Nevoia aceasta de a pune lucrurile în ordine m-a condus la atelierul din pivnița lui Richard Anning din Cockmoile Square, o piață din partea de jos a orașului. „Piață” este o descriere mult prea bombastică

pentru acel petic de spațiu deschis de mărimea unui salon din casa unei familii mai de văză. Deși situată la doi pași de piața principală a orașului, pe unde se plimbau persoanele elegante, Cockmoile Square era alcătuită din case dărăpănate în care trăiau și lucrau meșteșugari. Într-un colț al pieței se afla și micuța închisoare a orașului, cu butucii chiar în față.

Deși Richard Anning îmi fusese recomandat drept un tâmplar care făcea cabinete bune, oricum aș fi ajuns mai devreme sau mai târziu la el, fie doar și pentru a-mi compara fosilele cu cele de pe masa pe care tânăra Mary Anning o aranjase în fața atelierului. Era o copilă înaltă și subțire, cu brațe și picioare zdrene, obișnuită mai degrabă să muncească decât să se joace cu păpușile. Avea o figură destul de ștearsă și de plată, care devenea interesantă datorită ochilor căprui și pătrunzători, ca niște pietricele. În timp ce mă apropiam, scotocea într-un coș cu specimene, alegând amoniții și aruncându-i în boluri diferite, ca și cum s-ar fi jucat. Chiar și la vârsta aceea fragedă era în stare să deosebească diferitele feluri de amoniți, comparându-le liniile de sutură de pe corpurile spiralate. Și-a ridicat ochii de la munca ei, adresându-mi o privire însuflețită și plină de curiozitate.

— Vreți să cumpărați curioșenii, doamnă? Avem unele chiar drăguțe. Uitați-vă la crinul ăsta de mare, face doar o coroană.

Mi-a întins un exemplar frumos de crinoid, cu brațele lungi răsfirate întocmai ca petalele unui crin. Mie nu-mi plac crinii. Mirosul lor dulceag mi se pare prea sufocant, așa că prefer parfumurile mai aspre: o pun pe Bessy să-mi usuce așternuturile de pat pe tufișurile de rozmarin din grădina căsuței noastre, pe când pe ale surorilor mele le atârnă deasupra levănțicii.

— Vă place, doamnă... domnișoară? insistă Mary.

Am tresărit. Chiar era atât de evident că nu eram măritată? Sigur că da. În primul rând, nu se afla niciun soț prin preajmă, care să aibă grijă de mine și să mă răsfete. Dar mai era ceva ce observasem la femeile măritate, aerul de îngâmfare țeapănă pe care li-l dădea convingerea că nu trebuiau să-și facă griji pentru viitor. Femeile măritate erau ca pelteaua întărită în forma ei, în timp ce fetele bătrâne ca mine erau amorfe și imprevizibile.

Am bătut ușurel coșul pe care-l duceam.

— Am fosilele mele, mulțumesc. Am venit să vorbesc cu tatăl tău. Este înăuntru?

Mary a dat din cap arătându-mi scările care coborau către o ușă deschisă. M-am aplecat și am intrat într-o cameră mizeră și slab luminată, ticsită cu lemne și pietre și cu podeaua acoperită de rumeguș și pulbere grunjoasă. Mirosea în așa hal a lac încât era să dau înapoi, dar n-am putut, căci Richard Anning se zgâia la mine, iar nasul lui ascuțit și bine proporționat mă țintuia locului ca o săgeată. Nu-mi plac oamenii care conduc cu nasul: totul este atras către centrul chipurilor acestora și eu mă simt prizoniera concentrării lor.

Era un bărbat suplu, de înălțime mijlocie, cu păr negru, strălucitor și fălci puternice. Ochii aveau acea nuanță de albastru închis care ascunde gândurile. M-a enervat întotdeauna faptul că era foarte arătos, pentru că avea o fire aspră și limba ascuțită, iar uneori manierele sale lăsau de dorit. Nu-și trecuse însușirile fizice și fiicei sale, care poate ar fi avut mai multă nevoie de ele.

Stătea aplecat deasupra unui mic cabinet cu uși de sticlă, ținând în mână o pensulă înmuiată în lac. Mi-a fost antipatic din prima clipă pentru că nici măcar nu a lăsat pensula jos și de-abia dacă a aruncat o privire specimenelor mele în timp ce îi descriam ceea ce doream.

— Face o guinee, m-a anunțat.

Era o sumă strigătoare la cer pentru un cabinet de exponate. Oare credea că poate să profite de o fată bătrână de la Londra? Poate a crezut că eram plină de bani. Preț de o clipă, în timp ce mă uitam în ciudată la fața lui frumoasă, m-am gândit să aștept să trateze fratele meu cu el, data următoare când avea să vină de la Londra. Dar până atunci puteau să treacă multe luni și, pe lângă asta, nu puteam să las totul în seama fratelui meu. Eram nevoită să mă descurc și singură la Lyme, fără ca meșteșugarii să râdă pe seama mea.

Îmi era limpede, uitându-mă prin atelierul lui, că Richard Anning avea mare nevoie de clienți. Puteam să mă folosesc de lucrul acesta în avantajul meu.

— Ce păcat că ați propus o sumă atât de exorbitantă, am spus, împachetând fosilele în muselină și așezându-le la loc în coș. Aș fi gravat numele dumneavoastră pe fiecare sertar și oricine s-ar fi uitat la colecția mea l-ar fi văzut. Însă după câte văd, va trebui să mă duc în altă parte, la cineva mai rezonabil.

— O să arătați drăciile *alea* și altora? a dat Richard Anning din cap înspre coșul meu, iar uimirea lui mi-a întărit hotărârea: aveam să găsesc pe cineva la Axminster sau chiar la Exeter, dacă era nevoie, în loc să-i dau lui vreun ban. Am știut că nu avea să-mi placă de el niciodată.

— La revedere, domnule, i-am zis, întorcându-mă să urc scările.

Am fost împiedicată însă. Ieșirea mea dramatică din scenă a fost zădărnicită de Mary, care se proțapise în fața intrării și-mi stătea în drum.

— Ce curioșenii aveți? a întrebat ea, cu ochii la coș.

— Cu siguranță nimic care te-ar putea interesa pe tine, am murmurat eu, dând-o la o parte și ieșind în piață.

Uram faptul că pusesem la inimă tonul lui Richard Anning. Ce-mi păsa mie de părerea unui meșter de

cabinete? La urma urmei, socoteam că exemplarele mele erau destul de bune, pentru cineva care nu se apucase de mult de căutat fosile. Găsisem un amonit întreg, precum și bucăți din alții și scheletul lung al unui belemnit, cu vârful ascuțit intact și nu rupt, așa cum se găsesc de obicei. Însă vedeam, chiar în timp ce treceam mânăioasă pe lângă taraba familiei Anning, că fosilele lor le depășeau cu mult pe ale mele, atât în varietate, cât și în frumusețe. Erau întregi, curățate, variate și numeroase. Pe masa lor se aflau întinse specimene despre care nici nu știusem că erau fosile: bivalve de toate felurile, o rocă în formă de inimă cu un model, o făptură cu cinci brațe lungi și unduitoare.

Mary îmi ignorase replica nepoliticoasă și mă urmase afară.

— Aveți vreo verteberă?

M-am oprit, cu spatele la ea, la tarabă și la amărâtul ăla de atelier.

— Ce este o „verteberă”?

Am auzit un fâșâit lângă masă și clinchetul a două pietre care se ciocneau.

— Din spinarea unui crocodil, a spus Mary. Unii zic că ar fi dinții, dar eu și tata știm mai bine. Vedeți?

M-am întors să văd piatra pe care mi-o întindea. Era de mărimea unei monede de doi penny, deși mai groasă și rotundă, dar cu marginile pătrătoase. Avea o suprafață concavă, cu mijlocul afundat ca și cum cineva ar fi apăsător cu degetele cât era încă moale. Mi-am adus aminte de scheletul unei șopârle pe care îl văzusem la Muzeul Britanic.

— O vertebră, am corectat-o eu, ținând piatra în mână. Asta vrei să spui. Dar nu există crocodili în Anglia.

Mary a ridicat din umeri.

— Nu i-am văzut noi. Poate că s-au dus în altă parte. De pildă, în Scoția.

Nu m-am putut abține să nu zâmbesc.

Când am dat să-i înapoiez vertebra, Mary s-a uitat în jur să vadă unde era tatăl ei.

— Păstrați-o, mi-a șoptit.

— Mulțumesc. Cum te cheamă?

— Mary.

— E foarte amabil din partea ta, Mary Anning. O s-o prețuiesc.

Și chiar am prețuit-o. A fost prima fosilă pe care am expus-o în cabinetul meu.

E ciudat să mă gândesc acum la momentul acela, la prima noastră întâlnire. N-aș fi ghicit niciodată pe atunci că voi ajunge să țin la Mary mai mult decât la propriile mele surori. Cum poate o doamnă de douăzeci și cinci de ani din clasa de mijloc să conceapă o prietenie cu o copilă de rând? Cu toate astea, ceva la ea mă atrăgea încă de pe-atunci. Ne interesau pe amândouă fosilele, bineînțeles, dar era mai mult de-atât. Chiar pe vremea când era doar o copilă, Mary conducea cu ochii, iar eu voiam să învăț să fac la fel.

Mary a venit pe la noi câteva zile mai târziu, după ce a aflat unde locuim. Nu e greu să găsești pe cineva în Lyme Regis, unde nu există decât câteva străzi. A apărut la ușa din dos, pe când Louise și cu mine eram în bucătărie, rupând tulpinile florilor de soc pe care tocmai le adunaserăm, pentru a face un tonic. Margaret exersa un pas de dans în jurul mesei, încercând să ne convingă să facem șampanie din florile de soc, deși nu s-a oferit să ne ajute, ceea ce poate m-ar fi determinat să fiu mai deschisă la sugestia ei. Din pricina clămpănitului și trăncănitului ei, la început nu am observat-o pe tânăra Mary, care stătea rezemată de tocul ușii. Prima care a văzut-o a fost Bessy, când a intrat în bucătărie gâfâind cu zahărul pe care o trimiseserăm să-l cumpere.

— Cine-i acolo? Fugi de-aici, fato! a strigat ea,

umflându-și obrajii bucălați.

Bessy venise cu noi de la Londra și adora să se plângă de noua ei situație: urcușul abrupt dinspre oraș către Morley Cottage, briza aspră a mării, care îi dădea dureri în piept, accentul de nedeșluit al localnicilor pe care îi întâlnea în piața Shambles, crabii din golful Lyme, care-i provocau urticarie. Dacă în Bloomsbury Bessy fusese o fată aparent liniștită și zdravănă, Lyme scotea la iveală încăpățânarea din ea, pe care și-o exprima prin obraji. Noi râdeam pe ascuns de văicărelile ei, deși uneori puțin lipsea să o dăm afară, atunci când nu ne amenința ea însăși că ne lasă baltă.

Mary nu s-a urnit din pragul ușii, temperamentul lui Bessy neavând niciun efect asupra ei.

— Ce faceți acolo?

— Socată, am răspuns eu.

— Șampanie de soc, m-a corectat Margaret, însoțindu-și vorbele cu un gest amplu al mâinii.

— N-am băut niciodată așa ceva, a zis Mary, uitându-se la florile dantelate și amușinând aerul înmiresmat care umplea încăperea.

— Florile de soc se găsesc din belșug aici în iunie, a spus Margaret. Ar trebui să faceți ceva cu ele. Nu cu asta se ocupă oamenii de la țară?

M-am strâmbat auzind cuvintele arogante ale surorii mele. Dar Mary nu a părut jignită. În schimb, ochii ei au urmărit-o pe Margaret, care se învărtea acum prin cameră valsând, înclinându-și capul când spre un umăr, când spre celălalt și rotindu-și mâinile în ritm cu melodia îngânată.

Dumnezeu s-o aibă-n pază, mi-am zis, dacă o s-o admire pe cea mai nătângă dintre noi.

— Ce este, Mary?

N-am vrut s-o iau așa de din scurt.

Mary Anning s-a întors către mine, deși privirea îi era

mereu atrasă de Margaret.

— Tata m-a trimis să vă spun că vă face cabinetul pentru o liră.

— Așa deci? Renunțasem la ideea că voi avea un cabinet făcut de Richard Anning. Spune-i c-o să mă gândesc la propunerea lui.

— Cine este musafira noastră, Elizabeth? a întrebat Louise, cu degetele încă afundate în florile de soc.

— Dumneaei este Mary Anning, fiica meșterului de cabinete.

În clipa aceea, Bessy s-a întors de la masa unde scotea pe farfurie o tartă cu fructe lăsată să se răcească. A rămas cu gura căscată, uitându-se la Mary.

— Tu ești fata aia pălită de fulger?

Mary și-a lăsat privirea în jos și a dat din cap.

Ne-am uitat toate la ea. Până și Margaret s-a oprit din dans ca să se zgâiască la ea. Auziserăm de fata lovită de fulger, pentru că oamenii încă mai vorbeau despre asta, după atâta amar de timp. Era unul dintre acele miracole după care se dau în vânt orașele mici: copii care par să se fi înecat și care scupă apoi apa ca niște balene și revin la viață; bărbați care cad de pe stânci și apar după aceea fără nicio julitură, băieți călcați de trăsură care se ridică în picioare și n-au nimic, în afară de o zgârietură pe obraz. Astfel de miracole zilnice cimentează comunitățile, oferindu-le legendele de care să se minuneze. Nici prin gând nu mi-ar fi trecut, atunci când am cunoscut-o, că Mary putea fi fata lovită de fulger.

— Îți aduci aminte cum te-a izbit fulgerul? a întrebat-o Margaret.

Mary a ridicat din umeri, vizibil deranjată de interesul nostru subit.

Nici lui Louise nu-i plăcea soiul ăsta de atenție, așa că s-a străduit să ne întrerupă iscoada.

— Și pe mine mă cheamă Mary. Am fost botezată după bunicile mele. Dar nu-mi plăcea de bunica Mary la fel de mult ca de bunica Louise. A făcut o pauză. Ai vrea să ne ajuți?

— Ce trebuie să fac? a spus Mary pășind către masă.

— Mai întâi spală-te pe mâini, i-am poruncit eu. Louise, uită-te la unghiile ei!

Unghiile lui Mary erau pline de argilă gri, iar degetele ei boante erau încrețite de la calcar. Aveam să mă obișnuiesc și eu să am mereu degetele în halul ăsta.

Bessy încă se uita lung la Mary.

— Bessy, poți să faci curat în salon cât lucrăm noi aici, i-am amintit eu.

A mormăit ceva și a luat mătura.

— Nu mi-ar plăcea ca o fată pălită de fulger să vină la mine în bucătărie.

Am clătinat din cap.

— Deja ai devenit la fel de superstițioasă ca localnicii la care te uiți de sus.

Bessy și-a umflat iar obrazii, dând cu mătura de tocul ușii. M-am uitat la Louise și am zâmbit amândouă. Apoi Margaret a reînceput să valseze în jurul mesei, fredonând.

— Fie-ți milă, Margaret, du-te și dansează în altă parte! am strigat eu. Du-te și dansează cu mătura lui Bessy.

Margaret a râs și a făcut câteva piruete spre ușă, apoi a ieșit învârtindu-se pe hol, spre dezamăgirea tinerei noastre musafire. Louise deja o pusese pe Mary să rupă tulpinile florilor, având grijă să scuture polenul în vas și nu prin toată bucătăria. Odată ce a înțeles ce trebuia să facă, Mary a lucrat bine, oprindu-se doar atunci când Margaret a reapărut în odaie, cu un turban verde.

— O pană sau două? ne-a întrebat, ridicând mai întâi prima pană de struț și-apoi și pe cea de-a doua spre fâșia de pânză care-i încingea fruntea.

Mary o privea pe Margaret cu ochii mari. La vremea aceea, moda turbanelor nu sosise încă la Lyme, deși pot spune acum că Margaret a impus-o femeilor din oraș și, în câțiva ani, turbanele au devenit o prezență obișnuită pe Broad Street. Nu sunt sigură dacă se potrivesc la fel de bine cu croiala Empire a rochiilor precum alte acoperăminte și cred că unii chiar au răs în palme la vederea lor, dar oare rostul modei nu este să distreze lumea?

— Mulțumim că ne-ai ajutat cu florile de soc, a spus Louise când florile au fost puse la înmuiat în apa fierbinte cu zahăr și lămâie. O să-ți dăm și ție o sticlă atunci când va fi gata.

Mary Anning a dat din cap, după care s-a întors spre mine.

— Pot să mă uit la curioșeniile dumneavoastră, domnișoară? Nu mi le-ați arătat zilele trecute.

Am ezitat, pentru că mă simțeam puțin stingherită să dau în vileag ceea ce găsisem. Mary era neobișnuit de sigură pe ea, pentru o fată așa de tânără. Bănuiesc că se datora faptului că muncise de mică, deși eram tentată să pun lucrul acesta pe seama fulgerului. Dar, cum nu puteam să mă arăt șovăitoare, am condus-o pe Mary în sufragerie. Majoritatea oamenilor care intră în camera aceasta spun ceva despre priveliștea impresionantă a culmii Golden Cap, dar Mary n-a aruncat nici măcar o privire către fereastră. În schimb, s-a dus țintă la măsuța unde îmi întinsesem descoperirile, spre dezgustul lui Bessy.

— Ce sunt astea? a arătat ea bucățelele de hârtie din dreptul fiecărei fosile.

— Etichete. Ele indică momentul și locul unde am găsit fiecare fosilă și în ce strat de rocă, precum și ce ar putea fi aceasta. Așa se procedează la Muzeul Britanic.

— Ați fost acolo?

Mary cercetă încruntată fiecare etichetă.

— Sigur că da. Am crescut lângă muzeu. Tu nu îți notezi locul unde găsești fosilele?

Mary a ridicat din umeri.

— Nu știu nici să citesc, nici să scriu.

— Dar nu vei merge la școală?

A ridicat iar din umeri.

— Poate la școala de duminică. Acolo te învață să scrii și să citești.

— La St Michael?

— Nu, noi nu suntem anglicani. Suntem congregaționaliști. Capela noastră e pe Coombe Street.

Mary a ridicat un amonit de care eram foarte mândră, pentru că era întreg, nici ciobit, nici crăpat și spirala avea cute frumoase și egale.

— Puteți să luați un șiling pe monitu' ăsta, dacă îl curățați cum trebe, a spus ea.

— Oh, nu am de gând să-l vând. E pentru colecția mea.

Mary m-a privit ciudat. Mi-a trecut atunci prin minte că cei din familia Anning nu strângeau nimic pentru ei. Un bun specimen însemna un preț gras și-atât.

Mary a lăsat jos amonitul și a ridicat o piatră maro cam de lungimea degetului ei, dar mai groasă, cu semne șterse în spirală.

— Asta este ciudată, am spus eu. Nu sunt sigură ce este. Ar putea fi doar o piatră, dar pare... diferită. Am simțit că trebuie s-o iau.

— Este o piatră de bezoar.

— Bezoar? m-am încruntat eu. Ce este un bezoar?

— Un ghem de păr ca alea pe care le găsești în stomacul caprelor. Tata mi-a zis de ele.

A pus-o jos, apoi s-a uitat la scoica bivalvă care se numește *Gryphaea*, pe care localnicii o aseamănă cu copitele diavolului.

— N-ați curățat grifa asta încă, nu-i așa, domnișoară?

— Am curățat-o de nămol.

— Dar ați folosit ceva tăiș?

M-am încruntat.

— Ce fel de tăiș?

— Ei, și-un briceag e bun, deși briciul e și mai bun.

Răzuiți înăuntru, ca să iasă nămolul întărit și toate alea și să-i dea o formă frumoasă. Pot să vă arăt eu.

Am pufnit. Ideea ca un copil să mă învețe cum să fac ceva mi s-a părut ridicolă. Și totuși...

— Bine, Mary Anning. Vino mâine cu uneltele tale și arată-mi. O să-ți dau un penny pentru fiecare fosilă curățată.

Mary s-a luminat toată când a auzit de bani.

— Mulțumesc, domnișoară Philpot.

— Gata, du-te acum. Spune-i lui Bessy să-ți dea o felie de tartă înainte să pleci.

După ce a plecat, Louise a spus:

— Își aduce aminte de fulger. I-am citit asta în ochi.

— Cum să-și amintească? Era în fașă!

— Probabil că fulgerul e greu de uitat.

A doua zi, Richard Anning a fost de acord să-mi facă un cabinet pentru cincisprezece șilingi. A fost primul dintre multele cabinete pe care le-am avut, deși el avea să-mi facă doar patru până la moartea lui. Am avut cabinete de mai bună calitate și mai bine finisate, în care sertarele alunecau fără să se poticnească și încheieturile nu trebuiau lipite iarăși după ce se usca lemnul. Dar am acceptat defectele obiectelor pe care le meșteșugea pentru că știam că grija pe care nu se sinchisea s-o acorde cabinetelor sale o dedica învățaturii despre fosile pe care i-o încredința fiicei lui.

Curând Mary și-a găsit locul în viețile noastre, curățând fosile pentru mine și, odată ce a aflat că îmi

plăceau, vânzându-mi fosile de pești pe care le găsiseră ea și tatăl ei. Uneori mă însoțea pe plajă, atunci când mă duceam să caut fosile și, deși nu-i spuneam, mă simțeam mai în largul meu când era cu mine, pentru că îmi făceam griji să nu mă prindă marea departe de mal. Mary nu se temea niciodată, simțea din instinct creșterea mării, așa cum eu n-am reușit niciodată. Poate că pentru a avea așa un simț trebuie să crești atât de aproape de mare încât să poți sări în ea de pe fereastră. Pe când eu consultam orarele mareelor din almanahuri înainte de a merge pe plajă, Mary știa întotdeauna ce se întâmplă, când venea sau când se retrăgea marea, dacă marea era joasă sau puternică și ce suprafață a plajei era scufundată, în orice moment al zilei. Singură nu mă duceam pe plajă decât atunci când marea se retrăgea, pentru că știam că am câteva ore sigure, deși chiar și atunci pierdeam adesea noțiunea timpului, așa cum se întâmplă atât de ușor atunci când cauți fosile, și când mă întorceam băgam de seamă că marea înaintase pe furiș în spatele meu. Când eram cu Mary, ea calcula în minte mișcările mării.

Prețuiam compania lui Mary și din alte motive, pentru că mă învăța multe lucruri: cum aranjează marea pietrele de mărimi asemănătoare în fâșii de-a lungul țărmului și în ce fâșie poți găsi un anumit tip de fosile; cum să vezi fisurile verticale de pe suprafața stâncii care semnaleză o posibilă alunecare de teren; pe unde să ajungem la potecile dintre stânci pe care o puteam lua în cazul în care marea ne-ar fi tăiat într-adevăr calea spre țărm.

Era valoroasă și ca însoțitoare. În unele privințe, în Lyme era mai multă libertate decât Londra; de exemplu, puteam să mă plimb prin oraș singură, fără să fie nevoie să fiu însoțită de surorile mele sau de Bessy, așa cum ar fi trebuit la Londra. Însă plaja era adesea goală, în afară de câțiva pescari care-și cercetau plasele pentru crabi, de cei

care căutau prin resturile aduse de apă, pe care îi suspectam că erau contrabandiști, sau a călătorilor care străbăteau țărmul în timpul refluxului, între Charmouth și Lyme. Nu era socotit un loc potrivit pentru o doamnă singură, nici măcar după standardele de emancipare de la Lyme. Mai târziu, când eram mai în vârstă, mai bine cunoscută în oraș și mai puțin preocupată de ce gândeau ceilalți despre mine, m-am dus și singură pe plajă. Dar în zilele acelea de la început, preferam să fiu însoțită. Uneori reușeam să le conving pe Margaret sau pe Louise să vină cu mine și din când în când chiar găseau fosile. Deși Margaret ura să se murdărească pe mâini, îi plăcea să găsească bucăți de pirită, pentru că o atrăgea sclipirea „aurului proștilor”. Louise se plângea de lipsa de viață a pietrelor în comparație cu plantele ei preferate, deși se cățara uneori pe stânci ca să studieze fâșiile de iarbă de mare, la care se uita cu lupa.

Ne petreceam mare parte din timp pe plaja lungă de o milă dintre Lyme și Charmouth. La est de casa familiei Anning, la capătul lui Gun Cliff, țărmul o cotește brusc la stânga, astfel încât plaja nu se mai vede din oraș. Este flancată pe o distanță de câteva sute de yarzi de Church Cliffs, care sunt alcătuite din loess albastru, cum i se spune – straturi de calcar și de marnă de culoare albastră-cenușie, dispuse într-un model vărgat. După care plaja o cotește ușor la dreapta, apoi tot înainte spre Charmouth. Sus, deasupra plajei, dincolo de curba aceea, se înalță Black Ven, o râpă enormă care a dat naștere unui strat înclinat din rocă argiloasă, ce se întinde dinspre stânci până jos pe țărm. Atât Church Cliffs, cât și Black Ven conțin multe fosile, pe care le scot la iveală treptat pe linia țărmului de dedesubt. Acolo a găsit Mary multe dintre speciemenle ei cele mai frumoase. Și tot acolo am trăit unele dintre cele mai mari drame.

Până să treacă și cea de-a doua vară de când ne aflam la Lyme, Margaret se acomodase deja foarte bine cu noua ei viață. Era tânără, aerul marin îi făcea tenul proaspăt, era o noutate în oraș și, prin urmare, obiectul atenției sporite a protipendadei. Curând și-a găsit partenerii preferați pentru whist, însoțitoarele preferate la scăldat și diverse familii cărora le plăcea să se afișeze cu ea pe digul Cobb. În timpul sezonului, la Sala Publică avea loc un bal în fiecare marți și Margaret nu pierdea niciun dans; devenise una dintre favorite, pentru că se mișca atât de ușor. Louise și cu mine o însoțeam uneori, dar curând își găsi prieteni mai interesanți cu care să meargă: familii sosite pe timpul verii de la Londra, de la Bristol sau de la Exeter, precum și câțiva oameni de vază din Lyme. Louise și cu mine ne simțeam ușurate că nu trebuia să mergem cu ea de fiecare dată. De când cu remarca tăioasă pe care o auzisem cu ani în urmă despre bărbia mea, nu mă simțeam în largul meu dansând și preferam să mă așez undeva și să-i privesc pe ceilalți sau, și mai bine, să stau acasă și să citesc. O sută cincizeci de lire pe an nu prea ajung pentru cărți, iar biblioteca itinerantă de la Lyme avea mai mult romane, dar am cerut ca orice cadou de Crăciun sau de ziua mea să fie cărți de științele naturii. Mă lipseam bucuroasă de un șal nou ca să-mi pot cumpăra în schimb o carte. Iar prietenii de la Londra îmi împrumutau și ei din cărțile lor.

Surorile mele nu plângeau de dorul vieții noastre de la Londra. Margaret prefera să fie în centrul atenției într-un loc modest decât să se lupte să atragă privirile printre alte mii de tinere din societatea londoneză. Louise părea de asemenea mai mulțumită, pentru că liniștea se potrivea firii ei. Iubea grădina de la Morley Cottage, cu priveliștea ei spre golful Lyme și cu uriașul tulpier bătrân de un secol, care se afla într-un colț. Grădina era mult mai mare decât aceea din Red Lion Square. Desigur, acolo avuseserăm grădinari, pe

când acum Louise se descurca aproape singură și chiar îi plăcea așa. Clima era o provocare și pentru ea, pentru că briza sărată cerea plante mai rezistente decât cele care o duceau bine sub ploaia molatică de la Londra: hebe, șerpariță și ienupăr, salvie, limba-peștelui și scaiul-dracului. Crescuse straturi de trandafiri mai frumoase decât acelea pe care le văzusem în Bloomsbury.

Dintre noi trei, eu mă gândeam cel mai ades la Londra. Îmi lipsea schimbul de idei. La Londra, făcuserăm parte dintr-un cerc larg de familii de avocați și ocaziile sociale fuseseră atât distractive, cât și revigorante din punct de vedere intelectual. Am stat adesea alături de fratele meu și de prietenii săi în timp ce discutau la cină proiectele lui Napoleon, dacă Pitt trebuia să redevină prim-ministru sau ce trebuia făcut în legătură cu comerțul de sclavi. Uneori chiar luam parte la discuție.

Însă la Lyme nu am auzit astfel de conversații. Deși fosilele mă țineau ocupată, nu prea aveam cu cine să vorbesc despre ele. Când îi citeam pe Hutton sau pe Cuvier, pe Werner sau pe Lamarck, sau pe alți filosofi naturaliști, nu se afla prin preajmă niciun prieten pe care să-l întreb ce crede despre ideile lor radicale. Clasa de mijloc de la Lyme era înconjurată de fenomene naturale demne de luat în seamă, dar oamenii nu prea erau curioși. În schimb, vorbeau despre vreme și despre marea, despre pescuit și despre recolte, despre vilegiaturiști și despre sezon. Ai fi crezut că îi preocupă Napoleon și războiul cu Franța, fie măcar pentru efectul pe care acesta îl avea asupra micii industrii navale de la Lyme. Dar familiile din partea locului discutau despre repararea digului, care era tot timpul izbit de valuri, sau despre baia comunală care se deschisese de curând și care mergea atât de bine încât alții aveau în mod sigur să-i urmeze exemplul, sau dacă moara orașului măcina făina destul de bine. Vilegiaturiștii care veneau pe

timpul verii și pe care îi întâlneam în Sala Publică, la biserică sau la ceaiurile din casele altora puteau fi uneori încurajați să discute și subiecte mai pline de miez, dar, adesea, ei călătoreau tocmai ca să scape de astfel de discuții și se dădeau în vânt după știrile și bârfele din partea locului.

Mă simțeam cu atât mai nemulțumită, cu cât fosilele pe care le găseam erau atât de neobișnuite, încât îmi ridicau tot felul de întrebări pe care aș fi vrut să le discut cu cineva. Amoniții, bunăoară – cele mai vizibile și mai deosebite dintre fosilele care se găseau la Lyme –, ce erau ei mai exact? Nu-mi venea să cred că erau șerpi, așa cum credeau unii fără doar și poate. De ce se făceau ghem? Nu auzisem niciodată ca șerpilor să facă așa ceva. Și unde le erau capetele? Mă uitam cu atenție de fiecare dată când găseam un amonit, dar nu zăream nici urmă de cap. Era foarte ciudat că găseam atâtea fosile dintr-acestea pe plajă, dar nu vedeam nicio asemenea făptură vie.

Lucrul acesta nu părea însă să-i deranjeze pe ceilalți. Am sperat să-mi sugereze cineva la ceai, în salonul nostru: „Știți, domnișoară Philpot, mie mi se pare că amoniții arată mai degrabă a melci. Credeți că ar putea fi o specie de melci pe care nu am mai văzut-o?”. În loc de asta, oamenii vorbeau despre noroiul de pe drumul dinspre Charmouth, despre cum voiau să se îmbrace la următorul bal ori despre circul pe care urmau să se ducă să-l vadă la Bridport. Dacă spuneau ceva despre fosile, era doar ca să-mi pună la îndoială preocuparea pentru ele.

— Cum puteți să țineți atât de mult la niște pietre?, m-a întrebat odată o nouă prietenă pe care Margaret o adusese acasă de la Sala Publică.

— Nu sunt simple pietre, am încercat eu să-i explic. Sunt corpurile petrificate ale unor făpturi care au trăit cu mult timp în urmă. Când le găsești, ești primul care le vede

după mii de ani.

— Oribil! a exclamat ea și s-a întors către Margaret, care cânta la pian.

Musafirii noștri se întorceau adesea către Margaret atunci când li se părea că Louise era prea tăcută, iar eu prea ciudată. Margaret putea întotdeauna să se întrețină cu ei.

Doar Mary Anning îmi împărtășea entuziasmul și curiozitatea, dar ea era prea tânără ca să ia parte la astfel de discuții. În anii aceia de început, simțeam uneori că o așteptam să crească, pentru a putea avea alături însoțitoarea după care tânjeam. În privința asta, am avut dreptate.

La început, am crezut că aș putea vorbi despre fosile cu Henry Hoste Henley, stăpânul conacului Colway și reprezentantul orașului în parlament. Locuia într-o casă spațioasă, retrasă la capătul unei alei umbrite de la marginea orașului, cam la o milă de Morley Cottage. Lordul Henley avea o familie foarte mare; pe lângă soția sa și numeroșii săi copii, mai existau și alți Henley la Chard, la câteva mile depărtare de coastă, iar Colway Manor mișuna de oaspeți. Uneori eram și noi invitate la câte o cină, la balul pe care îl dădeau de Crăciun sau la deschiderea sezonului de vânătoare, atunci când Lordul Henley oferea vânătorilor vin de Porto și whisky înainte de a porni călare după vânat.

Familia Henley era singura din Lyme care putea trece drept nobilă, deși Lordul Henley încă purta noroi pe cizme și negru sub unghii. Avea și el o colecție de fosile și atunci când a aflat că mă interesau, m-a așezat lângă el la masă, ca să putem discuta despre ele. La început am fost încântată, dar după numai câteva minute, mi-am dat seama că Lordul Henley nu știa despre fosile decât că erau obiecte de colecție și că îl făceau să pară un om de lume, inteligent. Era genul de om care conducea mai degrabă cu picioarele

decât cu capul. Am încercat să-mi dau seama ce știa întrebându-l ce credea că este un amonit. Lordul Henley a chicotit și a luat o dușcă zdravănă de vin.

— Nu v-a spus nimeni, domnișoară Philpot? Sunt viermi!

A trântit paharul pe masă, ca servitorul să-l umple din nou.

Am reflectat la răspunsul lui.

— Atunci de ce sunt întotdeauna încolăciți? N-am văzut niciodată un vierme viu care să ia forma asta. Și nici vreun șarpe, ceea ce unii sugerează că ar fi.

Lordul Henley și-a mișcat nerăbdător picioarele sub scaun.

— Bănuiesc că nu prea ați văzut oameni stând pe spate cu mâinile încrucișate pe piept, nu-i așa, domnișoară Philpot? Cu toate astea, noi așa ne îngropăm morții. Viermii sunt încolăciți astfel după ce mor.

M-am abținut să nu pufnesc imaginându-mi mai mulți viermi adunați în jurul unuia mort pe care îl încolăceau, așa cum oamenii își pregătesc morții pentru îngropăciune. Era evident o idee ridicolă, și totuși Lordului Henley nici prin gând nu-i trecea s-o pună la îndoială. N-am mai insistat însă, pentru că Margaret dădea din cap spre mine de la câteva scaune distanță, iar bărbatul care stătea în fața mea încruntase din sprâncene la auzul discuției noastre lipsite de pudoare.

Astăzi știu că amoniții erau creaturi marine asemănătoare nautilului din zilele noastre, cu corpul apărat de o cochilie și tentacule ca de caracatiță. Îmi doresc să-i fi putut spune asta Lordului Henley, atunci la masă, la auzul vorbelor lui îngâmfate despre viermii încolăciți. Dar pe atunci nu aveam nici cunoștințele necesare și nici destulă încredere în mine ca să-l pot corecta.

Mai târziu, când mi-a arătat colecția lui, s-a dovedit a

fi și mai ignorant, incapabil să deosebească un amonit de altul. Când i-am arătat unul care avea linii de sutură egale ce îi intersectau spirala cochiliei, în timp ce la altul fiecare linie avea două noduri care ieșeau în afară din suprafața spiralei, m-a bătut ușor pe mână.

— Ce duduie isteță sunteți! mi-a spus, clătinând în același timp din cap pentru a bagateliza astfel complimentul.

Atunci mi-am dat seama că noi doi nu ne vom petrece timpul împreună reflectând asupra fosilelor. Eu aveam răbdarea și simțul de observație necesare studierii lor, în timp ce Lordul Henley lucra cu măsuri mult mai vagi și nici nu-i plăcea să i se amintească asta.

James Foot era un prieten al familiei Henley și pesemne fusese adesea prin preajmă la Colway Manor, negreșit la balul de Crăciun, la care venea jumătate din Dorsetul Apusean. Dar Louise și cu mine am auzit prima dată de el în timp ce luam micul dejun, în dimineața de după o serată de la Sala Publică.

— Nu pot să mănânc nimic, a declarat Margaret așezându-se la masă și împingând la o parte farfuria cu pește afumat. Sunt mult prea agitată!

Louise și-a dat ochii peste cap și eu am zâmbit în ceașca de ceai. Margaret făcea adesea astfel de afirmații după baluri și deși râdeam auzind-o, nu am fi vrut să înceteze, pentru că asemenea afirmații erau principala noastră distracție.

— Ei, cum îl cheamă de data asta? am întrebat-o.

— James Foot.

— Așa? Și picioarele lui sunt tot ce-ți puteai dori mai mult²?

² Joc de cuvinte bazat pe semnificația cuvântului *foot*, „picioar” (n.t.).

Margaret s-a strâmbat și a luat o felie de pâine prăjită de pe farfurie.

— Este un domn, a declarat ea, rupând pâinea în bucățele pe care Bessy avea să le arunce mai târziu în iarbă, pentru păsări. Este prieten cu Lordul Henley, are o fermă lângă Beaminster și este un bun dansator. Mi-a solicitat deja primul dans marțea viitoare!

Am privit-o cum își făcea de lucru cu felia de pâine prăjită. Deși mai auzisem destul de des astfel de vorbe, de data asta Margaret avea un aer diferit. Părea mai stăpână pe gesturi și mai reținută. Își ținea bărbia înclinată, ca și cum ar fi vrut să-și rețină alte cuvinte, retrăgându-se în sine pentru a-și asculta niște sentimente noi, pe care încerca să le înțeleagă. Și deși își mișca încă mâinile, gesturile ei erau mai controlate.

E gata de măritiş, m-am gândit. M-am uitat la fața de masă din in galben-pai, brodată la colțuri de mama noastră și-acum plină de firimituri și-am spus o scurtă rugăciune, pentru ca Domnul să se îndure de Margaret cum se îndurase și de Frances. Când mi-am ridicat privirea, am întâlnit-o pe a lui Louise și ochii noștri pesemne exprimau același lucru, căci erau deopotrivă triști și plini de speranță. Ai mei însă erau mai degrabă triști decât plini de speranță. Îi adresasem lui Dumnezeu multe rugăciuni rămase fără răspuns și uneori mă întrebam dacă ele fuseseră primite și ascultate vreodată.

Margaret a continuat să danseze cu James Foot și noi am continuat să tot auzim de el la micul dejun, la prânz, la ceai și la cină, când ieșeam să ne plimbăm sau seara înainte de culcare când încercam să citim. În cele din urmă, Louise și cu mine am însoțit-o pe Margaret la Sala Publică, ca să-l vedeam cu ochii noștri.

Mi s-a părut foarte arătos, mai mult decât mă așteptasem, deși de ce nu s-ar naște și în Dorset bărbați la

fel de arătoși ca oricare alții de la Londra? Era înalt și subțire și arăta întru totul dichisit și elegant, de la părul ondulat proaspăt tuns la mâinile albe și subțiri. Purta un frac ciocolatiu superb, care se asorta cu ochii lui. Arăta fantastic alături de rochia verde pal pe care o purta Margaret, motiv pentru care probabil că se și îmbrăcase cu ea și își dăduse osteneala să mă pună să-i cos o nouă panglică verde închis în jurul taliei, precum și să-i aranjez un nou turban cu pene vopsite, astfel încât să se asorteze. Într-adevăr, de la sosirea lui John Foot la Lyme, Margaret începuse să se agite și mai mult când venea vorba de hainele ei, să-și cumpere mănuși și panglici noi, să-și înălbească pantofii ca să îndepărteze toate petele și să-i scrie cumnatei noastre să-i trimită pânzeturi de la Londra. Louise și cu mine nu prea ne preocupam de hainele noastre și purtam culori stinse – Louise nuanțe de albastru și de verde închis, eu movuri și griuri –, dar eram destul de mulțumite încât să-i îngăduim lui Margaret să poarte culori pastelate și modele florale. Și dacă nu existau bani decât pentru o singură rochie nouă, insistam s-o aibă ea. Acum eram mulțumită, căci arăta minunat dansând cu James Foot în rochia ei verde, cu pene în păr. Am stat și i-am privit cu mulțumire în suflet.

Louise nu era la fel de mulțumită ca mine. Nu a spus nimic în Sala Publică, dar mai târziu, când ne pregăteam de culcare, după ce o lăsaserăm pe Margaret la bal, primind asigurarea că prietenii ei o vor conduce acasă, Louise a declarat:

— James Foot ține foarte mult la aparențe.

Mi-am potrivit tichia de noapte peste părul meu banal și m-am băgat în pat.

— La fel și Margaret.

Deși era prea târziu ca să citesc, nu am suflat în lumânare, ci am privit cum fluturau pânzele de păianjen pe

tavan, mișcate de curentul produs de căldura flăcării.

— Nu mă refer la hainele lui, deși îi oglindesc înclinațiile, a spus Louise. Ține ca totul să fie cât se poate de cuviincios.

— Și noi suntem cuviincioase, am protestat eu.

Louise a suflat în lumânarea de lângă patul ei.

Știam ce voia să spună. Simțisem asta când James Foot îmi fusese prezentat. Era politicos și direct – și convențional. M-am surprins străduindu-mă să-i răspund cât mai sec posibil. În timp ce vorbeam, ochii lui au poposit o clipă pe gulerul ușor deșirat al rochiei mele violet și am simțit cum în mintea lui și-a făcut loc o judecată, o frântură pusă la păstrare pentru a fi scoasă și luată în considerare mai târziu. „Elizabeth Philpot nu are grijă de rochiile ei”, mi-l imaginam spunându-i surorii lui.

De dragul lui Margaret, am încercat să mă port întru totul cuviincios când James Foot ne-a vizitat la Morley Cottage într-una din zile. Și el era îndatoritor. A rugat-o pe Louise să-i arate grădina și, văzând că nu avea deloc hortensii, s-a oferit să-i trimită altoiuri. Iar ea nu i-a spus că le detesta. S-a arătat dornic să vadă colecția mea de fosile și știa mai multe despre ele decât Henry Hoste Henley. Atunci când mi-a sugerat să merg la Eype, puțin mai spre est de-a lungul coastei, lângă Bridport, ca să caut stele-de-mare, a adăugat că eram bine-venită la ferma sa din apropiere. Iar eu nu i-am pus întrebări despre fosile așa cum doream, ci l-am lăsat să conducă el conversația, care a fost destul de plăcută.

După ce a plecat, Margaret era în așa hal de amețală încât am dus-o să facă baie în mare, sperând că apa rece o să-i ascută simțurile. Louise și cu mine am rămas pe țărm cât s-a bălăcit ea. Cabina de scăldat, o cămăruță pe roți de lemn, fusese împinsă departe în larg, ca să-i acorde intimitate, și Margaret a înotat la adăpostul ei, ferită de

privirile de pe țărni, păstrându-și astfel pudoarea. O dată sau de două ori, am zărit un braț sau stropii de apă pe care-i împrășca atunci când dădea din picioare.

Ochii mei cercetau pietricelele, deși nu mă așteptam să găsesc vreo fosilă printre bucățile de cremene.

— Vizita lui mi s-a părut un mare succes, am anunțat eu, dându-mi seama cât de neinspirate păreau vorbele mele.

— N-o să se însoare cu ea, a spus Louise.

— De ce? Nu e mai prejos decât altele, e chiar mai brează decât multe.

— Margaret are o zestre foarte mică. Poate el nu ține la asta, dar dacă nu există bani, atunci caracterul familiei viitoarei mirese capătă importanță.

— Dar ne-am descurcat bine astăzi, nu? Am vorbit despre lucrurile care-l interesează pe el, am fost amabile, dar nu prea inteligente. Și s-a arătat interesat de noi, a petrecut o mulțime de timp cu tine în grădină!

— Nu am flirtat cu el.

— Bineînțeles că nu, slavă Domnului, putem lăsa asta în seama lui Margaret!

Chiar în timp ce protestam, am înțeles ce voia să spună. Se așteaptă ca domnișoarele să poarte conversații sclipitoare cu pețitorul surorii lor și să-și ia un aer ușor intim care să anticipeze o legătură familială. Oricum ar fi trebuit să mă port față de James Foot, fusesem stângace și mai degrabă greoaie, nu îl făcusem să se simtă bine-venit în sânul familiei cu toată naturalețea. Avea să privească cu o groază pe care eu deja o simțeam orice ocazie viitoare în care va trebui să repetăm astfel de conversații. Căci fusese obositoare toată grija asta de a-i fi pe plac unui domn o după-amiază întreagă. După un an și un pic petrecut la Lyme, ajunsesem să apreciez libertatea de care putea să se bucure o fată bătrână fără rude de sex masculin prin preajmă. Și starea asta îmi părea deja mult mai firească

decât cei douăzeci și cinci de ani de viață convențională trăiți la Londra.

Sigur că Margaret simțea lucrurile cu totul altfel. Am privit-o când s-a arătat o clipă plutind pe spate, cu mâinile fluturându-i ca algele. Se uita în sus la cerul roșiatic al după-amiezii și se gândea la James Foot. Am simțit un fior neplăcut.

Poate că de dragul lui Margaret aș fi reușit să-mi temperez comportamentul și să mă obișnuiesc să-mi petrec timpul cu James Foot fără să mi se pară de fiecare dată o povară. Peste câteva săptămâni totuși, m-am întâlnit cu el pe plajă, incident care a anulat toate eforturile mele anterioare de a fi o soră binevoitoare.

Richard Anning tocmai îi dăduse fiicei sale un ciocan special pe care-l meșterise el, cu muchiile de lemn îmbrăcate în metal. Mary era dornică să-mi arate cum să-l folosesc ca să desfac pietrele în formă de romburi numite noduli, pentru a scoate la lumină amoniți cristalizați și uneori chiar pești. Nu i-am spus că nu mai mânuisem niciodată un ciocan, deși pesemne și-a dat seama atunci când a văzut primele mele încercări jalnice. Nu a făcut niciun comentariu, ci doar mi-a corectat mișcările până ce am căpătat îndemânare, ca o tânără profesoară surprinzător de răbdătoare.

Deși era o zi frumoasă de septembrie, bătea un vânt rece care-mi amintea că toamna alungase vara. Mă lăsasem în genunchi, ciocănind cu lovituri precise marginile unui nodul pe care îl sprijinisem de un pietroi turtit. Mary se aplecase deasupra mea, urmărindu-mă și călăuzindu-mă.

— Așa, domnișoară Elizabeth. Nu prea tare, că altfel se despică unde nu trebuie. Acum tăiați partea aia din capăt ca să-l puteți sprijini și ține ca lumea. Ah! Sunteți bine, doamnă?

Ciocanul îmi alunecase și mă lovise peste vârful

degetului arătător. Mi-am băgat degetul în gură ca să alin durerea.

În clipa aceea, am auzit zornăit de pietre mișcate în spatele meu și am făcut greșeala să mă întorc către locul de unde venea zgomotul cu degetul încă în gură. James Foot se afla la câteva picioare distanță, privindu-mă cu o expresie de dezgust pe chip, peste care avea întipărită masca bunei-cuviințe. Mi-am scos degetul din gură cu un pleoscăit care m-a făcut să roșesc.

James Foot mi-a întins mâna pentru a mă ajuta să mă ridic în picioare. În timp ce mă opinteam, Mary s-a dat în spate, simțind instinctiv care era distanța la care se cuvenea să stea față de noi, dar rămânând călăuza și însoțitoarea mea.

— Tocmai despicaam piatra asta ca să văd dacă are vreun amonit înăuntru, i-am explicat eu.

Dar ochii lui James Foot nu priveau către nodul. Se uitau țintă la mânușile mele. Ca să-mi apăr mâinile de frig și de argila uscată, purtam adesea mănuși, ceea ce se aștepta oricum din partea unei doamne, pe orice vreme ar fi ieșit din casă. În primele dăți când ieșisem să adun fosile, stricasem câteva perechi de mănuși, pe care le pătasem cu loess albastru și cu apă de mare. Acum aveam o pereche pe care o foloseam numai pe plajă, din piele crem de vițel, care se murdărise și se întărise de la apă și avea degetele tăiate, pentru a putea apuca mai ușor obiectele. Mănușile arătau ciudat și hidos, dar îmi erau de folos. Mai aveam o pereche la mine, care arăta respectabil, pe care mi-o puneam atunci când se apropia cineva, doar că James Foot nu-mi dăduse destul timp.

El era foarte prezentabil, îmbrăcat într-o haină vișinie cu două rânduri de nasturi de argint, bine lustruiți, și gulerul maro de catifea. Purta mănuși asortate, de culoare maronie. Cizmele de călărie îi străluceau, ca și cum noroiul

nici măcar n-ar fi îndrăznit să se apropie de ele.

În clipa aceea am recunoscut în sinea mea că nu-mi plăcea James Foot, cu cizmele lui curate, cu gulerul și mănușile lui asortate și căutătura lui critică. Nu puteam să am încredere într-un bărbat a cărui trăsătură precumpănitoare erau hainele. Nu-mi plăcea și bănuiam că nici el nu mă plăcea, deși era mult prea politicos ca să mi-o arate.

Mi-am împreunat mâinile la spate, astfel încât să nu fie nevoit să se uite în continuare la mănușile mele, care-l jigneau atâta.

— Unde vă este calul, domnule?

Altceva mai bun nu mi-a venit în minte.

— La Charmouth. Mi-l aduce un servitor la Colway Manor. M-am hotărât s-o iau pe plajă pe ultima porțiune a drumului, cum vremea e așa de frumoasă.

Mary îmi făcea cu mâna, din spatele lui James Foot. Când mi-a întâlnit privirea, s-a frecat tare pe obraz. M-am încruntat la ea.

— Și ce-ați găsit astăzi? m-a întrebat James Foot.

Am ezitat. Să-i arăt ce găsisem ar fi însemnat să-mi expun din nou mâinile înmănușate privirii sale cercetătoare.

— Mary, du-te și adu coșul și arată-i domnului Foot ce am găsit. Mary știe foarte multe lucruri despre fosile, am adăugat eu, în timp ce ea i-a adus coșul domnului Foot și a scos din el o piatră cenușie în formă de inimă pe care se vedea un model delicat, ca o floare cu cinci petale.

— Acesta este un arici-de-mare, domnule, a spus ea. Și asta este copita-diavolului. I-a întins o bivalvă în formă de gheară. Cel mai frumos însă este cel mai mare belemnit pe care l-am văzut în viața mea.

Mary a ridicat un belemnit foarte bine păstrat de cel puțin patru țoli lungime și un țol lățime, cu vârful perfect ascuțit.

James Foot s-a uitat la el și s-a făcut roșu la față. Nu mi-am dat seama de ce până când Mary a început să chicotească.

— Și frate-miu are...

— Ajunge, Mary, am reușit eu s-o întrerup la timp. Pune-l la loc, te rog.

Și eu mă înroșisem. Am vrut să spun ceva, dar dacă-mi ceream scuze ar fi înrăutățit lucrurile. Sunt sigură că James Foot a crezut că voisem să-l fac să se simtă stânjenit.

— Veniți diseară la Sala Publică? I-am întrebat, încercat să-mi scot din minte belemnitul.

— Așa cred, doar dacă nu cumva Lord Henley are alte planuri cu mine.

În general, James Foot vorbea pe un ton foarte categoric despre lucrurile pe care avea sau nu de gând să le facă, însă acum am simțit că își lăsa loc de întors. Credeam că știu de ce, dar ca să fiu sigură am spus:

— O să-i zic lui Margaret să vă caute.

Deși nu s-a mișcat, mi-a dat impresia că s-a dat la o parte din calea afirmației mele.

— Dacă am să pot, voi veni. Salutări surorilor dumneavoastră.

Cu o plecăciune, s-a îndepărtat, luând-o către Lyme de-a lungul țărmlui.

L-am privit cum ocolea o baltă dintre stânci și mi-am spus:

— Nu se va însura niciodată cu ea.

— Doamnă?

Mary Anning se uita la mine nedumerită. Și îmi spunea „doamnă” acum. Fie că eram o fată bătrână sau nu, trecusem de faza de domnișoară. Femeilor de familie bună li se spunea „domnișoară” doar atâta vreme cât mai aveau șanse să se mărite.

— Nimic, Mary, i-am spus întorcându-mă spre ea. Ce

voiai să-mi spui mai devreme? Te tot agitai și te frecai pe față de parcă te-ar fi înțepat ceva.

— Aveți noroi pe obraz, atâta tot, domnișoară Elizabeth. M-am gândit că ați vrea să vă ștergeți, pentru ca domnul să nu se uite așa la dumneavoastră.

M-am pipăit pe obraz.

— Of, Doamne, asta mai lipsea!

Am scos o batistă, am scuiat pe ea și-apoi am început să râd, ca să nu mă apuce plânsul.

James Foot nu a venit la Sala Publică în seara aceea. Margaret a fost dezamăgită, dar nu s-a neliniștit până a doua zi, când el a trimis vorbă – nu s-a prezentat personal – cum că fusese chemat în Suffolk ca să se ocupe de afacerile familiei, așa că avea să lipsească câteva săptămâni.

— Ce familie? I-a întrebat Margaret pe nefericitul mesager, unul dintre numeroșii veri ai Lordului Henley. Nu mi-a pomenit nimic de vreo familie din Suffolk!

A plâns și s-a-ntristat, și a găsit pretexte să viziteze familia Henley, care nu putea sau nu voia să-i dea informații. Mă îndoiesc că James Foot le spusese de ce se îndepărtase de Margaret sau, cel puțin, că pomenise de mânușile mele sau de belemniti. Era destul de bine-crescut încât să nu aducă vorba de așa ceva. Dar celor din familia Henley le era clar că nu eram o familie potrivită cu care el să se înrudească prin căsătorie.

Margaret a continuat să meargă la balurile și la partidele de cărți de la Sala Publică, dar își pierduse strălucirea și în dățile când am însoțit-o am simțit că alunecase din vârful scării sociale pe care urcase. O respingere din partea unui domn, fie ea justificată sau nu, aduce o atingere subtilă unei tinere domnișoare. Margaret nu a mai fost invitată la fiecare dans și complimentele la adresa rochiei, părului și tenului ei s-au rărit. La sfârșitul sezonului arăta obosită și fără poftă de viață. Louise și cu

mine am dus-o la Londra pentru câteva săptămâni, încercând s-o înveselim, dar până și ea știa că ceva se schimbase. Ratase cea mai bună ocazie de a se căsători pe care o avusese vreodată și nu știa din ce cauză.

Nu i-am povestit niciodată despre întâlnirea pe care o avusesem cu James Foot pe plajă. Poate că s-ar fi simțit mai bine dacă ar fi știut că excentricitatea mea contribuise la decizia lui de a înceta să o curteze. Dar și-ar fi dat seama că și dacă aș fi renunțat la fosile și mi-aș fi cumpărat mănuși noi, tot n-ar fi fost de-ajuns. Un bărbat își alege soția evaluând-i pe ea și pe membrii familiei ei după niște calcule complicate; o soră neobișnuită nu e de-ajuns ca să încline balanța cu totul în defavoarea tinerei. James Foot decisese că familia Philpot nu avea destui bani și nici condiția socială potrivită pentru ca el să fie în continuare interesat de Margaret. Mănușile mele pătate și fosila cu formă evocatoare n-au făcut decât să-i confirme hotărârea pe care o luase deja.

Mi-a părut rău pentru Margaret, dar nu am regretat retragerea lui James Foot. Ceva îmi spunea că m-ar fi privit întotdeauna ca și cum purtam mănuși murdare. Și dacă pe mine mă judeca atât de aspru, atunci cum ar fi judecat-o pe sora mea? Ar fi vlăguit-o de toată pofta de viață? Nu aș fi suportat ca sora mea să se mărite cu un astfel de bărbat.

Mulți ani după aceea, m-am întâlnit cu James Foot la Colway Manor. Margaret avea întotdeauna migrene atunci când eram invitate la petrecerile și dineurile lor și, din loialitate, Louise și cu mine nu ne duceam fără ea. Dar odată, când m-am dus să discut cu Lord Henley ceva legat de fosile în numele familiei Anning, am dat nas în nas la plecare cu James Foot și cu soția lui, care tocmai soseau. Ea era micuță și palidă și tremura ca o panseluță; nu ar fi purtat niciodată un turban la bal. Am știut atunci că era mai bine că Margaret fusese cruțată de soarta ei.

Vara în care l-a întâlnit pe James Foot a fost momentul de vârf al lui Margaret. Sezonul următor a început să fie tratată ca o rochie frumoasă care a fost ținută prea mult în dulap și care avea acum decolteul fie prea înalt, fie prea adânc, culoarea o idee cam ștearsă și croiala mai puțin atrăgătoare ca altădată. Am fost surprinse că se putea întâmpla așa ceva la Lyme, ca și la Londra, însă nu puteam face mare lucru. Margaret și-a păstrat prietenii vechi și și-a făcut alții noi din rândurile vilegiaturiștilor sezonieri. Dar nu se mai întorcea seara strălucind și nu mai dansa prin bucătărie. Cu timpul, turbanele pe care continua să le poarte au devenit mai puțin îndrăznețe și mai mult o excentricitate de familie. Nu a reușit să evadeze prin căsătorie, asemenea lui Frances, ci s-a scufundat în celibat alături de Louise și de mine.

Există și sorți mai rele.

3

Ca și cum ai căuta un trifoi cu patru foi

Nu-mi amintesc să fi existat vreo zi în care să nu mă duc pe plajă. Mama spunea că atunci când m-am născut fereastra era deschisă și că primul lucru pe care l-am văzut când m-au ridicat în brațe a fost marea. Casa noastră din Cockmoile Square era așezată cu spatele la mare, lângă Gun Cliff, așa că imediat ce am învățat să merg m-am dus pe stâncile acelea cu fratele meu Joe, care era doar cu câțiva ani mai mare și avea grijă să nu mă înec. Depinzând de perioada anului, mai era multă lume pe plajă, mergând către Cobb, uitându-se la bărci sau scăldându-se în mare în cabinele acelea care mie mi se părea că seamănă a private pe roți. Unii făceau baie chiar și în noiembrie. Joe și cu mine râdeam de ei, pentru că înotătorii ieșeau din mare uzi,

zgribuliți și ca vai de ei, ca niște mâțe azvârlite în apă, dar se prefăceau că le era bine.

Am avut și eu, de-a lungul anilor, partea mea de răfuieli cu marea. Chiar și pe mine, care cunosc ritmul mareelor așa cum îmi cunosc bătăile inimii, m-a prins apa pe când căutam curioșenii, strecurându-se în spatele meu, și a trebuit să-mi fac drum prin ea sau să mă cațăr pe stânci ca să ajung acasă. Nu m-am dus niciodată anume ca să mă scald, cum fac cucoanele care vin de la Londra la Lyme ca să se îngrijească de sănătate. Eu am preferat întotdeauna pământul tare sub picioare, pietrele și nu apa. Îi sunt recunoscătoare mării pentru peștii pe care-i mănânc și pentru fosilele pe care le scoate la iveală din stânci sau pe care le aduce la mal, de pe fundul apei. De n-ar fi marea, oasele ar rămâne prinse în mormintele lor de piatră pentru totdeauna și noi nu am avea bani de masă și casă.

Dintotdeauna am căutat curioșenii, de când mă știu. Taica m-a luat cu el pe țărm și mi-a arătat unde să le caut, mi-a spus ce erau – vertebere, copita-diavolului, șerpia Sfintei Hilda, bezoare, fulgere, crini-de-mare. Nu după mult timp, puteam să vânez și singură. Chiar și atunci când vânezi cu cineva, nu stați cot la cot. Nu poți să vezi tu pentru ei, trebuie să fii cu ochii în patru și să cauți singur. Doi oameni se pot uita la aceleași pietre și pot vedea lucruri diferite. Unul va vedea o bucată de cremene, altul un arici-de-mare. Când eram mică mergeam pe țărm cu taica și el găsea vertebere în locul pe care-l cercetasem eu cu atenție mai înainte. „Uite”, spunea el și se apleca să ridice una care era chiar la picioarele mele. Apoi râdea de mine și striga: „Trebuie să fii cu ochii în patru, fetițo, nu așa!”. Nu m-a deranjat niciodată, pentru că era tatăl meu și așa era firesc: ca el să găsească mai multe decât mine și să mă învețe ce să fac. Oricum nu voiam să fiu mai bună decât el.

Pentru mine, să cauți curioșenii e ca și cum ai căuta

un trifoi cu patru foi: nu contează cât de atent cauți, ci cât de altfel ți se va părea ceea ce cauți. Îmi voi trece privirea peste un mănunchi de trifoi și voi vedea: 3, 3, 3, 3, 4, 3, 3. Cei cu patru foi îmi sar în ochi. La fel și cu curioșeniile: mă fâțâi de colo-colo pe țărm, plimbându-mi privirea peste pietre fără să mă gândesc la nimic și dintr-odată îmi sar în ochi liniile drepte ale unui lemnit sau lungile și curbele unui onit ori zgrunțurii de os pe cremenea netedă. Modelul iese în relief atunci când totul în jur nu e decât talmeș-balmeș.

Fiecare vânează altfel. Domnișoara Elizabeth se uită cu-atâta atenție la peretele stâncii, la bolovanii și la pietrele împrăștiate pe jos, încât te gândești că o să-i explodeze capul. Găsește câte ceva, dar cu mai multe eforturi. Nu are ochiul format ca mine.

Când vâna și el, fratele meu Joe avea și el metoda lui și nu-i plăcea deloc a mea. El e cu trei ani mai mare decât mine, dar când eram mici părea uneori cu mulți, mulți ani mai vârstnic. Era un mic om mare, încet și serios și grijuliu. Era treaba noastră să găsim curioșeniile și să i le aducem lui taica și uneori ne puneă să le și curățăm, dacă el era ocupat cu cabinetele. Lui Joe nu-i plăcea să iasă când bătea vântul rău. Dar și el găsea curioșenii. Era bun la treaba asta chiar dacă nu voia s-o facă. Avea ochi pentru ele. Metoda lui era să-și aleagă o bucată de plajă, s-o împartă în pătrate și să cerceteze fiecare pătrat la fel de bine, parcurgându-l înainte și-napoi cu pas egal, încet și măsurat. Găsea mai multe ca mine, dar eu le găseam pe alea mai deosebite, coastele și colții de crocodil, pietrele de bezoar și aricii-de-mare, lucrurile la care nu te așteptai.

Taica vâna folosindu-se de un băț lung cu care scurma printre stânci ca să nu trebuiască se se aplece întruna. A prins obiceiul ăsta de la domnul Crookshanks, prietenul lui care l-a învățat despre curioșenii. S-a aruncat de pe Gun Cliff, în spatele casei noastre, pe când eu aveam doar trei

ani. Taica a zis că avea prea multe datorii și că nici măcar curioșeniile nu-l puteau salva de azilul săracilor. Nu că taica ar fi tras învățăminte de pe seama greșelilor domnului Crookshanks. El căuta mereu fiara care ne-ar fi plătit toate datoriile, cum zicea el. De-a lungul anilor, am găsit dinți și vertebre și niște oase care arătau a coaste, precum și niște cubulețe ciudate ca boabele de porumb și alte oase pe care nu le știam, dar care credeam că trebuiau să fie de la vreun animal mare precum crocodilul. Domnișoara Elizabeth mi-a arătat unul o dată, când îi curățam curioșeniile. Avea o carte în care erau desenate animale de tot felul și scheletele lor, de un franțuz pe nume Cuvier.

Taica nu vâna la fel de mult ca noi, pentru că era ocupat cu meșteritul cabinetelor, deși mai venea și el cu noi atunci când putea. Prefera curioșeniile tâmplăriei, ceea ce o supăra pe mama, pentru că banii când veneau, când nu și vânătoreea de fosile îl ținea departe de Cockmoile Square și de familie. Probabil că bănuia că-i plăcea să stea singur pe plajă mai degrabă decât într-o casă plină de copii zvăpăiați – și chiar erau zvăpăiați, nu glumă. Toți plângeau în afară de mine și de Joe. Mama nu venea niciodată pe plajă decât atunci când țipa la tata dacă pornea la vânătoare duminică și o făcea de rușine la biserică. Deși asta nu-l oprea, era totuși de acord să nu ne ia și pe mine și pe Joe cu el duminicile.

În afară de noi, nu mai era decât un om care vindea curioșenii: un fost grăjdar pe nume William Lock, care muncea la hanul Blazonul Reginei din Charmouth, unde schimbau caii poștalioanele dintre Londra și Exeter. William Lock aflase că putea vinde fosile călătorilor care-și dezmorțeau picioarele și aruncau un ochi prin preajmă. Cum fosilele erau cunoscute drept curiozități sau curioșenii, ajunsese să i se spună Căpitanul Curioșel. Deși vâna și vindea fosile de ani de zile – mai demult chiar și decât taica

– nici măcar nu avea un ciocan, ci ridica de jos orice îi ieșea în cale sau săpa cu hârlețul pe care-l ducea cu el. Era un bătrân răutăcios care se uita ciudat la mine. Mă feream din calea lui.

Îl vedeam uneori pe Căpitanul Curioșel pe plajă, dar până să sosească domnișoara Elizabeth la Lyme țarmul era pustiu, fără alți căutători de fosile în afară de noi. De cele mai multe ori mă duceam la vânătoare cu Joe sau cu taica. Uneori mai coboram pe plajă și cu Fanny Miller. Era de-o vârstă cu mine și locuia chiar peste râu, dincolo de fabrica de pânzeturi, într-un loc căruia noi îi spuneam Jericho. Tatăl ei era un tăietor de lemne care-i vindea lemne lui taica și Millerii erau enoriași ai capelei congregaționaliste din Coombe Street ca și noi. Lyme era plin de disidenți³, deși avea și o biserică adevărată, St Michael, care încerca mereu să ne aducă înapoi pe calea lor. Dar noi, Anningii, nu mergeam acolo – eram mândri că gândeam altfel decât anglicanii tradiționaliști, chiar dacă n-aș fi putut spune cu adevărat care erau diferențele.

Fanny era o fetiță tare frumușică, micuță, blondă și delicată, cu niște ochi albaștri pe care-i invidiam. Jucam tot felul de jocuri cu mâinile în timpul slujbei de duminică, atunci când ne plictiseam, și alergam pe malul râului după bețe și frunze, din care făceam bărcuțe, sau culegeam frunze de creson. Deși Fanny prefera întotdeauna râul, venea uneori cu mine pe plaja dintre Lyme și Charmouth, chiar dacă nu se aventura niciodată până la Black Ven, căci i se părea că stânca avea acolo o înfățișare amenințătoare și că o să i se prăvălească pietre în cap. Construiam sate din pietricele sau umpleam găurile pe care le făceau niște scoici micuțe pe care le numeam foale în stânci. Eu mă uitam și

³ Confesiune creștină care s-a desprins de Biserica Anglicană în secolul al XVI-lea, divizându-se în numeroase secte. (n.t.)

după curioşenii, aşa că pentru mine nu era niciodată doar o joacă.

Fanny avea şi ea ochiul format, dar nu-i plăcea să şi-l folosească. Se dădea în vânt după lucruri drăguţe: bucăţi de cuarţ alb lăptos, pietricele dungate, „aurul proştilor”. Nestematele ei, aşa le numea. Găsea asemenea comori, dar nu se atingea de moniţi sau de lemniţi chiar dacă ştia că le voiam eu. O speriau. „Nu-mi plac”, zicea tremurând, dar nu putea să explice de ce, doar: „Sunt urâte!” dacă o zoream eu sau: „Mama spune că sunt de la zâne”. Spunea că un arici-de-mare era o franzelă pentru zâne, adică pâinea lor, şi că dacă ţineai ariciul pe raft, laptele nu se mai acrea. I-am spus şi ei ce mă învăţase taica: moniţii erau şerpi fără capete, lemniţii erau fulgerele aruncate de Dumnezeu pe pământ, grifele erau chiar copita de la piciorul Diavolului. Asta o speria şi mai tare. Ştiam că erau doar poveşti. Dacă diavolul ar fi rămas fără atâtea copite ar fi trebuit să aibă mii de picioare. Şi dacă fulgerul ar fi dat naştere atâtor lemniţi, atunci ar fi trebuit să cadă din cer toată ziua. Dar Fanny nu gândea aşa şi se agăţa de frica ei. Am întâlnit mulţi oameni ca ea, speriaţi de ceea ce nu înţeleg.

Însă o iubeam pe Fanny, ea era pe-atunci singura mea prietenă. Familia noastră nu se bucura de prea multă simpatie la Lyme, pentru că oamenii găseau ciudat interesul lui taica pentru fosile. Chiar şi mama credea la fel, deşi îi lua apărarea dacă auzea pe cineva vorbindu-l de rău la piaţă sau în faţa capelei.

Fanny nu a rămas însă prietena mea, chiar dacă i-am adus nenumărate nestemate de pe plajă. Nu a fost doar că Millerilor fosilele li se păreau necurate, nici pe mine nu mă priveau cu ochi buni, mai ales odată ce am început să le ajut pe surorile Philpot, de care oamenii din oraş râdeau zicând că erau nişte cucoane londoneze aşa de ciudate că nu-şi puteau găsi un bărbat nici măcar la Lyme. Fanny nu

mă însoțea niciodată dacă mă duceam pe plajă cu domnișoara Elizabeth. Râdea de mine tot mai mult, comentând despre figura osoasă a domnișoarei Elizabeth și despre turbanele caraghioase ale domnișoarei Margaret și arătând cu degetul la găurile din cizmele mele și la noroiul de sub unghii. Începusem să mă întreb dacă era cu-adevărat prietena mea.

Apoi, într-o zi când ne-am dus pe țărm, Fanny a fost atât de posacă încât am făcut în așa fel încât să ne prindă fluxul, drept pedeapsă pentru toanele ei. Când a văzut ultima fâșie de nisip de lângă stâncă dispărând sub valul înspumat, Fanny s-a pus pe bocit. „Ce ne facem acum?”, se tot smiorcăia.

Am privit-o fără să-mi vină deloc s-o alin.

— Putem s-o luăm prin apă sau să ne cățărăm până la cărarea dintre stânci, am spus. Tu alegi.

Eu nu voiam s-o iau prin apă mai bine de un sfert de milă de-a lungul stâncii, până în locul unde se înălța orașul. Apa era rece ca gheața, marea agitată și nu știam să înot, dar nu i-am spus asta.

Fanny arunca priviri la fel de speriate către marea agitată și către urcușul abrupt din fața noastră.

— Nu pot să aleg, a scâncit ea. Nu pot!

Am lăsat-o să plângă puțin și-apoi am dus-o către cărarea abruptă, trăgând-o și mânând-o de la spate către vârf, unde cărarea stâncoasă trece printre Charmouth și Lyme. Odată ce și-a revenit, Fanny nu s-a mai uitat deloc la mine și când ne apropiam de oraș a fugit, iar eu n-am încercat s-o prind din urmă. Nu mai fusesem niciodată crudă față de nimeni și nu mi-a plăcut de mine deloc. Dar atunci s-a ivit sentimentul care nu m-a mai părăsit după aceea, că nu sunt întru totul la fel ca oamenii din Lyme din rândul cărora ar trebui să fac parte. De câte ori m-am întâlnit apoi cu Fanny Miller, la capelă, pe Broad Street, de-

a lungul râului, ochii ei mari și albaștri prindeau o strălucire rece ca pojghița de gheață ce acoperă un ochi de apă și mă vorbea pe la spate cu prietenii ei noi. M-am simțit și mai înstrăinată.

Necazurile au început cu-adevărat când eu aveam unsprezece ani și l-am pierdut pe taica. Unii zic că a fost numai vina lui că a căzut într-o noapte când se întorcea la Lyme pe poteca de pe stâncă. El s-a jurat că nu băuse, dar bineînțeles că l-am mirosit. A avut noroc că nu și-a dat duhul de pe urma căzăturii, dar a zăcut la pat luni în șir. Nu mai putea să lucreze la cabinete și curioșeniile pe care Joe și cu mine le găseam nu ne aduceau decât puțini bani, așa că datoriile pe care le făcuse tot el s-au mărit și mai mult. Mama a zis că din pricina căzăturii slăbise așa de tare că n-a putut să se lupte cu boala care l-a ajuns câteva luni mai târziu.

Am fost tristă că nu mai era cu noi, dar n-am avut timp să mă gândesc prea mult la asta, pentru că ne-a lăsat cu doldora de datorii pe cap și fără un ban în buzunar, pe mine, Joe și pe mama, care mai purta și un plod ce s-a născut la doar o lună după ce l-am îngropat pe tata. Joe și cu mine a trebuit s-o ridicăm în picioare și aproape s-o cărăm pe sus până la capela de pe Coombe Street, pentru slujba de înmormântare. Amândoi am reușit s-o ducem acolo, dar în ce hal arătam, clătinându-ne cu ea pe picioare la o înmormântare pe care nici măcar nu aveam din ce o plăti. Au trebuit să facă o chetă în oraș și cei mai mulți au venit ca să vadă pe ce dăduseră banii.

După aceea, am băgat-o pe mama în pat și m-am dus pe plajă, așa cum făceam aproape în fiecare zi, nu conta că îngropasem pe cineva sau nu, însă am așteptat întâi să adoarmă ea. S-ar fi supărat dacă ar fi știut unde aveam de gând să mă duc. Pentru ea, căzătura lui taica de pe stâncă

atunci când ar fi trebuit să fie în atelier era un semn limpede de la Dumnezeu că nu ar fi trebuit să căutăm curioşenii atâta vreme.

Am mers către Charmouth, atentă la flux, care se apropia acum, dar prea lent ca să mă prindă. Am trecut de Church Cliffs şi de fâşia îngustă unde plaja coteşte şi-apoi se lărgeste, unde se înalţă Black Ven, cu dungile sale gri, maro şi verzi de piatră şi de iarbă, ca blana unei mîţe tigrate, aşternute într-o pantă domoală, nu abruptă ca la Church Cliffs. Bulgări de lut din Blue Lias se scurg acolo pe plajă, ascunzând adevărate comori pentru cei dispuşi să scormonească printre ei.

Am cercetat lutul aşa cum făcusem atâţia ani cu taica. Mă alina să vânez lângă stânci. Puteam să uit că el nu mai era şi să mă gândesc că nu trebuia decât să mă uit în jur ca să-l văd în spatele meu, aplecat deasupra unor pietre sau scurmând cu băţul straturile din stâncă, lucrând pierdut în lumea lui în timp ce eu munceam în a mea. Bineînţeles că nu era acolo în ziua aceea şi nici în vreo altă zi de mai apoi, degeaba m-am uitat eu prin preajmă încercând să-l zăresc.

Nu am găsit nimic în Blue Lias în afară de câteva fărâme de lemniţi pe care le-am păstrat chiar dacă nu valorau nimic dacă aveau vârful rupt. Vilegiaturiştii nu vor să-i cumpere decât pe cei lungi, de preferat cu vârful neştirbit. Dar odată ce culeg ceva de pe jos, mi-e greu să-i mai dau drumul.

Între stânci am găsit totuşi un monit întreg, fără nicio fărâmə ciobită. Încăpea numai bine în palma mea şi mi-am strâns degetele cuprinzându-l în pumn. Voiam să-l arăt cuiva, întotdeauna vrei să arăţi lucrurile pe care le-ai găsit, aşa devin reale. Dar taica, care ar fi ştiut cât era de greu să găseşti un monit fără cusur, taica nu mai era. Am închis ochii ca să opresc lacrimile. Îmi venea să nu mai las monitul din palmă, să-l strâng şi să mă gândesc la taica.

— Bună, Mary. Elizabeth Philpot stătea lângă mine, o siluetă întunecată în lumina cenușie. Nu mă așteptam să te găsesc aici astăzi.

Nu puteam să-i văd chipul și m-am întrebat ce gândea văzându-mă aici pe plajă în loc să fi rămas acasă s-o alin pe mama.

— Ce-ai găsit?

M-am ridicat în picioare și i-am întins monitul. Domnișoara Elizabeth l-a luat.

— Ah, un exemplar minunat. Un *Liparoceras*, nu-i așa?

Domnișoarei Elizabeth îi plăcea să folosească denumiri linnéene, cum le spunea ea. Uneori mă gândeam că făcea pe grozava.

— Punctele în relief de pe volute sunt toate intacte, nu-i așa? Unde l-ai găsit?

Am arătat spre pietrele de la picioarele noastre.

— Nu uita să-ți notezi unde l-ai găsit, în ce strat de rocă și la ce dată. E important să păstrezi informațiile acestea.

De când învățasem să citesc și să scriu la școala de duminică de la capelă, domnișoara Elizabeth mă bătea întruna la cap să fac etichete. A privit către plajă.

— Crezi că o să ne prindă fluxul?

— Mai avem câteva minute, doamnă. O să vin și eu îndată.

Domnișoara Elizabeth a încuviințat din cap, știind că preferam să mă întorc singură. Nu s-a supărat, vânătorilor le place adesea să fie singuri.

— A, Mary, a spus ea când dădea să plece. Eu și surorile mele vrem să ne exprimăm condoleanțele pentru tatăl tău. O să trec mâine pe la voi. Bessy a făcut o plăcintă, Louise a preparat un tonic pentru mama ta și Margaret a împletit un șal.

— Drăguț din partea dumneavoastră, am mormăit eu.

Îmi venea s-o întreb la ce ne mai folosea acum șalul și tonicul când noi aveam nevoie de cărbuni, de pâine și de bani. Dar surorile Philpot fuseseră întotdeauna drăguțe cu mine și știam că nu era frumos să mă plâng.

O pală de vânt a întors înăuntru marginea bonetei domnișoarei Philpot. A aranjat-o la loc și și-a înfășurat strâns șalul, după care s-a încruntat.

— Unde ți-e haina, fetițo? E prea frig afară ca să umbli fără ea.

Am ridicat din umeri.

— Nu mi-e frig.

De fapt, chiar îmi era frig, dar nu observasem până nu-mi atrăsese ea atenția. Îmi uitasem haina, care oricum îmi rămăsese mică, pentru că mă ținea la mâneci și aveam nevoie să-mi mișc brațele liber. Nu mi-era gândul la haine în ziua aceea.

Am așteptat până ce domnișoara Elizabeth a ajuns la curba de pe plaja pustie, apoi am pornit-o și eu înapoi, strângând încă monitul în palmă. Priveliștea spatelui ei drept în depărtare îmi ținea de urât și mă liniștea oarecum. De-abia când am ajuns la Lyme am văzut pe-altcineva. Un grup de londonezi sosiți înainte de închiderea sezonului se plimbau pe lângă Gun Cliff, prin spatele casei noastre. Când am trecut pe lângă ei, o doamnă mi-a strigat:

— Ai găsit ceva?

Fără să mă gândesc, mi-am deschis pumnul. A scos o exclamație de uimire și a-nhățat monitul ca să-l arate și celorlalți, care s-au oprit să-l admire.

— Îți dau o jumătate de coroană pe el, fetițo.

Doamna i-a dat monitul unuia dintre bărbați și și-a deschis poșeta. Am vrut să spun că nu era de vânzare, că era al meu, ca să-l țin minte pe taica, dar ea îmi pusese deja moneda în palmă și se întorsese să plece. M-am uitat lung la

ban și m-am gândit: „Din ăsta ne luăm pâine o săptămână. O să ne țină departe de azilul săracilor”. Și taica ar fi vrut asta.

M-am grăbit să ajung acasă, ținând moneda strâns în palmă. Era dovada că încă mai puteam trăi de pe urma curioșeniilor.

Mama nu s-a mai plâns că mergem la vânătoare. Nu mai avea când: până și-a revenit după moartea tatei, pruncul se născuse deja și l-a botezat Richard, după taica. La fel ca toți ceilalți, și ăsta era un plângăcios. Nu se simțea niciodată prea bine și nici mama nu era în apele ei; era înfrigurată și obosită, iar pruncul nu dormea bine și sugea puțin. Din pricina plânsetelor copilului – și a datoriilor – s-a hotărât Joe într-o bună zi să iasă la vânătoare pe frigul aprig pe care-l ura, la câteva luni după moartea tatei. Aveam nevoie de fosile. Am vrut să merg și eu cu el, așa frig cum era, dar trebuia să rămân în casă și să legăn pruncul ca să nu mai plângă. Era așa de jigărit sărmanul și orăcăia atât de tare, că era greu să-l ai la inimă. Nu tăcea decât dacă-l țineam strâns în brațe, îl legănam și-i cântam întruna „Nu mă lăsa să mor fată mare”.

Tocmai îi cântam a șasea oară ultimele versuri ale cântecului, „Bătrâior sau tinerel, slab de minte sau tare, îndură-te de mine, bărbate, nu mă lăsa să mor fată mare”, atunci când a intrat Joe, izbind ușa de perete așa de tare că am sărit în lături. M-a lovit o pală de aer rece și pruncul a început din nou să plângă.

— Uite ce-ai făcut! am țipat la el. De-abia se liniștise și-ai venit tu și l-ai trezit.

Joe a închis ușa și s-a întors spre mine. Atunci am observat că era însuflețit. De obicei, nimic nu-l tulbură pe fratele meu – are un chip ca de piatră, aproape fără expresie, aproape nemișcat. Cu toate astea, ochii lui căprui ardeau ca aprinși de soare, avea obraji roșii și gura

deschisă. Și-a smuls căciula de pe cap și și-a trecut mâna prin păr până i s-a făcut vâlvoi.

— Ce e, Joe? l-am întrebat. Of, taci, puiule, taci! Am ridicat pruncul peste umăr. Ce este?

— Am găsit ceva.

— Ce-ai găsit? Arată-mi.

M-am uitat să văd ce ținea în mână.

— Trebuie să vii cu mine. E în stâncă. E mare.

— Unde?

— În Church Cliffs, la capăt.

— Ce este?

— Nu știu. Ceva... altfel. Cu fălcile lungi și mulți dinți. Joe părea aproape înfricoșat.

— E un crocodil, am spus eu hotărâtă. Trebuie să fie.

— Vino să vezi.

— Nu pot – ce fac cu pruncul?

— Ia-l cu tine.

— Nu pot – e prea frig afară.

— Și dacă l-ai lăsa la vecini?

Am dat din cap.

— Au făcut deja prea multe pentru noi – nu putem să le mai cerem nimic, cel puțin nu asta.

Vecinii noștri din Cockmoile Square se temeau de curioșenii. Ne invidiau pentru bruma de bani pe care o făceam de pe urma lor, întrebându-se totodată de ce dădea lumea până și un penny pe o piatră. Știam că trebuia să le cerem ajutorul doar atunci când aveam mare nevoie.

— Ține-l un pic.

l-am dat pruncul lui Joe și m-am dus în camera cealaltă să văd ce făcea mama. Dormea dusă și arăta așa de liniștită, pentru prima dată după atâta amar de timp, încât nu m-a lăsat inima să-l pun lângă ea pe pruncul care orăcăia. Așa că l-am luat cu noi, în câte șaluri se puteau înfășura în jurul trupuşorului său plâpând.

În timp ce înaintam pe plajă – mai încet decât de obicei, pentru că îl duceam pe prunc în brațe și nu puteam să ridic mâinile ca să-mi țin echilibrul printre pietre, Joe mi-a povestit cum se uita după curioșenii în grămada de pietriș care căzuse din stâncă în timpul furtunilor. Mi-a spus că nu cercetase peretele de stâncă, dar că atunci când s-a ridicat în picioare după ce scormonise printre bolovani, i-a atras atenția un șir de dinți prins într-un strat de stâncă.

— Aici.

Joe s-a oprit în locul unde lăsase patru pietre una peste alta, trei la bază și una la vârf, semnul pe care noi, cei din familia Anning, îl foloseam ca să știm unde ne-am lăsat comorile găsite, în caz că nu puteam să le luăm cu noi. Am pus jos pruncul, care de-abia mai scâncea, așa de frig îi era, și m-am uitat cu atenție la straturile de stâncă înspre care arătase Joe. Nu simțeam deloc frigul, atât eram de nerăbdătoare.

Am văzut imediat dinții, chiar sub nivelul ochilor. Nu erau înșiruiți egal, ci amestecați laolaltă între două bucăți lungi și închise la culoare care trebuie să fi fost falca și gura făpturii. Oasele se împreunau la vârf, alcătuind un bot lung și ascuțit. Mi-am trecut degetele peste oasele acelea. Parcă m-a străfulgerat când am văzut botul acela. Aveam în față fiara pe care tata o căutase atâția ani și pe care acum nu mai avea cum s-o vadă.

Însă urma un fulger și mai zdravăn. Joe a atins cu degetul o ridicătură mare de deasupra fălcii, acolo unde se împreuna cu restul. O acoperea puțin piatra, dar părea rotundă, ca o chiflă așezată pe-o farfurie. După rotunjimea ei ai fi crezut că era o bucată de amonit, dar nu se vedea nicio spirală cu spițe. În schimb erau niște oase late, așezate unele lângă altele în jurul unui găvan mare și gol. M-am uitat lung la găvanul acela și am simțit că și el se uită la mine.

— Țsta e ochiul? am întrebant.

— Așa cred.

Am tresărit și m-a trecut un fior din acelea pe care le simți atunci când nici măcar nu ți-e frig, dar nu te poți stăpâni. Nu știusem că ochii crocodililor puteau fi așa de mari. Crocu' din desenul pe care mi-l arătase domnișoara Elizabeth avea ochișori ca de porc, nu holbați ca de bufniță. Mă simțeam ciudat privind în ochiul acela, ca și cum ar fi existat o lume de ciudățenii neștiute: crocodili cu ochi imenși, șerpi fără capete și fulgere pe care Dumnezeu le azvârlea pe pământ și care se preschimbau în piatră. Era un simțământ de gol pe care-l mai încercasem când priveam cerul plin de stele sau apa adâncă, în puținele dăți când mă urcasem într-o barcă, și nu-mi plăcea deloc: era ca și cum lumea ar fi fost prea ciudată ca s-o pot înțelege vreodată. Apoi trebuia să mă duc la biserică și să stau acolo până ce simțeam că puteam să las toate tainele în grija Domnului și-atunci neliniștea dispărea.

— Cât de lung e? am spus, încercând să-mi dau seama ce fiară aveam în față.

— Nu știu – trei sau patru picioare are doar capul. Joe și-a trecut mâna peste stâncă, la dreapta fălcii și a ochiului. Nu-i văd corpul.

Bucățele de cremene s-au rostogolit din vârful stâncii și au căzut lângă noi. Ne-am uitat în sus și ne-am dat un pas în spate, dar n-a mai căzut nimic.

M-am uitat la prunc, înfășurat în coconul lui ca o omidă. Încetase să mai scâncească și mijeaa ochii la cerul cenușiu. Nu-mi dădeam seama dacă urmărea norii care străbăteau văzduhul.

Departe pe plajă, la Charmouth, doi bărbați care ieșiseră să cerceteze capcanele pentru homari trăgeau la țărm o barcă. Joe și cu mine ne-am retras iute de lângă stâncă, de parcă eram doi copii prinși că se uită cu jind la o

farfurie cu prăjituri. Bărbații erau prea departe ca să vadă unde ne aflam sau ce făceam acolo, dar noi eram oricum cu băgare de seamă. Deși puțini vânau ca noi, oamenii sigur aveau să fie interesați de așa o matahală cum era crocu'. Și acum îl vedeam foarte bine, îți sărea în ochi din stâncă, cu puzderia lui de dinți și ochiul cât o farfurie, încât eram sigură că și alții aveau să-l zărească în curând.

— Trebuie să dezgropăm crocu', am spus.

— N-am mai dezgropat niciodată ceva atât de mare, a zis Joe. Dar suntem în stare să săltăm patru picioare de stâncă?

Avea dreptate. Mai scosesem moniți cu ciocanul din bolovanii de pe plajă și din stâncă, dar de cele mai multe ori lăsam vântul și ploaia să roadă stânca și să scoată la iveală curioșeniile.

— Avem nevoie de-ajutor, am spus, deși nu-mi plăcea să recunosc.

Sătenii deja ne ajutaseră o groază de când cu moartea tatei și era greu să le cerem din nou să ne-ajute fără să plătim, mai ales dacă era ceva legat de curioșenii. Fanny Miller nu era singura care ura fosilele.

— Hai s-o întrebăm pe domnișoara Elizabeth ce să facem.

Joe s-a încruntat. Ca mama și taica, nici el nu știa ce să creadă despre Elizabeth Philpot. Nu putea să înțeleagă ce avea de-a face o doamnă ca ea cu curioșeniile și nici de ce voia să aibă de-a face cu mine. Când găsea o curioșenie, Joe nu se simțea ca mine și ca domnișoara Elizabeth, care ne închipuiam că descoperiserăm o nouă lume. Chiar și-acum, privind o făptură atât de uimitoare cum era crocodilul acela, entuziasmul îi scădea simțitor și vedea numai problemele. Voiam să mergem la domnișoara Elizabeth nu numai pentru că putea să ne ajute, ci și pentru că avea să fie la fel de încântată ca mine.

Am rămas pe plajă o bună bucată de vreme, ciopliind piatra din jurul crocului cu ciocanul meu și discutând ce e de făcut. Atâta am zăbovit, că ne-a prins marea și a trebuit să o luăm pe stânci ca să ne întoarcem la Lyme și asta n-a fost ușor cu pruncul în brațe. Sărăcuțul de el. A murit în vara următoare. M-am întrebat mereu dacă nu cumva îl secase și mai mult de puteri să stea atât pe plajă în frigul ăla. Sigur, atâția dintre copiii mamei muriseră încât nu ne-am mirat că nici el n-a avut zile. Dar aş fi putut rămâne acasă cu el și să mă fi dus a doua zi să văd crocodilul. Așa este vânătoarea de fosile: te-apucă dintr-odată, ca foamea, și nimic nu mai contează în afară de ceea ce găsești. Și chiar și-atunci când găsești ceva, începi să cauți din nou după niciun minut, pentru că s-ar putea să te-aștepte ceva și mai bun.

Totuși, nu mai văzusem niciodată ceva mai bun decât ce a găsit Joe în ziua aceea. M-a străfulgerat chiar în piept, ca și cum m-aș fi trezit dintr-un somn lung. M-am bucurat să-l văd. Aș fi vrut doar să-l fi găsit eu, nu Joe. Toată lumea s-a mirat că Joe a găsit așa un specimen neobișnuit, pentru că nu-i stătea în fire să caute ceva nou. La asta mă pricepeam eu. Am încercat să nu-l invidiez, dar era greu. Curând, oamenii au uitat că Joe găsisese crocu' și-au zis că era al meu. Eu nu i-am oprit și Joe n-a părut deranjat. A fost mulțumit să se dea la o parte și să rămână pur și simplu Jack Anning, nu un vânător de fosile care era în stare să găsească o fiară. Îi era greu să facă parte dintr-o familie despre care se vorbea atâta și pe care oamenii o judecau. Dacă ar fi putut să nu mai fie un Anning, cred că ar fi preferat asta. Dar cum nu putea, își tănuia gândurile.

A doua zi dimineța, am dus-o pe domnișoara Elizabeth să vadă hârca. Era una dintre acele zile reci și senine în care stâncile se văd în culori proaspete și tari, deși

n-a durat mult, soarele de iarnă plutind deasupra orizontului, dincolo de golful Lyme. În ciuda frigului, domnișoara Elizabeth nu s-a lăsat rugată, ci a venit imediat, deși servitoarea lor Bessy a bombănit și domnișoara Margaret a ciripit că urmau să le sosească musafiri în curând. Acum că eram mai mare, începusem s-o consider pe domnișoara Margaret un pic cam prostuță, preferându-le pe domnișoara Louise, care era foarte tăcută, și pe domnișoara Elizabeth, care era cam acră. Domnișoarei Elizabeth nu-i păsa de musafiri, ci voia să vadă fiara.

Când am ajuns la capătul lui Church Cliffs, mi-am ținut răsuflarea văzând cât de bine se vedea conturul ciudat al dihaniei, desenat pe peretele stâncii. Domnișoara Elizabeth era tăcută. Și-a scos mânușile frumoase și și le-a pus pe cele de lucru, care aveau vârfurile tăiate ca să poată atinge cu degetele botul lung și ascuțit al crocodilului și talmeș-balmeșul de dinți. În capăt, unde i se uneau fălcile, domnișoara a desprins din stâncă o bucată de piatră.

— Uite, a spus ea, are gura puțin curbată în sus, pare să zâmbească. Îți amintești că așa era și în desenul cu crocodilul pe care ți l-am arătat în cartea lui Cuvier?

— Da, doamnă. Dar uitați-vă la ochi!

Am bătut ușor cu ciocanul, dezvelind și mai multe oase așezate ca niște solzi uriași de pește în jurul unui miez gol unde trebuie că odată îi fusese ochiul.

Domnișoara Elizabeth s-a uitat cu atenție.

— Ești sigură că acesta este ochiul?

Părea deranjată de idee.

— Nu știu ce altceva ar putea fi, a spus Joe.

— Nu așa arăta ochiul din desenul lui Cuvier.

— Poate că ăsta avea o problemă la ochi, mi-am dat eu cu părerea. Un soi de boală. Sau poate că franțuzul l-a desenat greșit.

Domnișoara Elizabeth a pufnit.

— Doar o fată ca tine ar îndrăzni să pună la îndoială munca celui mai mare zoolog anatomist din lume.

M-am încruntat. Nu-mi plăcea de Cuvier ăsta.

Noroc că domnișoara Elizabeth a trecut peste prostia mea și la fel și peste ochiul crocului. O preocupau mai degrabă chestiunile practice.

— Cum o să-l scoateți din stâncă? Trebuie să aibă pe puțin patru picioare în lungime.

— O să trebuiască să săpăm mai abitir ca niciodată, nu-i așa, Joe?

Joe a ridicat din umeri.

— Dar să dați jos patru picioare de rocă n-o să fie prea greu? Vă trebuie niște bărbați să vă ajute. Niște bărbați puternici. Domnișoara Elizabeth a cumpănit o clipă. Ce ziceți de bărbații care construiesc faleza de-a lungul plajei către Cobb? Ei știu să taie în piatră și sunt puternici. Poate reușesc ei să vă ajute.

— Poate că da, doamnă, am spus, dar n-avem bani să-i plătim.

— O să vă împrumut eu și o să-mi dați înapoi banii după ce vindeți specimenul.

M-am luminat dintr-odată.

— Oh, domnișoara Elizabeth, ați putea? V-am fi tare recunoscători, nu-i așa, Joe?

Dar Joe nu ne asculta.

— Mary, domnișoară Philpot, dați-vă la o parte! ne-a strigat el. A venit Căpitanul Curioșel.

M-am uitat în spate. Venind pe după cotitura care ascundea orașul Lyme de ochii noștri, se apropia singurul vânător de fosile care nu s-ar fi dat în lături să ne înhațe crocu'. În timp ce majoritatea vânătorilor respectau lucrurile găsite de alții, Căpitanului Curioșel nu-i păsa că altcineva ochise ceva înaintea lui. Odată ne-a luat un amonit uriaș pe care eu și Joe începusem să-l săpăm din stânca de pe plaja

Manmouth și ne-a râs în nas când i-am spus că era al nostru. „Atunci nu trebuia să-l lăsați acolo nepăzit, nu? Eu am fost ăla care a dus la bun sfârșit treaba, așa că tot eu sunt ăla care saltă mălaiu”, a spus el. Chiar și-atunci când s-a dus taica să-i vorbească despre asta, s-a jurat că văzuse deja amonitul, că însemnase locul și că Joe și cu mine n-ar fi trebuit să ne apucăm de săpat fosila lui.

Căpitanul Curioșel nu trebuia să vadă crocodilul. Dacă apuca să-l vadă, trebuia să-l păzim tot timpul. M-am îndepărtat de hârcă, am ridicat de jos un bolovan ce semăna cu un nodul și m-am dus mai departe către marginea apei, unde era o piatră turtită numai bună de nicovală. Joe a luat-o înspre Charmouth, apoi s-a oprit la cincizeci de picioare mai încolo ca să scormonească printre bucățelele de „aurul proștilor”, uitându-se după un monit acoperit cu pirită. Șerpi de aur, așa le spuneam noi. Domnișoara Philpot a făcut câțiva pași și a început să studieze terenul, după care a îngenuncheat să ridice o piatră. De sub marginea bonetei, l-am urmărit pe Căpitanul Curioșel apropiindu-se de crocodilul prins în peretele stâncii, cu hârlețul pe umăr. Acum că îi dezvelisem și mai mult ochiul, hârca părea să se holbeze la noi și să rânjească pentru a ne atrage atenția. Ochii Căpitanului Curioșel au cercetat stânca; s-a oprit chiar în locul unde stătuserăm noi mai înainte. Pietrișul a amuțit sub picioarele lui Joe, iar eu m-am oprit din ciocănit.

Căpitanul Curioșel s-a aplecat și a ridicat ceva. Când s-a îndreptat de spate, fața îi era la doar câțiva țoli de ochiul monstrului. Inima începuse să-mi bată cu putere. Apoi i-a întins domnișoarei Elizabeth o mânășă.

— Domnișoară Philpot, e a dumneavoastră? E prea frumoasă ca să fie a lui Mary.

— Da, a mea este, domnule Lock, a răspuns domnișoara Elizabeth.

Nu-i spunea niciodată Căpitanul Curioșel, ci i se

adresa pe numele adevărat, după cum lui Joe îi spunea Joseph, moniților le spunea amoniți și nu șerpi de piatră și lemniților belemniti și nu fulgere. Așa era ea, cumva ceremonioasă.

— Aduceți-mi-o aici, vă rog.

S-a dus lângă ea și i-a întins mână. Puteam să respir din nou, acum că se îndepărtase de crocodil.

— Ați găsit ceva? a întrebat el după ce ea i-a mulțumit.

— Doar o *Gryphaea*. Copita-diavolului, cum îi ziceți dumneavoastră.

— la s-o vedem.

Căpitanul Curioșel s-a lăsat pe vine lângă domnișoara Elizabeth. Așa se întâmplă cu vânătorii de fosile – nu mai respectă regulile. Pe plajă, un rânđaș poate să i se adreseze unei doamne într-un fel la care nici n-ar fi visat oriunde în altă parte.

M-am grăbit să-i vin într-ajutor.

— Ce faci aici, Căpitane Curioșel? I-am luat eu la întrebări.

A chicotit.

— La fel ca tine, Mary, mă uit după niscaiva curioșenii care să-mi aducă niște gologani. Bag seama că voi aveți mai mare nevoie de ele decât mine, nu-i așa, acum că tatăl vostru v-a lăsat strâmtorați. Ține.

Mi-a aruncat ceva. Era un șarpe de aur.

— Uite ce cred eu despre curioșeniile tale, Căpitane!

M-am întors și l-am aruncat cu toată puterea. Deși era vremea refluxului, am reușit să-l zvârl chiar în apă.

— Hei!

Căpitanul Curioșel m-a privit mânios. Nimănui nu-i place să-ți bați joc de prada lui. E ca și cum ai arunca bănuți în mare.

— Ce nesuferită te-ai făcut, a spus el. Pesemne

fulgerul ăla te-a scuturat bine, de-acolo ți se trage. Trebuia să ai la tine un paratrăsnet ca să te apere. Acuma ești așa de afurisită că o să crești și-o să te faci o acritură la care n-o să se uite niciun bărbat.

Am dat să-i răspund, dar domnișoara Elizabeth mi-a luat-o înainte.

— E timpul să vă vedeți de drum, domnule Lock, a spus ea.

Ochii strălucitori ai Căpitanului Curioșel s-au mutat de la mine la ea.

— Data viitoare n-o să mă mai deranjez să vă ridic mănua, doamnă, a rânjit el.

Dar cum Joe se întorsese lângă noi, n-a mai spus nimic, ci și-a pus hârlețul pe umăr și a pornit-o pe plajă către Charmouth, uitându-se înapoi din când în când.

— Mary, ai fost foarte nepoliticoasă cu el, a spus domnișoara Elizabeth. Mi-e rușine de tine.

— El a fost și mai nepoliticos cu mine! Și cu dumneavoastră!

— Orișicât, ar trebui să te porți respectuos cu cei mai în vârstă, altfel o să-și facă o părere proastă despre tine.

— Îmi pare rău, domnișoară Philpot.

Nu-mi părea rău deloc.

— Voi doi rămâneți aici până vine fluxul, ne-a poruncit domnișoara Elizabeth, lângă făptură, ca să fiți siguri că nu se întoarce William Lock și-o găsește. Eu mă duc la Cobb să încerc să tocmesc câțiva bărbați care să vină mâine și să dezgroape crocodilul – dacă este un crocodil. Deși ce altceva ar putea fi?

Am ridicat din umeri. Întrebarea ei mă stânjenea, deși nu știam prea bine de ce.

— Trebuie să fie una dintre făpturile Domnului, a spus Joe.

— Uneori mă întreb...

— Ce vă întrebați, doamnă? am spus.

Domnișoara Elizabeth s-a uitat la mine și la Joe și a părut să se dezmeticească, de parcă și-ar fi dat seama cu cine stătea de vorbă. A clătinat din cap.

— Nimic. E doar un crocodil care arată ciudat.

A mai aruncat o privire către hârcă și-apoi a plecat.

Au venit gemenii, Davy și Billy Day, în după-amiaza zilei următoare ca să sape. Mare păcat că fluxul era cel mai scăzut la începutul după-amiezii, căci plaja era atunci mai aglomerată decât dimineța devreme sau seara. Am fi preferat să săpăm când nu era nimeni prin preajmă, cel puțin până aflam pe ce anume puseserăm mâna și eram siguri că era al nostru.

Frații Day erau pietrari care construiau drumuri și lucrau la reparațiile digului Cobb. Aveau piepturile ca niște lespezi, brațe masive și picioare scurte și solide și mergeau cu piepturile bombate și fundurile încordate. Nu prea vorbeau și nici nu s-au arătat mirați când au văzut crocodilul care se holba la ei din stâncă, prin ochiul cât o farfurie. Au luat-o ca pe o treabă ca oricare alta, de parcă ar fi tăiat un bloc de piatră pentru pavaj sau pentru un zid și nu unul care avea o dihanie prinsă în el.

Și-au plimbat mâinile peste piatra din jurul hârcii, căutând crăpături în care puteau înfige piroanele și de unde puteau începe să cioplească. N-am zis nimic, pentru că aveau mai multă experiență la cioplit în piatră. Aveam să învăț multe de la ei de-a lungul anilor, odată ce vânătoarea de fosile a început să însemne și dezgroparea unor specimene mari din peretele stâncii sau din peticele de faleză care ieșeau de sub apă în timpul refluxului. Frații Day aveau să dezgroape multe dihănii când eu nu reușeam.

Au lucrat pe îndelete, în ciuda luminii slabe de după-amiază, a mareei care se apropia și a faptului că nu

primiseră decât o jumătate de zi liberă de la muncă. Înainte de fiecare lovitură, cercetau cu atenție suprafața stâncii. Odată ce se hotărau unde să sprijine pironul de fier, discutau apoi ce unghi și forță erau necesare și de-abia după aceea mânuiau ciocanul. Uneori, lovituri delicate, ce părea să nu miște deloc piatra. Apoi, Billy sau Davy, niciodată nu știam care era unul și care era celălalt, își folosea toată forța ca să dea lovitura ce desprindea încă o bucată de rocă.

În timp ce lucrau, s-a adunat mulțimea, atât oameni care fuseseră deja pe plajă, cât și copii care păreau să fi știut că urma să venim acolo, aproape chiar înainte de a fi ajuns, printre care era și Fanny Miller, care nu se uita la mine, ci stătea mai în spate cu prietenele ei. E imposibil să ții un secret la Lyme, orașul e prea mic și nevoia de distracție prea mare. Nici măcar o zi geroasă de iarnă nu-i poate împiedica pe oameni să iasă ca să vadă ceva nou. Copiii alergau pe țărm, aruncând cu pietre în apă și răscolind noroiul și nisipul. Unii adulți căutau fosile, deși puțini știau ce făceau. Alții stăteau pur și simplu și pălăvrăgeau și câțiva îi sfătuiau pe Davy și Billy cum să taie piatra. Nu toată lumea a rămas locului patru ore încheiate, cât a durat dezgroparea hârcii; odată ce soarele a coborât în spatele stâncilor, s-a făcut și mai frig. Dar au rămas destul de mulți.

În mulțime se afla și Căpitanul Curioșel, care venise pe plajă dinspre Charmouth. Când frații Day au reușit în cele din urmă să desprindă craniul din rocă, în trei bucăți – două cu botul și ochiul și una cu porțiunea capului din spatele găvanului –, și l-au întins pe o targă făcută dintr-o bucată de pânză întinsă între două bețe, Căpitanul Curioșel s-a aplecat deasupra lui, la fel ca ceilalți, și a examinat dihania. Se uita mai ales la talmeș-balmeșul de vertebere de sub hârcă. Prezența lor indica că trupul rămăsese în stâncă.

Se făcuse prea întuneric ca să mai vedem ceva în gaura unde fusese înainte hârca. Trebuia să ne întoarcem pe lumină și să căutăm corpul.

Mă enerva la culme cât de băgăcios era Căpitanul Curioșel, dar n-am îndrăznit să fiu nepoliticoasă, pentru că mi-era frică de el.

— Nu-mi place că e aici, i-am șoptit domnișoarei Elizabeth. N-am încredere în el. Nu puteți să le spuneți fraților Day să care totul acasă chiar acum, doamnă?

Billy și Davy stăteau pe o piatră, împărțind un urcior și o pâine. Arătau de neclintit, deși se făcuse seară și o pojghiță de gheață acoperea deja pietrele și nisipul.

— Își merită odihna, a spus domnișoara Elizabeth. O să-i silească fluxul să se miște oricum.

În cele din urmă, frații s-au șters la gură și s-au ridicat în picioare. Odată ce-au ridicat targa, Căpitanul Curioșel a dispărut în ceață înspre Charmouth. Noi ne-am îndreptat în direcția opusă, înapoi la Lyme, urmându-i pe frații Day ca și cum ar fi purtat un sicriu la groapă. Chiar așa, pentru că am luat-o pe drumul care intra în oraș prin cimitirul bisericii St Michael și-apoi prin Butter Market înspre Cockmoile Square. Pe drum, oamenii s-au oprit să arunce o privire dalelor de piatră de pe targă și toată strada sușotea despre „crocodil”.

A doua zi după ce am scos craniul din stâncă, am fugit înapoi la Church Cliffs imediat ce s-a retras fluxul, dar Căpitanul Curioșel ajunsese înaintea mea. Era dispus s-o ia prin apă și să-i degere picioarele, numai să ajungă primul. Nu puteam să mă iau de el, pentru că eram singură – Joseph fusese tocmnit cu ziua la moara din Lyme, unde se îmbolnăvisese un muncitor și nu putuse să dea cu piciorul șansei de a câștiga pâinea familiei pe ziua aceea. M-am ascuns și l-am urmărit pe Căpitanul Curioșel cum ciocănea

în gaura uriașă pe care o lăsase hârca în stâncă. L-am blestemat, sperând să-i cadă-n cap o piatră de deasupra.

Apoi mi-a venit o idee rea de tot și mi-e și rușine să spun că am trecut la fapte. N-am spus nimănui cât de urât m-am purtat în ziua aceea. Am alergat de-a lungul plajei și am suit pe cărarea ce ducea pe Church Cliffs, târându-mă pe brânci până în locul de deasupra găurii lăsate de crocodil. „Naiba să te ia, Căpitane Curioșel”, mi-am zis și-am împins o piatră cât pumnul meu de mare peste marginea stâncii. L-am auzit scoțând un țipăt și-am zâmbit făcându-mă una cu pământul, ca să fiu sigură că nu mă vede. Deși nu voiam să-l rănesc, voiam doar să-l sperii și să-l alung.

Se îndepărtase de stâncă acum și se uita în sus să vadă dacă mai cădeau și alte pietre. Am luat un pietroi și l-am împins peste margine, dimpreună cu un pumn de pământ și de pietriș, ca să pară o avalanșă. De data asta, n-am mai auzit nimic, dar am rămas pitulată. Dacă ar fi știut ce făceam, m-ar fi pedepsit rău, sunt sigură de asta.

Apoi mi-a trecut prin minte că putea să vină să vadă ce se întâmplă. Deși era ceva obișnuit să se prăvălească pietre, Căpitanul Curioșel era un om tare suspicios. M-am târât înapoi de pe margine și m-am grăbit să cobor pe cărare. M-am ferit din calea lui taman la țanc, pitindu-mă după un desiș cu iarbă înaltă, iar el a trecut pe lângă mine mânios la culme. Cumva își dăduse seama că pietrele nu căzuseră de la sine. M-am ascuns până ce nu l-am mai văzut și-apoi am rupt-o la fugă pe cărare până jos pe plajă, alergând de-a lungul peretelui de stâncă până la gaura crocodilului. Cu puțin noroc, puteam să arunc o privire înainte să se întoarcă el, numai ca să văd dacă trebuia să-i aducem din nou pe frații Day să sape.

La lumina zilei se vedea mai ușor în gaura pe care o făcuseră Billy și Davy. Hârca ieșise oblic și corpul, oricât de mare o fi fost, putea să fie îngropat adânc în piatră. Cu un

cap lung de patru picioare, corpul putea cu ușurință să aibă zececincisprezece picioare în adâncul stâncii. M-am strecurat înăuntru și am pipăit locul unde îmi aduceam aminte că se terminau vertebrele hârcii. Am atins o muchie lungă și noduroasă și-am început să râcăi cu degetele ca să îndepărtez murdăria și stratul de lut.

Apoi, Căpitanul Curioșel s-a repezit din spatele meu, furios la culme.

— Tu! Nu mă miră să te găsesc aici, afurisită mică.

Cu un țipăt am sărit din gaură și-apoi m-am făcut una cu stânca, înspăimântată la gândul că eram singură cu el.

— Lasă-mă-n pace, e crocu' meu! i-am strigat.

Căpitanul Curioșel m-a apucat de braț și mi l-a răsucit la spate. Era puternic pentru un bătrân.

— Ai încercat să mă omori, tu erai, nu-i așa, fetițo? Stai că te-nvăț eu minte!

A întins mâna în spate după hârleț.

N-am apucat să aflu ce lecție voia să-mi dea, pentru că în clipa aceea stânca mi-a venit într-ajutor. În anii care au urmat, am simțit-o adesea împotrivindu-mi-se ca un dușman. Însă în ziua aceea, stânca a slobozit un puhoi de pietre chiar lângă noi, unele la fel de mari ca acelea pe care le aruncasem eu, însoțite de o alunecare de pietriș. Căpitanul Curioșel, care avusese de gând să mă lovească, a devenit dintr-odată salvatorul meu, trăgându-mă de lângă stâncă taman în clipa în care o piatră s-a izbit de locul unde mă aflasem mai devreme. „Repede!”, a strigat el și ne-am ținut unul de celălalt, împleticindu-ne către apă, la distanță sigură. Apoi ne-am uitat înapoi și-am văzut cum întreaga porțiune a stâncii în vârful căreia stătusem nu cu mult înainte se prăbușise, preschimbându-se din piatră solidă într-un șuvoi de pietriș care venea iute la vale. Zgomotul pe care-l făcea era ca tunetul pe care-l auzisem în copilărie, numai că a durat mai mult și a trecut prin mine ca

întunericul și nu ca străfulgerarea orbitoare a trăsnetului. A durat cel puțin un minut până ce bolovanii și pietrișul s-au prăvălit din vârful stâncii. Căpitanul Curioșel și cu mine am rămas înlemniți, privind și așteptând.

Când stânca s-a oprit în cele din urmă și s-a liniștit, am început să plâng. Nu doar că fusese cât pe aci să mor. Surpătura bloca acum complet gaura unde se afla trupul crocodilului. N-am fi ajuns la el decât după ce săpam ani în șir.

Căpitanul Curioșel a scos o sticlută de cositor din buzunar, i-a scos capacul, a luat o înghițitură și mi-a întins-o. M-am șters la ochi și la nas cu mâneca rochiei și-am băut. Nu mai băusem niciodată alcool. M-a ars pe gâtlee și m-a făcut să tușesc, dar m-am oprit din plâns.

— Mulțumesc, Căpitane, am spus, dându-i sticla înapoi.

— Toată ciocăneala aia de ieri pesemne că a slăbit stânca și-a surpat-o. Au căzut câteva pietre și mai devreme, dar am crezut că... Căpitanul Curioșel nu și-a terminat fraza. O să aveți al naibii de furcă să scoateți ceva de-aici. A dat din cap către surpătură. Și hârlețul meu a rămas acolo. Se pare că va trebui să fac rost de altul.

Era aproape comic cât de repede îl descurajase perspectiva trudei. Acum crocodilul era din nou al meu – îngropat sub o grămadă de bolovani.

4

Este o mârșăvie

Există câțiva oameni pe care, întâlnindu-i de-a lungul vieții mele, i-am privit cu dispreț, dar niciunul dintre ei nu m-a mâniat atât de tare precum Henry Hoste Henley.

Lordul Henley a venit să mă vadă a doua zi după ce

frații Day au dezgropat craniul. Nu și-a curățat cizmele pe grătarul de la intrare, ci a intrat cu ele pline de noroi în salonul nostru. Când l-a anunțat Bessy, Louise nu era acasă, Margaret broda, iar eu îi scriam fratelui nostru despre evenimentele petrecute pe plajă în ziua precedentă. Margaret a scos un mic țipăt, a făcut o reverență și s-a scuzat, repezindu-se în sus pe scări înspre camera ei. Deși se întâlnea adesea cu familia Henley la slujbele de la biserica St Michael, nu se aștepta ca vreunul dintre ei să-i tulbure liniștea căminului, unde nu trebuia să poarte masca destinsă și curajoasă pe care o afișa în public.

Lordul Henley a părut atât de surprins de ieșirea intempestivă a lui Margaret încât era limpede că nu știuse nimic despre ce se întâmplase între ea și prietenul său James Foot. Este adevărat că trecuseră câțiva ani de la evenimentele respective și poate că se aștepta ca lui Margaret să-i fi trecut între timp. Sau poate că uitase: nu era genul de bărbat care să-și aducă aminte de lucrurile la care țineau femeile.

Nu și Margaret însă. O fată bătrână nu uită.

Și după cât se vedea, nici măcar nu remarcase faptul că refuzaserăm toate invitațiile la Colway Manor, altfel nu ar fi venit la Morley Cottage. Lordul Henley era un bărbat lipsit de imaginație, căruia îi era imposibil să vadă lumea prin ochii altcuiva. Asta făcea ca interesul lui pentru fosile să fie absurd: ca să înțelegi cu adevărat ce sunt fosilele este necesar un salt al imaginației de care el nu era capabil.

— Trebuie s-o scuzați pe sora mea, domnule, am spus. Chiar înainte de venirea dumneavoastră, s-a plâns de un acces de tuse. Nu dorește să deranjeze niciun musafir cu indispoziția ei.

Lordul Henley a dat din cap încercând să se arate răbdător. Sănătatea lui Margaret nu era cu siguranță motivul vizitei sale. La insistențele mele, s-a așezat într-un

fotoliu de lângă șemineu, dar pe marginea lui, ca și cum era gata să sară în picioare în orice moment.

— Domnișoară Philpot, a spus el, am aflat că ați găsit ceva extraordinar ieri pe plajă. Un crocodil, nu-i așa? Aș dori tare mult să-l văd.

S-a uitat împrejur ca și cum se aștepta să-l vadă deja expus în cameră.

Nu mă mira că știa de descoperirea fraților Anning. Deși Lordul Henley era prea de soi ca să bârfească laolaltă cu gurile slobode de la Lyme, angaja adesea pietrari, căci deținea pământuri care se învecinau cu stâncile de pe țărm, de unde extrăgea piatră pentru construcții. Într-adevăr, cele mai bune specimene le obținuse de la muncitorii din carierele de piatră care puneau deoparte pentru el tot ce găseau în piatra pe care o tăiau, știind că aveau să fie plătiți în plus. Frații Day pesemne îi dăduseră de știre ce anume dezgropaseră pentru familia Anning.

— Știrea este aproape exactă, Lord Henley, i-am răspuns. Tânăra Mary Anning l-a descoperit. Eu am supravegheat săpăturile, atâta tot. Craniul se află la ea acasă, în Cockmoile Square.

Deja îl lăsasem pe Joseph pe dinafară, așa cum aveau să facă și generațiile următoare. Poate că era inevitabil, dată fiind firea sa retrasă, aceeași fire care avea să-l împiedice să-i corecteze pe oameni atunci când aceștia aveau să vorbească despre făptură ca despre descoperirea lui Mary și numai a ei.

Lordul Henley cunoștea familia Anning, pentru că Richard Anning îi vânduse pe vremuri câteva specimene. Totuși, nu era genul de om care să se ducă la atelierul lor și era vădit dezamăgit că nu găsisese craniul la Morley Cottage, o casă care, în ochii lui, trecea drept mult mai acceptabilă.

— Spuneți-le să mi-l aducă acasă, ca să mă uit și eu la el, a zis, ridicându-se brusc în picioare, ca și cum și-ar fi

dat dintr-odată seama că-și pierdea vremea cu persoane neimportante.

M-am ridicat și eu.

— Cântărește destul de mult, domnule. V-au spus frații Day că are patru picioare lungime? Au avut mult de furcă să-l transporte de la Church Cliffs în Cockmoile Square. Familia Anning n-are cum să-l care la deal până la Colway Manor.

— Patru picioare? Splendid! Măine-dimineață o să trimit trăsura după el.

— Nu sunt sigură că...

M-am oprit. Nu știam ce intenții aveau Mary și Joseph cu craniul și am decis că era mai bine să nu vorbesc în numele lor până ce nu aflam.

Lordul Henley părea să creadă că specimenul îi revenea de drept. Poate că așa și era – stâncile unde fusese găsit se aflau pe domeniul său. Dar era de datoria lui să plătească vânătorii pentru munca și priceperea lor la găsirea și scoaterea fosilei din stâncă. Nu apreciam atitudinea aceasta revendicativă a colecționarului care-i plătește pe alții să găsească specimene pe care să le expună el mai apoi. Observând strălucirea lacomă din ochii Lordului Henley, mi-am promis să obțin un preț bun pe crocodilul lui Mary și Joseph – pentru că știam că prefera să trateze cu mine mai degrabă decât cu familia Anning.

— O să vorbesc cu ei să văd ce aranjamente putem face, Lord Henley. Puteți sta liniștit.

După ce a plecat, iar Bessy s-a apucat să șteargă noroiul pe care-l lăsase în urmă, a coborât și Margaret; avea ochii roșii. S-a așezat la pian și a început să cânte o melodie melancolică. Am bătut-o pe umăr și am încercat s-o alin.

— N-ai fi fost fericită cu unul ca el.

Margaret mi-a dat mâna la o parte.

— N-ai de unde să știi cum aș fi fost. Doar pentru că

ție măritișul nu ți se potrivește nu înseamnă că și noi celelalte trebuie să simțim la fel!

— N-am spus niciodată că nu vreau să mă mărit. Pur și simplu nu s-a întâmplat – nu sunt genul de femeie cu care un bărbat să dorească să se căsătorească, pentru că am o înfățișare prea banală și sunt prea serioasă. Dar m-am împăcat cu faptul că sunt singură. Credeam că și tu.

Margaret plângea din nou. Nu înduram s-o văd, căci avea să mă facă și pe mine să plâng, iar eu nu plâng de felul meu. Am lăsat-o pripășită în salon, lângă fosilele mele. Avea s-o liniștească Louise când se întorcea acasă.

Mai târziu în ziua aceea, m-am folosit de vizita Lordului Henley drept scuză ca să mă duc până în Cockmoile Square. Voiam să discut cu frații Anning interesul său față de craniu, dar și să aflu ce mai găsisese Mary pe plajă, pentru că-mi spusese că avea de gând să caute corpul crocodilului. Când am ajuns acolo, m-am dus întâi în bucătărie ca să vorbesc cu mama lui Mary. Molly Anning era o femeie înaltă și uscățivă, care purta o bonetă și un șorț alb, nu prea curat. Stătea în fața plitei, amestecând în ceva ce după miros părea a fi o ciorbă din coadă de bou, în timp ce un copilaș scâncea fără vlagă într-un sertar din colț.

Am pus jos un pachet.

— Bessy a făcut prea multe fursecuri și s-a gândit că ați dori și dumneavoastră câteva, doamnă Anning. Mai e și o roată de brânză în pachet și o bucată de plăcintă cu carne.

Era frig în bucătărie, iar focul de-abia mocnea. Trebuia să fi adus și cărbuni. Nu i-am spus că Bessy făcuse fursecurile doar pentru că așa îi poruncisem eu. Oricâte greutateți îndurau, Bessy nu-i avea la inimă și credea – asemenea multor familii bune din Lyme, bănuiesc – că legăturile cu ei ne înjoseau.

Molly Anning mi-a mulțumit încet, dar nu s-a uitat la

mine. Știam că n-avea o părere prea bună despre mine, căci eram întruchiparea a tot ceea ce nu-și dorea să devină Mary – nemăritată și obsedată de fosile. Îi înțelegeam temerile. Nici mama nu și-ar fi dorit așa o viață pentru mine – și nici eu nu mi-aș fi dorit, în urmă cu câțiva ani. Acum că o trăiam însă, nu era chiar așa de rea. În unele privințe, aveam mai multă libertate decât tinerele de familie bună care se căsătoreau.

Copilașul continua să plângă. Dintre cei zece copii pe care-i născuse Molly Anning, doar trei supraviețuiseră și, după câte se înțelegea din glasul său, nici acesta nu părea că va rezista prea mult. M-am uitat în jur după o doică sau o servitoare, dar sigur că nu exista niciuna. Fortându-mă să mă duc la el, l-am bătut ușor pe pieptul strâns înfășat, ceea ce l-a făcut să plângă și mai tare. Niciodată n-am știut cum să mă port cu copiii mici.

— Lăsați-l, doamnă, mi-a strigat Molly Anning. Dacă îi dați atenție, face și mai rău. O să se potolească repede.

M-am tras deoparte de lângă sertar și m-am uitat în jur, încercând să nu-mi arăt descurajarea la vederea odăii sărăcicioase. Bucătăria este de obicei cea mai primitoare încăpere a casei, dar bucătăria familiei Anning era lipsită de căldura și de aerul de belșug care te îmbie să petreci mai mult timp în ea. Există o masă joasă, cu trei scaune strânse în jurul ei, și un raft pe care se aflau câteva farfurii ciobite. Nici vorbă de pâine, de plăcinte sau de ulcele cu lapte, cum se găseau în bucătria noastră; am simțit dintr-odată un val de tandrețe față de Bessy. Oricât bombănea ea, ținea bucătăria îndeșulată și belșugul acela era o mângâiere pentru toată casa noastră. Siguranța pe care o crea ea ne ținea pe linia de plutire pe noi, surorile Philpot, zi de zi. Dacă nu o aveai, te rodea la fel de tare ca foamea.

Sărmana Mary, m-am gândit. Să stai toată ziua pe plajă în frig și să te întorci seara în locul ăsta.

— Am venit să-i văd pe Mary și pe Joseph, doamnă Anning, am spus cu voce tare. Sunt acasă?

— Joe a primit de lucru la moară astăzi. Mary e jos în atelier.

— Ați văzut craniul pe care l-au adus ieri de pe plajă? nu m-am putut abține să nu întreb. Este extraordinar.

— N-am avut timp.

Molly a luat o căpățână de varză dintr-un coș și a început s-o ciopărtească cu sălbăticie. Conducea cu mâinile, deși nu ca Margaret, care avea gesturi frivole. Mâinile lui Molly erau întotdeauna ocupate cu ceva: să amestece, să șteargă, să curețe.

— Totuși, e jos în atelier, am insistat, și merită să aruncați o privire. Nu v-ar lua decât o clipă. Ați putea să mergeți acum, am eu grijă de ciorbă și de copil.

Molly Anning a scos un mârâit.

— Ai mata grijă de copil, ai? Aș vrea s-o văd și p-asta. Am roșit când am auzit-o chicotind.

— O să primească bani frumoși pe crocodil odată ce-l curăță.

I-am vorbit despre craniu în singurul fel care știam că i-ar fi putut stârni interesul.

Și Molly Anning chiar și-a ridicat privirea, dar n-a apucat să-mi răspundă, pentru că a apărut Mary tropăind pe scări.

— Ați venit să vedeți crocodilul, domnișoară Philpot?

— Pe el și pe tine, Mary.

— Atunci haideți jos, doamnă.

Mai fusesem în atelierul familiei Anning de câteva ori de când locuiam la Lyme, ca să-i comand cabinete lui Richard Anning sau ca să iau ori să aduc speciemenle pe care mi le curăța Mary, deși cel mai adesea venea ea la mine. Cât timp Richard Anning lucrase ca meșter de cabinete, încăperea fusese un câmp de luptă pentru

elementele care reprezentau cele două jumătăți ale vieții sale: lemnul de pe urma căruia trăia și piatra care-i hrănea interesul pentru lumea naturii. Pe unul dintre pereții camerei încă mai stăteau rezemate plăcile de lemn date bine la rindea, precum și șipci mai mici, lăcuite. Găleți cu lac vechi și unelte se aflau în dezordine pe podeaua acoperită de rumeguș. Foarte puține lucruri se schimbaseră în colțul acesta al atelierului în lunile care trecuseră de la moartea lui Richard Anning, deși bănuiam că familia vânduse o parte din lemne ca să aibă bani de mâncare și că în curând aveau să vândă și restul, precum și uneltele.

De cealaltă parte a camerei se aflau rafturi lungi pe care stăteau îngrămădite bucăți de roci conținând specimene încă neeliberate din piatră de ciocanul lui Mary. Tot pe rafturi, dar și pe podea, fără vreo ordine anume, din câte puteam să-mi dau seama în lumina slabă, erau lăzi de diferite mărimi conținând un amestec de bucăți sparte de belemniti și amoniți, așchii de lemn fosilizat, pietre cu urme de solzi de pește și multe alte exemple de fosile inferioare, incomplete, care n-ar fi putut fi vândute niciodată.

Peste tot în cameră, unind lemnul și piatra, se depusese un strat fin de praf. Calcarul și marna sfărâmate dau naștere argilei și, atunci când se usucă, unei pulberi ubicue aproape la fel de moale și de fină ca talcul, care scârțâie sub tălpi și usucă pielea. Cunoșteam bine acest praf, așa cum îl știa și Bessy, care se plângea amarnic că trebuia să curețe în urma mea atunci când aduceam acasă specimene de pe stânci.

M-a trecut un fior, în parte din cauza frigului din beci, unde nu se făcea focul, dar și pentru că dezordinea din cameră mă deranja. Căutând fosile pe plajă, am învățat să mă disciplinez și să nu culeg orice bucățică de fosilă găseam, ci să caut specimene întregi. Atât Bessy, cât și surorile mele se revoltau împotriva asaltului lent al fosilelor

incomplete asupra fiecărui petic liber din casă. Morley Cottage trebuia să fie refugiul nostru de lumea aspră de afară. Dacă le dădeam voie să pătrundă înăuntru, fosilele trebuiau îmblânzite – curățate, catalogate, etichetate și expuse în cabinete, de unde puteau fi privite în siguranță, fără să fie o amenințare la adresa ordinii din viața de zi cu zi.

Haosul din atelierul familiei Anning îmi semnala ceva mai rău decât proasta gospodărire. Aveam de-a face cu o gândire încetoșată și cu dezordinea morală. Știam că Richard Anning fusese un răzvrătit și că despre el circulau încă, la mulți ani după evenimente, povești admirative despre o revoltă împotriva prețului pâinii, pe care-o condusese. Membrii familiei erau sectanți din rândul disidenților – ceea ce nu era un lucru neobișnuit la Lyme, poate, pentru că datorită izolării sale, orașul părea un refugiu pentru creștinii independenți. Nu aveam nimic cu disidenții. Mă întrebam totuși dacă acum că tatăl său nu mai era, Mary nu ar fi avut nevoie de mai multă ordine în viață – fizică măcar, dacă nu și spirituală.

Cu toate acestea, puteam să îndur destulă murdărie și confuzie ca să admir ceea ce fusese întins pe masa din mijlocul încăperii, înconjurat de lumânări, ca o ofrandă păgână. Însă lumânările nu dădeau destulă lumină. Mi-am promis să-i spun lui Bessy ca data viitoare când cobora dealul să le aducă câteva.

Pe plajă, cu atâta lume împrejur, nu prea apucasem să studiez craniul. Acum, văzut pe de-a-ntregul și nu doar din profil, arăta ca o reproducere stâncoasă și noduroasă a unui peisaj montan, cu două dealuri ieșind în relief ca doi tumuli din Epoca Bronzului. Rânjetul crocodilului, văzut acum în întregime, părea din altă lume, mi ales la lumina pâlpâitoare a lumânărilor. Mă simțeam ca și cum aș fi tras cu ochiul printr-o fereastră la un trecut îndepărtat în care

hălăduiau astfel de creaturi nepământene.

L-am privit mult timp în tăcere, dând ocol mesei ca să-l inspectez din toate unghiurile. Era încă închis în stâncă și era mult de lucru cu tășurile, piroanele și pământurile lui Mary – și, de asemenea, îi trebuiau câteva ciocane zdravene.

— Ai grijă să nu-l fărâmi atunci când îl cureți, Mary, am spus ca să-mi reamintesc că aveam de-a face cu multă muncă și nu cu o scenă dintr-unul din romanele gotice cu care lui Margaret îi plăcea să se înfricoșeze.

Mary a făcut o grimasă de indignare.

— Sigur că n-o să-l fărâm, doamnă. Dar încrederea ei era doar de fațadă, căci a șovăit. O să fie mult de lucru, totuși, și nu prea știu cum să lucrez mai bine. Aș vrea să fie taica aici să-mi spună ce să fac.

Importanța sarcinii părea s-o copleșească.

— Ți-am adus cartea lui Cuvier ca să te călăuzească. Deși nu prea știu cât de mult te va ajuta.

Am deschis cartea la pagina cu desenul unui crocodil. Îl studiasem mai înainte, dar acum, stând lângă craniu cu desenul în mână, mi-era clar că ființa aceasta nu putea fi un crocodil și nici vreo altă specie cunoscută. Botul unui crocodil este bont, linia maxilarului are multe protuberanțe, are dinții de mărimi diferite și ochii cât o mărgică. Craniul acesta avea un maxilar lung și neted și dinți uniformi. Orbitalele îmi aminteau de feliile rotunde de ananas pe care le mâncasem la cină la Lordul Henley, atunci când descoperisem cât de puține lucruri știa despre fosile. Familia Henley creștea ananași în seră, iar fructul mi se păruse o delicată al cărei gust rămăsese neștirbit de ignoranța gazdei noastre.

Dacă nu era un crocodil, atunci ce era? Însă nu i-am împărtășit lui Mary grijile mele, așa cum începusem pe plajă, fără să mă gândesc. Era prea tânără pentru astfel de întrebări incomode. Din conversațiile despre fosile pe care le

avusesem cu oamenii din Lyme, descoperisem că puțini erau dispuși să se aventureze pe teren necunoscut, preferând să se agațe de superstițiile lor și să lase întrebările fără răspuns în seama vrerii lui Dumnezeu, în loc să găsească o explicație rațională care putea să pună la îndoială concepțiile anterioare. Prin urmare, preferau să numească acest animal „crocodil” și să nu ia în considerare alternativa: că era corpul unei făpturi care nu mai exista pe lume.

Această idee era prea radicală pentru a fi luată în calcul de cei mai mulți. Chiar și eu, care mă consideram o persoană deschisă la minte, am fost puțin șocată la gândul ăsta, pentru că presupunea că Dumnezeu nu a avut un plan dinainte pentru toate animalele pe care le-a creat. Dacă a fost voința Lui să se țină deoparte și să lase făpturile să piară cu totul de pe fața pământului, ce însemna asta pentru noi? Și noi urma să pierim? Uitându-mă la craniul acela, cu ochii săi uriași, în cercurile lor de os, m-am simțit ca și cum m-aș fi aflat pe marginea unei prăpăstii. Nu ar fi fost cinstit s-o aduc acolo și pe Mary.

Am așezat cartea lângă craniu.

— Ai căutat corpul azi-dimineață? Ai găsit ceva?

Mary a clătinând din cap.

— Căpitanul Curioșel venise să iscodească. Dar nu pentru mult timp, a fost o surpare!

A scuturat-o un fior și am observat că-i tremurau mâinile. A luat ciocanul doar ca să-și facă de lucru cu ele.

— A pățit ceva?

Deși nu-mi păsa de William Lock, nu aș fi vrut să fie ucis și mai ales nu de pietrele căzătoare care ne îngrozeau și pe mine, și pe ceilalți vânători.

Mary a mormăit că nu.

— N-a pățit nimic, dar corpul crocului e îngropat sub un morman de pietre. O să trebuiască să așteptăm mult

timp.

— Păcat.

Mi-am ascuns dezamăgirea sub cuvântul ăsta sec. Voisem să văd corpul unei astfel de făpturi. Ar fi putut răspunde la câteva întrebări.

Mary a ciocănit ușor marginea pietrei, desprinzând o așchie lipită de maxilar. Părea mai puțin deranjată de întârziere, poate pentru că era obișnuită să aștepte chiar și pentru a căpăta cele mai elementare lucruri: hrană, căldură, lumină.

— Mary, Lordul Henley mi-a făcut o vizită și s-a interesat de craniu, am spus. Ar dori să-l vadă, în vederea cumpărării lui.

Și-a ridicat privirea și ochii îi străluceau.

— Da? Cât o să plătească?

— Bănuiesc că ai putea obține cinci lire pe el. Pot să stabilesc eu termenii înțelegerii. Cred că el la asta se așteaptă din partea mea. Dar...

— Dar ce, domnișoară Elizabeth?

— Știu că aveți nevoie de bani acum. Dar dacă aștepti până găsești și corpul și-l pui laolaltă cu capul, cred că ai putea să vinzi întregul specimen pe mai mulți bani decât pe bucăți. Craniul este deja foarte neobișnuit, dar odată reunit cu corpul, va fi uluitor.

Chiar în timp ce spuneam asta, mi-am dat seama că era o decizie prea grea pentru Mary. Ce copil poate să privească dincolo de pâinea care-i poate umple stomacul acum către lanurile de grâu care ar putea să-l hrănească în anii următori? Trebuia s-o iau pe mama ei deoparte și să discut situația cu ea.

— Mary, domnul Blackmore vrea să vadă crocodilul! a strigat Molly Anning din capul scărilor.

— Spune-i să vină într-o jumătate de oră! i-a strigat Mary. Domnișoara Philpot n-a terminat încă. S-a întors spre

mine. Toată ziua au venit oameni să-l vadă, a adăugat ea cu mândrie.

Picioarele lui Molly au apărut pe scări.

— Și reverendul Gleed de la capelă așteaptă. Spune-i domnișoarei Cum-o-cheamă că mai e lume care vrea să se uite. Parc-ar fi prăvălie la noi și au sosit rochiile noi, a mormăit ea.

Asta mi-a dat o idee despre cum putea capul crocodilului să le aducă ceva bani, dacă erau dispuși să aștepte până ce găseau și corpul. Și nu mai trebuiau să care craniul până la Colway Manor ca să-l vadă Lordul Henley.

A doua zi dimineață, Mary, Joseph și doi dintre prietenii lui cei mai solizi au cărat craniul în Sala Publică din piața principală, chiar după colț de casa familiei Anning. Încăperile Sălii Publice nu prea erau folosite pe timpul iernii, spre disperarea lui Margaret. Sala Publică avea o fereastră mare cu bovindou, care dădea spre sud către mare și lăsa astfel să pătrundă destulă lumină pentru ca specimenul să fie expus cum se cuvine. Un șir lung de vizitatori au plătit un penny ca să se uite la el. Când a sosit Lordul Henley – trimisesem un băiat cu un bilet prin care îl invitam –, Mary a vrut să-i ia și lui un penny, dar m-am încruntat la ea, după care s-a cufundat într-o tăcere bosumflată care m-am temut că avea să-l determine pe Lordul Henley să renunțe la ideea tranzacției.

Nu aveam de ce să-mi fac griji. Lordului Henley nu-i păsa câtuși de puțin de ce credea Mary. Chiar așa, nici măcar nu a observat-o, ci a examinat tacticos craniul cu o lupă pe care o adusese cu el. Mary era așa de dornică să se uite și ea prin lupă încât și-a revenit din posomoreală și se tot apleca peste umărul Lordului Henley. Nu a îndrăznit să-i ceară lupa, dar când acesta mi-a dat-o mie, i-am întins-o și ei. Tot astfel, Lordul îmi puneă mie întrebări despre locul unde fusese găsit craniul și modul în care fusese scos din

stânca, iar eu răspundeam în locul lui Mary.

Doar atunci când a întrebat în ce loc se află corpul a răspuns Mary înainte să apuc eu.

— Nu știm, domnule. A fost o surpare în locul ăla și dacă se află acolo, atunci e îngropat. O să stau cu ochii pe el. E nevoie doar de-o furtună zdravănă care să spele bolovănișul.

Lordul Henley s-a uitat lung la Mary. Cred că se întreba de ce deschisese gura; uitase deja că și ea era implicată în poveste. Dar, pe de altă parte, e-adevărat că nu arăta foarte prezentabilă, nici în fața unui domn, nici a altcuiva: părul ei închis la culoare era încâlcit de la timpul petrecut afară și de la lipsa unei perii; unghiile îi erau zdrențuite și murdare de argilă, și-avea pantofii plini de noroi. Crescuse mult în ultimul an și nu avea o rochie nouă, așa că îi rămăsese prea mică, iar mâinile și încheieturile îi ieșeau din mânecile prea scurte. Cel puțin chipul îi era strălucitor și viu în ciuda obrajilor arși de vânt și murdari. Eu eram obișnuită cu înfățișarea ei, dar văzând-o prin ochii Lordului Henley, am roșit pentru ea. Dacă aceasta era persona responsabilă de specimenul pe care el și-l adjudecase deja, atunci Lordul Henley chiar avea motive de îngrijorare pentru soarta lui.

— Este un specimen splendid, nu-i așa, Lord Henley? am intervenit eu. Trebuie doar curățat și pregătit – desigur că voi supraveghea eu însămi lucrările. Dar gândiți-vă cât de uimitor va arăta odată ce va fi reunit cu corpul, într-o bună zi!

— Cât timp vă trebuie ca să-l curățați?

M-am uitat la Mary.

— O lună cel puțin, am estimat eu. Poate chiar mai mult. Nimeni nu a mai avut de-a face cu o făptură așa de mare până acum.

Lordul Henley a scos un mormăit de nemulțumire. Se

uita la craniu ca și cum ar fi fost o pulpă de vânat stropită cu sos de porto. Era limpede că voia să-l ducă imediat la Colway Manor – era genul de om care hotăra totul pe loc și nu-i plăcea să aștepte rezultatele. Totuși, până și el își dădea seama că specimenul avea nevoie de atenție, în parte pentru a fi prezentat în lumina cea mai bună, dar și pentru a putea fi păstrat. Craniul stătuse vârat între straturile de rocă din stâncă; astfel fusese ocrotit de expunerea la aer și avusese parte de umiditatea necesară. Acum că era liber, avea să se usuce în curând și să se fisureze pe măsură ce se micșora tot mai mult, lucru ce putea fi prevenit doar dacă Mary îl acoperea cu lacul pe care tatăl ei îl folosisese la vopsirea cabinetelor.

— De acord atunci, a spus el. Vă dau o lună să-l curățați, după care aduceți-l la mine.

— Nu dăm hârca până nu apare și corpul, a declarat Mary.

M-am încruntat și am dat din cap către ea. Încercam să-l conduc subtil pe Lordul Henley către ideea de a plăti pentru craniu și pentru corp împreună și Mary dădea buzna peste negocierile mele delicate. M-a ignorat însă și a adăugat:

— O să păstrăm hârca în Cockmoile Square.

Lordul Hanley m-a privit uimit.

— Domnișoară Philpot, de ce are această copilă vreun cuvânt de spus în legătură cu soarta specimenului?

Am tușit în batistă.

— Ei bine, domnule, ea l-a găsit – împreună cu fratele ei –, prin urmare, presupun că familia ei are un anume drept asupra lui.

— Atunci unde este tatăl? Cu el ar trebui să stau de vorbă, nu cu o...

Lordul Henley s-a oprit, ca și cum ar fi fost sub demnitatea lui să pronunțe cuvintele „femeie” sau „fată”.

— A murit în urmă cu câteva luni.

— Atunci mama. Aduceți-o aici.

Lordul Henley vorbea de parcă i-ar fi poruncit grăjdarului să-i aducă armăsarul.

Era greu să mi-o închipui pe Molly Anning tocmindu-se cu Lordul Henley. Cu o zi înainte fusese de acord să încerc eu să-l conving pe Lordul Henley să aștepte specimenul întreg. Nu discutaserăm posibilitatea ca ea să trateze singură detaliile afacerii. Am oftat.

— Fugi și adu-o pe mama ta, Mary.

Am așteptat într-o tăcere stânjenitoare întoarcerea lor, adâncindu-ne în studiul craniului.

— Are ochii cam mari pentru un crocodil, nu credeți, Lord Henley? am îndrăznit eu să-l întreb.

Lordul Henley și-a șters cizmele de podea.

— Este simplu, domnișoară Philpot. Acesta este unul dintre primele modele ale Domnului și El a hotărât să le făurească pe următoarele cu ochii mai mici.

Am ridicat din sprâncene.

— Vreți să spuneți că Dumnezeu l-a respins pe acesta?

— Vreau să spun că Dumnezeu a dorit o versiune mai bună – crocodilul pe care îl cunoaștem noi astăzi – și a înlocuit-o pe prima.

Nu mai auzisem niciodată așa ceva. Am vrut să-l descos pe Lordul Henley cu privire la ideea lui, dar întotdeauna făcea afirmații pe un ton atât de categoric încât nu mai era loc de întrebări. Mă făcea să mă simt nătângă, deși știam că el era mai sărac cu duhul decât mine.

Molly Anning ne-a întrerupt la țanc. Din fericire, nu venise cu copilul plângăcios, ci cu Mary, precum și duhoarea de varză din bucătărie.

— Eu sunt Molly Anning, domnule, a spus ea, ștergându-și mâinile pe șorț și uitându-se în jur, pentru că

nu mai intrase niciodată în Sala Publică. Eu mă ocup de prăvălia de fosile. Ce doreați să vorbiți cu mine?

Era de aceeași înălțime cu Lordul Henley și faptul că-l privea de la același nivel părea să-l mai înmoaie puțin. Și pe mine m-a surprins. Nu mai auzisem pe nimeni referindu-se la atelier ca la o „prăvălie” și nici nu știusem că ea se ocupa de el. Dar în situația ei, fără un soț, trebuia să preia noi sarcini. Să se ocupe de treburile familiei era una dintre ele.

— Doresc să cumpăr acest specimen, doamnă Anning. Cu voia fiicei dumneavoastră, a adăugat Lordul Henley cu un strop de sarcasm. Dar fiica dumneavoastră ascultă de mama ei, nu-i așa?

— Normal, răspunse Molly Anning privind în treacăt craniul. Cât vreți să plătiți atunci?

— Trei lire.

— Acesta... am început eu.

— Cred că alți domni ar fi dispuși să dea mai mult, mi-a tăiat vorba Molly Anning. Dar putem să vă primim banii, dacă doriți, ca un acout pentru toată făptura, odată ce-o găsește Mary.

— Și dacă n-o găsește?

— Oh, o s-o găsească ea, n-aveți grijă. Mary a mea găsește mereu drăcii din astea. Așa e ea, deosebită – dintotdeauna a fost, de când a lovit-o fulgerul. Câmpul unde s-a întâmplat e al dumneavoastră, nu-i așa, Lord Henley?

M-au uimit mai multe lucruri: că Molly Anning se adresa cu atâta încredere unui nobil; că îl făcuse cu istețime să dea în vileag prețul la care se gândise, luându-l pe nepregătite, și aflând astfel ce preț putea avea un obiect a cărui valoare nu o cunoștea; că avusese șiretenia de a face ca fulgerul să pară a fi responsabilitatea lui. Și mai uimitor însă, îi făcuse un compliment fiicei sale chiar când Mary avea mai mare nevoie de el. Îi auzisem pe unii oameni spunând că Molly Anning era o figură; acum înțelegeam ce

voiseră să spună.

Lordul Henley de-abia și-a găsit cuvintele. I-am sărit în ajutor.

— Și sigur că familia Anning vă va vinde craniul cu trei lire dacă nu vor găsi corpul în, să zicem, doi ani?

Lordul Henley s-a uitat la Molly Anning și-apoi la mine.

— De acord, a răspuns el în cele din urmă, punând din nou mâna pe trofeul său.

După ce am văzut craniul, mi-a fost greu să adorm, căci în vis vedeam ochii de animal în care privisem până atunci: cai, pisici, pescăruși, câini. Exista ceva opac în ei, le lipsea scânteia de dumnezeire, ceea ce mă speria și mă trezea pe loc.

Duminica următoare, am rămas după slujba de la St Michael, făcându-le cu mâna lui Bessy și surorilor mele.

— Vă prind din urmă, le-am spus și-am așteptat în spatele bisericii până ce preotul și-a luat rămas-bun de la ceilalți membri ai parohiei.

Reverendul Jones era un om obișnuit, cu un cap pătrătos, părul tuns scurt și cu buze subțiri care se mișcau și se răsuceau chiar și atunci când restul corpului îi era nemișcat. Nu mai stătusem niciodată de vorbă cu el, în afară de câteva amabilități schimbate din vârful buzelor, căci slujbele lui nu-mi spuneau mare lucru, avea vocea ascutită, iar predicile îi erau lipsite de sclipire. Cu toate astea, era un slujitor al Domnului și speram că îmi putea oferi îndrumare.

În cele din urmă, a plecat toată lumea, în afară de o fată care mătura pardoseala. Reverendul Jones cerceta stranele, ridicând foile cu imnuri și uitându-se după mânuși sau cărți de rugăciune uitate. Nu m-a văzut. De fapt, părea că nu voia să mă vadă. Cum își terminase îndatoririle

bisericești pe ziua aceea, se gândea acum fără îndoială la masa care urma curând și la somnul de după, la gura sobei. Când mi-am dres glasul și și-a ridicat privirea, nu s-a putut abține să nu schițeze o grimasă.

— Domnișoară Philpot, e batista dumneavoastră?

A ridicat un petic mototolit de pânză albă, sperând poate să scape astfel repede de mine.

— Mă tem că nu, domnule reverend.

— Ah. Căutați poate altceva? O geantă? Un nasture? Un ac de păr?

— Nu, voiam să discut o chestiune cu dumneavoastră.

— Înțeleg. Reverendul Jones și-a țuiguiat buzele. Prânzul va fi gata în curând și trebuie să termin de strâns aici. Nu vă supărați, nu?...

Și-a continuat drumul de-a lungul stranelor, îndreptând pernele, în timp ce eu veneam în urma lui. Totodată auzeam fâșâitul pe care mătura fetei îl făcea pe pardoseală.

— Voiam să vă întreb ce credeți despre fosile.

În încercarea de a-i capta atenția și în biserica goală, vocea mi-a sunat mai tare decât intenționasem. Fata s-a oprit din măturat, dar reverendul Jones a continuat să înainteze către amvonul din lemn de stejar, de unde și-a cules propria batistă, vârând-o în buzunar.

— Ce cred eu despre fosile, domnișoară Philpot? Nici nu mă gândesc la ele.

— Dar știți ce sunt?

— Sunt schelete care au fost apăsate de-a lungul timpului sub greutatea stâncilor, până ce s-au preschimbat în pietre. Majoritatea oamenilor educați știu lucrul acesta.

— Dar scheletele acestea – sunt ale unor făpturi care există încă în zilele noastre?

Reverendul Jones s-a dus repede la altar și a strâns mai multe sfeșnice și pânza de pe acesta. Mă simțeam

neghioabă tot ținându-mă după el.

— Sigur că există, a spus el. Toate fapăturile pe care Dumnezeu le-a lăsat pe pământ există.

A deschis o ușă de pe culoarul din stânga altarului, care ducea către o cămăruță unde erau ținute felurite lucruri bisericești. Peste umărul lui, am zărit, așezată pe o masă, o carafă pe care scria „Apă sfințită”. Am rămas în ușă până ce reverendul Jones a închis ușa dulapului în care a pus sfeșnicele și pânza de altar.

— Mă tem că nu înțeleg întrebarea dumneavoastră, domnișoară Philpot, mi-a strigat el peste umăr.

Am deschis geanta și mi-am turnat în palmă câteva fragmente de fosile care rămăseseră în ea. Aveam bucăți de fosile prin mai toate gențile și buzunarele. Reverendul Jones s-a strâmbat a dezgust când a aruncat o privire lucrurilor pe care le țineam în palmă: amoniți, belemniti fusiformi, o bucată de lemn fosilizat, tulpina unui crinoid. A reacționat de parcă lăsasem urme de balegă prin toată biserica.

— De ce Dumnezeu purtați așa ceva asupra dumneavoastră?

Ignorându-i întrebarea, i-am întins un amonit.

— Aș dori să știu unde se găsesc întruchipările vii ale acestora, domnule reverend, pentru că eu nu am văzut niciodată vreuna.

Pe când ne uitam cu atenție la fosilă, am simțit preț de o clipă cum spirala ei mă trăgea cu totul, din ce în ce mai departe în timp, până ce trecutul a dispărut în centrul ei.

Reverendul Jones a dat un răspuns mai prozaic în ce privește amonitul.

— Poate că nu le-ați văzut pentru că trăiesc în largul mării, iar corpurile lor sunt aruncate pe țărm doar după ce mor.

S-a întors și, închizând ușa, a încuiat-o cu o mișcare dibace a cheii, gest care părea să-i facă plăcere.

Am făcut un pas în fața lui, ca să nu fugă către masa care-l aștepta. De fapt, nu se putea mișca de loc, căci îl înghesuisem într-un colț. Faptul că nu putea să scape de mine și de întrebările mele ciudate părea să-l deranjeze pe reverendul Jones chiar mai mult decât apariția amonitului. Își tot bălăbănea capul dintr-o parte în alta.

— Fanny, ai terminat? a strigat.

Nu a primit însă niciun răspuns. Fata pesemne că se dusesese afară să golească fărașul.

— Ați auzit de crocodilul pe care familia Anning l-a găsit în stâncă și care este acum expus la Sala Publică? l-am întrebat.

Reverendul Jones s-a silit să mă privească în față. Avea ochii înguști, care păreau să caute linia orizontului chiar și atunci când priveau într-ai mei.

— Am aflat, da.

— L-ați văzut?

— Nu doresc să-l văd.

Nu m-a mirat. Reverendul Jones nu părea interesat de nimic în afară de mâncarea pe care avea s-o primească în curând în farfurie.

— Specimenul nu seamănă cu nicio făptură care trăiește în zilele noastre, am spus.

— Domnișoară Philpot...

— Cineva – chiar un membru al parohiei dumneavoastră –, a sugerat că este un animal pe care Dumnezeu l-a respins în favoarea unui model mai bun.

Reverendul Jones a părut șocat.

— Cine a spus așa ceva?

— Nu are importanță cine. Mă întrebam doar dacă există vreun sâmbure de adevăr în teoria aceasta.

Reverendul Jones și-a întins mânecile hainei și și-a țuguia buzele.

— Domnișoară Philpot, sunt surprins. Credeam că

dumneavoastră și surorile dumneavoastră cunoașteți bine Biblia.

— Da, o cunoaștem...

— Să mă exprim limpede: nu trebuie decât să citiți Sfânta Scriptură ca să găsiți răspunsurile la întrebările dumneavoastră. Veniți cu mine.

M-a dus către amvon, unde era așezată Biblia din care citise mai devreme.

În timp ce o răsfoia, s-a apropiat fata.

— Domnule reverend, am terminat de măturat.

— Mulțumesc, Fanny. Reverendul Jones s-a uitat la ea o clipă, după care a spus: Aș mai dori să faci ceva, copilă. Apropie-te de Biblie. Aș dori să-i citești ceva domnișoarei Philpot. Îți mai dau un penny pentru asta. S-a întors spre mine. Fanny Miller și familia ei au intrat în rândurile enoriașilor bisericii St Michael acum câțiva ani, lăsându-i pe congregaționaliști, căci erau foarte tulburați de vânătoria de fosile căreia i se dedau cei din familia Anning. Biserica anglicană este mai limpede în interpretările sale biblice decât unele dintre bisericile disidente. Ați găsit multă alinare în sânul ei, nu-i așa, Fanny?

Fanny a dat din cap. Avea ochii mari, de un albastru curat, și sprâncenele negre și netede care contrastau cu părul ei blond. Nu avea să conducă niciodată cu ochii, deși erau trăsătura ei cea mai reușită, ci cu sprâncenele, care erau acum încruntate în semn de îngrijorare, în timp ce se uita la Biblie.

— Nu te teme, Fanny, a spus reverendul Jones ca s-o liniștească. Citești foarte bine. Te-am auzit la școala de duminică. Începe de aici. A pus degetul pe un pasaj.

Fanny a început să citească în șoaptă, poticnindu-se când și când:

— „Și Dumnezeu a zis: «Să mișune apele de viețuitoare

și să zboare păsări deasupra pământului pe întinderea cerului». Și Dumnezeu a făcut peștii cei mari și toate viețuitoarele care se mișcă și de care mișună apele, după soiurile lor; a făcut și orice pasăre înaripată după soiul ei. Dumnezeu a văzut că erau bune. Și Dumnezeu le-a binecuvântat și a zis: «Creșteți, înmulțiți-vă și umpleți apele mărilor; să se înmulțească și păsările pe pământ». Și a fost seară și a fost dimineață: ziua a cincea.”

— Excelent, Fanny, poți să te oprești.

Am crezut că încetase să mă ia de sus punând o față neștiutoare să-mi citească pasaje din Facere, dar reverendul Jones a continuat el însuși:

— Și Dumnezeu a zis: «Să dea pământul viețuitoare după soiul lor, vite, târătoare și fiare pământești, după soiul lor». Și așa a fost”.

După câteva versete, am încetat să mai ascult. Le știam pe de rost oricum și nu-i suportam vocea de oboi, căreia îi lipsea gravitatea pe care cineva cu rangul lui ar fi trebuit s-o aibă. Ba chiar preferam lectura greoaie a lui Fanny. În timp ce citea, mi-au căzut ochii pe pagină. La stânga cuvintelor biblice, am văzut însemnările cu roșu cu calculele cronologice din Biblie ale episcopului Ussher. După el, Dumnezeu a creat Pământul și Cerul în noaptea de dinainte de 23 octombrie 4004 î.Hr. Întotdeauna mă mirase precizia lui.

— „Și a fost seară și a fost dimineață; ziua a șasea.”

Când reverendul Jones a terminat de citit, am tăcut toți trei.

— Vedeți dumneavoastră, domnișoară Philpot, este chiar foarte simplu, a zis reverendul Jones. Părea mult mai sigur de el cu Biblia alături. Tot ceea ce vedeți în jur este exact așa cum a lăsat Dumnezeu lucrurile pe pământ dintru început. El nu a creat fiarele sălbatice ca apoi să se

descotorosească de ele. Asta ar presupune că a făcut o greșală și bineînțeles că Dumnezeu este atotștiutor și mai presus de orice greșală, nu-i așa?

— Bănuiesc că da, am încuviințat eu.

Gura reverendului Jones s-a strâns de indignare.

— Bănuți că da?

— Sigur că așa este, am spus eu repede. Mă scuzați, sunt confuză. Dumneavoastră spuneți că toate lucrurile care ne înconjoară sunt întocmai cum le-a creat Dumnezeu, nu-i așa? Munții și mările și stâncile și dealurile – toate formele de relief sunt așa cum erau la început?

— Sigur că da. Reverendul Jones s-a uitat în jur prin biserica lui curată și cufundată în liniște. Ne-am terminat treaba, nu-i așa, Fanny?

— Da, domnule reverend.

Dar eu nu terminasem.

— Deci fiecare stâncă pe care o vedem este așa cum a creat-o Dumnezeu la început, am stăruit eu. Și El a creat mai întâi rocile, așa cum scrie în Facere, înaintea animalelor.

— Da, da.

Reverendul Jones își pierduse răbdarea și își mișca buzele ca și cum ar fi mestecat un pai imaginar.

— Dacă așa stau lucrurile, atunci cum au ajuns scheletele animalelor înăuntrul pietrei și au devenit fosile? Dacă rocile au fost create de Dumnezeu înaintea animalelor, cum se face că există corpuri prinse înăuntrul pietrei?

Reverendul Jones s-a uitat lung la mine; gura i se opri în sfârșit din mișcare și încremenise într-o linie dreaptă. Fruntea lui Fanny Miller era brăzdată de încrețituri. Una dintre strane a scârțâit în liniștea din jur.

— Dumnezeu a așezat acolo fosilele atunci când a creat rocile ca să ne pună credința la încercare, a răspuns el în cele din urmă. Așa cum clar este pusă și credința dumneavoastră la încercare, domnișoară Philpot.

Credința mea în *dumneata* este pusă la încercare, am gândit.

— Acum chiar că am întârziat foarte mult la masă, a continuat reverendul Jones.

Și-a luat Biblia cu un gest care părea să sugereze că se temea că aş putea s-o fur. „Nu-mi puneți întrebări dificile”, parcă spunea el.

Nu i-am mai pomenit niciodată de fosile reverendului Jones.

Lordul Henley a trebuit să aștepte aproape cei doi ani asupra cărora ne înțeleseserăm până ce corpul crocodilului a ieșit la lumină. La început, când ne întâlneam la biserică, la Sala Publică sau pe stradă, îmi striga de fiecare dată: „Unde-i corpul? Nu l-ați dezgropat încă?”. Trebuia să-i explic că era încă ascuns sub bolovăniș și că nu era deloc ușor să-l muți. Părea să nu înțeleagă, așa că într-o zi Mary, Joseph și cu mine l-am dus să vadă surpătura cu ochii lui. A fost uimit și mânios.

— Nu mi-a spus nimeni că e înțepenit sub atâtea pietre, a susținut el, călcând sub talpă un bulgăre de lut. M-ați dus de nas, domnișoară Philpot, împreună cu familia Anning.

— Nici gând, Lord Henley, i-am răspuns. Amintiți-vă, v-am spus că s-ar putea să dureze doi ani până să iasă la lumină și că dacă nu vom găsi corpul până atunci, veți primi oricum craniul.

Era încă mânios și nu voia să asculte, ci s-a urcat pe calul cenușiu cu care se ducea peste tot călare și a plecat în galop pe plajă, împrôșcând apă.

Molly Anning a reușit să-l țină în frâu pe Lordul Henley. Nu a făcut decât să-l lase să-și verse năduful. După ce a spus tot ce avea de spus și a rămas fără suflu, ea i-a zis:

— Dacă vreți cele trei lire înapoi, vi le dau acum pe loc. Mai sunt mulți care stau la coadă să cumpere craniul, și la un preț și mai bun. Poftim, luați-vă banii.

A băgat mâna în buzunarul șorțului ca și cum avea altceva în afară de aer în el, căci banii fuseseră cheltuiți de mult. Și bineînțeles că Lordul Henley a dat înapoi. Am invidiat-o pe Molly pentru încrederea în sine pe care o arăta de față cu un astfel de bărbat, dar nu i-am spus-o pentru că mi-ar fi răspuns disprețuitoare: „Iar eu vă invidiez pentru cele o sută cincizeci de lire pe an”.

În cele din urmă, înverșunarea Lordului Henley de a intra în posesia crocodilului a pălit. E nevoie de răbdare ca să cauți fosile. Doar Mary, William Lock și cu mine am rămas cu ochii în patru, cercetând surpătura după fiecare furtună și după fiecare maree de primăvară. Mary încerca să ajungă prima la ea, dar uneori William Lock i-o lua înainte.

Din fericire, frigurile l-au ținut pe grăjdar la pat, iar Mary și cu mine am ieșit pe plajă dimineața devreme în ziua în care l-a găsit. Fusesse furtună puternică două zile la rând și vremea rămăsese mult prea aprigă ca să se aventureze cineva afară. În dimineața celei de-a treia zile, m-am trezit în zori înconjurată de o liniște stranie și am știut. Am părăsit căldura patului, m-am îmbrăcat repede, mi-am pus în grabă pelerina și boneta și m-am repezit afară.

Soarele se înălțase doar o idee deasupra insulei Portland și plaja era goală în afară de o siluetă cunoscută care se vedea în depărtare. Când am ajuns în capătul lui Church Cliffs am văzut că malul surpat dispăruse, furtuna măturase plaja ca și cum ar fi așteptat un oaspete de seamă. Mary se cățăraseră pe pragul creat de gaura din stâncă și ciocănea în rocă. Atunci când am strigat-o, s-a întors imediat.

— E aici, domnișoară Philpot! L-am găsit! a strigat ea, sărind de pe prag.

Ne-am zâmbit. Preț de câteva clipe, înainte să înceapă agitația, am savurat solitudinea răsăritului și sentimentul pur că găsiserăm împreună o comoară.

Trei zile le-a luat fraților Day ca să extragă corpul, lucrând când se retrăgea marea. Urmărindu-i cum scot fiecare lespede și-o așază pe nisip, parcă vedeam un mozaic ce prindea contur chiar sub ochii noștri. Cum se întâmplase și atunci când fusese dezgropat craniul, mulțimea se adunase să-i urmărească pe frații Day la lucru și să cerceteze crocodilul. Câțiva erau chiar fascinați și dornici să facă speculații despre originea lui. Alții se bucurau de spectacol, dar priveau totul cu un aer sumbru.

— E o dihanie, asta e, a șoptit un bărbat.

— Vedeți că dacă nu sunteți cuminți, vine crocu' noaptea să vă mănânce! le-a strigat o mamă copiilor ei.

— Doamne, cât e de urât, a spus altcineva. Să vină odată Lordul Henley și să-l încuie în conacul lui!

Și Lordul Henley a venit să-l vadă, deși nici măcar n-a coborât din șa.

— Excelent, s-a pronunțat el, în timp ce calul sărea într-o parte ca și cum ar fi vrut să se țină departe de dalele de piatră. O să trimit trăsura imediat ce e gata.

Părea să fi uitat că curățarea și punerea laolaltă a specimenului aveau să dureze câteva săptămâni. Și încă nu stabilise un preț pentru care familia Anning să fie dispusă să i-l dea.

Mă așteptam să fiu implicată în această negociere, dar am descoperit curând după ce specimenul a fost adus înapoi în atelier, că Molly Anning încheiase deja afacerea și că Lordul Henley plătise douăzeci și trei de lire pe el. Mai mult: îl făcuse, cu șiretenie, să renunțe la dreptul asupra oricăror alte fosile găsite pe proprietatea lui. Ba chiar scrisese totul pe o foaie de hârtie și îl pusese să semneze, pe când eu crezusem că nici măcar nu știe să scrie. Nici eu nu

m-aș fi descurcat mai bine.

De-abia după ce corpul a fost curățat și aranjat lângă craniu am putut vedea în sfârșit făptura în toată splendoarea ei: o fiară de piatră impresionantă, de optsprezece picioare lungime, altfel decât de orice făptură de pe lumea asta de care știam. Nu era un crocodil. Și nu numai din cauza ochilor uriași, a botului lung și neted și a dinților egali. Avea înotătoare în loc de picioare, iar torsul îi era un cilindru alungit, alcătuit din coaste așezate de-a lungul unei șire puternice. Se termina cu o coadă lungă, care cotea pe la mijlocul șirului de vertebre. Mă ducea oricum cu gândul la delfini, la broaște țestoase, la șopârle și cu toate astea, nu se potrivea nicăieri.

Nu mă puteam abține să nu mă gândesc la ideea Lordului Henley cum că făptura era unul dintre modelele respinse de Dumnezeu și la reacția reverendului Jones. Nu știam ce să cred. Majoritatea celor care veneau să se uite la specimen îl numeau „crocodil”, la fel ca și Anningii. Era mai ușor să crezi că asta era, o specie neobișnuită poate, care trăia altundeva în lume – în Africa, poate. Dar eu știam că era o făptură diferită și după ce l-am văzut în întregime, am încetat să-l mai numesc „crocodil”, spunându-i pur și simplu „făptura lui Mary”.

Joseph Anning a construit un cadru de lemn și odată ce Mary a curățat și lăcuit oasele, cei doi au lipit în el bucățile de calcar care uneau oasele făpturii. Apoi Mary a adăugat un strat subțire de ghips pentru a fixa oasele și a da ansamblului un aspect neted și dichisit. A fost încântată de munca ei, dar odată ce făptura a dispărut la Colway Manor, n-a mai primit nicio veste de la Lordul Henley, care părea să-și fi pierdut interesul față de specimen, ca un vânător care nu se mai sinchisește să mănânce căprioara pe care a ucis-o. Deși, bineînțeles, Lordul Henley nu era vânător, ci colecționar.

Colecționarii au o listă de obiecte pe care le doresc, un cabinet de curiozități care trebuie umplut prin munca altora. E posibil ca uneori să se ducă pe plajă și să se plimbe zgâindu-se la stânci ca și cum s-ar uita la niște tablouri plictisitoare. Nu se pot concentra, pentru că toate rocile li se par la fel: cuarțul pare a fi cremene, carnea și oasele sunt totuna. Nu găsesc decât câteva bucățele de amoniți și belemniti, dar se cred experți. Apoi cumpără de la vânzători lucrurile care le lipsesc de pe listă. Nu înțeleg cu adevărat natura obiectelor colecționate și nici nu-i interesează prea tare. Știu că e ceva la modă și asta le este de ajuns.

Noi, vânzătorii, petrecem ore în șir, zi de zi, căutând pe orice vreme, cu fețele arse de soare și părul încurcat de vânt, cu ochii mereu mijiti, unghiile ferfenițe, buricele degetelor jupuite și mâinile uscate. Cizmele ne sunt pline de noroi și pătate de apa de mare. Până seara, hainele ne sunt deja murdare. Adesea nu găsim nimic, dar suntem răbdători și muncitori și nu ne descurajează faptul că ne întoarcem acasă cu mâinile goale. Putem avea fiecare un interes special față de ceva anume: o stea-de-mare întreagă, un belemnit cu tot cu sac, o fosilă de pește cu toți solzii, dar culegem și alte lucruri și primim orice vor să ne ofere stâncile și plaja. Unii, asemenea lui Mary, vând fosilele pe care le găsesc. Alții, asemenea mie, le păstrează. Etichetăm speciemenele, scriem unde și când le-am găsit și le expunem în cutii acoperite cu geamuri de sticlă. Studiem și comparăm speciemenele și tragem concluzii. Bărbații își scriu teoriile și și le publică în reviste, pe care eu le citesc, dar în care nu pot să-mi aduc contribuția.

Lordul Henley a renunțat să mai colecționeze alte fosile odată ce a intrat în posesia făpturii lui Mary. Poate că o considera apogeul carierei sale de colecționar. Aceia dintre noi care iau fosilele mult mai în serios știu că nu vor înceta

niciodată să caute. Vor exista întotdeauna alte specime de găsit și de studiat, deoarece, așa cum se întâmplă și cu oamenii, fiecare fosilă e unică. Și niciodată nu pot fi prea multe.

Din nefericire, nu a fost ultima oară când am avut de-a face cu Lordul Henley. Deși ne salutăm pe stradă sau la biserică, o vreme, legăturile au încetat aproape cu totul. Însă întâlnirea următoare a fost vehementă.

Totul a început la Londra. Ne duceam la Londra în fiecare an, primăvara, odată ce drumurile se eliberau de zăpadă și se putea călători. Era cadoul nostru după încă o iarnă petrecută la Lyme. Pe mine nu mă deranjau prea tare furtunile și izolarea, deoarece erau condiții prielnice pentru găsirea fosilelor. Louise însă nu putea să se ocupe de grădină, așa că devenea nervoasă și tăcută. Și mai rău însă era s-o văd pe Margaret palidă și melancolică. Iubea vara și avea nevoie de căldură, lumină și diversitate care s-o stimuleze. Ura frigul și Morley Cottage era o închisoare în care se simțea prizonieră, Sala Publică fiind goală, acum că sezonul se încheiase și nu mai soseau alți vilegiaturiști care trebuiau distrați. În lunile de iarnă avea prea mult timp liber în care să se gândească la anii care treceau și la faptul că își pierdea șansele de a se mărita și, încetul cu încetul, frumusețea. Nu mai avea rotunjimea proaspătă a tinereții, ci se veștejea și se subția tot mai mult. Până în martie, Margaret se împuțina întotdeauna, ca o cămașă de noapte subțiată de-atâta purtat.

Londra era tonicul ei. Ne oferea tuturor o doză de prieteni vechi și mode noi, de petreceri și mâncare bună, de romane nou-nouțe pentru Margaret și reviste de istorie naturală pentru mine, și de bucuria de a avea un copil în casă, nepotelul nostru Johnny distrăgându-ne în mod bine-venit atenția de la începutul vârstei mijlocii. Ne duceam la

Londra la sfârșitul lui martie și de obicei rămâneam între o lună și șase săptămâni, depinzând de cât ajungea să ne calce pe nervi cumnata noastră și noi pe ea. Deși era prea timidă ca să ne-o arate fățiș, soția fratelui nostru devenea din ce în ce mai țâfnoasă pe măsură ce treceau săptămânile și găsea scuze ca să rămână în dormitorul ei sau în camera de joacă a lui Johnny, cu copilul. Cred că avea impresia că viața la Lyme ne înăsprise, în timp ce noi o găseam prea preocupată de aparențe. Lyme ne hrănise spiritul independent, ceea ce îi mira pe londonezii mai conservatori.

Îleșeam mult – în vizită la prieteni, la teatru, la Academia Regală și, bineînțeles, la Muzeul Britanic, care se afla atât de aproape de casa fratelui nostru încât îl vedeam de la fereastra salonului de la etajul întâi. Eram întotdeauna dornică să mă aplec deasupra cutiilor care conțineau colecția de fosile a muzeului, aburind geamul cu răsuflarea mea, până ce supraveghetorii se încruntau. Chiar am donat muzeului un specimen minunat de *Dapedium*, un pește fosil care îmi plăcea în mod deosebit. În semn de mulțumire, Charles Konig, curatorul Secției de Istorie Naturală, mi-a oferit acces gratuit în muzeu pe toată luna cât am stat la Londra. Pe etichetă numele colecționarului era trecut simplu, „Philpot”, ocolind astfel în mod abil problema sexului meu.

Într-o primăvară, în timp ce ne aflam la Londra, am început să auzim relatări elogioase despre Muzeul William Bullock, care era găzduit de Egyptian Hall, o clădire nou construită din Piccadilly. Colecția tot mai mare a acestuia conținea obiecte de artă, antichități, artefacte din întreaga lume și o colecție de exponate de istorie naturală. Într-o zi, fratele meu ne-a dus pe toate acolo. Exteriorul clădirii era construit în stil egiptean, cu ferestre uriașe și uși cu console înclinate, asemenea intrării într-un mormânt, cu coloane canelate, cu capiteluri în formă de papirus și statuile lui Isis

și Osiris care priveau afară înspre Piccadilly de pe cornișa de deasupra ușii. Fațada clădirii era vopsită într-un galben tipător, iar pe frontispiciul mare scria cu litere de-o șchioapă MUZEU. Mi s-a părut excesiv de teatral printre celelalte clădiri de cărămidă sobre; dar asta era și ideea.

Poate că, obișnuită cum eram cu casele simple, vopsite în alb de la Lyme, o astfel de noutate mi se părea discordantă.

Colecția dinăuntru era și mai surprinzătoare. În holul oval de la intrare se găseau expuse numeroase piese bizare aduse din întreaga lume. Se aflau acolo măști africane și totemuri cu pene din insulele Pacificului; mici figurine de lut înfățișând războinici, decorate cu mărgele; arme de piatră și mantii tivite cu blană, aduse din climatele nordice; o barcă lungă și subțire numită „caiac” în care încăpea o singură persoană, cu vâsle cioplite, decorate cu desene gravate în lemn. O mumie egipteană era expusă într-un sarcofag deschis, acoperit cu foiță de aur.

Următoarea încăpere era mult mai mare și adăpostea o colecție de tablouri neconvingătoare, pictate de „Vechii maestri”, după cum ni s-a spus, deși mie îmi păreau mai degrabă copii făcute de niște studenți mediocri de la Academia Regală. Mai interesante erau vitrinele cu păsări împăiate, de la banalul pițigoi englezesc albastru la exoticul sticlete cu picioare roșii adus de căpitanul Cook din insulele Maldive. Margaret, Louise și cu mine ne-am bucurat să le privim cu atenție, deoarece de când trăiam la Lyme deveniserăm mai receptive la prezența păsărilor decât fusesem pe vremea când locuiam la Londra.

Plictisit de păsări însă, micul Johnny se dusesse cu mama lui în Pantherion, cea mai mare sală a muzeului. Plecase, dar peste câteva clipe s-a întors în fugă.

— Tanti Margaret, vino, trebuie să vezi ce elefant enorm!

A apucat-o pe mătușa sa de mână și a tras-o în sala următoare. Noi ceilalți i-am urmat uimiți.

Într-adevăr, elefantul era enorm. Nu mai văzusem niciodată un elefant, nici vreun hipopotam sau vreun struț, vreo zebra, hienă sau cămilă. Toate animalele erau împăiate și aranjate laolaltă sub o cupolă de sticlă din centrul sălii, într-un ȋarc cu iarbă și palmieri ce le înfățișa habitatul. Ne-am uitat cu atenție la ele, pentru că rar vedeai așa ceva.

Fiind mic și lipsit de considerație pentru lucrurile rare, Johnny nu a stat mult să privească, ci a început să alerge prin încăpere. A venit în fugă în timp ce eu inspectam un boa constrictor încolăcit în jurul unui palmier de deasupra capului meu.

— E crocodiloiul tău, tanti Elizabeth! Vino să-l vezi!

M-a tras de braț și mi-a făcut semn către un exponat din celălalt capăt al încăperii. Nepotul meu știa despre fiara de la Lyme, pe care, asemenea celorlalți, o numea în continuare „crocodil”. Îi dăruisem de ziua lui două acuarele, una înfățișând fosila însăși, cealaltă cum îmi imaginam eu făptura, pe când era vie. M-am dus după Johnny, curioasă să văd un crocodil adevărat și să-l compar cu ceea ce găsisese Mary.

Johnny nu se înșelase: era într-adevăr crocodilul „meu”. Am rămas cu gura căscată în fața exponatului. Făptura lui May era așezată pe o plajă din pietriș, lângă un bazin cu apă, cu stuf răsfirat de-a lungul marginilor. Când îl dezgropase Mary, fusese turtită și cu oasele amestecate, iar ea simțise că trebuia să o lase așa cum o găsisese, fără să încerce s-o reconstruiască. Însă William Bullock se pare că nu avusese vreun astfel de scrupul, așa că scosese întregul corp din lespezile care îl țineau, rearanjase oasele astfel încât forma înotătoarelor se distingea clar, pusese vertebrele în linie dreaptă și, în locurile în care lipseau, adăugase chiar câteva coaste, dintr-un material care era cel mai probabil

ipsos. Ba mai rău, îl îmbrăcaseră într-o vestă peste piept, cu înotătoarele ieșindu-i în chip de mâini, și îi pusese un monoclu supradimensionat la unul din ochii proeminenți. Lângă bot era împrăștiată o gamă largă și ispititoare de animale cu care crocodilii s-ar putea hrăni: iepuri, broaște, pești. Cel puțin, nu merseseră atât de departe încât să-i deschidă gura și să-i îndese prada pe gât.

Pe etichetă scria:

CROCODIL DE PIATRĂ

Găsit de Henry Hoste Henley în ținuturile sălbatice din Dorsetshire

Presupusesem întotdeauna că specimenul încă se mai găsea într-una din numeroasele încăperi de la Colway Manor, agățat pe un perete sau așezat pe o masă. Să-l văd într-o expoziție de la Londra, într-un decor dramatic atât de diferit de ceea ce știam eu despre el și revendicat de Lordul Henley drept propria sa descoperire a fost un șoc care m-a ținut locului.

Louise a grăit ceea ce gândeam, atunci când restul familiei ni s-a alăturat.

— Este o mârșăvie, a spus ea.

— De ce l-a mai cumpărat Lordul Henley dacă avea de gând să-l dea mai departe acestui... circ?

M-am uitat în jur înfiorându-mă.

— Bănuiesc că a obținut un profit frumușel, a spus fratele meu.

— Cum a putut să facă așa ceva cu specimenul lui Mary? Uită-te, Louise, i-au îndreptat coada la care ea a muncit din greu ca s-o păstreze așa cum o găsisese.

Am făcut un gest către coadă, care nu mai era îndoită la jumătate din lungimea ei.

Poate că cel mai supărător, văzând făptura lui Mary

expusă atât de vulgar era cât de mult degrada întâlnirea cu făptura. La Lyme, oamenii erau impresionați de straniețea ei și o priveau cu respect, în tăcere. La Muzeul Bullock era doar un alt exponat între multe altele, nici măcar cel mai uimitor. Deși uram s-o văd expusă astfel și îmbrăcată atât de ridicol, am început să mă enervez văzând că vizitatorii îi aruncau doar o privire scurtă, înainte de a se întoarce grăbiți la elefantul sau la hipopotamul mult mai ostentativi.

John a schimbat câteva vorbe cu unul dintre supraveghetori și a aflat că specimenul fusese expus din toamna de dinainte, ceea ce însemna că Lordul Henley nu fusese proprietarul lui decât câteva luni, înainte de a-l vinde la rândul său.

M-am mâniat așa de tare încât n-am mai putut să mă bucur de restul muzeului. Johnny s-a plictisit de proasta mea dispoziție, cum li s-a întâmplat tuturor în afară de Louise, care m-a dus la Fortnum & Mason să bem un ceai și să-mi pot vărsa nervii fără să-i deranjez pe ceilalți membri ai familiei.

— Cum a putut s-o vândă? mă tot întrebam eu agitând violent lingurița în ceașca de ceai. Cum a putut să ia ceva atât de neobișnuit, atât de uluitor, atât de legat de Lyme și de Mary, și să vândă făptura aceasta unui om care o îmbracă asemenea unei păpuși și face paradă cu ea ca și cum ar fi de râsul lumii! Cum a îndrăznit?

Louise și-a pus mâna peste a mea, ca să mă împiedice să provoc vreo stricăciune uneia dintre ceștile de la Fortnum. Am lăsat lingurița din mână și m-am aplecat în față.

— Știi, Louise, am început eu, cred... cred că nu este deloc un crocodil. Nu are anatomia unui crocodil, dar nimeni nu vrea să declare așa ceva în public.

Ochii cenușii ai lui Louise au rămas limpezi și calmi.

— Ce este atunci, dacă nu un crocodil?

— O făptură care nu mai există.

Am așteptat câteva clipe, ca să văd dacă Dumnezeu o să nimicească acoperișul ca să mi se prăvălească în cap. Nu s-a întâmplat nimic însă, doar chelnerul a venit să ne reumple ceștile.

— Cum e posibil așa ceva?

— Ai auzit de conceptul de extincție?

— Ai pomenit de el atunci când îl citeai pe Cuvier, dar Margaret te-a oprit, pentru că o deranja.

Am încuviințat.

— Cuvier a propus teoria că uneori specii întregi de animale pier atunci când nu mai au ce le trebuie ca să supraviețuiască în lume. Ideea aceasta îi tulbură pe unii oameni pentru că presupune că Dumnezeu nu are nicio legătură, că El a creat animalele, după care s-a dat la o parte și le-a lăsat să moară. Și-apoi, mai sunt cei ca Lordul Henley, care spun că această făptură este un model timpuriu de crocodil și că Dumnezeu l-a respins după ce l-a creat. Unii cred că Dumnezeu s-a folosit de Potop ca să scape lumea de animalele pe care nu le mai voia. Dar aceste teorii implică ideea că Dumnezeu poate greși, având uneori nevoie să-și corecteze greșelile. Înțelegi? Toate aceste idei supără pe câte cineva. Multor oameni, precum reverendului Jones de la St Michael, le e mai ușor să ia Biblia adlitteram și să spună că Dumnezeu a creat lumea și toate făpturile din ea în șase zile și că lucrurile stau acum exact ca atunci și toate animalele există pe undeva prin lume. Și tot ei găsesc liniștitoare calculele episcopului Ussher, care a stabilit vârsta lumii la șase mii de ani, și nu restrictive și puțin absurde.

Am luat un pișcot de pe farfuria cu biscuiți dintre noi și l-am rupt în două, gândindu-mă la conversația purtată cu reverendul Jones.

— Cum explică el atunci făptura lui Mary?

— Crede că aceste fapte înoată pe undeva în lungul coastelor Americii de Sud și că noi nu le-am descoperit încă.

— Ar putea fi adevărat?

Am clătinat din cap.

— Le-ar fi văzut marinarii. Navigăm de sute de ani pe mări și nimeni nu a zărit vreodată o astfel de faptură.

— Deci tu crezi că lucrul la care ne-am uitat noi în Muzeul Bullock este corpul fosilizat al unui animal care nu mai există. Și care a pierit, din motive care ar putea sau nu să țină de intenția lui Dumnezeu.

Louise a rostit cuvintele acestea cu atenție, ca și cum ar fi vrut ca înțelesul lor să ne fie foarte clar și mie, și ei.

— Da.

Louise a chicotit și a luat un biscuit.

— Asta i-ar surprinde cu siguranță pe unii enoriași de la St Michael. Reverendul Jones ar putea chiar să te poftască să părăsești congregația și să intri în rândul disidenților!

Am terminat pișcotul.

— Nu știu dacă disidenții sunt atât de diferiți de fapt. Poate doctrina lor diferă de a anglicanilor, dar disidenții pe care îi cunosc eu la Lyme înțeleg Biblia la modul propriu, ca reverendul Jones. Nu ar accepta niciodată ideea extincției. Am oftat. Făptura lui Mary trebuie studiată de anumiți, precum Cuvier la Paris, sau de geologii de la Oxford și Cambridge. Ei ar putea să vină cu răspunsuri convingătoare. Dar asta nu se va întâmpla câtă vreme continuă mascarada cu crocodilul exotic din Dorset expus la Muzeul Bullock!

— Ar putea fi și mai rău, ascunsă de lume la Colway Manor, a replicat Louise. Cel puțin, aici o vor vedea mai mulți oameni. Și dacă o vor vedea oamenii care trebuie – geologii învățați de care pomeneai – și îi vor recunoaște valoarea, s-ar putea să considere că merită s-o studieze.

Nu mă gândisem la asta. Louise era întotdeauna mai rațională ca mine. Era o ușurare să vorbesc cu ea și îmi aducea un strop de alinare, nu cât să stăvilească furia pe care o simțeam față de Lordul Henley.

Când ne-am întors la Lyme luna următoare, m-am dus să mă răfuiesc cu el, chiar înainte de a mă întâlni cu Mary Anning. Nu mi-am anunțat vizita și nici nu le-am spus surorilor mele unde mă duceam, ci am străbătut pe jos câmpurile dintre Morley Cottage și Colway Manor, ignorând florile sălbatice și gardurile vii înflorite care îmi lipsiseră cât fusesem la Londra. Lordul Henley nu era acasă, dar am fost trimisă la hotarul domeniului său, unde se dusesse să supravegheze săparea unui canal de scurgere. Primăvara aceea, în absența noastră, plouase mult, iar pantofii și tivul rochiei îmi erau uzi și plini de noroi atunci când am ajuns la el.

Lordul Henley era călare pe calul său sur, privindu-și oamenii muncind. M-a deranjat că nu se dăduse jos din șă ca să fie la același nivel cu ei. La momentul acela însă, orice ar fi făcut m-ar fi înfuriat la culme, pentru că avusesem o lună întreagă la dispoziție ca să-mi nutresc furia. A descălecat când m-a văzut totuși, făcând o plecăciune și urându-mi bun venit înapoi la Lyme.

— Cum a fost șederea dumneavoastră la Londra?

În timp ce vorbea, se uita la poalele rochiei mele pline de noroi, gândindu-se probabil că soția lui nu ar fi fost văzută nici moartă în niște haine atât de murdare.

— A fost foarte plăcută, mulțumesc, Lord Henley. Însă m-a uimit peste măsură un anumit lucru pe care l-am văzut la Muzeul Bullock. Credeam că specimenul pe care l-ați cumpărat de la familia Anning se află încă la Colway Manor, dar am descoperit că l-ați vândut domnului Bullock.

Lordul Henley s-a luminat la față.

— Ah, deci crocodilul este expus? Cum arată? Sper că mi-au scris corect numele.

— Numele dumneavoastră era scris acolo, da. Însă m-a mirat că numele lui Mary Anning nu apărea, nici măcar Lyme Regis.

Lordul Henley mi-a aruncat o privire buimacă.

— De ce să fie trecut numele lui Mary Anning? Nu ea era proprietara.

— Mary l-a găsit, domnule. Ați uitat?

Lordul Henley a pufnit.

— Mary Anning este o lucrătoare. A găsit crocodilul pe pământul meu – aflați că Church Cliffs fac parte din proprietatea mea. Credeți că acești bărbați – a dat din cap spre oamenii care cărau pământul – dețin ceea ce se află pe acest teren doar pentru că ei l-au dezgropat? Sigur că nu! Îmi aparține mie. Pe lângă asta, Mary Anning este femeie. Parte neglijabilă. Este de datoria mea s-o reprezint, așa cum se întâmplă de fapt cu mulți locuitori ai orașului Lyme care nu pot vorbi în numele lor.

Preț de o clipă, aerul a părut să pâraie și să zumzăie, iar figura porcină a Lordului Henley s-a schimonosit spre mine, umflată. Furia mea distorsiona totul.

— Atunci de ce ați mai făcut atâta vâlvă ca să puneți mâna pe specimen dacă aveți de gând să-l vindeți apoi? am întrebat după ce mi-am stăpânit în cele din urmă emoțiile.

Calul Lordului Henley devenise agitat și el l-a mângâiat pe gât ca să-l liniștească.

— N-aveam loc de el în bibliotecă. Se potrivește mai bine acolo unde e acum.

— Chiar așa, dacă tratați chestiunea cu o atitudine atât de nonșalantă. Nu mă așteptam să fiți atât de capricios, Lord Henley. Nu vă face cinste. Bună ziua, domnule.

I-am întors spatele, nemaiputând să văd ce efect au avut asupra lui cuvintele mele neînsemnate, dar în timp ce

mă împotmoleam pe câmp i-am auzit hohotele de râs. Nu a strigat după mine, așa cum ar fi făcut alți bărbați. Fără îndoială că era mulțumit să mă vadă plecată, ca o fată bătrână jalnică ce eram, improșcând cu noroi și fiere.

În vreme ce mergeam, îl blestemam în barbă și mai apoi cu voce tare, pentru că nu era nimeni în jur care să mă audă.

— Să te ia naiba, idiot nenorocit!

Nu mai spusese niciodată astfel de cuvinte cu voce tare, nici măcar nu le gândisem, dar eram așa de supărată că trebuia să fac ceva ieșit din comun. Eram furioasă pe Lordul Henley, care călcase în picioare o descoperire științifică, preschimbase unul dintre misterele lumii în ceva banal și prostesc, îmi aruncase în față faptul că eram femeie ca și cum ar fi trebuit să mă rușinez de lucrul ăsta. Parte neglijabilă, ce să zic.

Dar și mai supărată eram pe mine însămi. Trăiam de nouă ani la Lyme Regis și învățasem să-mi apreciez independența și directetea. Cu toate astea, nu învățasem să le țin piept celor de teapa Lordului Henley. Nu am putut să-i spun ce credeam despre faptul că vânduse făptura lui Mary în așa fel încât să înțeleagă. În schimb, el și-a râs de mine și m-a făcut să mă simt ca și cum eu greșisem.

— Cretin, cretin blestemat, tot repetam.

— Oh!

Mi-am ridicat privirea. Traversam un pod îngust peste râu chiar când Fanny Miller venea pe drumeagul care ducea către centrul orașului. Sigur mă auzise, căci avea obraji roșii și sprâncenele încruntate, iar ochii ei de copil erau mari și rotunzi, ca două băltoace.

M-am uitat urât la ea și nu mi-am cerut scuze. Fanny s-a îndepărtat în grabă, uitându-se din când în când în urmă de parcă s-ar fi temut să n-o urmăresc bodogănind alte blestemății. Deși era îngrozită, fără îndoială că de-abia

aștepta să le povestească familiei și prietenelor ei ce spusese ciudata domnișoară Philpot.

Deși mi-era groază să-i spun lui Mary de făptura ei, nu eram genul care amâna știrile rele – așteptarea nu face decât să le înrăutățească. M-am dus în Cockmoile Square chiar în după-amiaza aceea. Molly Anning m-a îndrumat către golful Pinhay, la vest de plaja Monmouth, unde Mary fusese tocmită de un vilegiaturist să scoată din rocă un amonit gigantic.

— Îl vor ca să-l pună în grădină, a adăugat Molly Anning chicotind. Ce sminteală.

Am tresărit. În grădina de la Morley Cottage exista un amonit gigantic cu diametrul de un picior, pe care Mary mă ajutase să-l dezgrop; fusese un cadou de Crăciun pentru Louise. Molly Anning nu avea de unde să știe, pentru că nu venise niciodată să ne viziteze în casa din Silver Street. „De ce să urci dealul dacă nu e nevoie?”, spunea ea adesea.

Cu toate astea, Molly Anning avea să se bucure la vederea banilor luați pe amonit. De când vânduse fiara Lordului Henley, Mary căuta fără succes un alt specimen întreg. Nu găsisese decât bucăți înșelătoare – oase de maxilar, vertebre unite, o mână de oase din înotătoare – care îi aduseseră ceva bani, dar mult mai puțini decât dacă le-ar fi găsit pe toate la un loc.

Am găsit-o lângă Cimitirul Șerpilor – pe care îl botezasem Cimitirul Amoniților – cel care mă atrăsese la Lyme cu mulți ani în urmă. Reușise să desprindă amonitul dintr-o stâncă și îl înfășura într-un sac ca să-l târască pe plajă – treabă grea pentru o fată, chiar și pentru una obișnuită cu munca.

Mary m-a întâmpinat cu bucurie, căci îmi spunea adesea că îi era dor de mine atunci când plecam la Londra. Mi-a povestit ce mai găsisese cât timp fusesem plecată, ce

reușiseră să vândă și cine mai ieșise la vânătoare.

— Și cum a fost la Londra, domnișoară Elizabeth? m-a întrebat ea în cele din urmă. V-ați cumpărat rochii noi? Văd că aveți o bonetă nouă.

— Da, e nouă. Cât spirit de observație ai, Mary. Acum însă trebuie să-ți povestesc despre un lucru pe care l-am văzut la Londra.

Am inspirat adânc și i-am relatat vizita la Muzeul Bullock și descoperirea făpturii, descriindu-i cu sinceritate starea ei, în cele mai mici amănunte, până la haină și monoclu.

— Lordul Henley nu trebuia s-o vândă cuiva care avea s-o trateze cu atâta lipsă de responsabilitate; nu contează câți oameni au ajuns s-o vadă, am spus în încheiere. Sper că nu îi vei mai oferi alte lucruri pe care le vei găsi în viitor.

Nu i-am spus că tocmai mă dusesem să vorbesc cu Lordul Henley și că râsese de mine.

Mary m-a ascultat, făcând ochii mari doar când i-am pomenit că îndreptaseră coada făpturii. În rest, nu mă așteptasem să reacționeze astfel. Crezusem că o să fie supărată pentru că Lordul Henley profitase de descoperirea ei, dar atunci era mai interesată de atenția de care se bucura specimenul.

— Și erau mulți oameni care se uitau la el? a întrebat ea.

— Destul de mulți.

Nu am adăugat faptul că existau exponate mai gustate de public.

— Adică o groază? Mai mulți decât locuitorii din Lyme?

— Mult mai mulți. A fost expus în urmă cu câteva luni, deci bănuiesc că mii de oameni l-au văzut.

— Toți oameni ăștia mi-au văzut crocul.

Mary a zâmbit și ochii i s-au aprins în timp ce privea înspre mare, ca și cum s-ar fi uitat după o mulțime de

spectatori înșirați la orizont, așteptând să vadă ce găsește în continuare.

5

O să ne preschimbăm în fosile, prizonieri pentru totdeauna în nisipul plajei

Nimic nu a mai fost la fel după ce Joseph a găsit crocodilul acela. Uneori încerc să-mi imaginez cum ar fi viața mea fără fiarele astea mari și feroase ascunse în stânci și-n falezele de piatră. Dacă n-aș fi găsit decât moniți și lemniți sau crini și grife, viața mea ar fi fost la fel de neînsemnată ca toate curioșeniile acelea, fără niciun fulger care să mă întoarcă pe dos, umplându-mă de bucurie și durere totodată.

Totul s-a schimbat nu numai pentru că am făcut bani din vânzarea crocului. Acum știam că exista ceva care trebuia vânat și că mă pricepeam la asta mai bine decât majoritatea oamenilor. Puteam să privesc spre viitor și să nu văd doar pietre aruncate la întâmplare una lângă alta, ci un model care prindea contur sub ochii mei, arătându-mi în ce anume se putea preschimba viața mea.

Când Lordul Henley ne-a dat douăzeci și trei de lire pe crocodil, mi-am dorit multe lucruri. Am vrut să cumpăr atâția saci de cartofi încât, puși unul peste altul, să ajungă la tavan. Am vrut să cumpăr nenumărați coți de lână pentru ca o croitoreasă să ne facă mie și mamei rochii noi. Am vrut să mănânc în fiecare zi o plăcintă întreagă și să ard atâta cărbune încât cărbunarul să fie nevoit să vină în fiecare săptămână ca să reumple coșul. Asta îmi doream. Credeam că și familia mea își dorea aceleași lucruri.

Într-o zi, după ce învoiala cu Lordul Henley fusese încheiată, domnișoara Elizabeth a venit s-o vadă pe mama și

s-a așezat la masa din bucătărie cu ea și Joe. Nu a vorbit despre lână, cărbuni sau plăcinte, ci despre slujbe.

— Cred că ar fi cel mai bine pentru toată familia dacă Joe ar intra ucenic undeva, a spus ea. Acum că aveți bani să plătiți un meșter să-l ia, asta s-ar cuveni să faceți. Orice meserie ar alege să urmeze, vă va aduce un venit mai statornic decât vânzarea de fosile.

— Dar Joe și cu mine căutăm alți crocodili, am întrerupt-o eu. Putem face destui bani din asta. Există o groază de bogătani ca Lordul Henley care vor și ei un croc, acum că el are unul. Gândiți-vă câți domni de la Londra sunt gata să plătească bani buni pe ce găsim noi!

Începusem să țip, căci trebuia să-mi apăr planul măreț ca eu și Joe să devenim bogați găsind crocodili.

— Liniște, fetițo, a zis mama. Las-o pe domnișoara Philpot să spună ce e mai bine să facem.

— Mary, a început domnișoara Elizabeth, nu știi dacă mai există alte făpturi...

— Ba știi, doamnă. Gândiți-vă la toate frânturile pe care le-am mai găsit – verteberele și dinții și bucățile de coaste și de fălci despre care nu știam ce erau. Acum știm! Acum avem tot trupul și putem vedea de unde sunt bucățile alea și cum e alcătuit animalul. Am făcut un desen ca să ne putem da seama cum se potrivesc părțile. Sunt sigură că e plin de crocodili în stâncile și pietrele alea!

— Atunci de ce n-ai mai găsit niciun alt specimen întreg până acum, dacă există atât de multe precum spui?

M-am uitat urât la domnișoara Elizabeth. Se purtase întotdeauna frumos cu mine, dându-mi să curăț curioșenii, aducându-ne mereu câte ceva de mâncare sau lumânări și haine vechi, îndemnându-mă să merg la școala de duminică ca să învăț să citesc și să scriu, arătându-mi fosilele pe care le găsisese și privind cu interes ce găseam și eu la rândul meu. Nu am fi putut dezgropa crocodilul din stâncă dacă nu

i-ar fi plătit ea pe frații Day și tot ea tratase cu Lordul Henley, ea și mama.

Atunci de ce mi se opunea atât de încrâncenat, tocmai acum când vânătoria de fosile devenise cel mai interesantă? Știam că fiarele acelea se aflau acolo, orice ar fi spus Elizabeth Philpot.

— Până acum n-am știut ce căutam, am spus eu încă o dată. Cât de mare era, cum arată. Acum că știm, eu și Joe putem să le găsim cu ușurință, nu-i așa, Joe?

Joe nu a răspuns imediat. Se tot foia, răsucind o bucată de sfoară între degete.

— Joe?

— Nu vreau să caut crocodili, a spus el cu voce joasă. Vreau să fiu tapițer. Domnul Reader s-a oferit să mă primească ucenic.

De uimire n-am putut scoate un cuvânt.

— Tapițer? a intervenit repede domnișoara Philpot. Este o meserie folositoare, dar de ce ai ales-o tocmai pe asta?

— Pot să muncesc în casă, nu pe-afară.

Am prins iarăși grai.

— Dar Joe, nu vrei să găsești crocodili cu mine? Nu a fost palpitant să-l scoatem la lumină?

— Era frig.

— Nu fi prost! Frigul nu contează!

— Pentru mine contează.

— Cum poate să-ți pese de frig când făpturile astea sunt acolo undeva, așteptându-ne să le găsim? Sunt ca niște comori împrăștiate pe toată plaja. Putem să ne îmbogățim de pe urma crocodililor! Și tu zici că e prea frig?

Joe s-a întors către mama.

— Vreau tare mult să lucrez pentru domnul Reader, mamă. Ce părere ai?

Mama și domnișoara Elizabeth au rămas tăcute cât

timp Joe și cu mine ne-am ciondănit. Bănuiesc că nici nu era nevoie să intervină, căci era limpede că Joe luase deja hotărârea pe care o doreau.

N-am așteptat să aud ce aveau de spus, ci am sărit de pe scaun și am fugit jos în atelier. Preferam să lucrez la croc decât să stau să le ascult pe ele și planul lor de a-l ține pe Joe departe de plajă. Aveam de lucru.

Acum că alăturasem capul și trupul, dihania avea aproape optsprezece picioare lungime. Fusesse un chin să-l scoatem din stâncă, trei zile ne luase, lucrasem cu frații Day cât ne ținuseră puterile de câte ori ne lăsa marea. Specimenul întreg era prea mare ca să-l punem pe masă, așa că întinsesem crocu' pe podea. În lumina slabă, arăta ca un morman de oase de piatră. Trecuse deja o lună de când îl curățam, dar încă mai aveam mult de lucru până să-l pot scoate de tot din piatră. Mi se înroșiseră ochii de cât mă zgâisem la el și cât mă frecasem cu mâinile pline de praf.

Pe vremea aceea, eram prea tânără ca să înțeleg alegerea lui Joe, dar mai târziu mi-am dat seama că hotărâse că-și dorea o viață obișnuită. Nu voia ca lumea să-l vorbească pe la spate ca pe mine sau să râdă de el pentru hainele ciudate pe care le purta sau pentru că petrecea atâta timp singur pe plajă, doar cu pietrele. Voia ce aveau ceilalți de prin partea lucului – siguranță și șansa de a fi o persoană respectabilă –, așa că alesese pe dată ucenicia. Iar eu nu puteam face nimic în privința asta. Dacă mi s-ar fi oferit și mie aceeași șansă ca lui Joe – dacă o fată ar fi putut fi primită ucenic pentru o meserie anume – aș fi ales și eu oare tot așa și aș fi devenit croitoreasă, măcelăreasă sau brutărită?

Nu. Curioșeniile îmi intraseră în sânge. Cu toate necazurile pe care mi le-a adus toată viața colindatul plajelor, nu aș fi renunțat la curioșenii pentru ac, satâr sau cuptor.

— Mary.

Domnișoara Philpot era lângă mine.

Nu am răspuns; încă eram supărată pe ea că-i ținuse partea lui Joe. Am luat un tăiș și-am început să curăț o verteberă. Era una dintr-un șir întreg, sprijinindu-se una de alta ca un rând de farfuriuțe.

— Joseph a făcut o alegere cu cap, a spus ea. Vă va fi mai bine astfel, ție și mamei voastre. Asta nu înseamnă că nu poți căuta în continuare făpturi. N-ai nevoie de ajutorul lui Joseph ca să le găsești, nu-i așa, acum că știi ce să cauți. Poți să faci asta și singură și apoi să-i angajezi pe frații Day să le extragă din piatră, exact așa cum am făcut și cu aceasta. Te pot ajuta eu până când crești destul de mare încât să tratezi singură cu bărbații. M-am oferit să o ajut pe mama voastră și cu negoțul, dar spune că se va ocupa ea. Și s-a descurcat chiar bine cu Lordul Henley.

Domnișoara Philpot a îngenuncheat lângă crocodil și și-a trecut mâna peste coastele lui, care erau toate culcate pe-o parte, încrucișându-se ca nuielele unui coș de răchită.

— Ce frumos, a șoptit ea, cu vocea mai blândă și mai puțin chibzuită decât înainte. Încă mă uimește mărimea și stranietatea făpturii.

I-am dat dreptate. Crocul mă făcea să mă simt ciudat. De când lucram la el, începusem să merg la capelă mai des, pentru că uneori când mă aflam în atelier singură cu el aveam acel simțământ de gol, dându-mi seama că pe lume existau lucruri pe care nu le înțelegeam, și aveam nevoie de alinare.

Poate că l-am pierdut pe Joe, dar asta nu a însemnat că eram singură pe plajă. Într-o zi când mă îndreptam de-a lungul țărmului spre Black Ven am văzut doi străini vânând în apropierea stâncilor. Aproape că nici nu și-au ridicat privirile, atât erau de însuflețiți mânuindu-și ciocanele și

scormonind prin noroi. A doua zi, am văzut cinci bărbați și două zile după aceea, zece. Nu cunoșteam pe nimeni. Trăgând cu urechea la ce vorbeau, am aflat că voiau să găsească și ei un crocodil. Părea că al meu îi adusese pe plajele din Lyme, unde veniseră atrași de promisiunea comorilor.

În decursul următorilor ani, Lyme s-a umplut de vânători. Eram obișnuită să fiu singură pe plaja pustie sau cu domnișoara Elizabeth sau Joe și, adesea, alături de ei mă simțisem ca și cum aș fi fost de una singură, atât erau de singuratici când vânau. Acum, zgomotul de ciocane care loveau piatra se auzea peste tot de-a lungul țărmului, între Lyme și Charmouth, precum și pe plaja Monmouth, iar bărbații făceau măsurători, se uitau prin lupe, luau notițe și desenau. Era comic. Cu toată agitația lor, niciunul dintre ei nu a găsit un croc întreg. De cum striga cineva, ceilalți se repezeau să vadă ce-a găsit, dar nu găsisese nimic sau doar un colț, un fragment de falcă sau o verteberă – asta dacă avea noroc.

Într-o zi, treceam pe lângă un bărbat care căuta printre pietre tocmai când a ridicat de jos o piatră rotundă, închisă la culoare.

— Cred că e o vertebră, i-a spus el însoțitorului său.

Nu m-am putut abține – trebuia să-i corectez greșeala, chiar dacă nu mă întrebasese.

— E doar carne, domnule, i-am spus.

— Carne? s-a încruntat bărbatul. Cum vine asta carne?

— Așa-i spunem noi marnei cu calciu. Fragmentele de marnă arată adesea ca verteberele, dar au linii verticale în straturi, cam ca firele de sfoară, pe care nu le găsești la vertebere. Și verteberele au o culoare mai închisă. Toate părțile unui crocodil sunt mai închise la culoare. Vedeți? Am scos din coș o verteberă pe care o găsisem mai devreme și i-

am arătat-o. Uitați-vă, domnule, vertebrele au șase fețe, vedeți aici, deși asta nu se vede întotdeauna limpede până ce nu le cureți. Și sunt concave, ca și cum le-a ciupit cineva de mijloc.

Bărbatul și însoțitorul lui au luat vertebra ca și cum ar fi fost o monedă prețioasă – ceea ce într-un fel și era.

— Unde ai găsit-o? m-a întrebat unul dintre ei.

— Acolo. Mai am și altele.

Le-am arătat ce găsisem și au rămas înmărmuriți. Când mi-au arătat și ei ce găsiseră, mare parte era carne și a trebuit s-o aruncăm. În fiecare zi veneau la mine cu pietre pe care le luau drept curioșenii ca să le spun ce erau. În curând, au apărut și alții și eram chemată peste tot ca să le spun bărbatilor dacă găsiseră ceva de valoare sau nu. Apoi mă întrebau unde să caute și nu după mult timp, îi conduceam deja pe plajă, la vânătoare de fosile.

Așa am ajuns să-mi petrec timpul în compania geologilor și a altor domni interesați, cercetându-le greșelile și găsind curioșenii pentru ei. Câțiva erau din Lyme sau Charmouth: Henry De La Beche, de pildă, care tocmai se mutase într-o casă de pe Broad Street împreună cu mama lui și care nu era decât cu câțiva ani mai mare decât mine. Dar cei mai mulți veneau de departe, din Bristol, Oxford sau Londra.

Nu mă mai aflasem niciodată în prezența unor domni educați. Uneori, domnișoara Elizabeth venea cu noi și asta îmi ușura situația, pentru că era mai mare și de rangul lor, așa că putea să mijlocească atunci când era nevoie. La început, când eram singură cu ei, eram nervoasă și mă întrebam cum trebuia să mă port și ce se cuvenea să spun. Dar ei mă tratau ca pe o servitoare și rolul ăsta îmi era destul de cunoscut – deși eram o servitoare care uneori spunea ce gândea, luându-i prin surprindere.

Însă întotdeauna era ciudat când mă aflam în preajma

domnilor și stânjeneala sporea pe măsură ce creșteam, iar pieptul și șoldurile mi se rotunjeau. Apoi, oamenii au început să vorbească.

Poate că ar fi vorbit mai puțin dacă aș fi fost mai cu scaun la cap. Dar când am început să cresc, ceva a pus stăpânire pe mine și-am devenit un pic nătângă, așa cum sunt fetele când ies din copilărie. Am început să mă gândesc la domnii aceia și să mă uit la picioarele lor și la felul în care se mișcau. Plângeam fără să știu de ce și țipam la mama fără motiv. Am început s-o prefer pe domnișoara Margaret celorlalte surori Philpot, căci ea era mai înțeleghătoare cu toanele mele. Îmi spunea povești din romanele pe care le citea, mă ajuta să-mi aranjez părul mai frumos și m-a învățat să dansez în salonul de la Morley Cottage – chiar dacă nu aveam să dansez niciodată cu un bărbat. Uneori stăteam în fața Sălii Publice și mă uitam la oameni pe fereastră, cum dansau sub candelabrele de sticlă, și îmi imaginam că eu pluteam în cercuri într-o rochie de mătase. Atunci mă mâhneam așa de tare că trebuia să alerg pe Promenadă, care este aleea pe care frații Day au construit-o de-a lungul plajei, făcând legătura între cele două părți ale orașului. Ducea la Cobb, unde puteam să mă plimb într-o parte și-n alta și să las vântul să-mi usuce lacrimile, fără ca cineva să mă urmărească și să se minuneze de prostia mea.

Le adusesem pe mama și pe domnișoara Elizabeth la disperare, dar nu puteau să mă îndrepte pentru că nu credeam că era ceva de îndreptat. Creșteam și îmi era greu. De două ori am dat ochii cu moartea, odată cu o doamnă și altă dată cu un domn, înainte ca domnișoara Elizabeth să mă tragă afară din lut și să intru cu adevărat în lumea oamenilor mari.

Amândouă s-au întâmplat pe aceeași fâșie de plajă, chiar în capătul lui Church Cliffs, înainte ca țărmul să cotească spre Black Ven. Era începutul primăverii și

străbăteam plaja în timpul refluxului, uitându-mă după curioșenii și gândindu-mă la unul dintre domnii pe care îi ajutasem cu o zi înainte, care îmi zâmbise cu niște dinți albi precum cuarțul. Eram atât de absorbită de stânci și de gândurile mele încât nu am văzut-o pe doamna aceea până ce era să calc pe ea. M-am oprit brusc, simțind o lovitură în stomac, ca atunci când duci în brațe un copil care dă din picioare, supărat că-l iei de lângă ceva ce-și dorește, și reușește să-ți ardă una.

Zăcea cu fața în jos, acolo unde o lăsaseră valurile umflate, și avea părul negru și plin de alge. Rochia fină îi era îmbibată de apă, nisip și noroi. Chiar în halul în care era, îmi dădeam seama că făcea mai mult decât toate hainele pe care le aveam noi la un loc. Am rămas lângă ea mult timp, așteptând să văd dacă nu cumva începea să sufle, cruțându-mă de vederea morții care i se întipărise pe chip. Mi-am dat seama că trebuia s-o ating și s-o întorc ca să-mi dau seama dacă era moartă și dacă o cunoșteam.

Nu voiam s-o ating. Cele mai multe zile din viață mi le-am petrecut culegând lucruri neînsufleteite de pe țărm. Dacă ar fi fost de piatră, ca un croc sau un monit, aș fi întors-o cât ai clipi. Dar nu eram obișnuită să ating carne moartă de om. Știam însă că n-aveam încotro, așa că am tras adânc aer în piept și cu o mișcare iute, am apucat-o de umăr și am întors-o cu fața în sus.

Am știut că era o cucoană de vază de cum i-am văzut fața frumoasă. Ceilalți au râs de mine când le-am spus, dar eu am citit asta pe fruntea ei nobilă și în trăsăturile ei delicate și blânde. I-am zis „Doamna” și am avut dreptate.

Am îngenuncheat la căpătâiul ei, am închis ochii și-am spus o rugăciune pentru ca Domnul s-o primească la sânul Lui și să-i aducă alinare. Apoi am tras-o înspre stânci, astfel încât marea să n-o tragă înapoi cât mă duceam după ajutor. Dar n-am putut s-o las răvășită cum era, ar fi fost

lipsă de respect. Acum nu mă mai temeam s-o ating, deși carnea îi era rece și tare ca a unui pește. I-am curățat părul de alge și i l-am pieptănat. I-am îndreptat mădulele și rochia și i-am îndoit brațele pe piept, așa cum văzusem că se face. Chiar începuse să-mi facă plăcere întregul ritual, atât eram de ciudată pe atunci.

Apoi am văzut că avea la gât un lăntișor frumos și-am tras de el. De sub rochie a apărut un medalion de aur, mic și rotund, pe care erau gravate elegant două litere: „MJ”. Nu avea nimic înăuntru – fotografiile sau șuvița de păr fuseseră luate de valuri. N-am îndrăznit să-l iau eu ca să-l pun bine. Dacă l-ar fi găsit cineva asupra mea m-ar fi acuzat că l-am furat. Am pus medalionul la loc sub rochie sperând că n-avea s-o găsească nimeni și să-l fure cât eram eu plecată.

Atunci când am fost mulțumită de felul în care arăta Doamna, am mai spus o rugăciune scurtă, i-am trimis o beza și-am alergat la Lyme să dau de știre că găsisem o cucoană înecată.

Au așezat-o în biserica St Michael și-au dat un anunț în *Western Flying Post*, așteptând s-o identifice cineva. M-am dus s-o văd în fiecare zi. Nu m-am putut abține. I-am adus flori culese de pe marginea drumului – narcise galbene și albe și primule –, le-am aranjat în jurul ei și-am rupt câteva petale pe care le-am presărat pe deasupra rochiei. Îmi plăcea să stau în biserică, deși nu acolo ne duceam noi la slujbă. Era liniște și Doamna părea așa de frumoasă și de împăcată. Uneori plângeam puțin, pentru ea sau pentru mine.

Parcă mă apucase o boală în zilele acelea când s-a întâmplat povestea cu Doamna, deși nu aveam nici friguri, nici frisoane. Nu mai simțisem niciodată ceva atât de puternic, deși nu prea știam ce simțeam. Știam doar că povestea Doamnei era tragică și că poate și povestea mea, dacă o să am și eu una, o să fie tragică. Murise și dacă nu

aș fi găsit-o eu, ar fi putut deveni o fosilă și oasele ei s-ar fi preschimbat în piatră, la fel ca toate celelalte făpturi pe care le vânam pe plajă.

Într-o zi am ajuns la biserică și capacul sicriului Doamnei era închis și bătut în cuie. Am plâns pentru că nu mai puteam să-i văd chipul frumos. Pe-atunci plângeam din orice. M-am întins pe una dintre strane și-am plâns până am adormit. Nu știu cât timp am dormit, dar când m-am trezit, Elizabeth Philpot era lângă mine.

— Mary, ridică-te și du-te acasă și nu mai veni aici, mi-a spus ea încet. Deja s-a întins prea mult.

— Dar...

— În primul rând, e nesănătos.

Se referea la miros, care nu mă deranjase niciodată, pentru că mirosisem lucruri și mai rele pe plajă și în atelier, atunci când aduceam lespezi de calcar din stâncile de pe plajă și scoicile din găurile lor mureau după câteva zile fără apă.

— Mie nu-mi pasă.

— Asemenea sentimentalisme ar trebui să rămână în romanele gotice pe care le citește Margaret. Ție nu ți se potrivesc. În afară de asta, femeia a fost identificată și familia ei vine s-o ia acasă. A avut loc un naufragiu în largul coastelor insulei Portland, un vas care venea din India. Ea se afla pe vas împreună cu copiii ei. Închipuie-ți cum e să bați atâta drum ca să pieri chiar la sfârșitul călătoriei.

— Au aflat cine este? Cum o cheamă?

— Lady Jackson.

Am bătut din palme, atât de încântată eram că avusesem dreptate și era o doamnă.

— Ce nume de botez are? De la ce vine M-ul de pe medalion?

Domnișoara Elizabeth a șovăit. Cred că știa că răspunsul ei avea să-mi hrănească obsesia. Dar ea nu poate

să mintă cu ușurință.

— Mary.

Am dat din cap și-am început să plâng. Cumva știusem.

Domnișoara Elizabeth a oftat din greu, de parc-ar fi încercat să se abțină să țipe la mine.

— Nu fi prostuță, Mary. Sigur că este o poveste tristă, dar nu ai cunoscut-o și faptul că aveți același nume nu înseamnă nicidecum că sunteți la fel.

Mi-am acoperit fața cu mâinile și am continuat să plâng, acum și de rușine, pentru că nu eram în stare să-mi țin firea de față cu domnișoara Elizabeth. A mai rămas puțin lângă mine, după care a renunțat și m-a lăsat în voia lacrimilor. Nu i-am spus, dar plângeam pentru că Lady Jackson și cu mine chiar eram la fel. Purtam amândouă numele de Mary și pe amândouă ne aștepta moartea. Oricât de frumoasă sau de urâtă este o ființă, la sfârșit Dumnezeu tot te ia la El.

După ce au luat-o pe Lady Jackson, o săptămână n-am putut să mă ating de curioșeniile de pe plajă, căci mă gândeam la ceea ce fuseseră odată – sărmene ființe care muriseră. Pentru scurt timp, mi-am îngăduit să fiu la fel de timidă și de superstițioasă ca vechea mea tovarășă de joacă, Fanny Miller. I-am evitat pe domnii ieșiți la vânătoare și m-am ascuns pe plaja Monmouth, unde venea mai puțină lume.

Dar fără curioșenii nu aveam ce pune pe masă. Mama mi-a poruncit să mă întorc pe plajă și mi-a spus că nu mă primește în casă dacă mă întorc cu mâna goală. Curând, am lăsat deoparte moartea, până data următoare, când a venit mult mai aproape.

Mai târziu în primăvara aceea, am găsit în sfârșit cel de-al doilea crocodil. Poate că din pricina domnilor pe care îi

slujeam mi-a luat atâta până să găsesc încă unul. Elizabeth Philpot pesemne că a fost mulțumită că avusese dreptate: stâncile și pietrele nu-și dezvăluie fiarele atât de ușor pe cât crezusem eu. Când l-am găsit în cele din urmă, era într-o după-amiază de mai și eu mă aflam pe plajă la Gun Cliff și nici măcar nu mă gândeam la crocodili, ci la stomacul meu gol, pentru că nu mâncasem nimic toată ziua. Venea fluxul și aproape mă hotărâsem să o pornesc spre casă când am alunecat pe o stâncă acoperită cu alge. Am căzut rău, sprijinindu-mă în mâini și genunchi, iar în timp ce mă ridicam am simțit un șir de noduri sub palmă. Dădusem pur și simplu de un șir lung de vertebere. A fost așa de simplu încât nici măcar nu m-am mirat. M-am simțit ușurată să găsesc crocu' ăla, căci dovedea că existau mai mulți și că puteam să trăiesc din vânarea lor. Al doilea croc mi-a adus bani, respect și un nou domn.

S-a întâmplat la o săptămână sau două după ce am scos crocu' din piatră și l-am dus la atelier. Trebuia să stau să-l curăț, dar cu o noapte înainte fusese furtună și sub Black Ven apăruse o mică surpătură la care voiam să mă uit. Nu mai erau bărbați pe plajă și domnișoara Elizabeth era răcită, iar Joe număra piuneze, lăcuia lemn sau ce fac tapițerii de felul lor, așa că eram doar eu pe plajă. Scormoneam prin pietrișul surpat, noroiul strecurându-mi-se pe sub unghii și închegându-mi-se pe pantofi, când un zgomot de pietriș sub copite m-a făcut să-mi ridic privirea. Un bărbat venea pe plajă dinspre Charmouth, călare pe un cal negru. Silueta i se profila în soarele puternic, așa că îmi era greu să-l văd, dar când s-a apropiat am observat că venea călare pe o iapă, un cal de povară, și că purta o pelerină peste umerii afundați, și-un joben, iar la șold ducea o desagă. De cum am văzut că desaga e albastră, mi-am dat seama că bărbatul era William Buckland.

Mă îndoiam că el mă recunoscuse, deși eu îl

cunoșteam: cumpăra curioșenii de la taica când eram mai mică. Mi-l aminteam cel mai bine după desaga albastră pe care-o purta mereu cu el și în care-și ducea speci­menele. Era din pânză rezistentă – foarte potrivit, pentru că era mereu doldora de pietrele pe care le aduna domnul Buckland. I le arăta apoi lui taica, însă el nu le găsea rostul, căci nu conțineau fosile. Dar domnul Buckland rămânea în continuare entuziasmat de pietrele lui, așa cum era de toate cele.

Crescuse doar la câteva mile depărtare, la Axminster, și cunoștea bine orașul Lyme, deși acum locuia la Oxford, unde preda geologia. Intrase și în tagma clerului, deși mă îndoi­am că l-ar fi vrut vreo biserică. William Buckland era prea imprevizibil ca să fie preot.

Venise și el ca să se uite la hârca crocodilului atunci când o expusesem în Sala Publică, dar deși îmi zâmbise, vorbise doar cu domnișoara Philpot. Doi ani mai târziu, atunci când hârca și trupul crocodilului au fost reunite și specimenul a fost curățat și vândut Lordului Henley, am auzit că domnul Buckland s-a dus să-l vadă la Colway Manor. Și de când domnii aceia veneau să vâneze fosile pe plajă, îl vedeam uneori în compania lor. Cu toate astea, nu-mi acordase niciodată prea multă atenție, așa că am fost mirată să-l aud strigând acum:

— Mary Anning! Chiar pe tine voiam să te văd!

Nimeni nu mă strigase vreodată pe nume cu atâta entuziasm. M-am ridicat buimacă, apoi mi-am netezit repede poalele rochiei pe care o ridicasem și-o îndesasem în talie ca s-o feresc de noroi. Făceam adesea așa când plaja era goală. Doar nu se cuvenea ca domnul Buckland să-mi vadă gleznele noduroase și pulpele murdare de noroi.

— Domnule?

Am făcut un soi de reverență, deși nu prea grațioasă. Nu aveam cui să-i fac reverențe la Lyme – doar Lordul

Henley, în fața căruia nu mai voiam să mă plec, de când înțelesesem că vânduse crocodilul meu pe mult mai mulți bani decât ne plătise nouă. De-abia dacă îmi îndoiam puțin genunchiul în fața lui acum, deși domnișoara Philpot îmi șoptea printre dinți să fiu cuviincioasă.

Domnul Buckland a descălecat și a înaintat poticnit pe pietre. Iapa pesemne că era așa de obișnuită cu opririle lui dese încât a rămas locului fără să fie nevoie s-o priponească.

— Am auzit că ai găsit încă o fiară și am bătut tot drumul de la Oxford încoace ca s-o văd, a declarat el, în timp ce lua deja la ochi pietrișul surpat. Mi-am lăsat baltă ultimele cursuri ca să ajung devreme.

În timp ce vorbea, nu înceta să se miște și să se uite la lucrurile din jur. A ridicat de jos un bulgăre de pământ, l-a studiat, l-a aruncat înapoi, după care a ridicat încă unul. De fiecare dată când se apleca îi zăream chelia din creștetul capului. Avea o față rotundă ca de prunc, cu buze cărnoase și ochi sclipitori, și era adus de spate, cu un pic de burtă. Îmi venea să râd, chiar și-atunci când nu spunea glume.

Arăta nerăbdător și plin de speranță, uitându-se ici-colo, și mi-am dat seama că își închipuia că animalul se afla încă pe plajă.

— Nu-i aici, domnule. L-am dus înapoi la atelier. Îl curăț, am adăugat cu mândrie.

— A, da? Bravo, bravo. Preț de o clipă, domnul Buckland a părut dezamăgit că nu putea să vadă crocodilul pe loc, dar și-a revenit repede. Atunci, să mergem la atelierul tău, Mary, și pe drum poți să-mi arăți locul unde ai dezgropat făptura.

Când am pornit-o pe plajă înspre Lyme, am observat câte dalte și desăgi atârnav de șaua sârmanului și răbdătorului său cal. Mai avea și-un pescăruș mort, legat de căpăstru, care atârna bălângănindu-se de grumazul calului.

— Domnule, i-am spus, ce faceți cu pescărușul ăla?

— Ah, o să-i rog pe bucătarii de la Trei Cești să mi-l prăjească la cină! Îmi croiesc drum cu furculița prin regnul animal, mă-nțelegi, și am mâncat deja arici, șoareci de câmp și șerpi, dar de când sunt nu am mâncat un pescăruș cum se găesc în atâtea locuri.

— Ați mâncat șoareci!

— A, da. Sunt chiar gustoși pe pâine prăjită.

Mi-am încrețit nasul la gândul ăsta, dar și din cauza mirosului care venea dinspre pasăre.

— Dar... pescărușul duhnește, domnule!

Domnul Buckland l-a mirosit.

— Da?

Cu toate că era un fin observator al lumii, trecea adesea cu vederea lucruri evidente.

— Nu contează, o să-i pun atunci să-l fiarbă și o să-i folosesc scheletul la cursurile mele. Acum spune-mi, ce ai găsit astăzi?

Domnul Buckland s-a însuflețit peste poate, văzând tot ce i-am arătat – niște moniți de aur, coada solzoasă a unui pește pe care aveam să i-l dau domnișoarei Elizabeth și o verteberă de mărimea unei guinee. Îmi puneă atâtea întrebări, adăugându-le propriile sale păreri, încât am început să mă simt ca o pietricică rostogolită de maree dintr-o parte în alta. Apoi a insistat să ne întoarcem la surpătură ca să mai căutăm fosile. Iapa și cu mine l-am urmat până ce s-a oprit brusc, doar la o aruncătură de băț de petrișul surpat, și a spus:

— Nu, nu, nu am timp acum – trebuie să mă întâlnesc curând cu doctorul Carpenter la Trei Cești. Să ne întoarcem după-amiază.

— Nu se poate, domnule, vine fluxul.

Domnul Buckland a părut nedumerit, ca și cum marea nu merita luată în seamă.

— Atunci când vine fluxul, nu putem ajunge la

surpătură pe partea aceasta a plajei, l-am lămurit. Din cauza stâncilor care se ițesc acolo. Nu mai poți să ajungi la plajă de ele.

— Dar dacă am veni din capătul dinspre Charmouth?
Am ridicat din umeri.

— Am putea – dar ar trebui mai întâi să ocolim pe drum ca să ajungem la Charmouth. Sau s-o luăm pe cărarea dintre stânci – dar aceea nu este solidă acum, după cum puteți vedea, domnule.

Am dat din cap înspre surpătură.

— Putem să mergem călare pe iapa mea până la Charmouth – de-asta am calul. Ne duce repede ca vântul.

Am șovăit. Deși mai însoțisem domni pe plajă, nu mersesem niciodată pe cal cu vreunul. Oamenii din oraș aveau să bârfească sigur. Deși entuziasmul domnului Buckland mie îmi părea nevinovat, alții ar fi putut să creadă altceva. De altminteri, nu-mi plăcea să mă aflu pe plajă când venea fluxul, prinsă între stâncă și mare. Dacă se surpa iarăși stânca, nu aveam scăpare.

Era greu să-l contrazici pe domnul Buckland, pentru că entuziasmul lui călca totul în picioare. Cu toate astea, am descoperit în curând că se răzgândea așa de iute încât până am ajuns la Lyme îi veniseră deja încă vreo douăsprezece idei despre cum să-și petreacă după-amiaza, așa că nu ne-am întors la surpătură în ziua aceea.

Domnul Buckland nu a văzut unde dezgropasem al doilea croc, pentru că fluxul acoperise deja bucata aceea de faleză când am trecut prin dreptul ei. l-am arătat însă stânca de unde-l scosesem pe primul și el a făcut un mic desen. Se tot oprea să se uite la felurite lucruri – unele dintre ele prostesti, precum urmele lăsate de moniți în straturile de rocă, pe care le mai văzuse cu siguranță de multe ori –, așa că a trebuit să-i reamintesc că doctorul Carpenter îl aștepta la Trei Cești, precum și de mult mai

interesantul specimen care se afla în atelier.

— Domnule, ştiaţi că doctorul Carpenter mi-a salvat viaţa atunci când eram în faşă?

— Aşa deci? Doctorii fac adesea aşa ceva – le dau copiilor hapuri când au febră.

— Oh, n-a fost doar asta, domnule. Vedeţi dumneavoastră, m-a lovit fulgerul şi doctorul Carpenter le-a spus părinţilor mei să mă așeze într-o copaie plină cu apă caldută...

Domnul Buckland s-a oprit pe stânca de pe care se pregătea să sară.

— Te-a lovit fulgerul? a strigat el, făcând ochii mari de încântare.

M-am oprit şi eu, stânjenită acum că adusesem vorba de asta. În mod normal, nu vorbeam cu nimeni de fulger, dar de data asta voisem să fac pe grozava în faţa domnului acestuia inteligent care venea de la Oxford. Numai asta m-am gândit c-o să-l impriezoneze. Era o prostie, desigur, pentru că mai târziu s-a dovedit că eram mult mai bună decât el când era vorba să găsim şi să identificăm fosile, iar cunoştinţele sale reduse de anatomie mă făceau uneori să râd. Dar pe atunci nu ştiam, aşa că m-am lăsat descusută mult timp despre ce mi se întâmplase pe câmpul acela când eram prunc.

Însă povestea a dat roade, pentru că domnul Buckland clar mă respecta pentru că trecusem prin aşa ceva.

— E absolut uluitor, Mary, a spus el într-un sfârşit. Dumnezeu te-a cruţat şi ți-a dăruit o experienţă aproape unică pe lume. Corpul tău a găzduit fulgerul şi e limpede că i-a priit.

M-a privit de sus în jos şi eu m-am înroşit.

În cele din urmă, am ajuns în oraş şi l-am lăsat pe domnul Buckland în atelier, ȳpăind în jurul crocodilului şi strigându-mi întrebări chiar şi când m-am dus în bucătărie.

Mama se afla în fața plitei, fierbând albiturile altei familii. Din spălatul rufelor avea destui bani pentru cărbunii cu care ținea focul aprins ca să poată spăla un alt rând de rufe. Nu-i plăcea niciodată când îi atrăgeam atenția asupra acestui cerc vicios.

— Cine-i jos? m-a întrebat, auzind vocea domnului Buckland. Ți-a dat doi penny ca să-l vadă?

Am clătinat din cap.

— Domnul Buckland nu este din aceia care plătesc doi penny.

— Ba bine că nu. Nu lași pe nimeni să vadă dihania fără să plătească. Un penny pentru săraci, doi pentru bogați.

— Cere-i-i tu atunci.

Mama s-a încruntat.

— Așa o să fac.

Dându-mi reteveul cu care amesteca rufele, și-a șters mâinile pe șorț și s-a dus jos. Am împuns rufele cu reteveul, mulțumită să scap o vreme de întrebările domnului Buckland – deși ar fi fost nostim s-o văd pe mama încercând să-i facă față. Se descurca bine cu unii dintre domni. Cu Henry De La Beche, de exemplu, făcea o militărie de parcă ar fi fost fiul ei. Dar William Buckland a învins-o până și pe mama. S-a întors după un timp, extenuată de pălăvrăgeala lui neconținută și fără cei doi penny. A clătinat din cap.

— Taică-tău îmi spunea că atunci când venea omul ăsta la atelier, renunța la lucru și aștepta în timp ce domnul Buckland îi dădea înaintea. Acum vrea să te duci înapoi jos și să-i povestești cum cureți crocodilul și ce-o să facem cu el. Spune-i că vrem bani frumoși, nu să fim trași din nou pe sfoară de vreun alt domn!

Când am coborât în atelier, domnul Buckland tocmai ieșea pe ușa care dădea în Cockmoile Square.

— A, Mary, o să lipsesc un moment. Mă duc să-l aduc pe Carpenter să se uite la specimen. Și pe alți câțiva în după-amiaza asta, care sunt sigur că vor fi foarte interesați de el.

— Doar să nu fie Lordul Henley! i-am strigat eu din urmă.

Domnul Buckland s-a oprit.

— De ce nu Lordul Henley?

I-am explicat cum stătuseră lucrurile cu primul croc, povestindu-i despre monoclu, vestă și coada îndreptată, după descrierea domnișoarei Philpot.

— Ce idiot! a strigat domnul Buckland. Trebuia să-l fi vândut Muzeului Universității Oxford sau Muzeului Britanic, nu Muzeului Bullock. Sunt sigur că i-aș fi putut convinge și pe unii, și pe alții să-l cumpere. Așa o să fac cu specimenul acesta.

Fără să ceară voie, domnul Buckland a luat asupra sa vânzarea crocodilului, dându-le la o parte pe mama și pe domnișoara Elizabeth. Înainte ca mama să-l poată opri, trimisese deja scrisori entuziaste unor posibili cumpărători. Mama a rămas cu gura căscată la început, dar nu și după ce ne-a găsit un domn bogat din Bristol care ne-a plătit patruzeci de lire pe el, odată ce muzeele l-au refuzat. Așa ne-a răsplătit pentru toate câte am îndurat eu și mama de pe urma domnului Buckland. Căci a continuat să vină toată vara, înflăcăându-se la gândul crocodililor îngropați în stânci și în faleză, așteptând să fie eliberați din piatră. Cât timp l-am ținut pe al nostru în atelier, venea și pleca toată ziua, bună ziua ca la el acasă, aducând cu el domni care-și băgau nasul, luând măsurători, făcând desene și discutând despre crocu' meu. Am observat că pe toată durata discuțiilor, domnul Buckland nu l-a numit „crocodil” nici măcar o dată. Așa făcea și domnișoara Elizabeth. Așa am început să accept ideea că era altceva – deși până aflam ce

anume era, tot „crocodil” aveam să-i spun.

Într-o zi, când ne aflam doar noi doi în atelier, m-a întrebat dacă putea să curețe și el o părticică a crocodilului. I-am dat periile și tășul pe mână, căci nu puteam să-l refuz, dar m-am temut să nu-l strice. Nu l-a stricat, dar asta pentru că se tot oprea să-l cerceteze și să vorbească despre el până ce mi-a venit să urlu. Trebuia să mâncăm; trebuia să ne plătim chiria. Încă mai aveam de plătit din datoriile lui taica și gândul că puteam sfârși la azilul săracilor nu ne părăsea niciodată. Nu ne permiteam să ne pierdem timpul vorbind. Trebuia să vindem crocu’.

Am reușit să-l întrerup, în cele din urmă.

— Domnule, i-am spus, lăsați-mă pe mine să-l curăț și dumneavoastră vorbiți înaintea, altfel dihania n-o să fie gata nici în vecii vecilor.

— Ai dreptate, Mary, sigur ca da.

Domnul Buckland mi-a înmânat tășul și-apoi s-a dat deoparte urmărindu-mă cum curăț una din coaste, desprinzând și periind calcarul care se lipise de ea. Încet-încet, s-a ivit un contur și pentru că avusesem mare grijă, coasta n-a fost nici crestată, nici zgâriată, ci netedă și teafără. Ca niciodată, domnul Buckland a rămas tăcut și eu m-am folosit de prilej ca să-i pun întrebarea la care mă gândeam de câteva zile:

— Domnule, i-am zis, dihania asta e cumva una dintre făpturile pe care Noe le-a luat în arca sa?

Domnul Buckland a părut mirat.

— Ei bine, Mary, de ce întrebi așa ceva?

Nu a mai pălăvrăgit așa cum făcea de obicei și faptul că a așteptat să audă ce am de spus m-a intimidat. M-am concentrat asupra coastei crocodilului.

— Nu știu, domnule, m-am gândit că...

— La ce te-ai gândit?

Poate uitase că nu eram unul dintre studenții lui, ci

doar o fată care muncea ca să-și câștige pâinea. Totuși, preț de o clipă, am jucat rolul studentului.

— Domnișoara Philpot mi-a arătat desenele de crocodili făcute de Cruver – Cuver – francezul ăla care desenează toate studiile alea de animale.

— Georges Cuvier?

— Da, el. Așa că i-am comparat desenele cu făptura asta și am văzut că erau diferite în multe privințe. Botul îi e lung și ascuțit ca al unui delfin, în timp ce al unui croc este teșit. Și în loc de gheare are înotătoare întoarse în afară și nu înainte, cum sunt picioarele crocodilului. Și bineînțeles, are ochii ăia mari. Niciun crocodil nu are ochii așa. Prin urmare, domnișoara Philpot și cu mine ne-am întrebat ce poate fi dacă nu e crocodil. Apoi v-am auzit pe dumneavoastră și pe un domn cu care ați venit aici zilele trecute, reverendul Conybeare. Vorbeați despre Potop – de fapt, ați folosit cuvintele „diluviu” și „diluvian” și a trebuit s-o întreb pe domnișoara Elizabeth ce înseamnă... și-apoi m-am întrebat: dacă ăsta nu este un crocodil, care s-ar fi aflat în Arca lui Noe, atunci ce este? Oare a creat Dumnezeu o ființă care se afla pe Arcă și pe care noi nu o cunoaștem? De aceea vă întreb, domnule.

Domnul Buckland a rămas tăcut mai mult decât l-aș fi crezut în stare. Am început să mă îngrijorez că nu înțelesese ce voiam să spun, că eram prea needucată ca să mă înțeleagă un învățat de la Oxford. Așa că i-am mai pus o întrebare ușor diferită de data asta.

— De ce ar crea Dumnezeu făpturi care nu mai există?

Domnul Buckland m-a privit cu ochii mari și, preț de o clipă, i-am citit îngrijorarea.

— Nu ești prima persoană care a pus întrebarea asta, Mary, a spus el. Mulți oameni învățați dezbat problema asta. Cuvier însuși crede că este posibilă extincția anumitor specii de animale, ele pierind astfel cu desăvârșire. Nu sunt însă

sigur în privința asta. Nu văd de ce Dumnezeu ar dori să ucidă unul după altul exemplarele pe care chiar El le-a creat. Apoi s-a luminat la față și îngrijorarea i-a dispărut din ochi. Prietenul meu, reverendul Conybeare, spune că dacă Scriptura ne spune că Dumnezeu a creat Cerul și Pământul, ea nu ne descrie cum anume a făcut-o. Asta lasă loc de interpretări. Și de aceea mă aflu eu aici – ca să studiez această faptură uluitoare și să găsesc și altele pe care să le studiez și, prin contemplarea lor atentă, să obțin un răspuns. Geologia trebuie întotdeauna pusă în slujba religiei, pentru a studia minunile Creației și pentru a ne minuna de geniul Său. Și-a trecut mâna peste șira spinării crocului. Cu înțelepciunea Sa nemărginită, Dumnezeu a presărat lumea aceasta cu mistere pe care să le rezolve oamenii. Acesta este unul dintre ele și mă simt onorat să preiau această sarcină.

Cuvintele lui sunau bine, dar nu-mi dăduse un răspuns. Poate că nu exista un răspuns. Am cugetat câteva clipe.

— Domnule, credeți că lumea a fost creată în șase zile, așa cum scrie în Biblie?

Domnul Buckland a bățâit din cap – nici da, nici nu.

— S-a propus ca „zi” să nu fie interpretat în sens propriu. Dacă în loc de zile ne gândim la epoci în care Dumnezeu a creat și a desăvârșit feluritele părți ale Cerului și ale Pământului, atunci o parte din tensiunile care există între geologie și Biblie dispar. După cinci epoci, în timpul cărora s-a desfășurat depunerea pe straturi a rocilor și fosilizarea animalelor, a fost creat omul. Vezi tu, de aceea nu există fosile umane. Și odată ce au apărut oamenii, în a șasea „zi”, a venit Potopul, care după ce a trecut, a lăsat lumea așa cum o vedem noi astăzi, în toată măreția ei.

— Unde s-a dus toată apa?

Domnul Buckland a tăcut și-am văzut din nou acea

nesiguranță trecătoare în ochii săi.

— Înapoi în norii de unde a venit ploaia, a răspuns el.

Știam că trebuia să-l cred, căci preda la Oxford, dar răspunsurile lui nu păreau duse până la capăt. Ca și cum mâncai ceva și mâncarea nu-ți ajungea. M-am apucat din nou să curăț crocul și n-am mai pus întrebări. Se părea că întotdeauna aveam să mă simt puțin pustiită în preajma fiarelor mele.

Domnul Buckland a rămas la hanul Trei Cești din Lyme aproape întreaga vară și multă vreme după ce al doilea crocodil a fost curățat, împachetat și trimis la Bristol. Venea adesea să mă viziteze în Cockmoile Square sau îmi cerea să ne întâlnim pe plajă. Se aștepta să-l însoțesc și să îl slujesc, arătându-i unde se găseau fosile, uneori chiar găsindu-le pentru el. Era foarte dornic să găsească și el o dihanie, pe care s-o ia cu el la Oxford pentru colecția lui. Deși și eu îmi doream să mai găsesc una, nu eram sigură ce s-ar fi întâmplat dacă o descopeream împreună. Aveam ochiul format și era mai probabil ca eu s-o văd prima. Însemna oare că domnul Buckland trebuia să mă plătească? Chestiunea nu era niciodată limpede, pentru că nu vorbeam despre bani, deși îmi mulțumeam de îndată când găseam curioșenii. Nici mama nu pomenea de asta. Domnul Buckland părea mai presus de chestiuni bănești, așa cum îi stătea bine unui învățat, trăind într-o lume unde banii nu aveau importanță.

Pe atunci, Joe lucra ca ucenic de ceva vreme și nu venea cu mine pe plajă decât atunci când găseam lucruri grele sau când aveam nevoie de ajutor la cioplit. Uneori venea și mama cu noi și stătea undeva împletind în timp ce noi umblam de colo-colo. Dar domnul Buckland voia să meargă mai departe, iar ea avea rufe de spălat și casa de îngrijit, și negoțul – căci încă mai țineam o tarabă cu

curioșenii în fața atelierului, ca pe vremea când trăia taica, iar acum mama le vindea vilegiaturiștilor.

Alteori, domnișoara Elizabeth venea cu noi la vânătoare de fosile. Nu era însă ca înainte, cu ceilalți domni, când ea și cu mine râdeam de bărbați pe la spatele lor atunci când făceau greșeli de începător, culegând carne sau luând o bucățică de lemn fosilizat drept os. Domnul Buckland era mai deștept și mai omenos și îmi dădeam seama că domnișoara Elizabeth îl plăcea. Uneori simțeam că ea și cu mine eram două femei care se întreceau să-i câștige atenția, căci nu mai eram o copilă. Îmi ridicam privirea de la fosile și-i vedeam ochii zăbovind asupra lui și-atunci îmi venea s-o tachinez, dar știam că aș fi rănit-o. Domnișoara Elizabeth era deșteaptă, iar domnul Buckland o aprecia. Putea să-i vorbească despre fosile și geologie și să citească revistele științifice pe care i le împrumuta el. Dar era cu cinci ani mai mare decât el, prea în vârstă ca să întemeieze o familie, și nu avea nici banii, nici înfățișarea care l-ar fi putut tenta. Oricum, el era îndrăgostit de pietre și mai degrabă ar fi dezmiardat o bucățică frumoasă de cuarț decât să flirteze cu o doamnă. Domnișoara Elizabeth nu avea nicio șansă. Nu că eu aș fi avut.

Atunci când eram împreună, ea devenea mai tăcută și mai vehementă atunci când vorbea. Apoi se scuza, mergând ceva mai departe pe plajă, și o vedeam în depărtare, ținându-și spatele foarte drept chiar și atunci când se oprea să se uite cu atenție la ceva. Sau spunea că prefera să vâneze în golful Pinhay sau pe plaja Monmouth, nu la Black Ven, după care dispărea cu totul.

Așa că în cea mai mare parte a timpului, eu și domnul Buckland eram singuri. Deși ne concentrăm doar să găsim fosile, faptul că eram împreună atât de des era prea de tot pentru oamenii din Lyme. În cele din urmă, bârfele din oraș ne-au ajuns la urechi – alimentate, eram sigură, de

Căpitanul Curioșel. În anii care trecuseră de la surparea care aproape ne omorâse și îngropase primul crocodil, mă lăsase în pace. Dar nu reușise să găsească și el un croc întreg și încă îi plăcea să mă pândească. Odată ce am început să vânez cu domnul Buckland, Căpitanul Curioșel a devenit invidios. Făcea comentarii șirete când trecea pe lângă noi pe plajă, lovindu-și hârlețul de faleză.

— Vă distrați aici singurei amândoi? spunea el. Vă place să fiți singuri?

Domnul Buckland lua atenția Căpitanului Curioșel drept interes și se grăbea să-i arate fosilele pe care le găseam, copleșindu-l cu teorii și termeni științifici. Căpitanul Curioșel îl asculta stânjenit, după care inventa un pretext ca să plece. Se îndepărta agale, rânjindu-mi peste umăr, gata să spună tuturor că ne văzuse împreună.

Eu nu luam în seamă bârfele, dar într-o zi mama a auzit în Shambles pe cineva făcându-mă târfa domnilor. A venit întins la Church Cliffs, unde domnul Buckland și cu mine scoteam din stâncă o falcă de crocodil.

— Ia-ți lucrurile și vino cu mine, mi-a poruncit ea, făcându-se că nu aude salutul domnului Buckland.

— Dar, mamă, nu ne mai rămâne decât o oră de săpat până vine fluxul. Uite, aici se văd toți dinții.

— Tu vii cu mine. Fă ce-ți spun.

Mama m-a făcut să mă simt vinovată chiar dacă nu făcusem nimic rău. M-am ridicat repede și mi-am scuturat noroiul de pe fustă. Mama s-a uitat urât la domnul Buckland.

— Nu vreau ca fiica mea să stea singură cu dumneavoastră aici.

N-o mai auzisem niciodată adresându-se atât de nepoliticos unui domn.

Din fericire, domnul Buckland nu puneja jignirile la inimă cu una, cu două. Poate că nu a înțeles ce voia ea să

spună, căci, de felul lui, nu gândea la fel ca gura satului.

— Doamnă Anning, am găsit o mandibulă splendidă! a strigat el. Uitați, atingeți-i dinții, sunt la fel de egali ca ai unui pieptăn. Vă dau cuvântul meu de onoare că Mary nu-și pierde timpul cu mine. Lucrăm cot la cot la o descoperire științifică extraordinară.

— Nu mai pot eu de descoperirea dumneavoastră așa-și-pe-dincolo, a mormăit mama. Trebuie să mă gândesc la reputația fiicei mele. Familia asta a trecut deja prin destule greutăți, asta ne mai lipsește, ca șansele lui Mary de a-și găsi un soț să se ducă pe apa sâmbetei din pricina unui domn care nu vrea decât să-și facă treaba cu ea.

Domnul Buckland s-a întors spre mine și m-a privit ca și cum nici nu-i trecuse prin cap așa ceva până atunci. Am roșit și m-am aplecat de spate ca să-mi ascund sânii. Apoi el și-a coborât privirea spre propriul piept, ca și cum ar fi judecat totul de la început. Ar fi fost o priveliște comică, dacă nu era deja tragică.

Mama a pornit-o de-a lungul plajei, pășind pe lângă bălți.

— Haide, Mary, mi-a spus ea peste umăr.

— Doamnă, așteptați, a strigat domnul Buckland în urma ei. Vă rog. Am cel mai mare respect pentru fiica dumneavoastră. Nici prin gând nu-mi trece să-i pătez reputația. Ce anume deranjează, faptul că stăm singuri? Pentru e pe-așa, atunci problema poate fi rezolvată cu ușurință. O să găesc o însoțitoare. Dacă întreb la Trei Cești, sunt sigur că o să ne trimită pe cineva.

Mama s-a oprit, dar nu s-a întors cu fața la el. Se gândea. La fel și eu. Cuvintele mamei îmi insuflaseră o idee la care nu mă gândisem niciodată serios. Aveam șanse să mă mărit. Un domn putea fi interesat de mine. Poate că nu aveam să fiu mereu săracă și nevoiașă.

— De acord, a spus mama în cele din urmă. Dacă

domnișoara Elizabeth sau eu nu suntem de față, aduceți pe altcineva. Vino, Mary.

Mi-am ridicat coșul și ciocanul.

— Dar cum rămâne cu mandibula asta? Mary? exclamă domnul Buckland cu un aer disperat.

M-am îndepărtat cu spatele, ca să-l pot privi.

— Încercați singur, domnule. Colecționați fosile de atâția ani, nu aveți nevoie de mine.

— Ba da, Mary, am mare nevoie!

Am zâmbit. Legănându-mi coșul, m-am întors și am urmat-o pe mama.

Și așa s-a făcut că Fanny Miller s-a întors în viața mea. Când domnul Buckland a venit să mă ia de acasă a doua zi dimineață, Fanny pășea în urma lui, arătând la fel de nefericită ca un surugiu în ploaie. Își ținea ochii pironiți pe cizme, pe care și le târșâia de pietrele din Cockmoile Square, ca să le șteargă de noroi. La fel ca mine, se preschimbase într-o femeie, cu formele ceva mai dulci ca ale mele, cu fața ovală ca un ou, încadrată de o bonetă turtită care avea o panglică albastră, ca să se asorteze cu ochii ei. Deși săracă, era așa de drăgălașă că-mi venea s-o pălmuiesc.

Domnul Buckland nu părea să observe totuși nici măcar privirile înghețate pe care ni le aruncam una alteia.

— Așa, vezi, a spus el, am adus o însoțitoare. Lucrează la bucătăria de la Trei Cești, dar au spus că se pot lipsi de ea câteva ore, cât ține fluxul.

Strălucea, vizibil mulțumit de sine.

— Cum te numești, fată dragă?

— Fanny, i-a răspuns ea, atât de încet încât nici nu știam dacă domnul Buckland a auzit-o.

Am oftat, dar nu puteam face nimic. După ce tevatură făcuse mama că era musai să ne însoțească cineva, nu puteam să mă plâng de alegerea lui. Nu-mi rămânea decât

să-i îndur prezența – și ea pe a mea. Fanny era clar la fel de nefericită ca mine că trebuia să vină cu noi pe plajă, dar avea nevoie de bani și avea să facă ce i se spunea.

Ne-am întors la falca prinsă în Church Cliffs, Fanny venind încet în urma noastră. În timp ce lucram, s-a așezat puțin mai departe, cercetând pietrele de la picioarele ei. Poate că încă îi mai plăceau pietricelele strălucitoare. Arăta așa de plictisită și de înspăimântată, că aproape mi-era milă de ea.

La fel simțea și domnul Buckland. Poate credea că pierderea timpului era un rău pe care toată lumea voia să-l evite. Când a văzut-o jucându-se cu pietrele, s-a dus la ea să-i vorbească despre „subteranologie”, după cum îi plăcea să numească geologia.

— Uite... Fanny, așa-i? a spus el. Vrei să-ți spun numele pietrelor pe care le aranjezi acolo? Majoritatea sunt calcar și cremene, dar bucata aceea albă și drăguță este cuarț, iar cea maronie cu dungă este gresie. Există mai multe straturi de roci de-a lungul plajei, vezi, așa. A luat de jos un băț și a desenat pe nisip straturile de granit, calcar, ardezie, gresie și cretă. Peste tot în Marea Britanie și chiar și pe continent sunt descoperite straturi de rocă asemenea acestora, așezate întotdeauna în aceeași ordine. Nu e uimitor?

Atunci când Fanny nu i-a răspuns, a adăugat:

— Poate că ai vrea să vezi ce anume vrem să dezgropăm din piatră.

Fanny s-a apropiat nesigur, aruncând priviri către versantul stâncii. Părea că nu-și învinsese frica de pietrele căzătoare.

— Vezi mandibula asta? spuse domnul Buckland trecându-și degetul de-a lungul ei. E frumoasă, nu-i așa? Botul este rupt, dar restul e intact. O să fie un model excelent pentru cursurile mele despre descoperirile în

materie de fosile.

S-a uitat la Fanny ca pentru a-i savura răspunsul și a fost surprins s-o vadă strâmbându-se dezgustată. Domnului Buckland îi era foarte greu să înțeleagă că alții priveau fosilele și rocile altfel decât el.

— Ai văzut făpturile descoperite de Mary când au fost expuse în oraș, nu-i așa? a insistat el.

Fanny a clătinat din cap.

A mai făcut o încercare să-i stârnească interesul.

— Poate ai vrea să ne dai o mână de ajutor? Ai putea ține ciocanele. Sau Mary poate să-ți arate cum să cauți alte fosile.

— Nu, mulțumesc, domnule. Deja am de lucru.

În timp ce se întorcea la locul ei sigur, departe de stâncă, pe față i se citea ciuda. Dacă ar fi fost mai mică, ar fi ciupit-o. Dar deja era o pedeapsă pentru ea să fie cu noi pe plajă și să ne îngăduie prin prezența ei să descoperim lucrurile pe care le disprețuia cel mai mult pe lume. Pesemne că ura asta și că ar fi preferat să spele oale cu duiumul în bucătăria de la Trei Cești.

Mai târziu ni s-a alăturat și domnișoara Elizabeth, care vâna singură. S-a încruntat când a văzut-o pe Fanny, care scosese acum un mileu pe care îl croșeta, deși nu știam cum avea să scape nepătat, cu atâta noroi împrejur.

— Ea ce caută aici? a vrut să știe domnișoara Elizabeth.

— Ne însoțește, am răspuns eu.

— A! Domnișoara Elizabeth a privit-o o clipă, după care a clătinat din cap. Săraca fată, a șoptit ea, înainte de a-și continua drumul.

Din vina dumneavoastră e aici, m-am gândit. Dacă nu v-ați purta așa de ciudat în preajma domnului Buckland, ați putea să stați cu noi și s-o scutiți pe Fanny de chin. Și pe mine de chinul de a o vedea stând acolo și de a-mi aminti că

nu voi fi niciodată ca ea.

Fanny a stat pe lângă noi aproape toată vara. De obicei, se așeza pe pietre, departe de noi, sau ne urma de la distanță când ne mutam dintr-un loc în altul. Deși nu se plângea, știam că nu-i plăcea deloc când mergeam mai departe, la Charmouth sau chiar dincolo. Prefera să rămână aproape de Lyme, lângă Gun Cliff sau Church Cliffs. Atunci venea s-o vadă vreo prietenă și Fanny se înveselea și devenea mai încrezătoare. Se așezau amândouă undeva, aruncându-ne priviri furișe pe sub bonete, sușotind și chicotind.

Domnul Buckland încerca să-i stârnească interesul lui Fanny în legătură cu lucrurile pe care le găseam sau să-i arate ce să caute, dar ea spunea întotdeauna că are altceva de făcut și-și scotea mileul, broderia sau andrelele.

— Crede că fosilele sunt lucrul dracului, i-am explicat eu în cele din urmă în șoaptă, odată când Fanny îl refuzase iar și se dusese să se așeze mai departe, croșetând. O sperie.

— Dar este absurd! a spus domnul Buckland. Sunt faptele din trecut ale Domnului și nu are de ce să se teamă de ele.

S-a ridicat din genunchi ca și cum ar fi vrut să se ducă la ea, dar l-am prins de braț.

— Vă rog, domnule, lăsați-o în pace. E mai bine așa.

Când m-am întors spre ea, Fanny se uita lung la mâna pe care o pusesem pe brațul domnului Buckland. Părea să observe întotdeauna când mâna lui o atinge pe a mea în timp ce îmi dădea o fosilă sau când îl apucam de cot dacă se împiedica. A scos o exclamație de uimire când domnul Buckland m-a îmbrățișat în după-amiaza în care am reușit să scoatem mandibula crocodilului din stâncă. Și astfel, faptul că ne însoțea înrăutățea lucrurile, pentru că bănuiesc că a răspândit o grămadă de bârfe despre noi. Poate că ne-

ar fi fost mai bine singuri, fără niciun martor care să dea de știre tot ce vedea și nu înțelegea. Oamenii din oraș încă îmi mai aruncau priviri ciudate și râdeau pe la spatele meu.

Sărmana Fanny. Ar trebui să fiu mai bună cu ea, pentru că a costat-o scump să ne însoțească pe plajă.

Meseria mea se desfășoară cel mai bine pe vreme rea. Ploaia spală stânca, desprinzând fosilele din piatră, iar furtunile curăță faleza de alge și de nisip, astfel încât se vede mai bine dacă e ceva. Joe a renunțat la fosile pentru munca de tapițer din cauza vremii, dar eu eram ca taica – nu-mi păsa niciodată de frig sau de umezeală, atâta timp cât găseam curioșenii.

Și domnul Buckland voia să iasă la vânătoare chiar și pe ploaie. Fanny era nevoită să vină cu noi și stătea zgribulită și nefericită în șalul ei, pitindu-se printre bolovanii mari ca să se adăpostească de vânt. Pe atunci eram adesea singurii oameni de pe plajă, căci când vremea era rea, vilegiaturiștii preferau să se ducă la băile publice, care aveau apă caldă, să joace cărți și să citească ziarele în Sala Publică ori să bea la Trei Cești. Numai vânătorii adevărați ieșeau să vâneze pe ploaie.

Într-o zi ploioasă de la sfârșitul verii, eram pe plajă cu domnul Buckland și Fanny. Nu se mai afla nimeni pe acea fâșie de țărm, deși Căpitanul Curioșel trecuse pe acolo la un moment dat, trăgând cu ochiul să vadă ce făceam. Domnul Buckland descoperise un șir de movilițe în piatră nu departe de peretele din Church Cliffs de unde scosesem mandibula și se gândea că putea fi un șir de vertebere ale aceluiași animal.

Eu tot ciocăneam piatra încercând să dezvelesc oasele, când domnul Buckland a plecat de lângă mine. După o vreme, s-a apropiat Fanny, așa că am știut că domnul Buckland pesemne se ușura în apă. Avea întotdeauna grijă

să nu mă stânjenească și se ducea să se ușureze destul de departe încât să nu-l pot vedea. Eu mă obișnuisem, dar Fanny era întotdeauna deranjată și doar atunci se apropia de stâncă, venind lângă mine. Chiar și după câteva săptămâni petrecute în compania lui, domnul Buckland încă o speria puțin. Purtarea prietenoasă și întrebările sale neîncetate erau prea de tot pentru cineva ca Fanny.

Îmi părea rău de ea. Cădea o ploaie deasă și apa i se scurgea pe chip de sub marginile bonetei. Era prea umed ca să brodeze sau să îndeplinească și nimic nu e mai rău decât să stai degeaba în ploaie.

— De ce nu te întorci pur și simplu cu spatele când se duce la apă? i-am spus, încercând s-o ajut. Că doar n-o să ți-o fluture în nas. E prea domn ca să facă așa ceva.

Fanny a ridicat din umeri.

— Ai văzut vreo din aia? m-a întrebat după câteva clipe.

Cred că era prima oară când mă întreba ceva de zece ani. Poate că ploaia o înmuiase.

M-am gândit la belemnitul pe care domnișoara Elizabeth i-l arătase lui James Foot pe plajă cu ani în urmă și am zâmbit.

— Nu. Doar pe a lui Joe, când era mic. Tu?

Nu credeam că avea să-mi răspundă, însă a zis:

— Odată, la han, un bărbat s-a îmbătat așa de tare că și-a dat pantalonii jos în bucătărie crezând că era la privată!

Am râs amândouă. Preț de o clipă, m-am întrebat dacă nu începeam să ne înțelegem mai bine.

Dar nu am apucat. Nimic nu ne-a prevenit: nicio ploaie de pietricele, nici scrâșnetul pietrei care se rupe de stâncă. S-a întâmplat așa de repede că acum râdeam cu Fanny lângă stâncă despre mădulele bărbătești și cât ai clipi din ochi stâncă s-a prăbușit pur și simplu, iar eu am fost doborâtă la pământ și îngropată în stratul gros de lut și

pietriș.

Deși nu-mi amintesc când s-a întâmplat asta, mi-am acoperit repede gura cu mâna în timp ce stânca se prăbușea peste mine și astfel am avut un pic de loc liber să respir. Nu vedeam nimic și deși mă zbăteam, nu mă puteam urni din loc, căci lutul era rece, ud și greu, ținându-mă strâns. Nici măcar nu puteam să strig după ajutor. Nu puteam decât să mă gândesc că voi muri și să mă întreb ce-o să-mi spună Dumnezeu când o să mă întâlnesc cu El.

O vreme lungă cât o veșnicie, nu s-a întâmplat nimic. Apoi am auzit un râcâit și am simțit niște mâini care mă apucau și mă ștergeau la ochi, iar când i-am deschis am văzut chipul îngrozit al domnului Buckland și-atunci m-am gândit că poate mai era până să-L întâlnesc pe Dumnezeu.

— Vai, Mary! a strigat domnul Buckland.

— Domnule. Scoateți-mă de aici, domnule!

— Păi... Păi... Domnul Buckland tot trăgea de pietroaie și de bulgări, dar nu le putea mișca. Sunt prea grele, Mary, nu pot să te scot fără ceva unelte.

Îl copleșise un fel de zăpăceală, ca și cum nu reușea să gândească limpede.

Atunci am auzit un țipăt. Uitaserăm de Fanny. Se afla la doar câteva picioare de noi și nu era atât de adânc îngropată ca mine, dar avea sânge pe față. S-a pus pe urlat și domnul Buckland a sărit în picioare și s-a dus la ea. Lutul nu era așa de bătătorit în jurul ei și a reușit să-l dea la o parte și să o tragă afară. Când îi ștergea sângele de pe față, i-a dat jos boneta de pe cap, pentru că era speriat și stângaci. O pală de vânt a luat-o și a rostogolit-o pe plajă. Pierderea bonetei a părut s-o supere pe Fanny mai mult decât orice.

— Boneta mea! a strigat ea. Îmi trebuie boneta. Mă omoară mama dacă o pierd!

Apoi a țipat din nou când domnul Buckland a încercat

s-o urnească din loc.

— Are piciorul rupt, a spus domnul Buckland gâfâind. Va trebui să vă las aici și să mă duc după ajutor.

În clipa aceea, o bucată din peretele de stâncă aflată puțin mai departe de noi s-a desprins și s-a prăbușit pe nisip. Fanny a țipat din nou.

— Nu mă lăsați, domnule, vă rog, nu mă lăsați aici, în locul ăsta blestemat!

Nici mie nu îmi convenea să rămân singură acolo, dar nu m-am pus pe țipat.

— Cel mai bine e s-o duceți în brațe dacă puteți, domnule. Măcar pe una dintre noi s-o salvați.

Domnul Buckland a părut îngrozit.

— O, nu cred că o să fac așa ceva. Nu s-ar cuveni.

Chiar și el, care mânca șoareci de câmp, purta o desagă albastră și se ușura în mare, pregeta să ducă o fată în brațe. Dar nu era momentul să ne batem capul cu ce se cuvenea sau nu.

— Luați-o de după umeri cu un braț și de sub genunchi cu celălalt și săltați-o, domnule, l-am învățat eu. Nu-i deloc grea – sunteți în stare s-o purtați în brațe, chiar și un învățat ca dumneavoastră.

Domnul Buckland a făcut ce i-am spus și a săltat-o pe Fanny în brațe.

Ea a țipat din nou, de durere și de rușine. Lăsându-și brațele să atârne liber, și-a ferit capul de el.

— Pentru numele lui Dumnezeu, Fanny, prinde-te de gâtul lui! i-am strigat eu. Ajută-l, altfel n-o să fie în stare să te ducă înapoi în oraș.

Fanny m-a ascultat, cuprinzându-i gâtul cu brațele și îngropându-și fața la pieptul lui.

— Duceți-o la baia publică – e cel mai aproape – și trimiteți imediat oameni cu lopeți.

În mod normal, nu le porunceam domnilor ce să facă,

dar domnul Buckland părea să-și fi pierdut uzul rațiunii.

— Grăbiți-vă, domnule, vă rog. Nu suport să rămân aici singură.

Când el încuviința din cap, încă o bucată din stâncă s-a prăbușit cu zgomot. Domnul Buckland a tresărit, pe chip citindu-i-se groaza. L-am privit drept în ochi.

— Domnule, rugați-vă pentru mine. Și dacă mor, spuneți-le mamei și lui Joe...

— N... n... nu spune așa ceva, Mary. Mă întorc repede.

Domnul Buckland n-a vrut să asculte, ci s-a îndepărtat împleticindu-se, Fanny privindu-mă cu ochii sticloși de peste umărul lui. Acum că se lăsase pradă brațelor lui, nu mai avea nicio grijă. Mai târziu, doctorul Carpenter avea să-i tămăduiască osul, dar se rupsesse urât și nu s-a vindecat niciodată cum trebuie, lăsând-o cu un picior mai scurt decât celălalt. N-a mai putut merge mult pe jos, nici să stea mult timp în picioare și nu a mai putut niciodată să ne însoțească pe plajă – nu că și-ar fi dorit. De câte ori o vedeam șontăcând pe Broad Street către Trei Cești, îmi lăsam capul în jos ca să nu-i văd privirea albastră și temătoare.

Bineînțeles că atunci nu știam nimic din toate astea, prizonieră cum eram în bolovănișul surpat. L-am urmărit pe domnul Buckland îndepărtându-se pe plajă cu povara în brațe, nu destul de repede pe cât mi-ar fi plăcut, și m-am întrebat cum se făcea că fetele drăguțe erau întotdeauna salvate înaintea celor obișnuite. Așa erau căile lumii: cu ochii ei mari și trăsăturile delicate, Fanny nu a rămas prinsă între pietre, pe când eu m-am afundat în lut, iar stânca amenința să se prăvălească deasupra mea.

Am avut mult timp ca să mă gândesc. M-am gândit la domnul Buckland și la cât de ciudat era că un membru al clerului atât de interesat de ce făcuse Dumnezeu odată nu găsea prea multă alinare în rugăciuni, ci fugea de ele. Am

Închis ochii și m-am rugat mult, ca Dumnezeu să mă cruțe, să mă lase în viață ca să-i ajut pe mama și pe Joe, să găsesc alți crocodili, să avem mâncare și cărbuni de ars, ba chiar să am un soț și copii, într-o bună zi. „Și, te rog, Doamne, fă-l pe domnul Buckland să alerge astăzi, nu să meargă. Fă să găsească repede pe cineva și să se întoarcă.” Deși domnul Buckland străbătea cu plăcere mile întregi de-a lungul stâncilor și mergea adesea pe jos până la Axminster și înapoi atunci când se afla la Lyme, nu se grăbea niciodată. Avea burdihan de învățat și mă temeam că, nevoit s-o care pe Fanny în brațe, n-o să se întoarcă la timp ca să mă salveze.

Se făcuse liniște. Vântul se potolise și o ploaie mărunță mă stropea pe față. Când și când, auzeam scrâșnetul slab al pietrișului care se rostogolea dinspre stâncă pe plajă. Nu puteam să-l văd pentru că eram cu spatele la el și nu prea puteam să-mi întorc capul. Asta era cel mai rău, să aud pietrele căzând și să nu știu cât de aproape erau sau dacă aveau să mă îngroape de vie.

Lutul care mă ținea prizonieră era rece și greu și mă apăsa pe piept, împiedicându-mă să respir. Mi-am închis ochii câteva clipe, gândindu-mă că dacă adormeam timpul avea să treacă mai repede. Dar n-am putut să adorm, așa că l-am urmărit pe domnul Buckland cu gândul, cum se întorcea la Lyme. Acum trece prin dreptul stâncii unde am găsit primul croc, mi-am spus. Acum trece pe lângă faleza cu urmele de moniți. Acum a ajuns la cotul de unde începe aleea. Acum se apropie de Băile Jefferd. Poate domnul Jefferd e acolo și o să vină în fugă, mai iute decât domnul Buckland. Am refăcut drumul în mintea mea, înainte și-napoi – și Lyme nu se afla chiar așa de departe –, dar n-a venit nimeni.

Mi-am deschis ochii. Domnul Buckland se zărea în depărtare, pe lângă Church Cliffs. Nu-mi venea să cred că

nu ajunsese mai departe. Dar în clipele acelea era greu să-mi dau seama cât timp trecuse – puteau să fie zece minute sau zece ore. M-am uitat în cealaltă parte, către plaja dinspre Charmouth. Nu erau bărci în larg, nici pescari care să verifice plasele de crabi, căci vremea era prea rea. Nu era nici țiipenie de om. Și fluxul începuse și se apropia încet.

Am renunțat să mă mai uit după ajutor și m-am apucat să cercetez lucrurile din apropierea mea. Prăbușirea zdruncinase pietrele prinse în argila albastră-cenușie. Privirea mi-a fost atrasă de pietrele de lângă mine și s-a oprit asupra unei forme cunoscute, aflate cam la patru picioare distanță: un inel de oase solzoase mare cât pumnul meu. Ochiul unui croc. Parcă s-ar fi uitat țiintă la mine. Am scos un țiipat de uimire când l-am văzut. Apoi am observat ceva mișcându-se la câteva picioare dincolo de ochi. Era ceva mic, dar iarăși am strigat și iarăși s-a mișcat. Era ceva mic și roz care ieșea din lut și cum ploaia îmi bătea în ochi, era greu să-mi dau seama ce era. Mă întrebam dacă nu era un crab râcâind prin noroi.

— Hei! am strigat eu și drăcia s-a mișcat.

Nu era un crab, ci un deget. M-am simțiit atât de ușurată și de îngreșosată totodată încât cred că am leșinat. Când mi-am venit în simțiiri, m-am uitat din nou înspre el și nu se mai mișca. Mi-am dres vocea.

— Cine-i acolo? am spus, dar nu destul de tare. Cine-i acolo? am repetat cât de tare am putut.

Degetul s-a mișcat. Eram așa de fericită că nu eram singură încât am răs.

— Joe? Tu ești, Joe?

Degetul nu s-a mișcat.

— Mamă? Domnișoara Philpot?

Nicio mișcare. Știam că nu putea fi niciunul dintre ei, pentru că i-aș fi văzut dacă s-ar fi aflat pe plajă. Dar cine ar fi putut să fie acolo pe o vreme ca asta? Am bănuir că era

unul dintre copiii din Lyme care veniseră să-i pândească pe Mary Anning și pe bărbatul pe care îl ajuta, în speranța că aveau să vadă ceva scandalos numai bun de povestit acasă. Dar era puțin probabil. L-am fi zărit dacă ar fi fost pe plajă. Poate doar dacă s-ar fi aflat sus pe stâncă, ceea ce însemna că alunecase odată cu bolovănișul surpat. Era un miracol că mai era în viață.

Gândul la stânca surpată m-a făcut să-mi dau seama cine trebuia să fie.

— Căpitanul Curioșel?

Îmi aduceam acum aminte că îl văzusem mai devreme.

Chiar când degetul se mișca, i-am văzut mânerul târnăcopului ițindu-se din lutul care îl îngropase de viu. Eram așa de bucuroasă că se afla și el acolo încât toată ranchiuna pe care o simțisem altădată față de el a dispărut.

— Căpitane! Domnul Buckland s-a dus după ajutor. Se vor întoarce să ne scoată de aici.

Degetul s-a mișcat, dar mai slab decât înainte.

— Dumneata erai sus pe stâncă și ai alunecat odată cu surpătura?

Degetul nu s-a mișcat.

— Căpitane, mă auzi? Ai vreun os rupt? Fanny și-a rupt piciorul, cred. Domnul Buckland a plecat cu ea. Se întoarce curând.

Trăncăneam încontinuu ca să-mi ascund groaza.

Degetul a rămas nemișcat, îndreptat înspre cer. Știam ce însemna asta și am început să plâng.

— Nu te duce! Stai cu mine! Te rog, stai, Căpitane!

Ochiul crocodilului ne privea pe amândoi de la mijlocul distanței. Căpitanul Curioșel și cu mine o să ajungem asemenea crocodilului, m-am gândit. O să ne preschimbăm în fosile, prizonieri pentru totdeauna în nisipul plajei.

După un timp am încetat să mă mai uit la degetul

Căpitanului Curioșel, care era acum la fel de nemișcat ca pietrele prinse în lut. Nu înduram să văd cum crește încet-încet marea. În schimb, m-am uitat la cerul alb și jos pe care pluteau doar câțiva nori de aramă. După ce-mi petrecusem atâția ani din viață privind în jos la pietre, era ciudat să privesc pustiul cerului. Am zărit un pescăruș care se rotea în înalt. Părea că n-avea să se apropie niciodată de pământ, ci avea să rămână de-a pururi un punct plutind în depărtare. Nu mi-am luat ochii de la el și nu am mai aruncat nicio privire degetului sau crocodilului.

Era atâta liniște încât voiam să fac un zgomot ca să spulber vraja. Voiam să treacă fulgerul prin mine și să mă readucă la viață, căci simțeam tocmai pe dos – o întunecime lentă care mi se strecura în trup.

În familia noastră muriseră mulți – taica și toți pruncii aceia. Cea mai mare parte a timpului mi-o petreceam adunând leșuri de animale. Dar nu prea mă gândisem la propria mea moarte. Chiar și atunci când mergeam să o văd pe Lady Jackson, mă gândisem mai mult la moartea ei decât la a mea, luând-o ca pe o dramă cu care să te desfeți. Dar nu era nicio dramă să mori. Moartea era rece, tare și dureroasă; și anostă. Dura prea mult. Eram stoarsă de oboseală și tot mai plictisită. Acum aveam prea mult timp ca să mă gândesc dacă aveam să mor înghițită de mare ca Lady Jackson, sufocată de lut, așa cum se întâmplase cu Căpitanul Curioșel, sau strivită de o piatră desprinsă din stâncă. Nu puteam să mă gândesc prea mult la asta, căci mă durea prea tare, ca și cum aș fi atins un sloi de gheață. În schimb, am încercat să mă gândesc la Dumnezeu și cum o să mă ajute să scap cu bine.

Nu i-am spus nimănui, dar faptul că m-am gândit atunci la El nu mi-a ușurat teama.

Mi-era greu să respir sub apăsarea lutului. Suflul mi s-a încetinit, la fel și bătăile inimii, și am închis ochii.

Când mi-am venit în simțiri, cineva săpa în lutul din jurul meu. Am deschis ochii și am zâmbit.

— Mulțumesc. Știam că o să veniți. O, mulțumesc că ați venit după mine.

6

Și eu eram puțin îndrăgostită de el

Ai crede că dacă îi salvezi viața cuiva, veșnic vei fi legat de el. Nu așa s-au întâmplat lucrurile între mine și Mary. Nu o condamni, dar când am dezgropat-o din petrișul și lutul prăbușit în ziua aceea cu hârlețul Căpitanului Curioșel, grăbindu-mă să scap de amenințarea fluxului și a pietrelor care cădeau în jurul nostru, parcă ne-am îndepărtat în loc să devenim și mai apropiate.

A fost un miracol că Mary a supraviețuit, și încă fără să-și piardă nimic, dacă te gândești de ce moarte cumplită a avut parte Căpitanului Curioșel care s-a sufocat la doar câteva picioare de ea. Avea vânătăi urâte pe tot corpul, dar puține oase rupte – câteva coaste și clavicula. Din cauza aceasta, a zăcut la pat câteva săptămâni, nu cât să-l mulțumească pe doctorul Carpenter, însă a refuzat să-și prelungească convalescența și în curând a reapărut pe plajă, înfășurată strâns în bandaje, ca oasele să fie ținute la locul lor.

Am fost uimită că a vrut să iasă din nou pe plajă la vânătoare după câte îndurase. Mai mult, nu și-a schimbat deloc obiceiurile, ci s-a întors să caute la poalele stâncii, unde se puteau prăbuși oricând pietre. Când i-am sugerat că Molly Anning și Joseph ar înțelege dacă n-ar mai vrea să vâneze, Mary a spus sus și tare:

— M-a izbit fulgerul și m-au îngropat pietrele și lutul de vie și am supraviețuit în ambele dăți. Dumnezeu și-a

făcut pesemne alte planuri cu mine. Și oricum, a adăugat ea, nu-mi permit să mă opresc.

Pe lângă datoriile rămase de la tatăl ei, cu care familia încă se lupta, acum îi datorau bani și doctorului Carpenter. El ținea la Mary datorită interesului comun pentru fosile, precum și pentru satisfacția pe care i-o dădea faptul că sfatul lui o salvase după ce o izbise fulgerul. Totuși, trebuiau să-l plătească pentru că o îngrijise pe Mary, cât și pe Fanny Miller, la insistențele familiei sale. Mama și fratele ei nu au protestat. Și mai surprinzător, nu s-au așteptat ca William Buckland să plătească pentru îngrijirea lui Fanny; Molly Anning nu m-a lăsat să-i scriu în numele lor.

— El își permite să plătească mai mult decât voi, am încercat eu s-o conving când am vizitat-o pe Mary ca să-i împrumut o Biblie din care voia să citească cât era la pat. Și din pricina lui se afla Fanny pe plajă.

Molly Anning nu s-a oprit din număratul unui morman de penny obținuți din vânzarea de fosile la masa din fața atelierului.

— Dacă domnul Buckland ar fi crezut că e de datoria lui să plătească, s-ar fi oferit înainte să se întoarcă la Oxford. Nu o să mă țin acuma după el ca să-i cerșesc bani.

— Nu cred că a cugetat asupra problemei în vreun fel, am spus. El e cărturar, nu om de lume. Totuși, dacă cineva îi atrage atenția, sunt sigură că și-ar onora datoria și l-ar plăti pe doctorul Carpenter – atât pentru îngrijirea lui Mary, cât și pentru a lui Fanny.

— Nu.

Încăpățânarea lui Molly Anning scotea la iveală o mândrie de care nu știusem până atunci. Măsura mai toate lucrurile în monedele pe care le putea dobândi și în distanța pe care o puneau între familia ei și azilul săracilor, dar cred că înțelesese că nu era o chestiune de bani. Fie că William Buckland era sau nu implicat, familia Anning pusese în

pericol o fată nevinovată care rămăsese schilodită. Fanny nu mai avea nicio șansă să-și găsească un bărbat bun, cel mai posibil nu se va mai mărita deloc. Frumusețea putea compensa destul de multe, dar majoritatea soților din clasa de rând aveau nevoie de o soție în stare să meargă mult pe jos. Nicio sumă de bani nu putea răscumpăra pierderea lui Fanny. Molly Anning lua datoria asupra ei ca pe un soi de pedeapsă.

Mary nu a vorbit niciodată despre jumătatea de ceas cât a stat îngropată până ce am găsit-o eu. Dar n-a mai fost aceeași. Zăream adesea în ochii ei o expresie pierdută, ca și cum ar fi ascultat vocea cuiva care striga din vârful stâncii Black Ven sau un pescăruș țipând în largul mării. Moartea venise și se cuibărise lângă ea pe plajă, luându-l pe Căpitanul Curioșel și cruțând-o pe ea, amintindu-i astfel de prezența ei și de propria sa mărginire. Vine o vreme când începem cu toții să resimțim puternic propria fire muritoare, dar de obicei se întâmplă la o vârstă mai înaintată decât a lui Mary.

Întâlnirea lui Mary cu moartea a venit în perioada de plină maturizare. Într-o zi, am ajutat-o pe Molly Anning să-i scoată bandajele care-i țineau strâns oasele rupte și am descoperit că sub rochia ei lălâie avea forme de femeie, cu talia, sânii și șoldurile bine proporționate. Avea poate umerii puțin aduși în față din pricina fascinației ei pentru lucrurile de la picioarele ei, iar mâinile îi erau julite, cu degetele aspre și crăpate de la atâta apă și noroi. Nu era deloc grațioasă, așa cum fusese Margaret la vârsta ei. Dar avea un aer proaspăt și îndrăzneț care putea atrage bărbații.

Începuse să simtă și ea lucrul ăsta. Se spăla mai atent pe față și pe mâini și îi ceruse lui Margaret puțin din alifia pe care-o preparase, în încercarea de a-mi salva mâinile de uscăciunea iscată de argila din Blue Lias. Făcută din ceară de albine, terebentină, levănțică și coada-șoricelului, alifia

era bună pentru ungerea rănilor precum și a pielii crăpate, dar Mary se dădea cu ea pe mâini, coate și obraji, așa că am început s-o leg de acel miros, un amestec curios de plante medicinale și flori.

Părul lui Mary avea să fie totdeauna de un castaniu șters, ciufulit de vânt, nu buclat și dichisit cum era pe-atunci la modă. Dar cel puțin își pieptăna bretonul în fiecare zi și își strângea restul părului într-un coc pe care îl acoperea cu o pălărie sau o bonetă.

Nu sunt sigură cât de mult a ajutat-o efortul de a-și îmbunătăți înfățișarea, căci reputația îi era deja destul de pătată din pricina timpului petrecut cu domnul Buckland, chiar și cu sărmana Fanny pe post de însoțitoare. În mod normal, accidentul ar fi trebuit să-i atragă simpatia celorlalți, dar rănilor lui Fanny provocaseră indignarea oamenilor de rând, care-i luau acesteia partea, considerându-o pe Mary drept personajul negativ. Dacă încerca să-și înmoaie pielea coatelor și să-și netezească părul, nu făcea asta pentru vreun bărbat din Lyme pe care ar fi visat să-l prindă în mreje. Prea fățiș încălcaseră regulile după care trebuia să se poarte o fată de condiția ei. Acum că lucrul acesta avea consecințe palpabile, întruchipate de schiopătatul lui Fanny, impresiile vagi prinseseră tărie și asprime.

Lui Mary nu prea îi păsa ce spuneau ceilalți despre ea, trăsătură de caracter pe care i-o admiram și care mă exaspera deopotrivă. Poate că eram puțin invidioasă că putea să-și arate atât de liber disprețul pentru convențiile sociale, pe când femeie de condiția mea nu puteau să facă așa ceva. Chiar și într-un loc cu idei ceva mai largi cum era Lyme, știam prea bine cum era privit omul ce încălca prea mult regulile.

Poate că lui Mary nu-i păsa de traiul pe care oamenii din Lyme hotărâseră că îi era sortit. Petrecuse foarte mult

timp în compania unor oameni de condiție superioară – eu, mai ales, dar și William Buckland și alți domni care ajunseseră la Lyme pentru că auziseră sau văzuseră făpturile pe care le găsisese Mary. Asta nu făcuse decât să-i sucească mințile și să-i nutrească speranțele că putea ajunge mai sus decât era. Nu cred că se gândise vreodată serios la posibilitatea de a se căsători cu vreunul dintre acei bărbați: majoritatea domnilor o priveau ca pe un fel de slujnică foarte pricepută și cu carte. William Buckland îi aprecia mai mult talentul, dar era prea absorbit de propriile sale gânduri ca să observe că era femeie. Un astfel de bărbat se poate dovedi peste măsură de dezamăgitor, după cum mi-am îngăduit să descopăr pentru scurt timp.

Căci interesul lui Mary față de bărbați îl stârnea pe al meu; deși îl crezusem mort, descoperisem că era doar adormit, ca un tufiș de trandafiri care nu avea nevoie decât de puțină atenție ca să îmbobocească. Odată, l-am invitat pe William Buckland să ia cina cu noi la Morley Cottage ca să-mi vadă colecția de specimene. A primit invitația cu un entuziasm care bănuiam că se datora fosilelor mele; cu toate astea, mi-am îngăduit să mă gândesc că poate avea legătură și cu persoana mea. Căci o eventuală uniune între noi doi nu era o idee chiar atât de nebunească. Chiar dacă eram cu câțiva ani mai în vârstă decât el și nu mai puteam să am mulți copii. Dar nu era imposibilă. Molly Anning adusese pe lume ultimul ei copil la vârsta de patruzeci și șase de ani. William Buckland și cu mine proveneam din medii asemănătoare și ne potriveam din punct de vedere intelectual. Bineînțeles că educația mea nu se ridica la nivelul lui, dar citeam mult. Cunoșteam destule lucruri despre geologie și fosile ca să-l sprijin în profesia lui, în calitate de soție.

Margaret, care simțea întotdeauna pe loc potențialul romantic al tuturor, până și al unei fete bătrâne tot mai

înaintate în vârstă, mi-a încurajat speranțele, spunând fără încetare ce ochii vii avea domnul Buckland și cicălindu-mă în legătură cu rochia pe care urma s-o port la cină. Interesul binevoitor de la început s-a preschimbat într-un zbucium lăuntric de nerostit, încât atunci când a sosit ziua cu pricina, simțeam un nod în stomac de emoție.

L-am așteptat două ore, timp în care Bessy a boscorodit și a trântit oalele la bucătărie, până ce am renunțat și ne-am așezat la masă, în fața farfuriilor cu mâncare răcită, pe care m-am forțat s-o înghit. Fie doar și pentru că îi eram datoare lui Bessy, care își dăduse silința. Era deja pe punctul de a ne da de știre că ne părăsește și ar fi făcut-o cu siguranță dacă aș fi refuzat să mănânc. Și nici nu voiam să mă arăt dezamăgită în fața surorilor mele, deși fiecare îmbucătură avea gust de plumb.

În ziua următoare nu l-am căutat, însă ne-am întâlnit întâmplător pe plajă, unde William Buckland se afla de data aceasta fără Mary. M-a salutat cu căldură, dar când m-am declarat dezamăgită că nu-l văzusem cu o zi înainte, a părut surprins.

— Trebuia să iau cina cu dumneavoastră, domnișoară Philpot? Sunteți sigură? Pentru că, vedeți, ieri am aflat că un bărbat a găsit o porțiune dintr-un lung șir de vertebre lângă Seatown și a trebuit să mă duc acolo să le văd cu ochii mei. Și știți, chiar mă bucur că m-am dus, pentru că sunt bine conservate și foarte diferite de vertebrele făpturilor găsite de Mary. Mă întreb dacă nu cumva provin de la un animal cu totul și cu totul altfel.

Fără să se scuze pentru lipsa sa de curtoazie, nici măcar nu-și dădea seama că eram supărată. Lui i se părea absolut normal ca studierea unor vertebre neobișnuite să aibă întâietate dacă se presupunea că trebuia să ia cina cu niște doamne.

Nu i-am spus decât: „La revedere, domnule” și i-am

întors spatele. De-abia atunci am înțeles că doar o femeie destul de frumoasă încât să-i distragă atenția sau destul de răbdătoare încât să-l suporte putea reuși să se mărite cu William Buckland.

Am crezut că atunci se și sfârșea proaspătul meu interes față de bărbați. Nu mi-am imaginat niciodată că avea să apară un bărbat precum colonelul Birch.

În vara în care colonelul Birch a sosit la Lyme, Mary trecea printr-o stare ciudată, simțindu-se trasă în mai multe direcții odată. Pe de o parte, fătura pe care ea și Joseph o descoperiseră devenise destul de faimoasă. Charles Koenig a cumpărat specimenul original de la Muzeul Bullock și l-a expus la Muzeul Britanic. I-a dat numele de ihtiozaur, ceea ce înseamnă „pește-șopârlă”, căci anatomia lui se află cumva între cele două specii. El și alții l-au studiat și au publicat articole în care speculau că ihtiozaurul era o reptilă marină, deoarece respira asemenea mamiferelor, dar înota ca un pește. Am citit acele articole, împrumutate de la William Buckland, cu multă curiozitate, observând că niciunul nu ridica problema spinoasă a extincției sau a rolului jucat de Dumnezeu în dispariția acestor ființe. Într-adevăr, chestiunile de natură religioasă nu erau discutate deloc. Poate că îl imitau pe Cuvier, care nu pomenea niciodată de intențiile Domnului în scrierile sale. Era o ușurare pentru mine să accept că ihtiozaurul era ceea ce era – o reptilă marină străveche, cu propriul ei nume.

Lui Mary i se părea mai greu de acceptat și adesea îl numea în continuare „crocodil”, asemenea majorității localnicilor, deși în cele din urmă s-a hotărât să-i spună „zar”. Simțea că noul nume științific îi răpea fătura pe care o descoperise chiar mai mult decât absența ei fizică. Oamenii de știință discutau despre ihtiozaur în cadrul întrunirilor lor și scriau despre el, iar Mary era exclusă din toate activitățile lor. Se bizuiau pe ea să găsească

specimene, dar ea nu lua parte la studierea lor. Chiar și vânătoria devenise dificilă – nu mai găsisese un ihtiozaur întreg de mai bine de un an, deși cerceta Church Cliffs și Black Ven în fiecare zi.

Într-o zi i-am propus să căutăm stele-de-mare și crinoizi pe plaja dinspre Seatown, la câteva mile mai la est de Charmouth. De obicei nu ne îndepărtam atât de tare, dar m-am gândit că o schimbare de decor i-ar face bine lui Mary și am propus plaja Seatown ca s-o mai scot din eterna perindare pe aceeași plajă, în căutarea unei fiare de negăsit. Am ales o zi însorită în care marea ne îngăduiau să plecăm devreme. A lăsat în urmă Church Cliffs și Black Ven fără prea multă împotrivire, dar când am ajuns la Gabriel's Ledge, imediat după Charmouth, se tot întorcea să se uite în urmă, ca și cum stâncile ar fi chemat-o înapoi.

— Ceva a licărit acolo, a insistat ea. N-ați văzut?

Am clătinat din cap și mi-am continuat drumul de-a lungul plajei, sperând că mă va urma.

— Iar a apărut, a spus Mary. Oh, uitați-vă, domnișoară Philpot, credeți că vine după noi?

Un bărbat venea călare pe plajă. Deși mai erau și alți oameni prin preajmă, care profitau de vremea blândă și de superba lumină a dimineții, el a trecut printre ei ca și cum știa precis care îi e ținta și aceea eram noi. Era înalt, se ținea drept și purta cizme cu carâmb înalt și o tunică de soldat, lungă și roșie. Nasturii de alamă ai unifomei sclipeau în soare. Nu mi se întâmplă adesea să fiu impresionată la vederea unui bărbat, dar gândul că acesta își pusese cu siguranță în minte să ajungă la noi mi-a dat un fior pe care o să mi-l amintesc multă vreme.

Când s-a apropiat de noi a zâmbit. Era genul de om care atrage privirile, părând să aibă în jur de cincizeci de ani și o ținută militară atât de plăcută la un bărbat, subțire, drept și încrezător. Chipul îi era bătut de vânt și soare, ochii

mijiți, dar era un bărbat arătos. Când și-a scos chipiul dat pe ceafă și s-a înclinat în fața noastră, i-am văzut cărarea din părul negru și des, presărat cu fire albe.

— Doamnelor, ne-a anunțat el, v-am căutat toată dimineața și sunt încântat să vă găsesc în sfârșit.

Și-a pus chipiul la loc pe cap, iar panașul alb care îl împodobește a fluturat. Părul îi era așa de des și de cârlionțat încât chipiul stătea să-i sară de pe cap.

N-am avut niciodată încredere în bărbații care conduc cu părul. Doar un ins vanitos și plin de sine face asta.

— Sunt colonelul Birch, veteran din Primul Regiment de Cavalerie. A făcut o pauză, uitându-se când la una, când la alta, după care s-a oprit asupra lui Mary. Și dumneata trebuie să fii faimoasa Mary Anning, care a găsit mai multe specimene de ihtiozaur, așa este?

Mary a încuviințat din cap, incapabilă să-și ia ochii de la el.

Sigur că oricine auzise de Mary știa și că era tânără și de condiție modestă, așa că nu putea fi confundată cu mine, cu cei douăzeci de ani în plus întipăriți pe chip, haine și o ținută mai alese. Cu toate acestea, am simțit împunsătura dureroasă a geloziei, căci un bărbat atrăgător ca el nu străbătuse plaja călare în căutarea mea.

Astfel că mi-am luat un aer mai arțăgos decât aș fi vrut.

— Bănuiesc că doriți să vă găsească și dumneavoastră unul, cum tocmești un negustor de stampe să-ți găsească una care să se potrivească pe un perete anume.

Mary mi-a aruncat o privire enervată, căci o asemenea impolitețe nu-mi stătea în fire, dar colonelul Birch a râs.

— Întâmplător, chiar îmi doresc ca Mary să mă ajute să găsesc un ihtiozaur, dacă se învoiește.

— Sigur că da, domnule!

— Va trebui să cereți permisiunea mamei și fratelui ei,

am spus. Altfel nu ar fi cuviincios.

Nu reuşeam deloc să-mi țin limba ascuțită.

— Ei, nu contează – o să fie de acord, a intervenit Mary.

— Sigur că voi vorbi cu familia dumatăle, a spus colonelul Birch. Nu ai de ce să te temi, Mary – nici dumneavoastră, domnișoară...

— Philpot.

Firește, presupusese că eram fată bătrână. Se putea oare ca o doamnă măritată să se afle pe plajă, departe de casă, vânând fosile? M-am aplecat să culeg ceva din nisip. Era doar o bucățică de carne ce aducea cu un oscior din înotătoarea de ihtiozaur, dar i-am acordat mai multă atenție decât merita ca să nu trebuiască să mă uit la colonelul Birch.

— Haideți să ne întoarcem și s-o întrebăm pe mama chiar acum, a propus Mary.

— Mary, mergeam la Seatown, ai uitat? i-am amintit eu. Să căutăm ofiuride și crini. Dacă te întorci acum la Lyme, va trebui s-o lăsăm pe altă zi.

Colonelul Birch a intervenit:

— Pot să vă însoțesc până la Seatown. E o distanță cam mare ca s-o străbată două doamne neînsoțite, nu?

— Șapte mile, i-am replicat eu din scurt. Suntem cu siguranță în stare să mergem atât. Facem asta tot timpul. O să ne întoarcem cu poștalionul.

— O să vă însoțesc la poștalion atunci, a declarat colonelul Birch. Nu mi-aș putea ierta dacă aș lăsa singure două doamne fără apărare.

— Nu avem nevoie de...

— O, mulțumim, colonele Birch! m-a întrerupt Mary.

— Crini-de-mare, spuneați? a întrebat colonelul Birch. Am și eu câteva specimene minunate de pentacrini. O să vi le arăt odată, dacă doriți. Se află la hotelul din Charmouth,

unde stau.

M-am încruntat la lipsa de cuviință a propunerii sale. Însă Mary își pierduse capul.

— Mi-ar plăcea să le văd, a spus. Și eu am acasă crinoizi pe care sunteți bine-venit să-i vedeți, domnule, crini și moniți și bucăți de croc... adică de ihtiozaur, și câte și mai câte.

Deja i se aprinseseră călcâiele după el. Am dat din cap și am pornit-o înainte pe plajă, cu fruntea plecată, făcându-mă că vânez fosile, deși mergeam prea repede ca să găsesc ceva. După câteva clipe, m-au urmat și ei.

— Ce este o ofiuridă? I-am auzit pe colonelul Birch întrebând. N-am mai auzit de așa ceva.

— Are formă de stea, domnule, i-a explicat Mary. În centru e desenată o floare cu cinci petale și din fiecare petală pornește un picior lung și unduitor. E greu să găsești una cu toate cele cinci picioare neștirbite. Un colecționar a venit la mine să-mi ceară una întreagă. De aceea mergem astăzi așa de departe. De obicei, vânez între Lyme și Charmouth, în dreptul stâncii Black Ven și pe falezele de lângă oraș.

— Acolo ai găsit ihtiozaurii?

— Acolo și încă unul pe plaja Monmouth, puțin mai la vest de Lyme. Dar s-ar putea să mai fie alții și pe-aici. Doar că nu i-am căutat prin zona asta. Ați văzut vreodată un ihtiozaur, domnule?

— Nu, dar am citit despre ei și am văzut desene.

Am pufnit.

— Am venit aici pe durata verii ca să-mi măresc colecția de fosile, Mary, și sper că vei putea să mă ajuți... la te uită!

Colonelul Birch s-a oprit brusc. M-am întors să mă uit. S-a aplecat și a cules o bucată de crinoid.

— Foarte bine, domnule, a spus Mary. Tocmai voiam

să arunc o privire, dar mi-ați luat-o înainte.

El i-a întins crinoidul.

— E pentru tine, Mary. N-o să te lipsesc de un specimen atât de încântător. Ți-l dau în dar.

Era într-adevăr un specimen minunat, răsfirat ca un crin, după cum îi era și numele.

— O, nu, domnule, e al dumneavoastră, a zis Mary. Dumneavoastră l-ați găsit. N-aș putea să vi-l iau.

Colonelul Birch i-a luat mâna, i-a așezat crinoidul în palmă și i-a strâns degetele în jurul lui.

— Țin neapărat, Mary. Și-a pus palma deasupra pumnului ei strâns și s-a uitat la ea. Știai că crinii-de-mare nu sunt plante așa cum par, ci făpturi?

— Adevărat, domnule?

Mary îl privea pierdută în ochi. Bineînțeles că știa despre crini. Doar eu o învățasem.

Am intervenit.

— Colonele Birch, trebuie să vă rog să vă purtați respectuos sau o să vă cer să plecați.

Colonelul Birch și-a lăsat mâna în jos.

— Scuzele mele, domnișoară Philpot. Descoperirea fosilelor mă umple de un entuziasm greu de stăpânit.

— Trebuie să vă stăpâniți, domnule, sau veți pierde avantajele pe care le doriți.

A încuviințat și s-a retras la o distanță cuviincioasă. Un timp, am mers în tăcere. Dar colonelul Birch nu putea să tacă prea mult, așa că în curând el și Mary au rămas în urmă și el a început să-i pună întrebări despre fosilele ei preferate, despre metoda după care vâna, chiar și ce credea ea că ar fi ihtiozaurul.

— Nu știu, domnule, a declarat ea despre cea mai spectaculoasă descoperire a ei. Zarul pare să fie în parte crocodil, în parte șopârlă și în parte pește. Și încă o parte care nu-i aparține decât lui. Taman partea asta dă de furcă.

Și ce treabă are ea cu restu'.

— O, bănuiesc că ihtiozaurul dumitale își are locul său în Marele Lanț al Ființei după Aristotel, a spus colonelul Birch.

— Ce-i ăsta, domnule?

Am scos o exclamație de enervare. Nu trebuia să-i explice, pentru că îi descriesem chiar eu teoria. Flirta cu el. Și evident că lui îi plăcea să se fălească cu cunoștințele lui. Tuturor bărbaților le place.

— Filosoful grec Aristotel a sugerat că toate ființele pot fi așezate pe o scară, de la cele mai de jos plante până la perfecțiunea întruchipată de om, într-un lanț al creației. Așa că ihtiozaurul tău și-ar putea găsi locul în lanț între șopârlă și crocodil, de exemplu.

— Foarte interesant, domnule. Mary a tăcut câteva clipe, apoi a continuat: Dar asta nu explică de ce zarul are acea parte care nu se aseamănă cu nimic altceva și nu se potrivește în clasificare. Unde este locul lui în lanț, dacă e altfel decât toate celelalte ființe?

Colonelul Birch s-a oprit brusc, s-a lăsat pe vine și a ridicat o piatră.

— Nu cumva e... a, nu, nu e. M-am înșelat.

A aruncat piatra în apă.

Am zâmbit. Îți lua el ochii cu părul lui bogat, dar cunoștințele îi erau superficiale și Mary îl pusese în dificultate.

— Dar dumneavoastră, domnișoară Philpot? Ce vă place să colecționați?

Din doi pași vioi, colonelul Birch mă ajunsese din urmă, fugind de întrebarea stânjenitoare a lui Mary. Nu voiam să-mi acorde atenția lui, căci nu știam dacă o s-o îndur, dar nu puteam fi nepoliticoasă.

— Pești, i-am răspuns cât de sec am putut.

— Pești?

Deși nu voiam să fac conversație cu el, nu m-am putut abține să nu mă fălesc un pic cu cunoștințele mele.

— În special *Eugnathus*, *Pholidophorus*, *Dapedius* și *Hybodus* – acesta din urmă este strămoșul rechinului, am adăugat eu, văzând că fața i se golise de expresie la auzul denumirilor latinești. Acestea sunt numele genurilor, desigur. Speciile nu au fost încă identificate.

— Domnișoara Philpot are o colecție bogată de pești fosilizați acasă, a intervenit Mary. Oamenii vin să se uite la ei tot timpul, nu-i așa, domnișoară Elizabeth?

— Adevărat? Fascinant, a murmurat colonelul Birch. Atunci o să vă vizitez și eu cu siguranță, ca să văd peștii.

Era precaut, astfel încât să nu-l pot acuza de vreo impolitețe, dar în tonul vocii se simțea o undă de sarcasm. Prefera îndrăznețul ihtiozaur peștilor umili. Dar la urma urmei, toți sunt la fel. Nu înțeleg că forma și constituția deslușite ale unui pește, cu solzii săi îmbinați, pielea unduioasă și aripioarele armonioase, alcătuiesc un specimen de o mare frumusețe – și este frumos tocmai pentru că este simplu și limpede alcătuit. Cu nasturii săi strălucitori și coama de păr, colonelul Birch nu ar fi putut niciodată să înțeleagă un lucru atât de subtil.

— Ar fi mai bine să ne mișcăm, i-am retezat-o eu, altfel o să ne prindă fluxul înainte să ajungem la Seatown. Mary, dacă nu încetezi cu vorbăria, n-o să găsești niciodată o ofiuridă pentru colecționarul tău.

Mary s-a strâmbat, dar îl îndurasem destul pe colonelul Birch. M-am întors și am pornit-o repede înspre Seatown, nepăsătoare la fosilele pe care le-aș fi putut găsi la picioarele mele.

Colonelul Birch avea să rămână câteva săptămâni ca să-și extindă colecția; trăsese la un han din Charmouth, însă venea la Lyme în fiecare zi. Brusc și categoric, a pretins

ca Mary să-i acorde tot timpul ei. Ieșea cu el pe plajă în fiecare zi. La început i-am însoțit și eu, deoarece chiar dacă Mary nu-și făcea probleme, eu îmi făceam griji ce aveau să creadă orașenii. Când eram împreună toți trei, încercam să regăsesc ritmul confortabil pe care îl aveam când ieșeam doar cu Mary, când ne concentrăm fiecare asupra vânătorii, și totuși simțeam prezența liniștitoare a unui tovarăș alături. Ritmul acela a fost distrus de colonelul Birch, căruia îi plăcea să rămână lângă Mary și să vorbească. Este o mărturie a talentelor sale vânătorești că a reușit să găsească ceva în acea vară cu el pe cap, sporovăind întruna. Cu toate astea, îl tolera. Nu numai că îl tolera – era înnebunită după el. Nici nu mai aveam loc pe plajă alături de ei. Aș fi putut la fel de bine să fiu o cochilie goală de crab. Am ieșit pe plajă cu ei de trei ori și mi-a fost de-ajuns.

Căci colonelul Birch era un impostor. Mai precis, *locotenent*-colonelul Birch era un impostor. Asta fusese una dintre multele sale înșelăciuni meschine – să lase deoparte „locotenent” ca să se ridice singur în rang. La fel, nu ne-a dat de știre că se retrăsese de mult din cavalerie, deși oricine știa câte ceva despre regiment băga de seamă că purta vechea uniformă, cu vestonul lung și pantalonii de piele, și nu pe aceea nouă, cu veston mai scurt și pantalonii albaștri-cenușii pe care o purtau soldații din zilele noastre. Îl încânta să se bucure de gloria de care avusese parte regimentul său la Waterloo, chiar dacă nu luase parte la bătălie.

Ba și mai rău, în cele trei zile petrecute pe plajă alături de el am aflat că nu găsea fosilele el însuși. Nu se uita în jos așa cum făceam eu și Mary, ci ne cerceta chipurile și se uita în direcția privirii noastre, astfel încât atunci când ne opream și ne aplecam, el întindea mâna și culegea de jos lucrul la care ne uitam, înainte să apucăm să-l ridicăm noi. Cu mine a încercat metoda asta o singură dată, înainte ca

privirea mândră pe care i-am aruncat-o să-i taie cheful. Mary era mai îngăduitoare sau orbită de sentimentele ei și îl lăsa s-o jefuiască de multe specimene, pe care le numea descoperirile lui.

Amatorismul colonelului Birch mă îngrozea. Cu tot intereseul lui declarat față de fosile și presupusa sa constituție militară robustă, pregătită să înfrunte orice vicisitudine, nu era genul care să scormonească prin noroi în căutarea specimenelor. Intra în posesia lor cu ajutorul portofelului și șarmului său sau luându-le de sub nasul altora. Până la sfârșitul verii, adunase o colecție frumoasă. Doar că Mary le găsisese și i le dăduse sau îl îndrumase către acelea pe care le zărise ea mai înainte. Asemenea Lordului Henley și a altor bărbați care veneau la Lyme, colonelul era mai degrabă colecționar decât vânător, cumpărându-și cunoștințele în loc să și le însușească cu propriii ochi sau mâni. Nu puteam înțelege cum de Mary îl găsea atrăgător.

De fapt, puteam. Și eu eram un pic îndrăgostită de el. Cu toate motivele mele de nemulțumire, îl găseam foarte atrăgător: nu numai din punct de vedere fizic, deși era, dar și pentru că interesul său față de fosile părea autentic și pătrunzător. Când nu flirta cu Mary, era capabil – și dornic – să discute despre originea ihtiozaurului și ce anume implica extincția. Avea idei clare și despre rolul lui Dumnezeu, fără a se arăta lipsit de respect sau blasfemator.

— Sunt sigur că Dumnezeu are lucruri mai bune de făcut decât să se îngrijească de fiecare ființă vie de pe pământul ăsta, ne-a spus odată, când ne întorceam la Lyme de-a lungul falezei, după ce fluxul ne despărțise de țărm. Creația Lui este absolut extraordinară; ce nevoie e să urmărească evoluția fiecărui vierme sau rechin? Pe noi ne are în grijă mai presus de orice și ne-a arătat asta făcându-ne după chipul și asemănarea Lui și trimițându-ni-L pe fiul Său.

Colonelul Birch se exprima atât de limpede și de rațional încât aș fi dorit să-l audă și reverendul Jones.

Iată, așadar, un bărbat care vorbea despre fosile și reflecta asupra lor, care ne încuraja pe noi, femeile, să le căutăm și pentru care nu conta faptul că îmi tot stricam mânușile. Mânia mea nu era stârnită atât de lipsa lui de talent ca vânător și de faptul că era mai mult un colecționar, cât mai degrabă de faptul că nici măcar o clipă nu mă privise – deși eram apropiată ca vârstă și clasă socială – drept o doamnă demnă de a fi curtată.

Orice aș fi crezut despre el, nu eu eram în măsură să hotărâsc ce se cuvenea sau nu ca Mary să facă împreună cu colonelul Birch. Problema aceasta îi revenea lui Molly Anning. De-a lungul anilor, Molly și cu mine ajunseserăm să ne înțelegem, astfel încât ea devenise mai puțin suspicioasă, iar eu mai puțin intimidată. Chiar dacă avusese parte de un dram de educație și nu vedea nici pic de poezie sau de filosofie în descoperirile noastre, le recunoștea importanța de față cu mine sau alții. Poate că o măsura în monedele care aduceau familiei hrană, haine și adăpost, dar nu le ridiculiza valoarea. Fosilele deveniseră o marfă, erau la fel de importante ca nasturii, morcovii, butoaiele sau cuiele. Dacă i se părea ciudat că eu nu vindeam speciemenle pe care le găseam, nu mi-o arăta. La urma urmei, după părerea ei, nici nu era nevoie să le vând. Louise, Margaret și cu mine nu ne permiteam să ducem o viață extravagantă, dar nu duceam grija azilului. Familia Anning, în schimb, trăia la limita supraviețuirii și așa ceva te poate face foarte isteț. Molly Anning devenise o vânzătoare foarte șireată, care mai umfla din când în când prețul, storcând din când în când câțiva șilingi sau penny în plus.

Mă invidia pentru venitul și rangul meu în societate – bruma de societate care exista la Lyme –, dar mă și compătimea, căci nu cunoscusem niciodată un bărbat, nu

simțisem niciodată siguranța unei căsnicii sau dragostea unui copilăș în brațe. Toate acestea îi mai potoleau invidia, făcând-o să se arate neutră și destul de tolerantă cu mine. Cât despre mine, îi admiram pricepresa la negoț și putința de a răzbi în cele mai grele condiții. Nu se plângea prea mult, chiar dacă ar fi fost îndreptățită, dată fiind viața ei grea.

Din nefericire, Molly Anning și-a îngăduit să se lase amăgită de farmecul colonelului Birch aproape la fel de mult ca fiica sa. O crezusem întotdeauna o persoană care știa să citească oamenii și m-aș fi așteptat să vadă că Birch un intrigant lacom. Poate că, asemenea lui Mary, și ea simțise că el era prima – și probabil și singura – posibilitate reală a fiicei sale de a se înălța deasupra vieții grele a celor de condiția lor și de a intra într-o lume mai blândă și mai prosperă.

Nu cred că Birch a intenționat de la bun început s-o curteze pe Mary. Îl adusese la Lyme febra pe care mulți o simțeau, aceea de a găsi comori pe plajă, unde oasele vechi ce evocau lumi timpurii deveniseră la fel de prețioase ca argintul. E greu să te oprești din căutat odată ce te-ai molipsit. Totuși, colonelului Birch i s-a înfățișat ocazia neobișnuită de a petrece zile în șir alături de o femeie neînsoțită și nu i-a putut rezista.

Mai întâi însă, trebuia s-o câștige pe mama ei de partea sa. A reușit flirtând nerușinat cu Molly Anning, care și-a pierdut capul, poate pentru prima dată în viața ei. Îngenunchetă de sărăcie și lipsuri, Molly cunoscuse puține bucurii în anii care trecuseră de la moartea lui Richard Anning, apăsată cum era de lipsa banilor și de amenințarea azilului. Acum, un chipeș soldat în retragere îmbrăcat într-o uniformă elegantă îi săruta mâna și îi făcea complimente pentru felul în care se îngrijea de treburile casei, cerându-i permisiunea de a se plimba pe plajă cu fiica ei. Ea care fusese atât de indignată de ieșirile inocente cu William

Buckland, a lăsat baltă orice prudență pentru o sărutare galantă și câteva vorbe bune. Poate că se săturase pur și simplu să tot refuze.

Prăvălia de fosile a lui Mary Anning a început să ducă lipsă până și de cele mai elementare specimene, precum amoniții și belemnii, pentru că Mary încetase să mai adune și alte fosile, lăsând nodulii în seama celorlalți căutători, ignorând cererile altor colecționari care doreau arici-de-mare, *Gryphaea* sau ofiuride. Specimenele bune pe care le-a găsit i le-a dat colonelului Birch sau l-a încurajat pe acesta să le culeagă singur. Molly nu i se plângea fiicei ei însă. O ajutam cât puteam, dându-i ei ceea ce găseam, deoarece vânam în primul rând fosile de pești și lăsam altora celelalte feluri de specimene. Dar familia Anning o ducea rău cu banii, avea datorii la brutar, la măcelar și în curând, odată ce venea frigul, și la cărbunar. Cu toate astea, Molly Anning nu spunea nimic – poate pentru că privea timpul petrecut de Mary cu colonelul Birch ca pe o investiție în viitorul ei.

Din moment ce mama ei nu avea de gând, am încercat să vorbesc eu cu Mary despre colonelul Birch. Când venea fluxul, nu puteau ieși pe plajă și el poposea la Trei Cești sau se ducea la Sala Publică, unde bineînțeles că Mary nu putea să meargă. Atunci, o ajuta pe mama ei, curăța specimenele colonelului Birch sau pur și simplu bătea buimacă orașul. Într-o zi m-am întâlnit cu ea pe când veneam pe Sherborne Lane, o stradă scurtă ce dădea în Silver Street din centrul orașului. O luam pe acolo atunci când nu mă simțeam destul de prietenoasă încât să le dau bună ziua tuturor celor care treceau pe Broad Street. Mary plutea pe drum, cu ochii la Golden Cap, zâmbind, iar chipul îi strălucea de o bucurie interioară fermecătoare. Preț de o clipă aproape am crezut că el îi făcea cu adevărat curte.

Văzând-o așa de fericită, mi s-a strâns inima de gelozie, așa că atunci când m-a salutat nu m-am putut

abține.

— Mary, i-am spus de-a dreptul, fără preambulul care ușurează o astfel de conversație, te plătește colonelul Birch pentru timpul petrecut cu el?

Mary a scuturat din cap ca și cum ar fi încercat să se trezească și m-a privit în ochi cu toată atenția.

— Ce vreți să spuneți?

Mi-am trecut coșul pe care-l duceam cu mine de pe un braț pe celălalt.

— Îți ocupă tot timpul în care vânezi de obicei. Te plătește pentru asta sau, cel puțin, pentru fosilele pe care i le găsești?

Mary și-a îngustat ochii.

— Nu m-ați întrebat niciodată asta când cu domnul Buckland sau Henry De La Beche sau oricare dintre ceilalți domni pe care i-am însoțit. Colonelul Birch e altfel decât ceilalți?

— Știi bine că da. Întâi și-ntâi, că ceilalți și-au găsit singuri fosilele sau te-au plătit pentru cele pe care le-ai găsit pentru ei. Te plătește colonelul Birch sau nu?

Preț de o clipă, am citit în ochii lui Mary îndoiala, pe care și-a ascuns-o în spatele unei expresii disprețuitoare.

— Îți găsește singur curioșeniile. Nu trebuie să mă plătească.

— Da? Și ce-ai mai găsit de vânzare, atunci? Când Mary nu a răspuns, am adăugat: Am văzut taraba mamei tale din Cockmoile Square, Mary. Nu se afla mai nimic pe ea. Vinde niște amoniți cu cochilia spartă pe care altădată i-ai fi aruncat înapoi în mare.

Exaltarea lui Mary dispăruse cu totul. Dacă asta intenționasem, reușisem pe deplin.

— Îl ajut pe colonelul Birch, a declarat ea. Nu e nimic rău în asta.

— Și ar trebui să te plătească pentru ajutor. Altfel, se

folosește de tine pentru propriul câștig, lăsându-te mai săracă, împreună cu familia ta. Trebuia să mă fi oprit atunci, cuvintele mele ar fi avut poate un efect benefic. Dar nu m-am putut abține să nu stărui. Purtarea lui nu este o dovadă de caracter, Mary. Mai bine te-ai ține departe de un astfel de om, pentru că vei avea de suferit în cele din urmă. Deja vorbește lumea și situația e mai gravă decât atunci când îl ajutai pe William Buckland.

Mary mi-a aruncat o privire dușmănoasă.

— Astea sunt prostii. Nu-l cunoști deloc așa cum îl cunosc eu. Ai face mai bine să nu mai dai ascultare bârfelor, așa o să ajungi să duci și dumneata vorba!

Trecând pe lângă mine, s-a îndepărtat grăbită pe Sherborne Lane. Mary nu se purtase niciodată atât de nepoliticos cu mine. Parcă făcuse un salt uriaș de la respectul pe care mi-l acorda o fată de condiția ei la purtarea de la egal la egal.

După aceea mi-a părut rău de lucrurile pe care i le-am spus și de felul în care i le-am spus și am luat hotărârea ca în semn de căință să-mi impun să-i însoțesc din nou pe Mary și pe colonelul Birch, ca să tocesc limbile ascuțite din Lyme. Mary mi-a acceptat ușor gestul, căci dragostea o făcea iertătoare.

Iată de ce mă aflu cu ei lângă Black Ven atunci când au găsit în sfârșit iheriozaurul pe care colonelul Birch era atât de dornic să-l adauge colecției sale. Găsisem puține fosile în ziua aceea, căci atenția îmi era distrasă de purtarea lui Mary și a colonelului Birch, care erau mult mai afectuoși decât cu câteva săptămâni înainte: se atingeau pe braț pentru a atrage atenția, sușoteau, își zâmbeau. Preț de câteva clipe îngrozitoare, m-am întrebat dacă nu cumva Mary îi cedase cu totul. Dar apoi, m-am gândit că dacă ar fi fost așa, nu ar fi făcut atâtea eforturi încât să pară că-l atinge întâmplător. Nu cunoșteam cupluri căsătorite care să

se atingă cu atâta frenezie. Nu aveau nevoie să facă asta.

Cugetam la toate acestea când am văzut-o pe Mary oprindu-se pe o stâncă și uitându-se în jos, așa cum o văzusem de sute de ori. Felul în care a rămas nemișcată mi-a dat de înțeles că găsisese ceva.

Colonelul Birch a înaintat câțiva pași, apoi s-a oprit și s-a întors.

— Ce este, Mary? Ai văzut ceva?

Mary a șovăit. Poate că dacă și-ar fi dat seama că îi priveam nu ar fi făcut ce a făcut în continuare.

— Nu, domnule, a spus. Nimic. Doar că... Și-a lăsat să alunece ciocanul, care a căzut cu zgomot. Mă scuzați, domnule, am amestecat puțin. Pesemne de la soare. Ați putea să-mi aduceți ciocanul?

— Desigur.

Colonelul Birch s-a aplecat să-l ridice, a rămas înmărmurit, apoi a căzut în genunchi. S-a uitat în sus la Mary, ca și cum ar fi încercat să-i citească pe chip.

— Ați găsit ceva, domnule?

— Știi ceva, Mary, cred că da!

— E o vertebră dorsală, nu-i așa? Vedeți, domnule, dacă o măsurați, puteți să vă dați seama cât de lungă este făptura dumneavoastră. Pentru fiecare țol în diametru, un zar are cinci picioare lungime. Asta are cam un țol și jumătate în diametru, deci ființa ar trebui să aibă opt picioare lungime. Uitați-vă împrejur și vedeți dacă găsiți alte părți ascunse în stâncă. Luați ciocanul meu.

Îi dădea lui ihtiozaurul, iar el știa. Mi-am întors capul, scârbită. În timp ce urmăreau entuziasmați conturul făpturii în stâncă, mi-am făcut de lucru despicând la întâmplare pietrele doar ca să nu stau degeaba, până ce m-au chemat să-mi arate ce găsisese colonelul Birch. De-abia am putut să mă uit la făptura aceea; mare păcat, pentru că era poate cel mai minunat specimen de ihtiozaur pe care l-a

găsit vreodată Mary și întotdeauna impresionant să vezi un astfel de animal în mediul său natural, înainte de a fi tăiat din stâncă. A trebuit să mă port civilizat și să-l felicit.

— Bravo, colonele, i-am spus. O să fie o piesă fascinantă din colecția dumneavoastră.

Mi-am permis o ușoară undă de sarcasm în voce, dar niciunul, nici celălalt nu au sesizat-o, deoarece colonelul Birch o luase pe Mary în brațe și o învârtea de parcă s-ar fi aflat la bal în Sala Publică.

Următoarele două săptămâni și le-au petrecut dezgropând ihtiozaurul cu frații Day și curățându-l în atelier, Mary ocupându-se de munca mai delicată pentru a-l face să arate prezentabil. Atâta a trudit la el că avea ochii roșii. Nu m-am dus în vizită cât timp a pregătit făptura, căci nu voiam să mă aflu în spațiul strâmt al atelierului alături de colonelul Birch. Într-adevăr, l-am evitat cât am putut. Nu destul însă.

Într-o după-amiază, Margaret m-a convins să mergem să jucăm cărți la Sala Publică.

Nu mergeam adesea acolo, deoarece era plin de domnișoare și de bărbați care le făceau curte, și de mame care urmăreau desfășurarea ritualului. Puținii prieteni pe care mi-i făcusem la Lyme erau firi mai cerebrale, precum tânărul Henry De La Beche sau doctorul Carpenter și soția lui. De obicei ne întâlneam acasă la unii sau la alții și nu la Sala Publică. Dar Margaret și-a dorit un partener de joc și a insistat.

Colonelul Birch a intrat în sală în toiul partidei. Firește că l-am văzut imediat și el pe mine – mi-a întâlnit privirea înainte să mi-o pot feri și a venit drept la mine. Prinsă la masă de jocul de cărți, i-am răspuns la salut cu o expresie cât mai neutră, însă nu l-a împiedicat să stea în picioare lângă mine și să discute cu ceilalți privitori. Jucătorii mă priveau surprinși și amuzați, iar eu am început

să joc prost. De cum am putut, m-am scuzat că m-a apucat o migrenă și m-am ridicat de la masă. Sperasem că el îmi va lua locul, însă m-a urmat lângă bovindou, de unde ne-am uitat amândoi înspre mare. Se vedea trecând o corabie, pe punctul de a arunca ancora la Cobb.

— Aceasta este *Unity*, a spus colonelul Birch. Mâine când pleacă spre Londra, o să trimit ihtiozaurul cu ea.

Chiar dacă nu voiam să întrețin conversația, nu m-am putut abține.

— Să înțeleg că Mary a terminat lucrul la specimen?

— E așezat în rama sa și chiar în după-amiaza aceasta l-a acoperit cu un ultim strat de ghips. Ar trebui să se usuce până mai târziu și o să-l împacheteze ea.

— Dar nu plecați și dumneavoastră cu *Unity*?

Nu eram sigură dacă-mi doream să rămână sau să plece, dar trebuia să aflu.

— O să plec cu poștalionul și o să mă opresc mai întâi la Bath și la Oxford, să-mi vizitez niște prieteni.

— Acum că ați obținut ceea ce doreați, presupun că nu mai aveți niciun motiv să rămâneți.

Oricât de tare încercam să mă stăpânesc, vocea îmi tremura. Nu am adăugat faptul că graba sa de a pleca după ce își pusese la adăpost comoara era de prost gust. În schimb, mi-am ațintit privirea asupra valurilor care se spărgeau și se retrăgeau sub fereastră, căci venise fluxul. Simțeam privirea colonelului Birch, dar nu m-am întors cu fața spre el. Obrajii îmi erau îmbujorați.

— Mi-au plăcut foarte mult conversațiile noastre, domnișoară Philpot, a spus el. O să le duc dorul.

În clipa aceea m-am întors și m-am uitat la el.

— Ochii dumneavoastră sunt foarte întunecați astăzi, a adăugat. Întunecați și sinceri.

— O să mă duc acasă acum, i-am răspuns, ca și cum m-ar fi întrebat. Nu, nu mă însoțiți, colonele. Nu doresc.

I-am întors spatele. Întreaga sală părea să ne urmărească. M-am dus s-o iau pe sora mea și am fost cu adevărat ușurată că el nu m-a urmat.

Cred că lunile de după plecarea colonelului Birch au fost cele mai grele prin care trecuse vreodată familia Anning, chiar mai grele decât cele de după moartea lui Richard Anning, pentru că cel puțin atunci se bucuraseră de simpatia lumii. Acum oamenii credeau pur și simplu că și-o făcuseră cu mâna lor.

Am înțeles pentru prima dată cu adevărat în ce hal pătase colonelul Birch reputația lui Mary atunci când, nu la mult timp după plecarea lui, am auzit chiar eu ce vorbeau oamenii. Am intrat la brutărie într-o zi – Bessy uitase să cumpere pâine, dar refuza să mai coboare o dată dealul. Când am intrat, am auzit-o pe soția brutarului – care era și ea o Anning, o verișoară îndepăratată de-a lui Mary – spunându-i unui cumpărător:

— În fiecare zi a stat pe plajă cu domnul ăla. Să aibă el grijă de ea atunci.

A chicotit grosolan, dar s-a oprit când m-a văzut. Deși niciun nume nu fusese rostit, știam despre cine vorbea; era limpede din felul sfidător în care își ținea bărbia ridicată, ca și cum m-ar fi provocat să o mustru pentru că era atât de lipsită de îngăduință.

Nu i-am dat satisfacție. Ar fi fost ca și cum ai fi încercat să oprești un șuvoi dezlănțuit. În schimb, am atins cu degetul o pâine, am ridicat din sprâncene și am spus pe un ton ascuțit:

— Nu cred că am nevoie de pâine veche astăzi. O să revin în altă zi când o să am nevoie.

Satisfacția mea a fost doar de moment, totuși, căci Simeon Anning era singurul brutar din Lyme și trebuia să cumpărăm în continuare de la soția lui, dacă voiam o pâine

pe care s-o putem mânca, și nu cărămizile pe care Bessy încerca să le coacă. În plus, cuvintele mele au fost lașe și meschine și n-au ajutat-o cu nimic pe Mary. Am ieșit din brutărie roșie la față și, mai rău, însoțită de un hohot de râs. M-am întrebat dacă aveam să reușesc vreodată să-mi exprim punctul de vedere fără să mă simt nătângă.

Deși Molly și Joseph Anning au suferit lipsuri materiale în acea iarnă și au fost numeroase zile în care au mâncat doar supe chioare și s-au încălzit la focuri plăpânde, Mary de-abia dacă a observat cât de puțin mânca sau degerăturile pe care le avea la mâini și la picioare. Suferința ei era lăuntrică.

Încă mai venea la Morley Cottage, dar prefera s-o vadă pe Margaret, deoarece sora mea putea să-i ofere empatia pe care eu și Louise nu o aveam. Noi nu pierduserăm un bărbat cum li se întâmplase lui Mary și Margaret și nu ne stătea în fire să ne prefacem. Asta nu însemna că Mary ar fi simțit pe atunci că îl pierduse pe colonelul Birch. O lungă perioadă de timp a tot sperat și i-a fost dor de el și de prezența lui nelipsită în viața ei de pe timpul verii. Voia să vorbească despre el cu cineva care îl cunoștea și îl aproba sau cel puțin care nu exprima critici aspre la adresa caracterului său, așa cum făcusem eu. Margaret îl întâlnise pe colonelul Birch de câteva ori la Sala Publică, jucase cărți cu el și chiar dansaseră împreună de două ori. În timp ce lucram la fosilele mele la masa din salon, o auzeam pe Mary în camera de alături, punând-o pe Margaret să-i descrie iar și iar dansurile, cum fusese îmbrăcat colonelul Birch, cum pășea și cum o ținuse în brațe, despre ce vorbiseră în timp ce se mișcau în ritmul muzicii. Apoi voia să știe despre jocul de cărți, ce jucaseră, dacă el câștigase sau pierduse și ce spusese. Margaret nu observase toate detaliile acestea, deoarece colonelul Birch nu i se păruse o prezență memorabilă. Vanitatea și aroganța sa erau prea de tot chiar

și pentru Margaret. Cu toate astea, inventa de dragul lui Mary detalii pe care le adăuga aceluia, puține, pe care și le amintea, până ce a creat o imagine completă a colonelului Birch în timpul său liber. Mary sorbea fiecare cuvânt, pe care îl reținea și-l perinda în minte mai târziu.

Îmi venea să-i poruncesc lui Margaret să înceteze, căci patosul acela de fetișcană care se hrănea din frânturile de dansuri politicoase și jocuri de cărți indiferente ale altora mă deranja, aducându-mi în fața ochilor imaginea lui Mary afară, în fața Sălii Publice, cu chipul lipit de geamul rece ca să-i vadă pe dansatori. Deși nu o văzusem niciodată, nu aș fi fost surprinsă dacă aș fi aflat că așa făcuse. Mi-am ținut gura însă, pentru că știam că Margaret era bine intenționată și-i aducea lui Mary un strop de mângâiere de care se bucura în acea perioadă a vieții ei. Îi eram recunoscătoare de asemenea lui Margaret pentru că nu-i spusese lui Mary că mă aflasem și eu pentru scurt timp în compania colonelului Birch în Sala Publică; Mary ar fi vrut să-i povestesc de-a fir a păr acea după-amiază.

Deși nu se cuvenea să încep să corespundă cu colonelul Birch, Mary a sperat și a așteptat să primească vești de la el. Ea și Molly Anning primeau uneori scrisori, de la William Buckland, care le cerea un specimen anume, de la Henry De La Beche, care le informa unde se afla, sau de la alți colecționari pe care îi întâlneau și care voiau câte ceva de la ele. Molly Anning corespundea chiar și cu Charles Koenig de la Muzeul Britanic, care cumpăraseră primul ihtiozaur al lui Mary de la William Bullock și care era interesat să mai cumpere și alte exemplare. Toate aceste scrisori au continuat să sosească, dar printre ele nu se vedea niciodată scrisul îndrăzneț și lăbărtat al colonelului Birch, pe care eu îl cunoșteam.

Nu puteam să-i spun lui Mary că tocmai eu primisem vești de la colonelul Birch, la o lună după ce plecase de la

Lyme. Sigur că nu era o scrisoare în care să-și declare sentimentele, deși în timp ce o deschideam, mâinile îmi tremurau. În schimb, mă ruga să-i caut un specimen de *dapedium*, de felul celui pe care îl donasem Muzeului Britanic, deoarece spera să adauge colecției sale și câteva fosile de pești. Le-am citit scrisoarea lui Margaret și lui Louise.

— Nerușinatul! am strigat. După disprețul pe care l-a arătat peștilor mei, să-mi ceară să-i caut unul și chiar unul atât de greu de găsit!

Oricât de furioasă aș fi părut, în taină eram încântată că descoperise valoarea peștilor mei și își dorea unul pentru sine.

Totuși, am dat să arunc scrisoarea în foc. Margaret m-a oprit.

— Nu face asta, m-a rugat ea, întinzându-se după scrisoare. Ești sigură că n-a spus nimic de Mary? Nu există niciun post-scriptum sau vreun mesaj cifrat pentru sau despre ea? A cercetat scrisoarea, dar n-a găsit nimic. Cel puțin, păstrează-o ca să știi unde locuiește. În timp ce spunea asta, Margaret citea adresa – o stradă din Chelsea – memorând-o fără îndoială, în caz că aș fi ars scrisoarea mai târziu.

— Bine, o s-o păstrez, i-am promis. Dar n-o să-i răspund. Nu merită un răspuns. Și n-o să pună niciodată mâna pe vreunul din peștii mei!

Niciuna dintre noi nu i-a spus lui Mary că Birch îmi scrisese. Ar fi fost nenorocită. Nu mă așteptasem ca un caracter atât de puternic ca al lui Mary să fie atât de fragil. Dar cu toții suntem vulnerabili din când în când. Așa că ea a continuat să aștepte, să vorbească despre el și s-o roage pe Margaret să-i descrie purtarea colonelului Birch la Sala Publică, iar Margaret s-a conformat, deși o durea că trebuie să mintă. Și curând, bujorii au dispărut din obrajii lui Mary,

strălucirea din ochii ei a pălit, umerii i s-au cocârjat ca mai înainte și maxilarul i s-a înăsprit. Îmi venea să plâng văzând că devenise una dintre noi, fetele bătrâne, la o vârstă atât de fragedă.

Într-o zi însorită de iarnă am primit o vizită neașteptată în Silver Street. Eram în grădină cu Louise, căreia în lunile friguroase îi lipsea grădinăritul și-și căuta ceva de făcut: împrăștia frunze uscate și paie în jurul plantelor adormite, cerceta bulbii pe care îi plantase, strângea frunzele rătăcite pe care vântul le adusese în grădină, tundea tufișurile de trandafiri care continuau să crească. Frigul nu ne mai deranja ca altădată și la soare era suprinzător de cald. Tocmai terminam o acuarelă înfățișând Golden Cap, pe care o începusem cu mai multe luni înainte și de care mă reapucasem în speranța că lumina piezișă de iarnă i-ar putea da tabloului calitatea magică pe care încă nu o avea.

Eram pe punctul de a adăuga o tușă gălbuie deasupra norilor, când a apărut Bessy.

— A venit cineva să vă vadă, a mormăit.

S-a dat la o parte, ca s-o putem vedea pe Molly Anning, care, în toți anii de când locuiam acolo, nu se aventurase niciodată în sus pe Silver Street.

Disprețul lui Bessy m-a agasat. În ciuda prieteniei mele cu Anningii, Bessy era mult prea dornică să îmbrățișeze opiniile orașului în privința familiei lor, chiar dacă o văzuse de destule ori pe Mary încât să-și formeze o părere proprie. Am pedepsit-o ridicându-mă în picioare și spunându-i:

— Bessy, adu un scaun pentru doamna Anning și unul pentru Louise, precum și ceai pentru toată lumea, te rog. Te deranjează dacă stăm afară, Molly? La soare e chiar plăcut.

Molly Anning a ridicat din umeri. Nu era genul care să se bucure de statul la soare, dar nici nu i-ar fi împiedicat pe alții.

Am ridicat din sprâncene spre Bessy, care rămăsese în pragul ușii, vizibil mândră la gândul că trebuia să servească o persoană pe care o considera sub condiția ei.

— Du-te, Bessy. Fă, rogu-te, ce ți-am spus.

Bessy a mormăit ceva. Când a dispărut înăuntru, am auzit-o pe Louise chicotind. Toanele lui Bessy erau foarte distractive pentru surorile mele, deși eu încă mă mai temeam că o să ne părăsească, așa cum ne amenințau umerii ei cocârjați. După atâta timp, continua să ne dea clar de înțeles că mutarea noastră la Lyme fusese o nenorocire. În ochii ei, relația mea cu familia Anning reprezenta tot ce era mai sucit și mai ciudat în Lyme. Barometrul social al lui Bessy mergea încă după standardele Londrei.

Nu-mi păsa, doar că puteam pierde o slujnică. Nici lui Louise nu-i păsa. Bănuiesc că Margaret trăia aici în cel mai convențional mod cu putință, mergând din când în când la întrunirile de la Sala Publică, vizitând alte familii bune din Lyme și făcând muncă de caritate pentru cei sărmani. Oriunde se ducea, lua cu ea alifia pe care-o inventase pentru a-mi alina mâinile crăpate și o dădea oricui avea nevoie de ea.

Am făcut un gest către scaunul meu.

— la loc, Molly. Bessy o să aducă încă unul.

Molly Anning a clătinat din cap, prea stânjenită ca să se așeze cât timp eu rămâneam în picioare.

— O să aștept.

Părea să împărtășească judecata lui Bessy conform căreia nu ar fi trebuit să-i primim pe cei din familia Anning în vizită; într-adevăr, poate că îi dădea chiar dreptate și poate că tocmai de asta nu se abătuse pe la Morley Cottage în tot acest timp, nu din pricina urcușului. Acum își

pironise ochii asupra acuarelei mele și mă simțeam stânjenită – nu din cauza calității tabloului, despre care știam deja că nu era bun, ci pentru că ceea ce fusese pentru mine o plăcere acum părea un moft. Ziua lui Molly Anning începea devreme și se termina târziu și era alcătuită din multe ore de muncă istovitoare. De-abia dacă găsea timp să se uite la o priveliște, cu atât mai puțin să șadă și să o picteze. Fie că gândea asta sau nu, nu a arătat-o, ci a trecut mai departe, inspectând plantele tunse de Louise. Măcar ocupația aceasta era mai puțin frivolă – deși nu cu mult, căci trandafirii doar împodobeau grădina, nu hrăneau pe nimeni, în afară de albine. Poate că Louise gândea același lucru, căci s-a grăbit să termine tufișul pe care-l tundea și a pus jos cosorul.

— Mă duc s-o ajut pe Bessy cu tava, a spus ea.

Pe măsură ce erau scoase alte scaune, împreună cu o măsuță pe care să punem tava și în cele din urmă tava însăși – însoțite toate de pufnetele și oftăturile lui Bessy –, am început să-mi regret propunerea de a bea ceaiul afară. Părea la fel de frivolă și nu voisem să stârnesc atâta tevatură. Apoi, când ne-am așezat, soarele a intrat într-un nor și s-a făcut dintr-odată răcoare. Mă simțeam nătângă, dar m-aș fi simțit și mai rău dacă aș fi propus atunci să ne mutăm cu toatele înapoi înăuntru, făcând drumul invers cu mobila și cu ceaiul. M-am agățat de șal și de ceașca de ceai, sperând să mă încălzească.

Molly stătea placidă, lăsând forfota ceștilor, farfuriilor, scaunelor și șalurilor să se desfășoare în jurul ei fără să comenteze. Am tot sporovăit despre vremea neobișnuit de blândă, despre scrisoarea pe care o promisem de la William Buckland, în care spunea că avea să sosească în câteva săptămâni, adăugând că Margaret nu putea să ni se alăture pentru că se dusesse să-i ducă alifia unei proaspete mame care alăpta. „Folositoare, alifia aia”, a fost singurul

comentariu al lui Molly.

Când am întrebat-o cum o mai duceau, mi-a dezvăluit motivul pentru care venise să ne vadă.

— Mary nu e bine, a spus ea. Nu e bine de când a plecat colonelul. Vreau să m-ajutați s-o fac bine.

— Cum adică?

— Am făcut o greșeală cu colonelul. Știam c-o fac și tot am făcut-o.

— Ei, sunt sigură că nu ai...

— Mary a lucrat cu colonelul toată vara, i-a găsit un croc ca lumea și tot felul de curioșenii pentru colecția lui și n-a primit un ban de la el. Nici eu nu i-am cerut, pentru că am crezut că la sfârșit o să-i dea ceva.

Bănuisem că niciun ban nu trecuse din mâna colonelului Birch în mâinile familiei Anning, însă de-abia acum aveam confirmarea. Am răsucit capetele șalului, înfuriată că putea să fie atât de insensibil.

— Dar nu i-a dat nimic, a continuat Molly Anning. A plecat cu crocul și curioșeniile și nu i-a lăsat decât un medalion.

Cunoșteam prea bine medalionul: Mary îl purta pe sub haine, dar îl scotea să i-l arate lui Margaret de câte ori discutau despre colonelul Birch. Conținea o buclă din părul său des.

Molly Anning a sorbit din ceai ca și cum ar fi băut bere.

— Și nu i-a scris de când a plecat. Așa că i-am scris eu. Aici am nevoie de ajutorul dumneavoastră. A băgat mâna în buzunarul hainei vechi pe care o purta – care fusese probabil a lui Richard Anning – și a scos o scrisoare, împăturită și sigilată. Am scris-o deja, dar nu știu dacă o să ajungă la el. Ar ajunge dacă aș trimite-o într-un loc precum Lyme, dar Londra e mult mai mare. Știți unde locuieste?

Molly Anning mi-a întins scrisoarea. Pe plic scria

„Colonelul Birch, Londra”.

— Ce i-ai scris?

— I-am cerut bani pentru tot ce a făcut Mary în slujba lui.

— Ai pomenit de... căsătorie?

Molly Anning s-a încruntat.

— De ce să fac așa ceva? Nu sunt proastă. Oricum, asta trebuie să vină din partea lui, nu a mea. M-am întrebat ce-o fi cu medalionul, dar nu a venit nicio scrisoare, așa că... A dat din cap ca și cum ar fi vrut să-și alunge din minte ideea prostescă a căsătoriei și s-a întors la subiectul mai sigur al plății pentru serviciile aduse. Ne datorează bani nu numai pentru tot timpul pe care i l-a răpit lui Mary de la vânătoarea de fosile, dar și pentru pierderile de acum. Despre asta mai voiam să vorbesc cu dumneavoastră, domnișoară Philpot. Mary nu mai găsește curioșenii. Și-așa astă-vară i-a dat tot ce a găsit colonelului. Dar de la plecarea lui, n-a mai găsit nimic. Da, se duce pe plajă în fiecare zi, dar nu aduce curioșenii. Când o întreb de ce, spune că nu se găsește nimic. Uneori mă duc cu ea, doar ca să văd cu ochii mei și văd că s-a schimbat ceva la ea.

Observasem și eu când ieșeam cu Mary. Părea că nu prea reușește să se concentreze. Ridicam ochii din pământ și-i vedeam privirea rătăcind la orizont sau deasupra vârfului Golden Cap sau la cocoșa insulei Portland care se zărea în depărtare și știam că se gândea la colonelul Birch și nu la fosile. Când o întrebam, îmi spunea doar: „Astăzi nu am ochi pentru fosile”. Știam ce se întâmplase: Mary găsisese ceva de care să-i pese mai mult decât de oasele de pe plajă.

— Cum o putem face pe Mary să găsească din nou curioșenii, domnișoară Philpot? m-a întrebat Molly Anning, plimbându-și mâinile în poală ca să-și netezească fusta mult prea purtată. Asta am venit să vă întreb – asta și cum fac să ajungă scrisoarea la colonelul Birch. M-am gândit că dacă-i

scriu și el trimite banii, Mary o să fie fericită și o să facă treabă mai bună pe plajă. A făcut o pauză. Am scris o mulțime de scrisori de milogeală în ultimii ani – Muzeul Britanic greu se îndură să dea banii –, dar nu m-am gândit niciodată ca va trebui să-i scriu așa o scrisoare și unui domn cum e colonelul Birch.

A ridicat ceașca și a băut dintr-o înghițitură restul ceaiului. Bănuiesc că își amintea cum îi sărutase mâna și se blestema că se lăsase păcălită.

— De ce nu lași scrisoarea la noi și noi o să avem grijă să ajungă la Londra? a propus Louise.

Molly Anning și cu mine ne-am uitat amândouă recunoscătoare la ea pentru soluția inteligentă: Molly pentru că responsabilitatea pentru soarta scrisorii nu mai era în mâinile ei, eu pentru că puteam hotărî ce-i de făcut fără să trebuiască să-i dezvălui că el îmi scrisese.

— Și am s-o scot pe Mary la vânătoare, am adăugat. O să am grijă de ea și o s-o încurajez.

Și o să pun în coșul ei toate fosilele pe care le găsesc, până o să-și revină, am adăugat în gând.

— Nu-i spuneți lui Mary de scrisoare, mi-a poruncit Molly, aranjându-și haina.

— Sigur că nu.

Molly s-a uitat la mine și ochii ei negri mi-au studiat chipul.

— Nu prea am avut eu încredere în voi, surorile Philpot, a spus ea. Acuma am.

După ce a plecat – părând mai sprintenă acum că își luase de pe inimă povara scrisorii –, m-am întors către Louise.

— Ce facem?

— O așteptăm pe Margaret, a fost răspunsul ei.

Seara, când sora noastră s-a întors, ne-am așezat toate trei lângă foc și am discutat despre scrisoarea lui Molly

Anning. Margaret era în largul ei. Tocmai despre asemenea situații citea ea în romanele ei preferate, de autori precum domnișoara Jane Austen, pe care Margaret era sigură că o întâlnise demult la Sala Publică, când de-abia ajunseserăm la Lyme. Într-una din cărțile domnișoarei Austen chiar era vorba de Lyme Regis, dar eu nu citeam literatură și nici nu mă putea convinge nimeni să încerc. Viața adevărată era mult mai încurcată și lucrurile nu se terminau așa de bine și frumos, cu o eroină care își găsea perechea potrivită. Noi, surorile Philpot, eram însăși întruchiparea acestei vieți cu fire destrămate. Nu aveam nevoie de romane care să-mi aducă aminte de lucrurile de care nu avusesem parte.

Margaret ținea scrisoarea în mâini.

— Ce scrie în ea? Chiar e vorba numai de bani?

A răsucit-o pe toate părțile, ca și cum s-ar fi putut deschide printr-o minune, dezvăluindu-și conținutul.

— Molly Anning nu și-ar pierde vremea scriind despre altceva, am spus eu, știind că sora mea se gândea la căsătorie. Și nu ne-ar minți.

Margaret și-a trecut degetele peste numele colonelului Birch.

— Totuși, colonelul Birch trebuie s-o vadă. Poate îi va aminti de tot ce a lăsat în urmă.

— Îi va aminti că am primit scrisoarea lui și că nu i-am răspuns. Pentru că dacă o trimit pe adresa lui, va ști că m-am amestecat – nimeni altcineva din Lyme nu-i cunoaște adresa.

Margaret s-a încruntat.

— Aici nu e vorba de tine, Elizabeth, ci de Mary. Nu vrei să-i parvină scrisoarea? Sau ai prefera să nu aibă habar de situația lui Mary? Nu vrei ce-i mai bine pentru amândouă părțile?

— Vobești ca un personaj din romanele acelea de doamna scriitoare, i-am retezat-o eu, după care am tăcut.

Îmi încleștasem mâinile pe un exemplar din *Geological Society Journal* pe care mi-l trimisese domnul Buckland. Ca să mă calmez, am inspirat adânc.

— După părerea mea, colonelul Birch nu este un bărbat onorabil. Dacă trimitem scrisoarea, Molly Anning își va face degeaba speranțe în privința rezultatului.

— Dar tu și Louise ați făcut deja asta atunci când ați luat scrisoarea și i-ați promis că o veți trimite!

— Este adevărat și încep să regret promisiunea. Dar nu vreau să joc niciun rol într-un demers umilitor și fără sorți de izbândă.

Știam că argumentele mele erau slabe.

Margaret a fluturat scrisoarea înspre mine.

— Ești geloasă că Mary i-a câștigat atenția.

— Nu sunt! am răspuns pe un ton atât de tăios, încât Mary s-a ferit. E ridicol, am adăugat, încercând să-mi îndulcesc glasul.

A urmat o pauză lungă. Margaret a lăsat scrisoarea pe masă și m-a luat de mână.

— Elizabeth, dacă Mary poate să capete ceva ce tu nu ai reușit niciodată să ai, nu-i sta în cale.

Mi-am tras mâna din strânsoarea ei.

— Nu de-asta obiectez eu.

— Atunci de ce?

Am oftat.

— Mary este o fată din clasa de jos, needucată în afara brumei de învățătură pe care a primit-o de la noi și de la biserică, și dintr-o familie săracă. Colonelul Birch vine dintr-o familie de vază din Yorkshire, cu moșie și titlu nobiliar. Nu s-ar gândi niciodată serios să se însoare cu Mary. Sunt convinsă că știți asta. Molly Anning știe asta – de aceea i-a scris numai despre bani. Până și Mary știe, deși nu ar recunoaște-o. Nu faci decât s-o încurajezi. S-a folosit de ea ca să-și extindă colecția – fără să scoată bani din buzunar.

Asta e tot. Are noroc că nu s-a întâmplat ceva și mai rău. Dacă-i ceri bani sau reiei legătura cu el nu faci decât să prelungești chinul familiei Anning. Nu trebuie să facem așa ceva doar ca să hrănim ideile romantice pe care le aveți tu și Mary.

Margaret mi-a aruncat o privire mânioasă.

— Domnișoara Austen a ta nu ar permite niciodată ca o astfel de căsătorie să aibă loc în romanele pe care le iubești, am continuat eu. Dacă nu se poate întâmpla așa ceva în cărți, e limpede că nu se va întâmpla nici în viață.

În sfârșit, mă făcusem înțeleasă. Chipul lui Margaret s-a frânt și a început să plângă, cu suspine adânci, care îi scuturau tot trupul. Louise a luat-o în brațe, dar nu a spus nimic, căci știa că aveam dreptate. Margaret se agăța de vraja romanelor pentru că îi hrăneau speranța că Mary – și ea – mai avea încă șansa de a se căsători. Cu toată experiența mea mărginită, știam că așa ceva nu avea să se întâmple. Era dureros, dar adevărul doare adesea.

— Nu-i drept, a suspinat Margaret când lacrimile i s-au potolit în cele din urmă. Nu trebuia să-i ofere atâta atenție. Să-și petreacă atâta timp cu ea, s-o măgulească, să-i dea medalionul și s-o sărute...

— A sărutat-o?

Am simțit pe dată săgeata geloziei pe care încercam din răspuțeri s-o ascund până și de mine însămi.

Margaret părea spășită.

— Nu trebuia să vă spun! Nu trebuia să spun nimănui! Vă rog să nu spuneți nimănui nimic. Mary mi-a spus doar pentru că... ei bine, pentru că e atât de minunat să vorbești cu cineva despre asta. E ca și cum ai re trăi clipele acelea.

A tăcut, rememorând cu siguranță propriile ei sărutări de altădată.

— N-am de unde să știu asta, am spus, încercând să-

mi temperez acreala din voce.

Nu am dormit bine în noaptea aceea. Nu eram obișnuită să dețin puterea de a înrâuri atât de adânc viața cuiva și nu mă împăcam bine cu o asemenea povară, așa cum ar fi făcut un bărbat.

În ziua următoare, înainte de a duce scrisoarea la poșta din Coombe Street, am adăugat pe plic adresa colonelului Birch. Deși mă împotravisem lui Margaret în privința încurajării unei legături între colonelul Birch și Mary, în cele din urmă nu puteam să mă port ca și cum aș fi fost Dumnezeu, ci trebuia s-o las pe Molly Anning să-i scrie ce voia.

Diriginta s-a uitat la scrisoare, apoi la mine, ridicând din sprâncene, și a trebuit să-i întorc spatele înainte să spună ceva. Sunt sigură că până la amiază bârfa că disperata domnișoară Philpot îi scrisese nemernicului de Birch se răspândise în tot orașul.

Familia Anning a așteptat răspunsul, dar nu a primit nicio scrisoare.

Am sperat că nu vom mai avea niciodată nimic de-a face cu colonelul Birch și că n-o să-l mai vedem. Căpătase fosilele pe care și le dorise – cu excepția *Dapedium*-ului pe care nu aveam de gând să i-l trimit – și putea să se apuce de colecționat alte lucruri, bunăoară insecte sau roci. Cu asta se ocupau domnii asemenea colonelului Birch.

Nu-mi trecuse niciodată prin minte că puteam să mă întâlnesc cu el întâmplător la Londra. După cum spusese Molly Anning, Londra nu era Lyme. Un milion de oameni trăiau la Londra, în comparație cu cei două mii de la Lyme, iar eu mergeam foarte rar în Chelsea, unde știam că locuia, în afara dăților când o însoțeam pe Louise în pelerinajul ei anual la grădina botanică medicinală de acolo. Nu mă așteptasem ca fluxul să aducă una lângă alta două pietricele

atât de diferite.

În primăvara acelui an, am plecat în călătoria noastră anuală la Londra, dornice să evadăm din Lyme pentru o vreme, să ne vedem familia și să mergem în vizitele obișnuite la prieteni sau la cumpărături, galerii și teatru. Când era vreme rea, ne duceam de obicei la Muzeul Britanic, găzduit de Montague Mansion, în apropierea locuinței fratelui nostru. Cum mergeam des acolo încă din copilărie, cunoșteam foarte bine toate exponatele.

Într-o anume zi ploioasă, ne despărțiserăm și ne aflam fiecare în altă sală a muzeului, fiecare admirând colecția favorită. Margaret era în galerie, absorbită de colecția de broșe și sigilii, în timp ce Louise era la etajul întâi în sala în care se afla florilegiul superb al lui Mary Delany, o colecție de desene înfățișând plante din decupaje de hârtie. Eu eram în salon, unde colecția de istorie naturală se întindea în câteva săli – majoritatea exponatelor fiind roci și minerale, dar avea acum și patru încăperi cu fosile, care fuseseră de curând rearanjate și adăugate colecției. Există un număr mare de specimene din Lyme și împrejurimi, incluzând și câțiva pești pe care îi donasem eu.

Primul ihtiozaur al lui Mary era și el acolo, expus singur într-o vitrină lungă de sticlă, din fericire fără vestă și monoclu, deși încă mai avea pe ici-colo urme de ipsos, coada îi era încă dreaptă, iar numele Lordului Henley încă apărea pe plăcuță. Îl văzusem deja de câteva ori și le scrisesem celor din familia Anning, descriindu-le cum fusese expusă făptura.

Era liniște în sală și doar câțiva vizitatori se plimbau printre vitrinele cu exponate. Studiam craniul identificat de Cuvier ca aparținând unui mamut, când am auzit o voce familiară rezonând din celălalt capăt al sălii.

— Doamnă dragă, odată ce vedeți ihtiozaurul vă veți da seama că specimenul meu îi este net superior.

Am închis ochii câteva clipe, ca să-mi liniștesc bătăile inimii.

Colonelul Birch intrase pe ușa din celălalt capăt al sălii, îmbrăcat ca de obicei în vestonul său roșu și demodat, la braț cu o doamnă puțin mai în vârstă decât mine, care pășea alături de el. Judecând după rochia ei mohorâtă, părea văduvă. Avea pe chip o expresie imobilă și plăcută și era unul dintre rarii oameni care nu conduc cu nicio trăsătură anume.

Am înghețat când cei doi s-au apropiat de ihtiozaurul lui Mary. Deși mă aflam aproape de ei, stăteam cu spatele și colonelul Birch nu m-a văzut. Am auzit toată conversația – sau, mai degrabă, tot ce a spus colonelul Birch, căci însoțitoarea lui nu găsea mare lucru de adăugat, ci doar îl aproba.

— Vedeți ce talmeș-balmeș de oase avem aici în comparație cu al meu? a întrebat el. Vedeți cum toate vertebrele și coastele sunt puse grămadă? Și cât de multe piese lipsesc? Uitați-vă, vedeți ipsosul decolorat pe coastele de acolo și de-a lungul șirei? Domnul Bullock a umplut cu ipsos locurile acelea. Al meu însă nu are nevoie de nicio umplutură. Poate că este mai mic decât acesta, dar l-am găsit intact și cu toate oasele la locul lor.

— Fascinant, a murmurat văduva.

— Și când te gândești că lumea credea că este un crocodil. Bineînțeles, eu nu am crezut niciodată. Am știut dintotdeauna că era ceva cu totul diferit și că trebuia să găsesc și eu unul.

— Bineînțeles.

— Ihtiozaurii sunt una dintre cele mai importante descoperiri din istoria științei.

— Da?

— Din câte se știe, nu mai există niciun ihtiozaur în viață în zilele noastre, de multă vreme. Ceea ce înseamnă,

doamnă dragă, că oamenilor învățați le revine sarcina de a descoperi cum au pierit aceste ființe.

— Și ce cred ei?

— Unii au înaintat ipoteza că ihtiozaurii au pierit în timpul Potopului, alții că au fost uciși de un alt fel de catastrofă, cum ar fi un vulcan sau un cutremur. Oricare ar fi cauza, existența lor schimbă tot ceea ce știm despre vârsta lumii. Credem că lumea ar putea fi mai veche decât cei șase mii de ani acordați de episcopul Ussher.

— Înțeleg. Foarte interesant.

Vocea văduvei tremura puțin, ca și cum afirmațiile colonelului Birch îi tulburau rânduiala gândurilor, pesemne precară, rareori pusă la încercare.

— Am citit în ultimul timp despre Doctrina Catastrofelor a lui Cuvier, a continuat colonelul Birch, făcând paradă de cunoștințele lui. Cuvier sugerează că lumea a fost modelată de-a lungul timpului de o serie de dezastre teribile, de violențe la o scară atât de mare încât au creat munți, au săpat mări și au dus la dispariția a specii întregi. Cuvier nu vorbește de rolul lui Dumnezeu în aceste evenimente, deși alții au interpretat catastrofele ca fiind metodice – Dumnezeu rânduindu-și creația. Potopul ar fi pur și simplu cel mai recent dintre evenimente – iar asta ridică întrebarea dacă nu cumva ne pândește încă unul!

— Chiar te întrebi... a spus văduva în șoaptă, cu un aer nesigur care m-a făcut să-mi încleștez dinții.

Cu toate că mă enerva la culme, colonelul Birch era un om curios în privința tainelor lumii. Dacă m-aș fi aflat eu la brațul lui, aș fi avut mai multe de spus decât „Chiar te întrebi”.

Aș fi putut să rămân întoarsă cu spatele și să-l las pe colonelul Birch să iasă din viețile noastre pentru totdeauna, dacă n-ar fi spus ceea ce a urmat. Nu s-a putut abține să nu se umfle în pene.

— Când văd toate speciemenle de aici, îmi aduc aminte de vara trecută, pe care mi-am petrecut-o la Lyme Regis. Vedeți dumneavoastră, am devenit un vânător de fosile destul de bun. Nu numai că am găsit ihtiozaurul, dar și numeroase alte fragmente de fosile și o colecție vastă de pentacrini – crinii-de-mare pe care vi i-am arătat, vă aduceți aminte?

— Nu sunt sigură.

Colonelul Birch a râs.

— Sigur că nu, doamnă dragă. Doamnele nu sunt făcute să se uite la lucrurile acestea cu aceeași atenție ca bărbații.

M-am întors cu fața la ei.

— Mi-ar plăcea să vă audă Mary Anning spunând asta, colonele Birch! Nu cred că ar fi tocmai de acord cu dumneavoastră.

Colonelul Birch a tresărit, deși ținuta sa soldățească l-a împiedicat să se arate uluit. S-a înclinat.

— Domnișoară Philpot! Ce surpriză – și ce plăcere, desigur – să vă întâlnesc aici. Când ne-am văzut ultima dată, am discutat despre ihtiozaurul meu, nu-i așa? Acum, dați-mi voie să v-o prezint pe doamna Taylor. Doamnă Taylor, aceasta este domnișoara Philpot, pe care am cunoscut-o în timpul șederii mele la Lyme. Ne pasionează pe amândoi fosilele.

Doamna Taylor și cu mine am înclinat din cap și cu toate că expresia plăcută nu i-a dispărut de pe chip, trăsăturile ei au părut să prindă contur dintr-odată și i-am observat buzele subțiri, cu riduri fine împrejur, ca o pungă strânsă în baie.

— Și cum o mai duce încântătorul Lyme? m-a întrebat colonelul Birch. Locuitorii săi încă îi mai cercetează țărmurile zi de zi în căutarea vechilor comori și a urmelor lăsate de viețuitoarele din epoci trecute?

Am presupus că era o manieră complicată de a se interesa de Mary, sub vălul poeziei ieftine. Nu eram însă nevoită să-i răspund la fel de poetic. Preferam proza directă și la obiect.

— Mary Anning încă mai vânează fosile, dacă asta doriți să știți, domnule. Și fratele ei o ajută când poate. Dar adevărul este că familia o duce greu, căci n-au mai găsit nimic de valoare de multe luni.

În timp ce vorbeam, ochii colonelului Birch îi urmăreau pe ceilalți vizitatori, care se îndreptau către sala următoare. Poate că își dorea să se facă nevăzut odată cu ei.

— Și nici nu au fost plătiți pentru serviciile aduse altora, așa cum pesemne ați primit de știre în corespondența dumneavoastră, am adăugat eu, ridicând tonul și adăugând o notă ceva mai tăioasă care a făcut-o pe doamna Taylor să-și strângă buzele, ca și cum ar fi strâns șnurul unei pungi.

Chiar atunci, Margaret și Louise au intrat în sală din celălalt capăt, căutându-mă, căci trebuia să ne întoarcem acasă în scurt timp. Când l-au văzut pe colonelul Birch s-au oprit, iar Margaret s-a albit la față.

— Aș dori foarte mult să vă vorbesc despre familia Anning, colonele, am spus eu pe un ton ferm.

Nu doar că avusesem neplăcerea de a-l vedea dându-și pe față toată îngâmfare, fălindu-se în fața prietenei sale văduve cu fosilele pe care nu le găsise el. Dar faptul că le negase femeilor orice spirit de observație – răpindu-ne astfel, mie și lui Mary, orice merit pentru tot ceea ce găsisem de-a lungul anilor – m-a făcut să-mi schimb hotărârea de a-l ține departe de viața familiei Anning. Le datora foarte mult și aveam să-i spun asta. Trebuia să-mi exprim punctul de vedere.

Înainte de a continua însă, Margaret s-a grăbit să ni se alăture, trăgând-o pe Louise după ea. Ritualul prezentărilor

între surorile mele și doamna Taylor, precum și cele câteva banalități schimbate cu colonelul Birch mi-au tăiat șirul vorbelor – ceea ce Margaret și intenționase, sunt convinsă. Am așteptat până ce conversația politicoasă a luat sfârșit ca să repet:

— Aș dori să vă vorbesc, domnule.

— Sunt sigur că sunt multe de spus, mi-a răspuns colonelul Birch cu un zâmbet stingher, și mi-ar plăcea tare mult să vă fac o vizită, dumneavoastră și surorilor dumneavoastră – a dat din cap către surorile mele – dar din păcate voi pleca în curând către Yorkshire.

— Atunci va trebui să vorbim acum. Sunteți amabil? am zis făcându-i semn să mă urmeze în celălalt colț al camerei, departe de ceilalți.

— Ei, nu cred că domnul colonel... a început Margaret, dar vorba i-a fost tăiată de Louise, care a luat-o de braț pe doamna Taylor, spunându-i:

— Vă plac grădinile, doamnă Taylor? Dacă da, atunci trebuie să vedeți florilegiul doamnei Delany – veți fi fermecată. Urmați-mă, amândouă.

A fost nevoie de toată bunăvoința lui Louise pentru a o târî pe doamna Taylor spre ieșire, Margaret venind în urma lor și aruncându-mi priviri prevenitoare. Era încă palidă, însă în obraji i se iviseră două pete roșii.

După ce au plecat, colonelul Birch și cu mine am rămas față în față în sala lungă cu ferestre înalte, care aruncau asupra noastră o lumină cenușie, ca de ploaie. Colonelul Birch nu mai avea expresia aceea neutră, ci părea preocupat și puțin enervat.

— Ei bine, domnișoară Philpot.

— Ei bine, colonele Birch.

— Ați primit scrisoarea în care vă solicitam un *Dapedium* pentru colecția mea?

— Scrisoarea dumneavoastră? Întrebarea m-a luat

prin surprindere, căci nu mă gândisem la scrisoarea lui. Da, am primit-o.

— Și nu ați răspuns?

M-am încruntat. Colonelul Birch deja îndrepta discuția către un alt făgaș decât cel pe care îl dorisem eu, transformând-o într-o critică a propriei mele purtări, și nu a lui. Era o tactică josnică și m-a înfuriat, astfel încât răspunsul meu a fost la fel de tăios ca un pumnal.

— Nu, nu am răspuns. Nu vă respect și nu vă voi da niciodată vreunul dintre peștii mei. Nu am simțit nevoia de a așterne pe hârtie astfel de sentimente.

— Înțeleg.

Colonelul Birch s-a înroșit ca și cum l-aș fi plesnit peste obraz. Bănuiesc că nimeni nu-i mai spusese vreodată în față că nu-l respectă. Într-adevăr, era o nouă experiență pentru amândoi: neplăcută pentru el, înfricoșătoare și antrenantă pentru mine. De-a lungul anilor, viața la Lyme mă făcuse mai curajoasă, și în gândire și în exprimare, dar nu mai fusesem niciodată atât de nesăbuită și nepoliticoasă. Mi-am plecat privirea descheindu-mi și încheindu-mi la loc nasturii de la mănuși, ca să-mi fac de lucru cu mâinile care îmi tremurau. Mănușile erau noi, cumpărate de la o galanterie din Soho. Până la sfârșitul anului, și acestea aveau să fie stricate de argila și apa de mare de la Lyme.

Colonelul Birch și-a așezat mâna pe vitrina cea mai apropiată, ca și cum ar fi vrut să se sprijine de ceva. Aceasta conținea diverse bivalve, pe care în alte condiții poate că le-ar fi examinat. Acum se uita la ele de parcă nu mai văzuse așa ceva.

— De când ați plecat, am început eu, Mary nu a mai găsit nici măcar un singur specimen de valoare și familia ei mai are foarte puține fosile la vânzare, căci tot ce a găsit astă-vară vi l-a dat dumneavoastră.

Colonelul Birch și-a ridicat privirea.

— E nedrept, domnișoară Philpot. Am găsit singur speci­menele.

— Ba nu, domnule, nu le-ați găsit singur. Mi-am ridicat mâna ca să nu mă întrerupă. Poate aveți impresia că ați găsit toate acele mandibule, coaste, dinți de rechin și crini-de-mare, dar de fapt Mary v-a îndrumat pașii. Ea le-a găsit, după care v-a condus la ele. Nu sunteți vânător. Sunteți culegător, doar un colecționar. E o diferență.

— Bine, dar...

— V-am văzut pe plajă, domnule, și asta faceți. Nu dumneavoastră ați găsit ihtiozaurul. Mary l-a găsit și și-a lăsat ciocanul să cadă lângă el ca dumneavoastră să-l ridicați și să zăriți specimenul. Eram de față. V-am văzut. Ihtiozaurul îi aparține și dumneavoastră i l-ați luat. Îmi e rușine pentru dumneavoastră.

Colonelul Birch a renunțat la încercările de a mă întrerupe și a rămas nemișcat, cu capul plecat și buzele strânse.

— Poate că nu v-ați dat seama că asta făcea, am continuat eu pe un ton mai blând. Mary este o ființă generoasă. Întotdeauna dă de la ea, deși nu-și permite să facă asta. Ați plătit-o pentru vreunul din speci­mene?

Pentru prima dată, colonelul Birch și-a luat un aer spăsit.

— A insistat că erau ale mele și nu ale ei.

— Ați plătit-o pentru timpul pe care vi l-a acordat, așa cum v-a cerut mama ei într-o scrisoare trimisă acum câteva luni? Știu de scrisoare pentru că eu am trecut adresa dumneavoastră pe plic. Mă miră, domnule, că mă muștrați pentru că nu am răspuns scrisorii dumneavoastră, când dumneavoastră nu ați răspuns acestei scrisori care trata lucruri mult mai importante decât colecția dumneavoastră de pești fosili.

Colonelul Birch tăcea.

— Știați, colonele Birch, iarna trecută am aflat că familia Anning era gata să-și vândă masa și scaunele ca să poată plăti chiria. Masa și scaunele! Ar fi trebuit să se așeze pe jos ca să mănânce.

— Eu... eu nu am știut că o duc așa de greu.

— Am reușit să-i conving să nu-și vândă mobila doar dându-le în avans o sumă de bani pentru peștii fosili pe care Mary urma să îi vâneze pentru mine. Aș fi preferat să le dau pur și simplu banii – în general, îmi vânez singură speciemenele și nu sunt nevoită să-i plătesc pe alții ca să mi le găsească. Dar familia Anning nu a vrut să primească pomană de la mine.

— Nu am cu ce bani să le plătesc.

Cuvintele lui au sunat atât de sec, încât nici nu am știut ce să-i răspund. Amândoi am rămas tăcuți. Două femei au intrat braț la braț în sală, ne-au văzut, s-au uitat una la alta și au ieșit repede. Pesemne că ne-au luat drept doi îndrăgostiți care se certau.

Colonelul Birch și-a trecut mâna peste geamul vitrinei.

— De ce mi-ați scris, domnișoară Philpot?

M-am încruntat.

— Nu v-am scris. Am stabilit deja lucrul acesta.

— Mi-ați scris în legătură cu Mary. Scrisoarea era anonimă, dar expeditorul se exprima foarte îngrijit și spunea că o cunoaște bine pe Mary, așa că am dedus că venea din partea dumneavoastră. Era semnată: „O persoană bine intenționată, care dorește tot binele ambelor părți” și mă încuraja să iau în calcul posibilitatea... de a mă căsători cu Mary.

M-am uitat lung la el, cuvintele evocându-mi ceva ce spusese Margaret. Mi-am adus aminte cum se înroșise când ieșise din sală, cum memorase adresa de pe scrisoarea colonelului și discuțiile ei cu Mary despre colonelul Birch. Luase asupra ei sarcina de a-i scrie colonelului Birch în

numele lui Mary. Scrisoarea lui Molly despre bani nu era de ajuns; Margaret voia să ridice și problema căsătoriei. Blestemăție, trebuia să se amestece ea! mi-am zis. Romanele alea aiurite pe care le citește!

Am oftat.

— Nu am scris eu acea scrisoare, deși știu acum cine a făcut-o. Să lăsăm din discuție ideea căsătoriei. Bineînțeles că este ceva imposibil. Am încercat să vorbesc pe șleau, pentru că era șansa mea de a o ajuta pe Mary. Dar, domnule, trebuie să înțelegeți că din pricina dumneavoastră, familia Anning nu mai are din ce să trăiască, iar Mary și-a pierdut reputația. Din pricina dumneavoastră trebuie să-și vândă mobila.

Colonelul Birch s-a încruntat.

— Ce ați dori să fac, domnișoară Philpot?

— Dați-i înapoi lucrurile pe care le-a găsit – cel puțin ihtiozaurul, care le-ar aduce destui bani cât să-și plătească datoriile. Măcar atât puteți face, indiferent de propriile dumneavoastră dificultăți financiare.

— Nu cred că... Știți, țin foarte mult la Mary. Mă gândesc adesea la ea.

Am pufnit.

— Nu fiți ridicol. Nu suportam asemenea absurdități. Astfel de sentimente sunt total nepotrivite.

— Se prea poate. Dar este o tânără deosebită.

Mi-era greu s-o spun, dar m-am silit.

— Ați face mai bine să vă gândiți la cineva mai apropiat de vârsta și de condiția dumneavoastră. Cineva...

Ne-am uitat unul la celălalt.

În acel moment, doamna Taylor a intrat în sală pe ușa din capătul opus, urmată de surorile mele și arătând de parcă spera să fie salvată de colonelul Birch. Pe când venea spre noi, grăbită să-l ia de braț pe colonel, de-abia am avut răgazul să-i mai șoptesc:

— Trebuie să faceți ce este onorabil, colonele Birch.

— Cred că suntem așteptați în altă parte, a anunțat doamna Taylor, luându-și în cele din urmă un ton hotărât și conducând cu gura.

Au plecat, după ce ne-au promis că ne vor vizita altă dată în Montague Street. Știam că nu va fi nicio vizită, dar am dat din cap și mi-am luat rămas-bun.

De cum au plecat, Margaret a izbucnit în plâns.

— Îmi pare rău, îmi pare rău, n-ar fi trebuit să-i fi scris! Am regretat de cum am pus scrisoarea la poștă!

Louise s-a uitat la mine năucă. Însă nu am luat-o pe Margaret în brațe, ca o soră iertătoare. Până atunci aveau să treacă mai multe zile, pentru că amestecul în treburile altcuiva merită pedepsit.

Când am plecat de la Muzeul Britanic mă simțeam mai ușoară, ca și cum îi trecusem colonelului Birch povara pe care o duceam. Cel puțin, intervenisem în favoarea familiei Anning, chiar dacă nu reușisem să-mi exprim până la capăt punctul de vedere. Nu eram deloc sigură că gestul meu va schimba cu ceva situația.

Aveam să aflu curând.

Fratele meu a văzut anunțul licitației. John a venit acasă într-o seară de la birou și ni s-a alăturat în salon – o cameră mult prea încărcată de la etaj, cu ferestre mari care dădeau înspre stradă. În salon aștepta să-l întâmpine mai multă lume: pe lângă noi, surorile de la Lyme, și cumnata noastră, se mai afla și cealaltă soră a noastră, Frances, care venise în vizită din Essex cu cei doi copii ai ei, Elizabeth, în vârstă de opt ani, botezată după mine, și Francis, care avea trei ani. Amândoi se fugăreau prin casă cu Johnny, care se făcuse un băiat mândru de unsprezece ani, adorat de verii săi. Copiii rumeneau chifle deasupra focului aprins doar pentru ei, căci era o seară caldă de mai. Lui Johnny îi

plăcea să legene chifla atât de aproape de flăcări încât lua foc, cei mici urmându-i exemplul, și în haosul iscat de stingerea flăcărilor și musturarea celor mici pentru primejdie și risipă, nu am observat expresia stranie de pe chipul fratelui meu până ce copiii nu s-au potolit.

— Am citit ceva în ziarul de astăzi care știu că te va interesa, mi-a spus John, cu fruntea încrețită.

Mi-a întins ziarul, împăturit la o pagină pe care se vedea o reclamă într-un chenar. În timp ce citeam, m-am făcut roșie la față. Mi-am ridicat privirea de pe pagină și am văzut că ochii fratelui și ai surorilor mele erau ațintiți asupra mea. Până și Johnny mă privea cu atenție. Poate fi neliniștitor să vezi atâția Philpoți acordându-ți atenție.

Mi-am dres vocea.

— Colonelul Birch își vinde colecția de fosile, se pare, i-am anunțat eu. La Muzeul Bullock, săptămâna viitoare.

Margaret a scos o exclamație, iar Louise m-a privit înțelegătoare și s-a întins după ziar, ca să cerceteze anunțul.

Am întors știrea pe toate părțile. Știusese colonelul Birch, atunci când ne-am întâlnit la Muzeul Britanic, că avea să-și vândă colecția? Mă îndoiam, dată fiind mândria de stăpân cu care îi vorbise doamnei Taylor despre ihtiozaur. De altfel, mi-ar fi spus. Pe de altă parte, îmi exprimasem atât de limpede dezamăgirea față de purtarea lui încât era puțin probabil să-mi spună că avea de gând să-și preschimbe fosilele în bani. Toate speciemenele pe care i le dăruise Mary aveau acum să-i căpușească buzunarele goale. Cuvintele mele nu avuseseră niciun efect asupra lui. Dovada aceasta fățișă a neputinței mele mi-a umplut ochii de lacrimi.

Louise mi-a întins ziarul.

— Obiectele scoase la vânzare pot fi văzute din timp, a spus ea.

— Nu vreau să pun piciorul în Muzeul Bullock, i-am tăiat-o, scoțându-mi batista și suflându-mi nasul. Știu exact ce conține colecția. N-am nevoie s-o inspectez.

Dar mai târziu, când eu și John ne aflam singuri în biroul său, discutând despre finanțele surorilor din Lyme, i-am întrerupt înșiruirea seacă de cifre.

— Vrei să mă însoțești la Muzeul Bullock? Nu l-am privit în ochi adresându-i acea întrebare, ci mi-am ațintit ochii asupra nautilului neted pe care îl găsisem pe plaja Monmouth și pe care i-l dăruisem ca pe un soi de prespapier. Doar noi doi, nu o ieșire în grup. Vreau doar să mă strecor și să arunc o privire, atâta tot. Ceilalți nu trebuie să știe. Nu vreau să se agite pe tema asta.

Mi s-a părut că zăresc o umbră de compătimire pe chipul său, și-a ascuns-o însă îndată sub expresia afabilă pe care, ca avocat, o afișa adesea.

— Lasă totul în seama mea, a spus el.

John nu a mai pomenit de vizita la muzeu câteva zile la rând, dar îmi cunoșteam fratele și aveam încredere că avea să pună totul la punct. Într-o seară la cină, ne-a anunțat că trebuia ca surorile de la Lyme să vină într-o zi din săptămâna aceea la el la birou ca să se uite peste câteva documente pe care le întocmise pentru noi.

Margaret s-a strâmbat.

— Nu poți aduce hârtiile acasă?

— Trebuie să veniți la birou, căci trebuie să fie de față un coleg, în calitate de martor, i-a explicat John.

Margaret a mormăit ceva și Louise s-a jucat puțin cu bucățica de eglefin din farfurie. Toate trei găseam birourile de avocatură foarte plictisitoare. Într-adevăr, deși îl iubeam și îl respectam pe fratele meu, uneori mi se părea anost – poate mai ales de când trăiam la Lyme, pentru că se puteau spune multe despre localnici, dar nu și că erau anoști.

— Sigur, a adăugat John, aruncându-mi o privire, nu

trebuie să veniți toate. Una dintre voi le poate reprezenta pe celelalte.

Margaret și Louise s-au uitat una la alta și apoi la mine, fiecare sperând să se ofere cineva. Am așteptat un timp destul de lung, după care am oftat.

— O să vin eu.

John a dat din cap.

— Ca să îndulcim doctoria, o să cinăm la club după aceea. Ți convine joi?

Joi era prima zi în care era expusă colecția colonelului și clubul lui John se afla în Mall, nu departe de Muzeul Bullock.

Până joi, John a reușit să întocmească un document pe care să-l pot semna, astfel încât șiretlicul lui să nu fie o minciună. Și chiar am luat masa la club, dar foarte repede, un singur fel, astfel încât am ajuns la timp la Egyptian Hall. M-a trecut un fior când am intrat în clădirea galbenă, a cărei intrare era încă păzită de Isis și Osiris. După ce văzusem acolo ihtiozaurul lui Mary, cu câțiva ani în urmă, îmi jurasem că n-o să-i mai calc pragul niciodată, oricât de tentante ar fi fost exponatele. Acum, îmi călcam cu bună știință jurământul.

Fosilele colonelului Birch erau expuse într-una din sălile mai mici ale muzeului. Deși aranjate ca o colecție de muzeu și împărțite în specimene asemănătoare – pentacrini, fragmente de ihtiozauri, amoniți și-așa mai departe, fosilele nu erau expuse sub sticlă, ci așezate pe mese. Ihtiozaurul întreg se afla în mijlocul sălii și îți tăia răsuflarea la fel ca atunci când îl văzusem în atelierul familiei Anning.

Ceea ce m-a surprins mai mult decât să văd fosilele de la Lyme strămutate la Londra – observasem deja fenomenul acesta la Muzeul Britanic – era lumea care ticsea sala. Peste tot se vedeau bărbați care luau fosilele în mâini, le studiau și discutau despre ele cu ceilalți. Camera vibra de

entuziasm, pe care îl simțeam în propriul meu piept. Nu se mai aflau alte femei acolo totuși, așa că m-am ținut strâns de brațul fratelui meu, simțindu-mă stingheră, ținta privirilor tuturor.

După câteva minute, am început să recunosc fețele oamenilor, în special ale bărbaților care veniseră la Lyme în căutare de fosile și se opriseră la Morley Cottage să-mi vadă exponatele. Custodele Muzeului Britanic, Charles Konig, era lângă ihtiozaurul întreg, comparându-l poate cu specimenul pe care-l cumpăraseră cu un an înainte de la Muzeul Bullock. S-a uitat prin sală, consternat. Sunt convinsă că ar fi fost încântat să aibă atâția vizitatori în sălile dedicate fosilelor din muzeul său. Dar colecția lui nu era de vânzare și sala fremăta de dorința de a intra în posesia obiectelor.

L-am zărit pe Henry De La Beche în capătul celălalt al sălii și tocmai îmi croiam drum spre el când cineva m-a strigat pe nume. Am tresărit, temându-mă să nu fie colonelul Birch, gata să-și justifice gestul. Însă, când m-am întors, m-am simțit ușurată să văd o față prietenoasă.

— Domnule Buckland! Ce bine îmi pare să vă văd, domnule, am spus. Cred că nu îl cunoașteți pe fratele meu. Dați-mi voie să vi-l prezint pe John Philpot. Acesta este reverendul William Buckland, care vine adesea la Lyme și care îmi împărtășește pasiunea pentru fosile.

Fratele meu s-a înclinat.

— Am auzit multe despre dumneavoastră, domnule. Țineți cursuri la Oxford, nu-i așa?

William Buckland s-a luminat la față.

— Da, așa este. Este o plăcere să-l cunosc pe fratele doamnei pe care o stimez atât de mult. Știați, domnule, că sora dumneavoastră cunoaște mai multe lucruri despre peștii fosili decât oricine? Ce ființă inteligentă! Chiar și Cuvier ar avea ce învăța de la dânsa!

Am roșit la auzul acelui compliment rar, mai ales din

partea unui astfel de bărbat. Și fratele meu a părut surprins și mi-a aruncat o privire piezișă, ca și cum ar fi căutat dovezi ale calităților speciale de care vorbea William Buckland, dar pe care eu i le ascunsesem. Asemenea multora, John considera fascinația mea pentru peștii fosili o ciudățenie ce trebuia tratată cu indulgență, așa că nu discutasem niciodată serios cu el cunoștințele pe care le dobândisem de-a lungul anilor. John nu se așteptase să vadă o persoană atât de elevată exprimându-și sprijinul față de mine. Nici eu nu mă așteptasem. Mi-am adus aminte că îl luasem cândva pe William Buckland drept un potențial pețitor. Dacă gândul la colonelul Birch era dureros, să mi-l închipui pe William Buckland pe post de soț mă făcea acum să râd.

— Se pare că toată lumea pasionaților de științe se adună la această licitație, a continuat domnul Buckland. Cumberland e de față, și Sowerby, și Greenough, și Henry De La Beche al dumneavoastră. L-ați întâlnit vreodată pe reverendul Conybeare când a venit la Lyme? A arătat spre un bărbat care se afla lângă el. Dorește să studieze ihtiozaurul și să-și prezinte descoperirile în fața Societății de Geologie.

Reverendul Conybeare s-a înclinat. Avea un chip sever și atoateștiutor, cu nasul lung, ce părea să arate înspre mine ca un deget întins.

William Buckland a spus în șoaptă:

— Eu însumi am fost însărcinat de baronul Cuvier să licitez pentru câteva specimene. Își dorește mai ales un craniu de ihtiozaur pentru muzeul său de la Paris. Am pus ochii pe unul. Să vi-l arăt?

În timp ce vorbea, l-am zărit pe colonelul Birch în partea cealaltă a sălii, arătându-le o mandibulă unui grup de bărbați adunați în jurul lui. M-am înfiorat de durere când am dat cu ochii de el.

— Elizabeth, te simți bine? m-a întrebat fratele meu.

— Da.

Nu am mai apucat să mă feresc de privirea colonelului Birch, căci acesta și-a ridicat ochii dincolo de maxilarul pe care-l ținea în mână și m-a văzut.

— Domnișoară Philpot! a strigat el.

Lăsând jos maxilarul, a început să-și facă loc prin mulțime către noi.

— Știi ceva, John, am spus, mă simt cam slăbită. Sunt atâția oameni aici, e cald. Putem să ieșim să luăm puțin aer?

Fără a aștepta un răspuns, m-am grăbit spre ușă. Din fericire, un zid de vizitatori s-a ivit în calea colonelului Birch și am reușit să fug înainte să poată ajunge până la mine. Pe stradă, am luat-o printr-un intrând plin de gunoaie care în mod normal m-ar fi îngrozit, preferând calea aceasta conversației civilizate cu bărbatul care-mi stârnea repulsia și dorința totodată.

Când am ajuns în Jermyn Street, lângă o prăvălie de unde își cumpăra John de obicei cămășile, mi-a luat mâna și mi-a așezat-o la brațul său.

— Ești tare ciudată, Elizabeth.

— Bănuiesc că sunt.

John nu a mai spus nimic, ci a găsit o trăsură care să ne ducă înapoi în Montague Street, discutând despre treburile lui fără a pomeni unde fusesem. De data aceasta, eram încântată că fratele meu nu era interesat de spectacolul emoțiilor omenești.

Totuși, a doua zi dimineață la micul dejun, citeam o lucrare pe care mi-o trimisese William Buckland, intitulată „Explicații privind relația dintre geologie și religie”, când John a strecurat ca din întâmplare între pagini un catalog al licitației, în care erau trecute toate speciemenle pe care colonelul Birch le scotea la vânzare. M-am cufundat în

lectura lui, făcându-mă că citesc articolul domnului Buckland.

Acea unică incursiune la Bullock ar fi trebuit să-mi satisfacă întru totul curiozitatea în privința licitației. Nu era nevoie să mai văd fosilele sau pe cumpărătorii entuziaști. Cu siguranță nu era nevoie să-l văd încă o dată pe colonelul Birch și să-i ascult justificările. Nu voiam să le aud.

În dimineața licitației, m-am trezit devreme. Dacă ne-am fi aflat la Lyme, m-aș fi sculat și m-aș fi așezat la fereastra ce dădea spre Golden Cap, dar la Londra nu mă simțeam în largul meu dând târcoale dimineața devreme prin casa fratelui meu. Așa că am rămas în pat, uitându-mă în tavan și încercând să n-o trezesc pe Louise cu foiala mea.

Mai târziu, am stat în salon cu surorile mele, uitându-ne împreună pe o listă pe care o întocmiserăm, cu lucruri care mai trebuiau cumpărate, căci spre sfârșitul săptămânii ne întorceam acasă. De la Londra cumpăram întotdeauna tot ce nu se găsea la Lyme: mănuși și pălării de calitate, cizme trainice, cărți, cele trebuincioase picturii și hârtie bună. Nu-mi găseam locul și eram nervoasă, ca și cum ar fi fost gata să sosească musafirii. Nepoata și nepoții mei erau cu noi și jocurile lor copilărești mă călcau pe nervi, așa că m-am răstit la Francis când a râs zgomotos. Toată lumea s-a uitat la mine.

— Nu te simți bine? m-a întrebat cumnata mea.

— Mă doare capul. Cred că o să mă duc să mă întind puțin. M-am ridicat, ignorând murmurele îngrijorate. O să-mi treacă dacă dorm puțin. Vă rog să nu mă treziți la masă sau dacă ieșiți în oraș. Cobor eu mai târziu.

Sus în camera mea, am stat câteva minute, pentru ca mintea mea să accepte hotărârea pe care inima o luase deja. Apoi am tras draperiile ca să fac întuneric în cameră și am aranjat pernele sub așternuturi astfel încât, dacă arunca cineva o privire înăuntru să creadă că mă vede dormind. Mă

Îndoiam că Louise, care avea un simț al observației foarte dezvoltat, ar fi putut fi păcălită, dar i s-ar fi putut face milă de mine și n-ar fi zis nimic.

Mi-am pus boneta și pelerina și-apoi m-am furișat jos la parter. Auzeam zăngănitul oalelor și vocea bucătăresei în bucătăria de dedesubt și râsetele copiilor în camera de deasupra și m-am simțit vinovată – și necugetată – că plecam pe ascuns. Toată viața nu mai făcusem așa ceva și părea ridicol s-o fac tocmai acum, la vârsta de patruzeci și unu de ani. Trebuia să fi anunțat pur și simplu că mă duceam la licitație, aranjând să fiu însoțită de persoana potrivită, bunăoară Henry De La Beche. Dar nu puteam face față întrebărilor, explicațiilor și justificărilor pe care trebuia să le dau. Nu eram sigură că puteam explica de ce trebuia să fiu de față la licitație. Nu plănuiam să licitez pentru vreun specimen – cei câțiva pești fosili pe care colonelul Birch reușise să-i adune erau inferiori peștilor mei – și eram sigură că o să sufăr văzând că munca asiduă a lui Mary era risipită cu atâta lipsă de considerație. Cu toate astea, simțeam că trebuia să fiu martoră la importantul eveniment. La urma urmei, se părea că însuși marele Cuvier urma să devină în curând posesorul unuia dintre speciemenele lui Mary, chiar dacă nu știa că ea îl găsisese. Trebuia să fiu de față, de dragul lui Mary.

Când am deschis ușa masivă de la intrare, am auzit un sunet în spatele meu și am înlemnit. După ce inventasem scuza categorică a migrenei, ce le-aș fi putut spune acum servitorilor sau surorilor mele dacă m-ar fi prins?

Nepotul meu Johnny se uita la mine de pe scări. După câteva clipe, am dus un deget la buze. Johnny a făcut ochii mari, dar a dat din cap. A coborât încet scările.

— Unde te duci, tanti Elizabeth? a șoptit el.

— Am o însărcinare. Una de taină. Îți spun mai târziu

despre ce e vorba, Johnny. Îți promit, dacă-mi promiți și tu să nu le spui celorlalți că am ieșit. Poți să păstrezi taina?

Johnny a dat din cap.

— Bine. Acum zi, ce cauți aici jos?

— Trebuie să-i duc bucătăresei un mesaj în legătură cu supa.

— Du-te atunci și ne vedem mai târziu.

Johnny s-a dus la scările care duceau jos în bucătărie, s-a oprit în capul lor și m-a urmărit cum mă strecor afară prin ușa din față. Nu eram sigură că putea să păstreze secretul, dar trebuia să am încredere în el.

Am tras ușa în urma mea, am coborât scările și m-am îndepărtat grăbită fără să mă uit în urmă ca să văd dacă mă urmărea cineva de la fereastră. Nu am încetinit pasul până ce nu am dat colțul și casa fratelui meu nu s-a mai văzut. Apoi m-am oprit, mi-am apăsât batista pe buze și am inspirat adânc. Eram liberă.

Sau așa am crezut. Pornind-o pe Great Russell Street prin dreptul Muzeului Britanic, mi-am dat seama că celelalte femei de pe stradă mergeau în grupuri, însoțite de servitoare, soți, tați sau prietene. În afară de câte o servitoare, numai bărbații mergeau singuri pe stradă. Deși la Lyme ieșeam adesea din casă neînsoțită, la Londra nu mai ieșisem niciodată singură pe stradă; fusesem mereu cu surorile sau cu fratele meu, cu prietene sau cu o servitoare. La Lyme, oamenii nu prea își băteau capul cu astfel de convenții, dar aici se cădea ca o doamnă de condiția mea să umble însoțită. Am observat că și bărbații, și femeile se uitau lung la mine ca la o ciudățenie. M-am simțit dintr-odată pradă tuturor privirilor, iar aerul din jurul meu era rece, încremenit și gol, ca și cum aș fi mers cu ochii închiși și aș fi putut să mă ciocnesc de ceva. Am trecut pe lângă un bărbat care m-a privit cu ochi negri strălucitori și pe lângă altul care părea dornic să-mi dea binețe până ce mi-a văzut

chipul șters și îmbătrânit și s-a tras deoparte.

Intenționasem să merg pe jos până la Muzeul Bullock, dar îmi era limpede, din reacțiile pe care le stârnisem pe o stradă destul de potolită și de familiară precum Great Russell Street, că nu puteam să merg de una singură din Soho până în Piccadilly. M-am uitat în jur după o trăsură, dar nu se vedea niciuna sau niciuna nu a oprit atunci când i-am făcut cu mâna. Poate că nu erau obișnuiți ca o femeie să facă un astfel de gest.

M-am gândit să cer ajutorul unui bărbat, dar se holbau cu toții în așa hal încât mi s-a făcut silă. În cele din urmă, am chemat un băiat care alerga în urma cailor adunând balega și i-am promis un penny dacă îmi găsea o trăsură. Dar să aștept a fost mai rău decât să merg, căci, în nemișcarea mea, atrăgeam și mai mult atenția tuturor. Bărbații treceau stânjeniți pe lângă mine, aruncându-mi priviri și șușotind. Unul dintre ei m-a întrebat dacă mă rătăcisem; altul s-a oferit să luăm o trăsură împreună. Poate că amândoi voiau cu adevărat să-mi ofere ajutorul lor, dar în acele clipe căpătaseră cu toții un aer sinistru. N-am urât niciodată mai mult faptul că eram femeie și pe bărbați totodată ca în acele câteva minute cât m-am aflat singură pe străzile Londrei.

Băiatul s-a întors în sfârșit cu trăsura, iar eu m-am simțit atât de ușurată încât i-am dat doi penny. Înăuntru, aerul era îmbâcsit și mirosea urât, dar era întuneric, liniște și singurătate; m-am rezemat de spătar și am închis ochii. Acum chiar că mă apucase durerea de cap.

Cum mă hotărâsem târziu să ies din casă și durase ceva până găsisem o trăsură, când am ajuns la Muzeul Bullock licitația începuse deja. Încăperea era ticsită de lume, toate scaunele erau ocupate și oamenii stăteau în picioare și în spatele lor. Acum am avut de profitat de pe urma sexului meu, căci niciun bărbat nu putea să stea jos

și să lase o doamnă în picioare. Mi s-au oferit mai multe locuri și m-am așezat undeva în ultimul rând. Bărbatul lângă care m-am așezat a dat prietenos din cap spre mine, salutând interesul nostru comun. Deși de data asta mă aflam acolo singură și nu însoțită de fratele meu, am simțit că atrăgeam mai puține priviri, pentru că toată lumea era interesată de ce se întâmpla în partea din față a sălii, unde avea loc licitația.

Domnul Bullock, un bărbat mic și îndesat cu un gât gros, stătea în picioare la pupitru. Juca rolul conducătorului licitației de parcă ar fi fost pe o scenă, lungind cuvintele și însoțindu-le cu gesturi teatrale ale brațelor. Sporea entuziasmul celor aflați în sală chiar și pentru colecția nesfârșită de pentacrini a colonelului Birch. Fusesem surprinsă văzând cât de mulți erau trecuți în catalog, pentru că îi cunoșteam pasiunea pentru ei. Pesemne avea datorii foarte mari dacă era dispus să se despartă de ei, ca și de ihtiozaur.

— Specimenul de dinainte vi s-a părut minunat? a strigat domnul Bullock, arătându-ne un alt pentacrin. Ei bine, atunci uitați-vă la frumusețea asta. Vedeți? Nu are nicio fisură, nicio ciobitură; forma pură în toată perfecțiunea ei misterioasă. Cine poate rezista farmecelor sale femeiești? Nu eu, doamnelor și domnilor, nu eu. Într-adevăr, voi face ceva foarte neobișnuit și voi începe licitația eu însumi, oferind două guinee. Ce înseamnă două guinee dacă îi pot oferi soției mele – și mie însumi – o întruchipare atât de fermecătoare a frumuseții naturii? Vrea cineva să-mi răpească frumusețea aceasta? Cum? Dumneavoastră, domnule? Cum îndrăzniți? Atunci, domnule, va trebui să plătiți două lire și zece șilingi. De acord? Și dumneavoastră, domnule, oferiți trei lire? Așa să fie. Nu mă pot lua la întrecere cu acești domni pentru o astfel de frumusețe. Sper doar că soția mea mă va ierta. Cel puțin, știm că este pentru

o cauză nobilă. Să nu uităm motivul pentru care ne aflăm aici.

Conducea licitația într-o manieră neortodoxă – eram obișnuită cu tonul mai calm, mai liniștit și mai puțin ostentativ al conducătorilor de la licitațiile cu lucruri din casele de la Lyme. Dar aceștia licitau farfurii de porțelan și măsuțe de mahon, nu oasele unor animale străvechi. Poate că era necesar un ton aparte. Și stilul lui dădea roade. Domnul Bullock a vândut fiecare pentacrin, fiecare dinte de rechin și fiecare amonit pe sume mai mari decât mă așteptasem. Într-adevăr, licitanții erau surprinzător de generoși, mai ales atunci când a început vânzarea bucăților de ihtiozaur – mandibule, boturi, vertebre. În acel moment s-au alăturat licitației bărbați pe care îi cunoșteam. Reverendul Conybeare a cumpărat patru vertebre mari, sudate. Charles Konig a cumpărat o mandibulă pentru Muzeul Britanic. William Buckland și-a îndeplinit sarcina și a cumpărat o bucată de craniu de ihtiozaur pentru colecția baronului Cuvier de la Muzeul de Istorie Naturală din Paris, precum și un femur. Și prețurile erau destul de mari – două guinee, cinci guinee, zece lire.

Domnul Bullock a mai atras de două ori atenția asupra cauzei nobile a licitației, făcându-mă să mă foiesc pe scaun. Faptul că numea buzunarele colonelului Birch o cauză nobilă m-a înfuriat, iar respectul de care se bucura din partea tuturor îmi stârnea pornirea de a o lua din loc. Totuși, dacă mă ridicam în picioare și îmi făceam loc prin mulțimea de oameni din spate aș fi atras prea de tot atenția și după ce depusesem atâtea eforturi să ajung la licitație, am rămas locului, spumegând.

— Ce gest deosebit din partea colonelului Birch, mi-a șoptit bărbatul de lângă mine în pauza dintre vânzări.

Am dat din cap. Deși nu-i împărtășeam admirația, nu voiam să mă contrazic cu un necunoscut pe tema

caracterului colonelului Birch.

— Câtă generozitate, a continuat bărbatul.

— Ce vrei să spunei, domnule? I-am întrebat, dar cuvintele mele s-au pierdut în aer când domnul Bullock a zbirat ca un prezentator de circ:

— Și acum, cel mai deosebit și mai neobișnuit specimen din toată colecția colonelului Birch. Un animal cât se poate de misterios a sosit la Muzeul Bullock. Într-adevăr, fratele său a onorat Muzeul Bullock cu prezența sa mai mulți ani, spre încântarea unui public uriaș. Pe atunci îi spuneam „crocodil”, dar cei mai învățați savanți britanici l-au studiat cu atenție și au confirmat că e vorba de un animal diferit, cum nu se mai văzuse pe lume. Ați văzut deja părți ale acestei specii scoase la vânzare: vertebre, coaste, mandibule, cranii. Acum veți vedea cum se îmbină toate aceste părți într-un specimen întreg, desăvârșit și superb. Doamnelor și domnilor, vă prezint ihtiozaurul Birch!

Mulțimea s-a ridicat în picioare când specimenul a fost adus în sală în rama lui. Până și eu m-am ridicat și mi-am întins gâtul ca să-l văd, deși îl studiasem îndeaproape în atelierul familiei Anning. Într-atât era de eficace arta negustorească a domnului Bullock. Ea nu lucra doar asupra mea. William Buckland și-a lungit și el gâtul și la fel au făcut Charles Koenig, Henry De La Beche și reverendul Conybeare. Eram cu toții pradă vrajei pe care o arunca fiara.

Arăta într-adevăr foarte bine. Cum se întâmplase și cu celelalte specimene scoase la vânzare, în mijlocul decorului londonez artificial, din camera în culori vii și cu mobilă fină, atât de diferit de aerul aspru de mare și tonurile necizelate ale peisajului de la Lyme, ihtiozaurul arăta și mai ciudat și nelalocul său, ca și cum ar fi venit dintr-o lume cu totul și cu totul altfel – mai veche, mai sălbatică și mai străină. Greu îți imagineai că o astfel de făptură trăise în lumea oamenilor și că își avea locul său în Marele Lanț al Ființei

după Aristotel.

Licitația a înaintat vertiginos și, la final, Colegiul Regal al Medicilor l-a cumpărat pe o sută de lire. Mary o să fie încântată, m-am gândit, dacă n-o să se înfurie că a fost jefuită de așa o sumă.

Ihtiozaurul a fost ultimul obiect al licitației. Lipsisem din Montague Street o oră și jumătate; dacă găseam repede o trăsură, mai aveam șanse să mă întorc în camera mea fără să-mi observe nimeni absența. M-am ridicat în picioare, pregătindu-mă să mă strecur afară neobservată de bărbații pe care îi cunoșteam. Însă, exact în clipa aceea, colonelul Birch a decis să iasă din primul rând. S-a dus la pupitru și a strigat pentru a acoperi rumoarea generală:

— Domnilor! Domnilor... și doamnelor – căci mă văzuse.

Am încremenit.

— Sunt copleșit de interesul și de generozitatea dumneavoastră. După cum am anunțat mai devreme, a continuat el, privirea sa căutându-mă și pironindu-mă locului astfel încât să ascult în sfârșit ce avea de spus, mi-am scos la licitație colecția ca să strâng bani pentru o familie din Lyme demnă de toată prețuirea – familia Anning.

Am tresărit ca un cal speriat, dar am reușit să nu scot nicio exclamație de uimire.

— Răspunsul dumneavoastră a fost deosebit de generos. Ochii colonelului Birch erau ațintiți asupra mea, de parcă ar fi vrut să mă liniștească. Ceea ce nu v-am spus mai înainte, doamnelor și domnilor, este că fiica acestei familii – Mary Anning – a descoperit majoritatea specimenelor ce alcătuiesc colecția mea, inclusiv minunatul specimen de ihtiozaur care tocmai a fost vândut. Domnișoara Anning este – a făcut o pauză – probabil cea mai uluitoare tânără pe care am avut privilegiul de a o cunoaște în lumea cunoscătorilor de fosile. M-a ajutat pe mine și s-ar putea ca în viitor să vă

ajute și pe dumneavoastră. Când veți admira speci­menele pe care le-ați cumpărat astăzi, aduceți-vă aminte că ea le-a găsit. Vă mulțumesc.

În timp ce în sală a răsunat un val de murmure, colonelul Birch a dat din cap spre mine, apoi s-a dat la o parte, fiind înghițit de mulțimea paltoanelor și meloanelor. Am început să-mi fac loc către ieșire. Toți bărbații din jurul meu se uitau la mine – nu așa cum se întâmplase pe stradă, ci cu o curiozitate mai cerebrală.

— Mă scuzați, dumneavoastră sunteți domnișoara Anning? m-a întrebat unul dintre ei.

— Oh, nu, nu, am răspuns clătinând cu putere din cap. Nu sunt eu.

Bărbatul a părut dezamăgit și am simțit o împunsătură de mânie.

— Eu sunt Elizabeth Philpot, am declarat, și colecționez fosile de pești.

Nu toată lumea mi-a auzit răspunsul, căci toți cei din jurul meu murmurau numele lui Mary Anning. Am simțit o mână pe umăr, dar nu m-am întors, ci mi-am făcut loc printre bărbații din fața mea ca să ajung în stradă. Am reușit să mă stăpânesc până ce m-am aflat în siguranță înăuntrul trăsurii, care a luat-o pe Piccadilly, unde nimeni nu mă mai putea vedea. Apoi am început să plâng – eu, care nu plâng niciodată. Nu cu gândul la Mary, ci la propria mea condiție.

7

Ca fluxul care lasă un semn adânc pe plajă și apoi se retrage

Încă îmi mai amintesc data la care a sosit scrisoarea lui: 12 mai 1820. Joe a scris-o în catastif, dar eu aș fi ținut-o minte oricum.

Pe atunci, renunțasem la gândul de a mai primi vreo scrisoare. Trecuseră luni în șir de când plecase. Începusem să-i uit trăsăturile, sunetul vocii, felul în care mergea, lucrurile pe care le spunea. Nu mai vorbeam despre el cu Margaret Philpot și nici nu o mai întrebam pe domnișoara Elizabeth dacă aflase ceva despre el de la ceilalți domni interesați de fosile. Nu purtam medalionul, ci îl pusesem bine și nu îl mai scoteam să mă uit la el și să ating șuvița din părul său bogat.

Nici pe plajă nu mă mai duceam. Mi se întâmplase ceva. Nu mai reușeam să găsesc curioșenii. Mă duceam acolo și parcă aș fi fost oarbă. Nimic nu strălucea; nu simțeam mici fulgere străbătându-mă și nici vreun model familiar nu îmi sărea în ochi dintre formele întâmplătoare.

Au încercat să mă ajute – mama și domnișoara Philpot. Până și Joe și-a lăsat munca de tapițer și a venit să vâneze cu mine, când știam bine că prefera să rămână în casă și să tapițeze scaune. Și când a venit la Lyme, domnul Buckland, care nu observa niciodată nimic la alții, s-a purtat frumos cu mine, îndrumându-mă spre speciemenele pe care le găsea, arătându-mi locurile unde credea că ar trebui să caut, rămânând alături de mine mai mult ca de obicei – de fapt, făcând toate acele lucruri pe care altădată le făceam eu pentru el, atunci când ne aflam pe plajă. De asemenea, mă distra cu povești despre călătoriile sale pe continent împreună cu reverendul Conybeare și cu farsele sale de la Oxford, unde avea un urs îmblânzit pe care-l ținea ca animal de companie, îl îmbrăca și-l prezenta celorlalți profesori. Și despre un prieten care îi adusese dintr-o călătorie un crocodil pus la saramură, iar domnul Buckland a putut astfel să adauge un nou membru al regnului animal pe lista de bucate. Nu mă puteam abține să nu zâmbesc auzindu-i poveștile.

El a fost singurul care a reușit să ajungă la mine prin

ceața care mă înconjura, chiar dacă pentru scurtă vreme. A început să-mi vorbească despre lucrurile pe care le găsisem de-a lungul anilor și care nu păreau să aparțină zarului: vertebere mai late și mai butucănoase, oase de înotătoare mai turtite decât trebuiau să fie. Într-o zi, mi-a arătat o verteberă pe care o bucată de coastă era prinsă mai jos decât la verebrele zarului.

— Știi ceva, Mary, eu cred că s-ar putea să mai fie o altă ființă undeva, a spus el. Una cu coloana vertebrală, coastele și înotătoarele ca ale ihtiozaurului, dar cu anatomia mai apropiată de a crocodilului. Nu ar fi nemaipomenit să găsești încă una dintre făpturile Domnului?

Preț de o clipă, gândurile mi s-au limpezit. M-am uitat cu atenție la chipul blând al domnului Buckland, ceva mai rotund și mai puhav decât pe vremea când îl cunoscusem, cu ochii vii și fruntea plesnindu-i de idei, și aproape că i-am răspuns: „Da, și eu cred. De ani în șir mă gândesc la o nouă dihanie”. Dar nu am spus nimic. Înainte să pot spune ceva, gândurile mi s-au scufundat din nou, ca o frunză care cade pe fundul apei.

Mama și Joe se duceau să vâneze în timp ce eu rămâneam acasă și aveam grijă de prăvălie. Prima dată când mama s-a dus cu Joe la Black Ven a fost lucru de mirare. Când au plecat, ea mi-a aruncat o privire ciudată, dar nu a spus nimic. Mai ieșise cu mine pe plajă din când în când, dar doar ca să mă însoțească și nu ca să vâneze. Se pricepea la treburile negoțului – să scrie scrisori colecționarilor, să-i bată la cap pe cei care ne datorau bani și să descrie speciemenele scoase la vânzare sau să-i convingă pe mușterii să cumpere mai multe lucruri decât avuseseră de gând. Nu căutase niciodată curioșenii. Nu avea nici ochi și nici răbdare pentru asta. Sau cel puțin, așa crezusem. Am fost uimită când s-au întors după câteva ore și mama mi-a întins, mândră nevoie mare, un coș plin cu

fosilele găsite. Erau mai ales moniți și lemniți – cele mai ușor de găsit pentru un începător, deoarece liniile lor egale îți sar în ochi dintre stânci. Dar reușise să găsească și câțiva pentacrini, un arici-de-mare spart și, cel mai uimitor dintre toate, un os de zar din puntea-umărului. Puteam să luăm trei șilingi doar pe osul ăla și să ne cumpărăm de ei mâncare pentru o săptămână.

Când s-a dus la privată, l-am acuzat pe Joe că i-a pus fosilele lui în coș, zicând că le găsisese ea. A dat din cap că nu.

— Ea le-a găsit. Nu știu cum face, că vânează la întâmplare. Dar găsește lucruri.

Mai târziu, mama mi-a spus că făcuse o înțelegere cu Dumnezeu: dacă îi arăta unde erau curioșeniile, ea nu avea să-i mai pună la îndoială judecata, ceea ce făcuse de multe ori de-a lungul anilor, din pricina tuturor morților și a datoriilor pe care le îndurase.

— Pesemne că m-a ascultat, a spus mama, pentru că nu a trebuit să caut mult ca să le găsesc. Erau chiar acolo pe plajă, așteptându-mă să le ridic de jos. Nu știu de ce îți băteai atâta capul când ieșeai să le cauți și de ce îți lua atâta timp în fiecare zi. Nu-i așa de greu să găsești curioșenii.

Îmi venea s-o contrazic, dar nu îmi dădea mâna, din moment ce eu nu mă mai duceam să vânez. Și era adevărat că de câte ori mergea pe plajă, mama își umplea mereu coșul. Avea sigur ochi pentru asta, însă nu voia să recunoască.

Totul s-a schimbat pe data de 12 mai 1820. Mă aflu la taraba noastră din Cockmoile Square, arătând crini-de-mare unui cuplu din Bristol, când un băiat a adus un pachet pentru Joe. Voia un șiling pe el, pentru că era mai mare decât o scrisoare obișnuită. Nu aveam un șiling și era să-i spun băiatului să plece, când am văzut scrisul de pe pachet; era cel pe care-l așteptasem toate lunile acelea. Îi

știam scrisul pentru că, după cum domnișoara Elizabeth mă învățase pe mine, așa îi arătasem și eu lui cum să scrie etichete pentru fiecare specimen pe care îl găsea – cu o descriere, numele din clasificarea lui Linné, dacă se cunoștea, unde și când îl găsisese, în ce strat de rocă și orice altă informație care putea fi de folos.

Am smuls pachetul din mâinile băiatului și l-am studiat cu atenție. De ce îi era adresat lui Joe? Nu se arătaseră niciodată prea prietenoși unul cu celălalt. De ce nu-mi scrisese mie?

— Nu poți să iei pachetul până nu plătești, Mary.

Băiatul a tras de pachet.

— Nu am încă un șiling, dar fac eu rost de el cumva. Nu poți să mi-l dai și-ți rămân datoare?

Drept răspuns, băiatul a tras din nou de pachet. L-am strâns la piept.

— Nu renunț la el. Aștept scrisoarea asta de luni de zile.

Băiatul a rânjit.

— E de la iubițelul tău, nu? Bătrânul ăla după care te țineai și care te-a lăsat, nu?

— Tacă-ți fleanca, băiete! M-am întors către domn, știind că toată tevatura aceea în fața mușteriilor nu mă ajuta să vând nicio curioșenie. Mă scuzați, domnule. V-ați hotărât ce doriți să cumpărați?

— Chiar așa, a răspuns doamna în locul soțului ei. O să luăm crini de un șiling. A zâmbit când mi-a întins moneda.

— Oh, vă mulțumesc, doamnă, vă mulțumesc! l-am dat băiatului șilingul. Șterge-o acum!

Băiatul a făcut un gest urât și a plecat, iar eu m-am scuzat din nou față de cei doi. Deși doamna fusese atât de înțeleghătoare în privința scrisorii, nu s-a grăbit să aleagă crinii și a trebuit să-mi înghit nerăbdarea. Apoi a trebuit să-i

împachetez în hârtie și bărbatul a vrut mai multă sfoară, pe care eu o tot încurcam, și am crezut că înnebunesc până s-o leg pe toată. În cele din urmă, am isprăvit și ei au plecat, doamna șoptindu-mi:

— Sper ca scrisoarea să-ți aducă vești bune.

M-am dus atunci înăuntru și m-am așezat în atelierul plin de praf, cu pachetul în poală. Am citit din nou adresa: „Domnului Joseph Anning, Prăvălia de fosile, Cockmoile Square, Lyme Regis, Dorsetshire”. De ce-i scrisese fratelui meu? Și de ce trimisese un pachet împachetat în hârtie maronie și nu o scrisoare? Ce putea oare colonelul Birch să-i trimită fratelui meu?

De ce nu-mi trimisese mie pachetul?

Știam după fluxul care se apropia că Joe și mama se întorceau într-o jumătate de oră. Nu știam cum o să reușesc să aștept acolo cu scrisoarea în brațe nici măcar atâta timp până se-ntorceau ei. Nu suportam așteptarea.

M-am uitat la pachet. Apoi l-am întors, am numărat până la trei și-am rupt sigiliul. Joe avea să se supere, dar nu puteam să mă abțin. Eram sigură că, de fapt, pachetul îmi era destinat mie.

Alături de o scrisoare împăturită, se afla o broșură de mărimea unui caiet cu exerciții pe care compuneam scrisori la școala de duminică. Pe prima pagină scria:

Catalog al unei mici, dar deosebite Colecții de Fosile Rânduite, din Straturile de Loess Albastru de la Lyme și Charmouth, din Dorsetshire, compusă în principal din Oase ilustrând

Osteologia Ihtio-Zaurului sau a Proteo-Zaurului și a Specimenelor de

Zoofite numite Pentacrini,

Proprietate autentică a Colonelului Birch adunată cu mari Eforturi și care va fi vândută la Licitație de către Domnul

Bullock, la Egyptian Hall, Sala Muzeului Domniei Sale din Piccadilly,

Luni, 15 Mai 1820, la Orele treisprezece fix.

Am studiat pagina fără s-o înțeleg prea bine. Doar atunci când am răsfoit catalogul și am citit lista de specimene, pe care le vedeam pe toate în minte și puteam să spun precis în ce loc fusese găsit fiecare, am început să înțeleg. Le vindea pe toate, fiecare curioșenie pe care muncisem din greu să o adaug colecției lui, doar pentru mulțumirea de a ști că avea să fie a lui. Toți pentacrinii pe care îi iubea atâta, moniții și bucățile de homar, peștii pe care ar fi trebuit să i-i dau lui Elizabeth Philpot și ciudatul crustaceu-insectă pe care nu îl mai văzusem niciodată și pe care l-aș fi cercetat cu mai multă atenție prin lupa surorilor Philpot, dar pe care și-l dorise el. Toate fragmentele de zar, de fălci, dinți, găvane și vertebere, toate se risipeau în toate părțile.

Și bineînțeles, zarul, cel mai minunat specimen pe care-l văzusem vreodată, pe care rămăsesem trează noapte de noapte să-l curăț și să-l aranjez cât de bine m-am priceput. Făcusem totul pentru el și acum el voia să le vândă pe toate, la fel cum Lordul Henley vânduse primul meu zar. Și domnul Bullock era iar la mijloc. Îmi vâjâia capul atât de tare încât am crezut că o să-mi explodeze. Am apucat catalogul, strângându-l tare în mâini, gata să-l fac bucăți. Așa aș fi făcut dacă mi l-ar fi trimis mie și nu lui Joe. Aș fi rupt catalogul în bucăți și l-aș fi pus pe foc, cu scrisoare cu tot.

Scrisoarea. Nu o citisem încă. Mă dureau ochii așa de rău, că nu eram sigură dacă mai puteam citi ceva. Dar am despăturit scrisoarea, am netezit-o, m-am frecat la ochi și mi-am lăsat privirea pe cuvintele lui. Apoi am început să citesc.

Când am terminat, gâttelejul îmi era atât de încleștat încât nu puteam înghiți și mă aprinsesem la față ca și cum aș fi alergat la deal până în capătul lui Broad Street. Când mama și Joe au intrat pe ușă, boceam așa de tare că mai aveam puțin și-mi scuiam inima pe gură.

Trei poștalioane veneau în fiecare săptămână de la Londra și fiecare dintre ele mi-a adus o altă bucată din mozaicul întâmplărilor care avuseseră loc acolo.

Articolul din ziar a sosit primul. În mod normal, nu aveam bani de ziare, dar mama a adus acasă unul. „Trebuie să știm dacă ne permitem ziarul ăsta”, așa judeca ea. De-abia puteam să întorc paginile, așa de rău îmi tremurau mâinile. La pagina trei am găsit următorul anunț, pe care l-am citit cu voce tare mamei și lui Joe:

„Licitația de ieri-seară, condusă de domnul Bullock la muzeul său din Egyptian Hill, Piccadilly, pentru vânzarea colecției de fosile a locotenent-colonelului Thomas Birch, veteran din Regimentului de Cavalerie, a strâns mai mult de 400 de lire. Colecția a inclus un specimen deosebit și foarte rar de ihtiozaur, care a fost vândut Colegiului Regal al Medicilor pentru suma de 100 de lire. Locotenent-colonelul Birch a anunțat că fondurile strânse vor fi donate familiei Anning din Lyme Regis, care l-a ajutat să strângă colecția”.

Era scurt, dar mai mult nici nu trebuia. Mi-au înghețat mâinile când am văzut totul pus pe hârtie.

De obicei, mama era precaută în privința banilor și nu-și făcea planuri până ce nu-i avea în mână. Dar anunțul din ziar i se părea o dovadă solidă că banii erau pe drum, așa că a început să discute cu Joe despre cum să-i folosească.

— O să ne plătim datoriile, a spus Joe. Apoi o să ne

gândim să cumpărăm o casă mai sus pe deal, departe de inundații.

Cockmoile Square era mereu inundată de apele râului sau ale mării.

— Nu mă grăbesc să mă mut, i-a răspuns mama, dar ne trebuie mobilă nouă. Și-apoi o să ai nevoie de bani ca să pui pe picioare un atelier de tapițerie ca lumea.

Au tot vorbit, făcând planuri la care nu ar fi îndrăznit să viseze cu o săptămână mai înainte, scăldându-se în luxul de a fi în stare „să tragă vânturi în fața azilului săracilor”, cum a zis mama. Era comic să vezi cât de repede trecuseră de la a fi săraci la a gândi ca bogații. N-am spus nimic cât timp au vorbit ei și nici ei nu s-au așteptat să spun ceva. Știam cu toții că datorită mie primeam banii. Eu mă achitasem de partea mea și acum parcă aș fi fost regina, puteam să mă liniștesc și să-mi las curtenii să se ocupe de tot.

Oricum n-aveam chef să discut, căci nu-mi stătea mintea la planuri. Nu voiam decât să fug pe stânci ca să fiu singură și să mă gândesc la colonelul Birch și la ce însemnau faptele lui. Voiam să re trăiesc sărutul lui și să-mi amintesc fiecare trăsătură a chipului său, și vocea lui, și toate lucrurile pe care mi le spusese, și toate felurile în care mă privise, și toate zilele pe care le petrecuserăm împreună. Asta voiam să fac în timp ce stăteam la singura noastră masă. Dar lucrurile nu aveau să rămână așa mult timp, căci dacă era după mama, atunci urma să ne cumpărăm o masă și scaune din mahon care să rivalizeze cu cele ale Lordului Henley.

Am scos medalionul de la păstrare și-am început să-l port din nou pe sub haine. Nu voiam să vorbesc despre colonelul Birch cu mama sau cu Joe, pentru că nu știam ce intenții avea față de mine. Nu spusese nimic în scrisoare, care la urma urmei îi fusese adresată lui Joe, în calitate de

cap al familiei, așa că era o scrisoare formală, și nu una afectuoasă. Voia ca lucrurile să fie făcute după toate regulile. Dar ce bărbat ar fi dat unei familii patru sute de lire fără să aibă intenții serioase?

Când a sosit poștalionul următor de la Londra, eu eram la Charmouth, așteptându-l. Începusem să mă duc din nou pe plajă, la vânătoare de curiosenii. Când se apropia ora la care ajungea poștalionul, m-am dus să-l întâmpin, deși nu le-am spus nimic mamei sau lui Joe și nici nu m-am gândit bine ce aveam să fac când o să-l văd pe colonelul Birch. M-am dus pur și simplu și m-am așezat în față la Blazonul Reginei, unde se mai aflau și alții, care așteptau fie călători, fie să plece către Exeter. Oamenii îmi aruncau priviri ciudate; nu era ceva nou, doar că în loc de rânjete, se uitau la mine cu uimire și respect, ceea ce nu mai simțisem din partea lor de când descoperisem primul ihtiozaur. Se dusesse vestea ce noroc dăduse peste noi.

Când s-a apropiat trăsura, stomacul îmi tresălta ca un pește pe fundul unei bărci. Parcă i-a luat un an trăsorii să urce dealul lat pe care se întinde satul. Când s-a oprit în sfârșit și ușa s-a deschis, am închis ochii și-am încercat să-mi potolesc bătăile inimii, care-mi căzuse în stomac – aveam acum doi pești care se zbăteau.

Apoi Margaret Philpot s-a dat jos din trăsură, urmată de domnișoara Louise și, în cele din urmă, de domnișoara Elizabeth. Nu mă așteptasem să sosească surorile Philpot. De obicei, domnișoara Elizabeth îmi scria să-mi spună cu ce poștalion aveau să vină, dar de data asta nu promisem nicio scrisoare. Mă întrebasesem dacă nu cumva avea să apară și colonelul Birch, dar știam că domnișoara Elizabeth nu ar fi călătorit niciodată în aceeași trăsură cu el.

Nu am mai fost niciodată atât de dezamăgită ca în clipa aceea.

Însă erau prietenele mele și m-am dus să le întâmpin.

— Ah, Mary, a strigat domnișoara Margaret, sărindu-mi de gât, ce vești ți-am adus! Sunt atât de copleșitoare încât de-abia pot să vorbesc!

Și-a acoperit gura cu batista.

M-am eliberat din strânsoarea ei râzând.

— Știu, domnișoară Margaret. Am aflat de licitație. Colonelul Birch i-a scris lui Joe. Și am văzut și articolul din ziar.

Domnișoara Margaret a rămas cu gura căscată și m-am simțit prost că o lipsisem de bucuria de a-mi da o veste bună atât de senzațională. Dar și-a revenit imediat.

— Ah, Mary, a spus ea, ce noroc pe tine. Mă bucur mult pentru tine!

Și domnișoara Louise strălucea de bucurie, dar domnișoara Elizabeth a spus doar:

— Mă bucur să te văd, Mary și a sărutat aerul de lângă obrazul meu.

Ca de obicei, mirosea a rozmarin, chiar și după două zile pe drum.

După ce surorile Philpot și bagajele lor au fost suite într-o căruță care mergea la Lyme, domnișoara Margaret mi-a strigat:

— Mary, nu vii cu noi?

— Nu pot. Am făcut cu mâna înspre plajă. Am de cules curioșenii.

— Atunci vino mâine pe la noi!

Mi-au făcut cu mâna și m-au lăsat singură la Charmouth. În clipa aceea m-a lovit dezamăgirea că nu venise și colonelul Birch cu poștalionul și m-am întors pe plajă simțindu-mă deprimată, și nu ca o fată a cărei familie avea să primească patru sute de lire.

— O să vină cu următorul, mi-am zis cu voce tare, ca să mă liniștesc. O să vină și-o să fie numai al meu.

În mod normal, atunci când surorile Philpot mă

invitau pe la ele, mă duceam imediat. Întotdeauna îmi plăcuse la Morley Cottage, pentru că înăuntru era cald și curat și plin de mâncare și de mirosuri îmbătătoare din cuptorul lui Bessy – chiar dacă ei îi plăcea să se strâmbe la mine. De la fereastră, priveliștile către Golden Cap și coastă îți încântau inima și mai erau de admirat și peștii domnișoarei Elizabeth. Domnișoara Margaret cânta la pian ca să ne distreze și domnișoara Louise îmi dădea flori pentru acasă. Și cel mai frumos era că domnișoara Elizabeth și cu mine vorbeam despre fosile și citeam împreună articole din reviste și cărți.

Acum însă, nu voiam s-o văd pe domnișoara Elizabeth. Veghease asupra mea aproape toată viața și îmi devenise prietenă chiar și atunci când alții nu mă voiau, dar când s-a dat jos din trăsură la Charmouth, am simțit din partea ei numai dezaprobare, și nu fericirea revederii. Poate că nu se gândea la mine, totuși. Poate că îi era rușine. Și chiar avea de ce să-i fie rușine – îl judecase pe colonelul Birch total greșit și pesemne că regreta, deși n-ar fi recunoscut. Îmi dădea mâna să fiu generoasă și să-i ignor toanele rele, pentru că iubeam un bărbat care avea să mă scape de sărăcie și să mă facă fericită, pe când ea nu avea pe nimeni. Dar nu voiam să mă duc la ea ca să-mi amărească fericirea.

Mi-am găsit motive ca să nu mă duc în Silver Street. Trebuia să vânez curioșenii ca să recuperez lunile în care nu vânasem. Sau insistam să fac curățenie, pregătindu-mă pentru sosirea colonelului Birch. Sau mă duceam până în golful Pinhay ca să-i găsesc un pentacrin, cum el și-i vânduse pe toți. Apoi m-am dus să întâmpin toate poștalioanele care au sosit de la Londra, deși trei au venit și s-au dus fără ca el să coboare din vreunul.

Mă întorceam de la cel de-al treilea poștalion, tăind-o prin cimitirul bisericii St Michael dinspre cărarea de pe

stânci, când m-am întâlnit cu domnișoara Elizabeth, care venea din cealaltă direcție. Amândouă am sărit speriate, ca și cum fiecare ar fi vrut s-o zărească prima pe cealaltă și să se ferească, ca să nu trebuiască să ne oprim și să ne salutăm.

Domnișoara Elizabeth m-a întrebat dacă fusesem pe plajă și a trebuit să recunosc că mă dusesem la Charmouth, dar nu ca să vânez. Știa că în ziua aceea sosise poștalionul – îi citeam pe chip că înțelesese de ce mă dusesem acolo și că încerca să-și ascundă neplăcerea. A schimbat subiectul și am stat puțin de vorbă despre Lyme și ce se mai întâmplase prin oraș cât fusese plecată. Era ciudat însă, nu ne purtam ca de obicei una față de cealaltă și, după o vreme, am tăcut amândouă. Mă simțeam țeapănă, ca și cum aș fi stat prea mult într-un picior și-mi amorțise. Asta mă făcea să stau într-o poziție ciudată. Și domnișoara Elizabeth își ținea capul aplecat într-o parte, ca și cum încă l-ar mai fi avut un pic strâmb de la călătoria lungă cu trăsura de la Londra.

Mă pregăteam să găsesc o scuză și s-o pornesc înspre Cockmoile Square când domnișoara Elizabeth a părut să ia o hotărâre. Când are de gând să spună ceva important, își scoate bărbia în afară și-și încordează fălcile.

— Vreau să-ți povestesc ce s-a întâmplat la Londra, Mary. Nu trebuie să spui nimănui că ai aflat de la mine. Nici mamei tale, nici fratelui tău și mai ales nu surorilor mele, pentru că ele nu știu despre lucrurile la care am fost martoră.

Apoi mi-a povestit tot ce știa despre licitație, descriindu-mi în detaliu obiectele vândute și oamenii care se aflaseră acolo și ce anume cumpăraseră și cum până și Cuvier franțuzul voise un specimen la Paris. Mi-a spus cum a făcut colonelul Birch anunțul despre mine la sfârșit, spunând că eu vânasem fosilele. Tot timpul cât a vorbit, m-am simțit ca și cum aș fi ascultat o poveste despre altcineva,

despre o Mary Anning care trăia în alt oraș, în altă țară, de cealaltă parte a lumii și care colecționa altceva decât fosile – fluturi sau monede vechi.

Domnișoara Elizabeth s-a încruntat.

— Mă ascuți, Mary?

— Da, doamnă, dar nu sunt sigură că vă aud bine.

Domnișoara Elizabeth s-a uitat lung la mine, cu ochii ei cenușii, mijiți și serioși.

— Colonelul Birch ți-a rostit numele în public, Mary. Le-a spus unora dintre cei mai pasionați colecționari de fosile din țară să te caute. Vor veni aici ca să te roage să mergi cu ei la vânătăre de fosile, așa cum ai mers cu colonelul Birch. Trebuie să te pregătești și să ai grijă să nu... te compromiți și mai mult.

A spus ultimele cuvinte cu buzele atât de strânse încât e de mirare că i-au ieșit vorbele pe gură.

Mi-am plimbat degetele peste lichenii de pe mormântul lângă care stăteam.

— Nu-mi fac griji pentru reputația mea, doamnă, nici pentru ce cred ceilalți despre mine. Îl iubesc pe colonelul Birch și aștept să se întoarcă.

— Of, Mary.

Pe chipul domnișoarei Elizabeth s-au perindat un lanț întreg de emoții – de parcă ai fi urmărit cum erau împărțite cărțile de joc, una după alta –, dar mai ales i se citeau mânia și tristețea. Acestea două împreună înseamnă gelozie și mi-am dat atunci seama că Elizabeth Philpot era geloasă pe atenția pe care mi-o acorda colonelul Birch. Nu ar fi trebuit să fie. Ea nu trebuise niciodată să-și vândă sau să-și ardă mobila ca să-și păstreze acoperișul deasupra capului și să se încălzească. Nu trebuia să iasă pe plajă în fiecare zi indiferent de vreme sau de sănătatea ei și să rămână ore-n șir vânând curioșenii până i se învârtea capul. Nu avea degerături la mâini și la picioare și vârfurile degetelor tăiate,

jupuite și înnegrite de la argilă. Vecinii ei nu o vorbeau de rău pe la spate. Ar fi trebuit să mă compătimească, și cu toate astea mă invidia.

Am închis ochii o clipă, ținându-mă de piatra mormântului.

— De ce nu vă puteți bucura pentru mine? am întrebat-o. De ce nu puteți spune: „Sper că vei fi foarte fericită”?

— Eu... Domnișoara Elizabeth a înghițit în sec ca și cum cuvintele i-ar fi stat în gât. Chiar sper asta, a reușit în cele din urmă să rostească, deși vorbele îi păreau gătuite. Dar nu vreau să te faci de râs. Vreau să te gândești rațional la ce se poate și ce nu în viața ta.

Am smuls lichenul de pe piatră.

— Sunteți geloasă pe mine.

— Nu sunt!

— Ba da, sunteți. Sunteți geloasă că mie mi-a făcut curte colonelul Birch. L-ați iubit și el nu v-a dat atenție.

Domnișoara Elizabeth a rămas înlemnită, ca și cum aș fi lovit-o.

— Oprește-te, te rog.

Dar crescuse parcă un râu în mine și-și ieșise din matcă.

— Nici nu s-a uitat la dumneavoastră. Pe mine m-a vrut! Și de ce să nu mă vrea? Sunt tânără și am ochi pentru fosile! Cu toată educația dumneavoastră și cele o sută cincizeci de lire pe an, cu șampania de soc și tonicele alea caraghioase și caraghioasele alea de surori ale dumneavoastră, cu turbanele și trandafirii lor. Și peștii dumneavoastră! Cui îi pasă de pești când în stânci există dihănii care așteaptă să fie găsite? Sunteți o fată bătrână și uscată care n-o să aibă niciodată parte nici de un bărbat, nici de vreo fiară. Dar eu o să am.

M-am simțit atât de bine și-atât de îngrozitor când am

spus toate astea cu voce tare că am crezut că o să vărs.

Domnișoara Elizabeth nu s-a clintit. Parcă ar fi așteptat să se potolească o rafală de vânt. Când s-a oprit și eu am tăcut, a inspirat adânc, deși vorbele pe care le-a spus au fost ca o șoaptă, fără niciun pic de forță.

— Odată ți-am salvat viața. Te-am dezgropat din lut. Și iată cum mă răsplătești, cu cele mai rele gânduri.

Vântul s-a întors în forță. Am strigat cu-atâta furie încât domnișoara Elizabeth s-a dat un pas înapoi.

— Da, mi-ai salvat viața! Și o să duc pe veci povara recunoștinței. N-o să fiu niciodată egala dumneavoastră, orice aș face. Orice dihanii aș găsi, oricâți bani aș câștiga, n-o să se ridice nicicând la rangul dumneavoastră. Așa că de ce nu puteți să mi-l lăsați mie pe colonelul Birch? Vă rog.

Acum chiar plângeam.

Domnișoara Elizabeth m-a urmărit cu privirea ei cenușie și neclintită până ce mi-au secăt lacrimile.

— Te eliberez de povara recunoștinței, Mary, mi-a spus. Măcar atâta pot să fac. Te-am scos de sub pietre în ziua aceea, așa cum aș fi făcut pentru oricine, la fel cum oricine ar fi trecut pe-acolo ar fi făcut pentru tine. A făcut o pauză și am văzut că se hotăra ce să spună în continuare. Dar trebuie să-ți spun ceva, a continuat ea, nu ca să te rănesc, ci ca să te previn. Dacă aștepti ceva de la colonelul Birch, vei fi dezamăgită. Am avut prilejul să-l întâlnesc înainte de licitație. Ne-am întâlnit întâmplător la Muzeul Britanic. A făcut din nou o pauză. Însoțea o doamnă. O văduvă. Păreau să aibă o înțelegere. Ți-o spun ca să nu-ți faci speranțe. Ești o fată de rând și nu poți să te aștepti la mai mult decât ai. Mary, nu pleca.

Dar eu mă întorsesem deja și începusem să alerg, cât mai iute și mai departe de cuvintele ei.

Când a sosit următorul poștalion de la Londra, nu m-

am dus la Charmouth să-l întâmpin. Era o după-amiază blândă, cu mulți vilegiaturiști ieșiți la plimbare, iar eu mă aflam la taraba din fața casei noastre, vânzând curioșenii trecătorilor.

Nu sunt o persoană superstițioasă, dar știam că va veni, pentru că deși el nu știa, era ziua mea de naștere. Nu promisem niciodată vreun cadou de ziua mea și soarta îmi era datoare cu unul. Mama ar spune că banii de la licitație erau cadoul, dar pentru mine era el.

Când orologiul din Shambles a bătut ora cinci, am început să urmăresc în gând drumul colonelului Birch către mine, chiar în timp ce vindeam curioșeniile. L-am văzut cum sărea din trăsură și cum lua un cal de la grajduri și-apoi venea călare pe drum până ce o tăia peste unul din câmpurile Lordului Henley de la poalele stâncii Black Ven, înspre Charmouth Lane. Apoi o ținea drept până la Church Street, trecea prin fața bisericii St Michael și intra în Butter Market. De-acolo nu mai rămânea decât s-o ia pe după colț și ajungea în Cockmoile Square.

Când mi-am ridicat privirea, mi-a apărut în fața ochilor exact așa cum știam că o să vină, călare pe calul roib de la grajduri, de la înălțimea căruia se uita în jos spre mine.

— Mary, a rostit el.

— Colonele Birch, i-am răspuns și m-am înclinat adânc de parcă aș fi fost o doamnă.

Colonelul Birch a descălecat, mi-a luat mâna și a sărutat-o în fața tuturor mușteriiilor care cotrobăiau prin coșurile cu curioșenii și a sătenilor care treceau pe acolo. Nu-mi păsa. Când și-a ridicat ochii, aplecat încă deasupra mâinii mele, am zărit nesiguranța ascunsă în spatele bucuriei sale și am știut atunci că Elizabeth Philpot spusese adevărul în legătură cu văduva aceea. Oricât de mult voisem să nu-i dau crezare, nu era genul care să mintă. Mi-am

retras mâna din strânsoarea colonelului Birch, cât de blând am putut. Apoi umbra nesiguranței lui s-a preschimbat într-o vâlvătaie de regret și am rămas așa în picioare, uitându-ne unul la altul, fără să vorbim.

Peste umărul colonelului Birch, o mișcare mi-a distras atenția de la ochii săi triști și am văzut un cuplu venind braț la braț pe Bridge Street, el solid și îndesat, ea legănându-se la dreapta lui ca o barcă pe o apă agitată. Era Fanny Miller, care se căsătorise de curând cu Billy Day, unul din pietrarii care mă ajutaseră să dezgrop dihanțiile. Însemna că până și pietrarii se căpătuiseră. Fanny se holba la noi. Când mi-a întâlnit privirea, și-a strâns bărbatul de braț și s-a grăbit mai departe, cât de iute a putut cu piciorul ei beteag.

Atunci am știut ce aveam să fac cu colonelul Birch, cu sau fără văduvă. Avea să fie cadoul pe care mi-l ofeream, pentru că era puțin probabil să mai am altă șansă. Am dat din cap.

— Duceți-vă la mama, domnule. Vă așteaptă. O să vă reîntâlniți cu mine după aceea.

Nu voiam să-l văd când îi dădea mamei banii. Deși îi eram recunoscătoare pentru ei, nu voiam să văd scena. Voiam să-l văd doar pe el. După ce a priponit calul și s-a dus înăuntru, am strâns curioșeniile, apoi m-am dus repede în Butter Market și am refăcut drumul colonelului Birch. Știam că avea să înnopteze, ca de obicei, la hanul Blazonul Reginei din Charmouth, astfel încât urma să treacă din nou pe acolo. Când am ajuns pe câmpul Lordului Henley din spatele Charmouth Lane, am sărit pârleazul și m-am așezat pe el ca să-l aștept.

Colonelul Birch își ținea spatele atât de drept în timp ce călărea încât părea un soldățel de plumb. Cum soarele coborâse mult în spatele lui, aruncând o umbră lungă în fața-i, nu i-am putut vedea chipul până ce nu s-a oprit în dreptul meu. Când m-am urcat pe cea mai de sus bârnă a

pârleazului și am rămas acolo în echilibru, el m-a apucat de mână ca să nu cad.

— Mary, nu mă pot căsători cu tine, mi-a spus.

— Știu, domnule. Nu contează.

— Ești sigură?

— Sunt. E ziua mea astăzi. Împlinesc douăzeci și unu de ani și asta îmi doresc.

Nu mă mai urcasem niciodată pe un cal, dar în ziua aceea nu mi-a fost frică atunci când m-am întins și am sărit în brațele lui.

M-a dus pe câmp. Colonelul Birch cunoștea împrejurimile mai bine decât mine, pentru că eu nu mă duceam niciodată pe câmpuri, ci îmi petreceam tot timpul pe țărm. Am trecut călare prin umbrele amurgului, aprinse ici-colo de ochiuri de lumină, până la drumul principal către Exeter. Odată ce l-am traversat, ne-am îndreptat înspre câmpurile tot mai întunecate. Pe drum, nu ne-am spus cuvinte tandre așa cum fac perechile înainte de căsătorie, căci noi nu aveam să ne căsătorim. Nici nu m-am lăsat moale în brațele sale, căci calul se legăna și șaua era tare, iar eu trebuia să fiu atentă să nu cad. Dar eram acolo unde îmi doream și nimic nu mă putea tulbura.

La capătul câmpului ne aștepta o livadă. Când m-am întins alături de colonelul Birch, a fost pe un strat de petale de măr înflorit care acopereau pământul ca neaua. Acolo am aflat că fulgerul poate să lovească și din adâncul trupului. Nu regret că am aflat asta.

În seara aceea, am mai învățat ceva de care mi-am dat seama după. Stând întinsă în brațele lui, uitându-mă la cer, pe care numărasem patru stele, el m-a întrebat:

— Ce-o să faci cu banii pe care i-am dat familiei tale, Mary?

— O să ne plătim datoriile și o să ne cumpărăm o masă nouă.

Colonelul Birch a râs.

— Asta e ceva foarte practic. Nu o să faci nimic doar pentru tine?

— Bănuiesc că aş putea să-mi cumpăr o bonetă nouă. A mea tocmai fusese turtită sub împerecherea noastră.

— Dar dacă ai face ceva mai ambiţios?

Am tăcut.

— De exemplu, a continuat colonelul Birch, aţi putea să vă mutaţi într-o casă cu o prăvălie mai mare. Pe Broad Street, de exemplu, acolo unde vadul e foarte bun, o casă cu ferestre mari şi mult mai multă lumină, în care să-ţi expui fosilele. Aşa o să aveţi vânzare mai bună.

— Deci, vă aşteptaţi să continui să găsesc şi să vând curioşenii, nu-i aşa, domnule? Şi să nu mă căsătoresc niciodată, ci să ţin o prăvălie.

— Nu am spus asta.

— Nu-i nimic, domnule. Ştiu că n-o să mă căsătoresc. Nimeni nu vrea o nevastă ca mine.

— Nu asta am vrut să spun, Mary. M-ai înţeles greşit.

— Oare, domnule?

M-am dezlipit de umărul său şi m-am întins în iarbă. De când tot vorbeam, părea că cerul se întunecase şi din ce în ce mai multe stele se alăturaseră primei spuzeli.

Colonelul Birch s-a ridicat cu greu în capul oaselor, pentru că era bătrân şi pesemne că-l durea trupul de la pământul tare. M-a privit. Era prea întuneric ca să-i văd expresia de pe chip.

— Eu mă gândeam la viitorul tău de căutătoare de fosile, nu de nevastă. Există multe femei – majoritatea femeilor, de fapt – care pot fi neveste perfect onorabile. Dar ca tine nu mai e niciuna. Ştii, atunci când am pus la cale licitaţia de la Londra, am întâlnit mulţi oameni care pretindeau că ştiu multe lucruri despre fosile: ce sunt ele, cum au ajuns aici, ce înseamnă. Dar niciunul nu ştie nici

măcar jumătate din ce înțelegi tu.

— Domnul Buckland știe. Și Henry De La Beche. Și cum rămâne cu Cuvier? Se spune că franțuzul ăla știe mai multe decât oricare dintre noi.

— Se prea poate. Dar ceilalți nu au instinctul tău, Mary. Poate că ai deprins singură știința, mai degrabă din experiență decât din cărți, dar asta nu o face mai puțin valoroasă. Ai petrecut foarte mult timp studiind speciile; le-ai cercetat anatomia și le-ai văzut varietățile și subtilitățile. Recunoști unicitatea ihtiozaurului, de pildă, faptul că nu se aseamănă cu nimic din ce ne-am imaginat noi vreodată.

Dar eu nu voiam să vorbim despre mine sau despre curioșenii. Erau atâtea stele pe cer acum, că nu le puteam ține minte numărul. Mă simțeam foarte mică, ținută la pământ sub prezența lor. Începeau să mă golească pe dinăuntru.

— Cât de departe credeți că sunt stelele alea?

Colonelul Birch și-a întors fața spre boltă.

— Foarte departe. Mai departe decât ne putem imagina.

Poate că datorită lucrurilor prin care tocmai trecusem, a fulgerului care venise dinăuntru, mi-am deschis mintea către gânduri mai mari și mai ciudate. Uitându-mă la stelele atât de îndepărtate, am început să simt că exista un fir care le unea cu pământul. Un alt fir se întindea iarăși, unind trecutul cu viitorul, iar la unul din capete avea un zar, care murise cu atâta amar de timp în urmă și mă așteptase pe mine să-l găsesc. Nu știam ce se afla la celălalt capăt al firului. Firele astea două erau așa de lungi încât nici nu știam cum să le măsoar, și-acolo unde se întâlneau mă aflam eu. Viața mea curgea până în clipa asta, după care își continua drumul, ca fluxul care lasă un semn adânc pe plajă și-apoi se retrage.

— Totul e așa de mare și de vechi și de îndepărtat, am spus, ridicându-mă în capul oaselor, pătrunsă de forța lucrurilor. Doamne-ajută, că tare mă mai sperie.

Colonelul Birch mi-a pus mâna pe cap și m-a mângâiat pe păr, care era încălzit tot de când mă întinsesem pe pământ.

— N-ai de ce să te temi, a zis el, căci ești aici cu mine.

— Doar acum, i-am spus. Doar în clipa asta, după care o să fiu din nou singură pe lume. E greu când n-ai de cine să te sprijini.

N-a avut ce să-mi răspundă și știam că n-o să aibă niciodată un răspuns. M-am întins din nou pe spate și m-am uitat la stele până n-am mai putut să-mi țin ochii deschiși.

8

O aventură într-o viață lipsită de aventuri

Rar se întâmplă ca vreun articol din *Western Flying Post* să mă surprindă. Majoritatea sunt previzibile: o descriere a unei cirezi de vite scoase la licitație la Bridport, o relatare a unei dezbateri publice privind lărgirea unui drum înspre Weymouth sau avertismente în legătură cu hoții de buzunare de la târgul din Frome. Chiar și articolele despre evenimentele mai neobișnuite, care schimbă viața – un bărbat arestat pentru că a furat un ceas de argint, un incendiu care a ars jumătate de sat – le citesc cu un fel de distanțare, pentru că mă afectează prea puțin. Sigur că dacă bărbatul acela mi-ar fura mie ceasul sau jumătate din Lyme ar arde, așa fi mult mai interesată. Cu toate acestea, citesc ziarul cu devotament, pentru că cel puțin mă ține la curent cu ceea ce se întâmplă în regiune și nu sunt astfel închisă într-un oraș care uită de tot ce-l înconjoară.

Bessy mi-a adus ziarul în timp ce mă odihneam lângă

șemineu într-o după-amiază de decembrie. Nu mă îmbolnăveam adesea și slăbiciunea mă enerva așa de tare încât devenisem la fel de morocănoasă precum era Bessy în mod normal. Am oftat când a așezat ziarul pe măsuta de lângă mine, alături de ceașca de ceai. Dar era o mică distracție, pentru că surorile mele aveau treabă la bucătărie, preparând alifia lui Margaret, pentru coșurile cu cadouri de Crăciun, alături de pelteaua de măceșe. Intenționasem să pun și un amonit în fiecare coș, dar Margaret credea că amoniții nu se încadrau în spritul sărbătorilor, așa că a insistat să pun în locul lor niște scoici frumoase. Uneori uit că oamenii văd fosilele ca pe oseminte. Și într-adevăr, asta și sunt, deși eu înclin să le văd drept opere de artă care ne reamintesc de felul în care era lumea odată.

Nu am dat multă atenție la ce citeam până ce nu mi-au căzut ochii peste un anunț scurt, înghesuit între veștile despre două incendii care arseseră din temelii unul un hambar, iar celălalt o patiserie. Anunțul spunea:

„Miercuri seara, Mary Anning, cunoscuta căutătoare de fosile, ale cărei descoperiri au îmbogățit Muzeul Britanic și Muzeul din Bristol, precum și colecțiile particulare ale multor geologi, a găsit, la est de oraș și la poalele faimoasei stânci Black Ven, niște rămășițe care au fost dezgropate în seara aceea și în dimineața următoare pentru a fi supuse examinării, în urma căreia s-a stabilit că specimenul pare a fi foarte diferit de oricare altul descoperit anterior la Lyme, fie el de Ihtiozaur sau de Plesiozaur, apropiindu-se în schimb de structura broaștelor-țestoase. Osteologia făpturii nu a fost încă elucidată în totalitate, din cauza dezgropării sale recente.

Le revine geologilor de frunte stabilirea denumirii sub care va fi cunoscută făptura. Marele Cuvier va fi informat atunci când oasele vor fi dezgropate în întregime, dar

probabil că va fi botezată la Oxford sau la Londra, după ce o descriere amănunțită a sa va fi făcută disponibilă. Fără îndoială că directorii Muzeului Britanic și Muzeului din Bristol vor fi nerăbdători să posede această relicvă a „marelui Herculanum”.

Mary îl găsisese în sfârșit. Găsisese noua fiară despre existența căruia ea și William Buckland făcuseră speculații, iar eu trebuia să aflu de descoperirea ei din ziar, ca și cum aș fi fost un om oarecare, fără nicio legătură cu ea. Până și bărbații care lucrau la *Western Flying Post* știuseră despre el înaintea mea.

E greu să tai legăturile cu cineva într-un oraș de mărimea lui Lyme Regis. Am aflat asta atunci când noi, surorile Philpot, am încetat să-l frecventăm pe Lordul Henley; după aceea, reușeam să ne întâlnim cu el peste tot, astfel încât devenise aproape un joc să-l evităm pe Broad Street, de-a lungul cărării de lângă râu sau la biserica St Michael. Ani în șir le-am oferit locuitorilor orașului bârfe și distracție, pentru care s-ar cuveni să ne mulțumească.

Ruperea relațiilor cu Mary a fost mult mai dureroasă pentru că era foarte apropiată inimii mele. După cearta noastră din cimitir, am regretat aproape pe loc ceea ce-i spuseseam, dorindu-mi s-o fi lăsat să afle de la colonelul Birch de văduva cu care era posibil să se căsătorească. Nu o să uit niciodată expresia de trădare și disperare de pe fața ei. Pe de altă parte, simțeam durerea comentariilor ei despre gelozia, surorile și peștii mei ca șfichiul unui bici a cărui usturime încă mai persista.

Eram prea mândră ca să mă duc la ea și să-i cer iertare totuși și cred că și ea era la fel. Tânjeam ca Bessy să vină în salon cu o grimasă grăitoare pe chip, anunțându-mă că aveam un musafir. Dar nu s-a întâmplat așa și odată ce timpul prielnic reapropierii a trecut, a devenit imposibil să

revenim la vechea prietenie.

Nu e ușor să renunți la cineva, chiar și atunci când ți-a spus lucruri de neiertat. Un an de zile, cel puțin, m-a durut cumplit s-o văd, pe plajă, pe Broad Street sau pe lângă Cobb. Am început să evit Cockmoile Square, luând-o pe străduțele lăturalnice ca să ajung la St Michael și preferând aleea care ducea pe plajă prin dreptul bisericii. Nu m-am mai dus la Black Ven, acolo unde Mary vâna de obicei, ci în direcția opusă, dincolo de Cobb, pe plaja Monmouth. Acolo nu existau atâția pești fosili, așa că începusem să colecționez mai puțini, dar măcar nu erau atâtea șanse să mă întâlnesc cu ea.

Mă simțeam singură însă. De-a lungul anilor, Mary și cu mine petrecuserăm mult timp împreună vânând pe plajă. În unele zile, nu vorbeam cu orele, dar prezența ei alături, aplecată deasupra pietrelor, răscolind prin noroi sau despicând rocile, era o mângâiere familiară. Acum, mă uitam în jur și încă mă mai mira să văd că eram singură pe plaja pustie. Singurătatea a adus cu sine o melancolie autocompătitoare pe care o detestam, așa că făceam remarce usturătoare ca să ies din starea asta. Margaret a început să se plângă că devenisem și mai arțăgoasă și Bessy amenința că ne părăsește atunci când o repezeam.

Nu numai pe plajă îi duceam dorul lui Mary. Îmi lipsea prezența ei la masa din salon în timp ce goleam conținutul coșului și-i arătam ce găsisem. Nu mai puteam face asta decât în rarele ocazii când ne vizitau Henry De La Beche, William Buckland sau doctorul Carpenter sau atunci când venea cineva să-mi vadă colecția și dădea dovadă de un interes mai profund față de fosilele mele decât cel pur monden. Fără cunoștințele și încurajarea lui Mary, simțeam că și cunoștințele mele aveau de suferit din pricina delăsării.

În același timp, trebuia să văd cum Mary devenea din ce în ce mai cunoscută în rândul străinilor. Aceștia o căutau

tot timpul și ea a început să-i conducă pe vilegiaturiști în raite pe la locurile unde fuseseră descoperite fosile pe lângă Black Ven. Cu banii de la licitația colonelului Birch și cu faima tot mai mare a lui Mary, familia Anning aproape că reușise în sfârșit să se elibereze de datoriile pe care le strânsese Richard Anning cu atâția ani în urmă. Mary și Molly Anning purtau rochii noi și-și cumpăraseră din nou mobilă bună și cărbuni care să le țină de cald. Molly Anning nu mai lua rufe la spălat și se apucase cum trebuie de ținut prăvălia de fosile, care avea o mulțime de mușterii. Ar fi trebuit să mă bucur pentru ei. În schimb, eram invidioasă.

Pentru scurt timp, am luat în calcul până și posibilitatea de a părăsi orașul Lyme și de a mă duce să locuiesc cu sora mea Frances și familia ei, care se mutaseră de curând la Brighton. Când am adus vorba de asta în fața lui Louise și Margaret, au părut amândouă îngrozite. „Cum poți să te gândești să ne părăsești?”, a țipat Margaret, iar Louise era palidă și tăcută. Am găsit-o până și pe Bessy smiorcăindu-se în aluatul de plăcintă și a trebuit să le liniștesc pe toate, asigurându-le că Morley Cottage avea să rămână casa mea pentru totdeauna.

Mi-a luat mult timp, dar până la urmă m-am obișnuit să trăiesc fără compania sau prietenia lui Mary. Parcă ar fi trăit la Charmouth, Seatown sau Eype. Era surprinzător că reușeam să ne evităm atât de bine într-un oraș așa de mic. Dar pe atunci ea era atât de ocupată cu noii colecționari încât aș fi văzut-o mai puțin și dacă n-aș fi făcut eforturi s-o evit. Chiar dacă m-am obișnuit cu absența ei, mi-a rămas în suflet o durere surdă, ca un os care deși s-a vindecat, te mai săgetează uneori când e vremea umedă.

M-am întâlnit cu ea o dată, când n-am putut să o evit. Eram cu surorile mele și ne îndreptam înspre Promenadă, Mary venea din direcția opusă, cu un cățel mititel alb-negru alergând la picioarele ei. S-a întâmplat prea repede ca să mă

feresc și să mă îndepărtez. Mary a tresărit când ne-a văzut, dar și-a continuat drumul, ca și cum ar fi fost hotărâtă să nu se lase oprită de nimic. Margaret și Louise au salutat-o și ea le-a răspuns. Amândouă făceam eforturi să nu ne uităm una la cealaltă.

— Ce cățeluș drăguț! a strigat Margaret, lăsându-se pe vine ca să-l mângâie. Cum îl cheamă?

— Tray.

— De unde-l ai?

— Mi l-a dat un prieten, ca să-mi țină de urât pe plajă.

Mary s-a înroșit, ceea ce ne-a dat de înțeles cine era prietenul. Dacă îi place de tine, te lasă să-l mângâi. Dacă nu, te mârâie.

Tray a amușinat rochia lui Louise, apoi pe a mea. M-am încordat, așteptându-mă să mă mârâie, dar el s-a uitat la mine și a scos limba, gâfâind. Am presupus întotdeauna că animalelor de companie nu le plac persoanele care nu sunt pe placul stăpânilor lor.

În afara acelei întâlniri, am reușit să o evit, deși o vedeam uneori în depărtare, pe plajă sau prin oraș, cu Tray după ea.

A existat un moment când am fost tentată să-i caut iarăși prietenia. La câteva luni după cearta noastră, am auzit că Mary descoperise o grămadă de oase amestecate, pe care le aranjase pe ghicite, deși specimenul nu avea craniu. Voiam să-l văd, dar familia Anning l-a vândut colonelului Birch și i l-a trimis pe vas, înainte ca eu să-mi fac curajul de a mă duce să-i văd în Cockmoile Square. Am putut doar să citesc despre el în articolele publicate de Henry De La Beche și de reverendul Conybeare, în care numeau această ființă presupusă „plesiozaur”, adică „aproape șopârlă”. Avea un gât foarte lung și înotătoare uriașe, iar William Buckland îl asemuia unui șarpe trăind în carapacea unei broaște-țestoase.

Conform ziarului, Mary găsisese acum un alt specimen și eu eram din nou tentată să-i fac o vizită în Cockmoile Square. După ce am citit scurtul anunț, mi-au venit tot felul de întrebări pe care voiam să i le pun lui Mary. Ce găsisese mai întâi? Cât de mare era specimenul și în ce stare se afla? Cât de complet era? Avea craniu? De ce rămăsese trează toată noaptea ca să lucreze la el? Cui aveau de gând să i-l vândă: Muzeului Britanic, Muzeului din Bristol sau colonelului Birch, din nou?

Dorința mea de a-l vedea era atât de puternică încât chiar m-am ridicat și m-am dus să-mi iau pelerina. Însă în clipa aceea a apărut Bessy, cu încă o ceașcă de ceai.

— Ce faceți, domnișoară Elizabeth? Doar nu vreți să ieșiți din casă pe frigul ăsta?

— Păi...

Uitându-mă la chipul lat al lui Bessy, la obraji ei roșii și acuzatori, am știut că nu puteam să-i spun unde voiam să mă duc. Bessy fusese încântată că eu și Mary nu mai eram prietene și ar fi avut acum o mulțime de spus despre dorința mea de mă duce în Cockmoile Square, și nu aveam energia să o contrazic. Nici nu puteam să le explic lui Margaret și Louise, care mă încurajaseră amândouă să mă împac cu Mary și care, după ce am refuzat, au renunțat la subiect și nu au mai pomenit niciodată de ea.

— Mă duceam până la ușă să văd dacă nu vine poștașul, am spus. Dar știi ceva, mă simt puțin amețită. Cred că o să mă bag în pat.

— Așa să faceți, domnișoară Elizabeth. Mai bine nu mergeți nicăieri.

Rar se întâmplă ca grija lui Bessy să-mi pară atât de întemeiată.

William Buckland a sosit două zile mai târziu. Margaret și Louise plecaseră să ducă coșurile de Crăciun

diferitelor persoane merituoase, dar eu mă simțeam tot prea bolnavă ca să plec de acasă. Louise păruse să mă invidieze când plecaseră; astfel de vizite ei i se păreau obositoare – și mie, de altfel. Numai lui Margaret îi făceau plăcere vizitele de curtoazie.

Tocmai începeau să mi se-nchidă ochii pe nesimțite, când a intrat Bessy să anunțe că venise un domn să mă vadă. M-am ridicat din pat, m-am frecat pe față și mi-am netezit părul.

William Buckland a dat buzna în cameră.

— Domnișoară Philpot! a strigat el. Nu vă ridicați – păreți să stați foarte comod acolo lângă foc. Nu am vrut să vă deranjez. Pot să mă întorc altă dată.

Părea însă hotărât să rămână, așa că m-am ridicat și i-am întins mâna.

— Domnule Buckland, ce plăcere să vă văd. A trecut atâta timp de la ultima dumneavoastră vizită. I-am făcut semn către scaunul din fața mea. Vă rog, luați loc și spuneți-mi ce vești mai aveți. Bessy, adu-i, te rog, un ceai domnului Buckland. Acum ați sosit de la Oxford?

— Am ajuns în urmă cu câteva ore. William Buckland s-a așezat. Din fericire, semestrul tocmai s-a încheiat, așa că am putut s-o pornesc înapoi aproape imediat ce am primit scrisoarea lui Mary.

A sărit din nou în picioare – nu reușea niciodată să stea jos prea mult timp – și a început să măsoare camera ca un leu în cușcă. Fruntea i se lățise de când i se rărise părul și îi sclipea la lumina flăcărilor.

— Este cu adevărat uluitor, nu-i așa? Mary, fie binecuvântată, a găsit cel mai senzațional specimen dintre toate! Avem acum dovada de netăgăduit a unei noi ființe, fără să mai trebuiască să-i ghicim anatomia, așa cum făceam înainte. Câte alte animale străvechi am putea găsi? Domnul Buckland a ridicat un arici-de-mare de pe marginea

șemineului. Sunteți foarte tăcută, domnișoară Philpot, a spus el în timp ce examina ariciul. Ce părere aveți? Nu este magnific?

— Nu am văzut specimenul, i-am mărturisit eu. Am citit doar despre el – deși articolul din ziar nu oferă prea multe detalii.

Domnul Buckland s-a uitat lung la mine.

— Cum? Nu v-ați dus să-l vedeți? De ce? Eu am venit ca vântul și ca gândul tocmai de la Oxford, pe când dumneavoastră nu trebuie decât să coborâți dealul. Ați vrea să mergeți să-l vedeți acum? Eu mă întorc acolo și aș putea să vă însoțesc.

A pus ariciul-de-mare la locul lui și mi-a întins brațul.

Am oftat. Domnul Buckland nu voia să înțeleagă că eu și Mary nu mai aveam nimic de-a face una cu cealaltă. Deși îl socoteam prietenul meu, nu era un om care ținea cont de sentimentele celorlalți. Pentru domnul Buckland, viața însemna căutarea cunoașterii și nu exprimarea emoțiilor. Se apropia de vârsta de patruzeci de ani și nu dădea niciun semn că ar fi avut de gând să se căsătorească, ceea ce nu mira pe nimeni, căci ce femeie ar fi putut să-i suporte purtarea excentrică și interesul profund față de lumea morților și nu față de lumea celor vii?

— Mă tem că nu pot veni cu dumneavoastră, domnule Buckland, i-am spus atunci. Tușesc rău și surorile mele mi-au poruncit să nu mă mișc de lângă foc.

Cel puțin acesta era adevărul.

— Ce păcat!

Domnul Buckland s-a așezat din nou.

— În ziar scrie că descoperirea lui Mary nu se aseamănă nici cu ihtiozaurul, nici cu plesiozaurul – cu ceea ce s-a dedus despre acesta, cel puțin.

— O, nu, este un plesiozaur, a declarat domnul Buckland. Acesta are cap, exact așa cum ni l-am imaginat –

foarte mic în comparație cu corpul. Și înotătoarele! Mary mi-a promis că le va curăța primele! Dar nu v-am spus de ce am venit să vă văd, domnișoară Philpot. Iată de ce: doresc ca dumneavoastră să-i convingeți pe membrii familiei Anning să nu vândă specimenul colonelului Birch, așa cum au făcut cu ultimul. Pe acela el l-a vândut Colegiului Regal al Medicilor și noi am prefera ca acesta să nu ajungă tot acolo.

— L-a vândut mai departe? De ce să facă așa ceva?

M-am prins de brațele scaunului. La auzul numelui colonelului Birch îmi simțeam pe loc nervii încordați.

Domnul Buckland a ridicat din umeri.

— Poate că avea nevoie de bani. Nu e rău să fie expus publicului, dar colegiul este plin de oameni dornici să se folosească de speciemenele de plesiozauri fără a avea și inteligența necesară. Conybeare prezintă mai multă încredere pentru studiul specimenului. S-ar putea să dorească să-l aducă la Societatea de Geologie astfel încât să poată ține o conferință despre el, așa cum a mai făcut. Cred că o astfel de conferință ar avea o audiență foarte mare. Știați, domnișoară Philpot, că în februarie voi deveni președintele societății? Poate că aș putea îmbina conferința lui cu inaugurarea.

— Conform ziarului, familia Anning se gândește să-l vândă Muzeului Britanic sau Muzeului din Bristol.

Mă simțeam puțin umilită să citez din articolul din ziar cuiva care văzuse specimenul cu ochii lui. Era ca și cum aș fi descris Londra dintr-un ghid de călătorie unei persoane care locuia acolo.

— E mai degrabă un indiciu al preferinței celor de la ziar și nu a familiei Anning, a spus William Buckland. Nu, Molly Anning mi-a pomenit chiar acum de colonelul Birch și nu vrea să se gândească la sugestia mea.

— I-ați zis că colonelul Birch a vândut mai departe

primul specimen, probabil ca să obțină bani frumoși?

— Nu a vrut să mă asculte. De aceea am venit la dumneavoastră.

Mi-am privit mâinile. În ciuda faptului că purtam mănuși fără degete și că mă ungeam zilnic cu alifia lui Margaret, mâinile îmi erau aspre și pline de semne, cu pielea degetelor încrețită și un strat de argilă albastră sub fiecare unghie.

— Nu am nicio influență asupra familiei Anning și a hotărârii lor privind persoana căreia să-i vândă speciemenele. Au negoțul lor acum și nu ar privi cu ochi buni dacă m-aș amesteca.

— Dar veți încerca, nu-i așa, domnișoară Philpot? Vorbiți cu ea. În mod sigur vă respectă judecata – așa cum o respectăm cu toții.

Am oftat.

— Zău, domnule Buckland, dacă doriți ca Molly Anning să stea la discuții și să vă ia în seamă, trebuie să-i vorbiți într-o limbă pe care o înțelege. Nu a muzeelor și a lucrărilor științifice, ci a banilor. Găsiți-i un colecționar care să-i plătească o sumă considerabil mai mare decât colonelul Birch și ea îi va vinde specimenul cu dragă inimă.

Domnul Buckland a părut surprins, de parcă gândul banilor nu-i trecuse prin minte.

— Și-acum, am continuat eu, hotărâtă să schimb subiectul, am pe hol o lădiță cu pești pe care nu i-ați mai văzut și tot așa ar mai fi înotătoarea dorsală a unui *Hybodus* care vă va uimi, deoarece muchiile din lungul coloanei vertebrale se aseamănă cu niște dinți! Veniți cu mine să vi-i arăt.

După ce a plecat, m-am așezat din nou lângă șemineu și m-am gândit. Văzându-l pe William Buckland așa de entuziasmat de plesiozaur, voiam mai mult ca niciodată să-l văd. Dacă nu mă duceam cât mai era încă la Lyme, poate nu

mai aveam prilejul, mai ales dacă apărea un cumpărător particular care avea să-l țină încuiat în casă, devenind astfel inaccesibil unei persoane ca mine.

În următoarele săptămâni, Mary avea să-l curețe și să-l pregătească, plecând rar de lângă el, și nu la ore previzibile. Nu știam cum să fac să-l văd fără să mă întâlnesc cu ea. Dar nu puteam să dau ochii cu ea. Mă obișnuisem să nu dau ochii cu ea și să nu mă gândesc la sentimentul de superioritate pe care-l simțea față de mine. Nu voiam să redeschid rana.

Duminica următoare însă, mi s-a oferit un prilej neașteptat. Mergeam pe Coombe Street înspre St Michael, când i-am văzut pe cei trei Anningi în fața noastră, intrând în Capela Bisericii Congregaționaliste. Mă obișnuisem s-o zăresc pe Mary de la distanță. Nu îmi mai venea s-o iau la fugă, pentru că și ea făcea tot ce putea ca să nu mă bage în seamă.

Odată ce am intrat în biserică, m-am așezat alături de surorile mele și de Bessy și în timp ce reverendul Jones a început rugăciunea, m-am gândit la casa goală a familiei Anning, care se afla chiar după colț.

Am început să tușesc, la început rar, apoi din ce în ce în ce mai des, astfel încât să pară că mă irita ceva în gât, de care nu puteam să scap. Persoanele din jur s-au foit pe scaunele lor și s-au întors spre mine, iar Margaret și Louise m-au privit îngrijorate.

— Frigul nu-mi face bine la gât, i-am șoptit lui Louise. Ar fi mai bine să mă duc acasă. Dar voi rămâneți – o să mă descurc.

M-am strecurat pe coridorul dintre strane înainte ca ea să protesteze. Reverendul Jones mi-a aruncat o privire pe când mă grăbeam să ies; pot să jur, știa că puneam fosilele mai presus de biserică.

Afară, am descoperit că Bessy mă urmase.

— Oh, Bessy, nu trebuia să vii după mine, i-am spus. Du-te înapoi înăuntru.

Bessy a dat din cap cu încăpățănare.

— Nu, doamnă, tre' să vă fac focul din nou.

— Sunt perfect capabilă să aprind focul singură. Uneori fac asta când mă trezesc înaintea ta, după cum bine știi.

Bessy s-a încruntat, nemulțumită să-i amintesc că uneori o prindeam că doarme mai mult.

— Domnișoara Margaret mi-a spus să vin cu dumneavoastră, a murmurat ea.

— Ei, bine, du-te înăuntru și spune-i lui Margaret că te-am trimis înapoi. Sunt sigură că vrei să rămâi să vorbești cu prietenele tale după slujbă, nu-i așa?

Bârfa servitorilor după slujba de la biserică era înfloritoare, după cum observasem.

Vedeam că Bessy era tentată, dar neîncrederea ei instinctivă o făcea să mă cerceteze cu ochii îngustați.

— Nu vă duceți pe plajă, nu, domnișoară Elizabeth? Nu vă dau voie după ce ați fost atâta răcită. Și azi mai e și duminică!

— Sigur că nu. La ora asta a venit fluxul.

Habar n-aveam care era orarul mării.

— Oh.

Deși trăia la Lyme de aproape douăzeci de ani, Bessy nu cunoștea deloc când venea fluxul. Câteva cuvinte de încurajare în plus au fost de-ajuns ca s-o conving să se întoarcă în biserică.

Cockmoile Square și Bridge Street erau pustii, pentru că majoritatea orășenilor erau la biserică sau dormeau. Nu-mi îngăduiam să șovăi, căci astfel urma să mă prindă cineva sau să-mi pierd cumpătul. Am coborât în grabă treptele până la ușa atelierului lui Mary, am scos cheia de rezervă de sub piatra slăbită unde văzusem că o ascundea Molly

Anning, am descuiat ușa și am intrat. Știam că nu trebuia să fac așa ceva și că era mult mai grav decât atunci când mă furișasem afară din casă și mă dusesem la licitația de la Muzeul Bullock, la Londra. Dar nu m-am putut abține.

Am auzit un scheunat și Tray a venit la mine, amușinându-mi picioarele și dând din coadă. Am ezitat, apoi am întins mâna și l-am mângâiat. Blana îi era aspră ca o nucă de cocos și era plin de pulberea din straturile de loess albastru, un adevărat cățel Anning.

Am pășit pe lângă el ca să văd plesiozaurul întins pe dalele de piatră ale pardoselii. Avea cam nouă picioare în lungime și cam patru și jumătate în lățime, ceea ce se potrivea cu dimensiunea înotătoarelor sale uriașe, de formă romboidală. Mare parte din lungimea lui se datora gâtului ca de lebădă, la capătul căruia se afla un craniu surprinzător de mic, cam de cinci țoli. Gâtul îi era așa de lung că parcă nu avea nicio noimă. Putea un animal să aibă gâtul mai lung decât restul corpului său? Mi-am dorit să fi adus cu mine volumul de anatomie al lui Cuvier. Corpul avea formă de butoi, din cauza coastelor, și era întregit de o coadă mult mai scurtă decât gâtul. Una peste alta, era la fel de ciudat la înfățișare cum fusese și ihtiozaurul cu ochii săi enormi. Îmi venea să mă-nfior și să zâmbesc totodată. Mă simțeam și extraordinar de mândră de Mary. Orice am fi avut noi două de împărțit, eram încântată că găsise ceva ce nu mai fusese descoperit de nimeni niciodată.

I-am dat ocol, privindu-l fără să mă mai satur, pentru că era puțin probabil că aveam să-l mai văd vreodată. Apoi m-am uitat prin atelier, unde îmi petrecusem altădată atâta timp și pe care nu-l mai văzusem de câțiva ani. Nu se schimbase deloc. Avea tot puține mobile, foarte mult praf și lăzi umplute cu fosile care așteptau să fie examinate. Deasupra unei astfel de grămezi se afla un teanc de hârtii cu scrisul lui Mary. M-am uitat la pagina aflată deasupra,

apoi am ridicat teancul și l-am răsfoit. Era o copie a unui articol scris de reverendul Conybeare pentru Societatea de Geologie, despre fiarele lui Mary. Avea douăzeci și nouă de pagini de text, precum și opt pagini de ilustrații, pe care Mary le copiasse de mână una câte una. Pesemne că-i luase săptămâni în șir, noapte de noapte. Nu cunoșteam articolul și m-am simțit tentată să citesc fragmente din el, dorindu-mi să-l pot împrumuta de la ea.

Dar nu puteam rămâne toată ziua în atelier, citindu-l. Am sărit la sfârșit ca să citesc concluziile și acolo am descoperit o notă scrisă mic, în partea de jos a ultimei pagini. Spunea: „Când voi scrie eu o lucrare științifică, nu va avea decât o singură prefață”.

Mary ajunsese destul de sigură pe ea încât să critice verbozitatea reverendului Conybeare. Ba mai mult, își făcea planuri să scrie propria ei lucrare științifică. Îndrăzneala ei m-a făcut să zâmbesc.

Apoi Tray a lătrat, ușa s-a deschis și Joseph Anning a apărut în prag. Putea să fie și mai rău. Ar fi putut să fie Molly Anning, a cărei suspiciune inițială la adresa mea ar fi renăscut pe dată. Bineînțeles că ar fi putut fi chiar Mary și nu aș fi fost în stare să-mi justific pătrunderea nepermisă în fața ei.

Săvârșisem încă o faptă îngrozitoare. Oamenii nu se strecoară în casele altora decât ca să fure. Nici măcar o fată bătrână și inofensivă nu poate face așa ceva.

— Joseph, î-îmi pare tare rău, m-am bâlbâit eu. Am vrut să văd făptura găsită de Mary. Știam că nu pot veni când este ea aici – ar fi mult prea stânjenitor pentru amândouă. Dar nu ar fi trebuit să intru. E de neiertat și-mi pare rău.

Aș fi ieșit în goană, dar el stătea în dreptul ușii, lumina din spate umbrindu-i chipul, astfel încât nu-i puteam vedea expresia – dacă avea vreuna. Joseph Anning

nu era omul care să-și arate emoțiile.

Un timp, a rămas nemișcat. Când a făcut un pas în față, în cele din urmă, nici nu s-a încruntat, nici nu m-a dojenit, așa cum era de așteptat. Dar nici nu a zâmbit. Cu toate astea, a fost politicos.

— M-am întors să-i mai iau mamei un șal. E frig în capelă.

Ce ciudat că Joseph simțea nevoia să-mi explice de ce se afla acolo.

— Și ce părere aveți de asta, domnișoară Philpot? a adăugat el, dând din cap către plesiozaur.

Nu mă așteptasem să fie atât de înțeleghător.

— E într-adevăr extraordinar.

— Îl urăsc. E împotriva firii. O să mă bucur când o să dispară de-aici.

Așa era Joseph și pace.

— Domnul Buckland mi-a spus că ține legătura cu ducele de Buckingham, care dorește să-l cumpere.

— Poate. Mary are alte planuri cu el.

Mi-am dres vocea.

— Cumva... colonelul Birch?

Nu înduram să aud răspunsul.

Dar Joseph m-a luat prin surprindere.

— Nu, nu el. Mary a renunțat la ideea asta – știe că n-o să se însoare niciodată cu ea.

— Oh. M-am simțit atât de ușurată că aproape am râs. Cine, atunci?

— Nu vrea să spună, nici măcar lu' mama. Mary se cam umflă în pene în ultimul timp. Joseph a dat din cap dezaprobator. A trimis cuiva o scrisoare și zice că tre' să așteptăm răspunsul înainte să-i zicem lu' domnu' Buckland.

— Ce ciudat.

Joseph și-a mutat greutatea de pe un picior pe altul.

— Trebuie să mă întorc la capelă, domnișoară Philpot.

Mama vrea șalul.

— Desigur.

M-am mai uitat o dată la plesiozaur, apoi am pus la loc articolul copiat de Mary, deasupra grămezii de roci din ladă. Făcând asta, am zărit coada unui pește. Apoi am văzut o înotătoare și încă o coadă și mi-am dat seama că întreaga ladă era plină de pești fosili. O hârtiuță era prinsă între ei, cu inițialele „EP” scrise de mâna lui Mary. Îi păstra pentru mine. Credea că într-o zi aveam să fim din nou prietene, că avea să mă ierte și voia s-o iert și eu. Mi s-au umezit ochii la gândul ăsta.

Joseph s-a dat la o parte ca să mă lase să trec. M-am oprit în dreptul lui.

— Joseph, ți-aș fi recunoscătoare dacă nu le-ai spune lui Mary sau mamei voastre că am fost aici. Nu are niciun rost să le supărăm, nu-i așa?

Joseph a încuviințat din cap.

— Oricum vă sunt dator cu o favoare.

— De ce?

— Dumneavoastră ați venit cu ideea să mă fac ucenic după ce am vândut crocu'. A fost cel mai bun lucru care mi s-a-ntâmplat vreodată. Am crezut că odată ce mă apuc de asta, n-o să mai trebuiască să vânez iar curioșenii, dar mereu mă trage ceva înapoi. După ce-l vindem p-ăsta – a dat din cap înspre plesiozaur – am terminat-o cu curioșeniile. O să mă ocup numai și numai de tapițerie. Aș fi fericit dacă n-ar mai trebui să mă duc niciodată pe plajă. Așa că o să păstrez taina, domnișoară Philpot.

Joe a schițat un zâmbet – singurul zâmbet pe care l-am văzut vreodată pe chipul lui. Avea ceva din înfățișarea chipeșă a tatălui său.

— Sper să fii foarte fericit, i-am spus, cu cuvintele pe care nu fusesem în stare să i le spun surorii lui.

Niște bătăi în ușă ne-au întrerupt masa. Erau atât de neașteptate și de sonore că am sărit toate trei și Margaret și-a vărsat supa de creson.

De obicei, o lăsam pe Bessy să se ducă să deschidă ușa în felul ei lent și greoi, dar bătăile erau așa de insistente încât Louise a sărit în picioare și a fugit pe hol la ușă. Margaret și cu mine nu vedeam cui îi deschisese, dar am auzit voci șoptite pe hol. Apoi Louise a băgat capul pe ușă.

— A venit Molly Anning, a spus ea. A zis că așteaptă până ce terminăm de mâncat. Am lăsat-o să se încălzească lângă șemineu și o s-o trimit pe Bessy să întetească focul.

Margaret a sărit în sus.

— Mă duc să-i duc doamnei Anning puțină supă.

M-am uitat în farfurie. Nu puteam să stau la masă și să mănânc în timp ce o Anning aștepta în cealaltă cameră. M-am ridicat la rândul meu, dar am rămas șovăind în cadrul ușii dinspre hol.

Louise m-a salvat, așa cum face adesea.

— Poate ar prinde bine un strop de coniac, mi-a spus ea în timp ce trecea pe lângă mine, urmată de Bessy, care bombănea.

— Da, da.

M-am dus să aduc sticla de coniac și un pahar.

Molly Anning stătea nemișcată lângă foc, în centrul atenției, la fel cum fusese și atunci când venise cu scrisoarea pentru colonelul Birch. Bessy a întetit flăcările, uitându-se lung la picioarele musafirei noastre și considerând că îi stăteau în cale. Margaret a adus o măsuță lângă ea, pe care a așezat farfuria cu supă, în timp ce Louise a dat la o parte coșul cu cărbuni. Am ezitat, cu sticla de coniac în mână, dar Molly Anning a dat din cap atunci când i-am oferit un pahar. Nu a spus nimic cât și-a mâncat supa, sorbind din ea ca și cum nu i-ar fi plăcut cresonul și ar fi mâncat-o doar ca să ne facă nouă plăcere.

În timp ce ștergea farfuria cu o bucată de pâine, am simțit ochii surorilor mele ațintiți asupra mea. Își jucaseră rolurile de față cu musafira noastră și se așteptau acum ca și eu să mi-l îndeplinesc pe-al meu. Însă eu îmi simțeam limba legată. Trecuse mult timp de când vorbisem cu Mary sau cu mama ei.

Mi-am dres vocea.

— S-a întâmplat ceva, Molly? am reușit să spun în cele din urmă. Joseph și Mary sunt bine?

Molly Anning a înghițit ultima bucată de pâine și și-a trecut limba peste buze.

— Mary a căzut la pat, a anunțat ea.

— O, Doamne, e bolnavă? a întrebat Margaret.

— Nu, e o proastă, atâta tot. Uitați aici.

Molly Anning a scos din buzunar o hârtie mototolită și mi-a întins-o mie. Am despăturit-o și-am netezit-o. Dintr-o privire mi-am dat seama că era de la Paris. Cuvintele „plesiozaur” și „Cuvier” mi-au sărit în ochi, dar am șovăit să citesc conținutul. Dar, cum Molly asta aștepta de la mine, n-am avut încotro.

Jardin du Roi

Musée National d'Histoire Naturelle

Paris

Dragă domnișoară Anning,

Vă mulțumesc pentru scrisoarea adresată baronului Cuvier în legătură cu o posibilă vânzare către muzeu a specimenului pe care l-ați descoperit la Lyme Regis, despre care credeți că ar fi un schelet complet de plesiozaur. Baronul Cuvier a studiat cu interes desenul pe care l-ați adăugat și este de părere că ați unit două entități separate, poate capul unui șarpe-de-mare cu corpul unui ihtiozaur. Starea amalgamată a vertebrelor de sub cap pare să indice nepotrivirea dintre cele două specimene.

Baronul Cuvier consideră că structura sus-numitului plesiozaur prezintă abateri de la unele dintre legile anatomice stabilite de Domnia Sa. În special, numărul de vertebre cervicale este mult prea mare pentru un astfel de exemplar. Gâtul majorității reptilelor are între 3 și 8 vertebre; cu toate acestea, în desenul dumneavoastră, ființa pare a avea cel puțin 30.

Date fiind îndoielile baronului Cuvier în privința specimenului, nu vom lua în calcul posibilitatea achiziționării lui. Pe viitor, *mademoiselle*, poate că familia dumneavoastră ar putea avea mai multă grijă în ce privește alcătuirea și prezentarea specimenelor.

Al dumneavoastră,
Joseph Pentland,
Secundant al baronului Cuvier

Am aruncat scrisoarea cât colo.

— E strigător la cer!

— Ce este? a țipat Margaret, captivată de teatralitatea evenimentelor.

— Georges Cuvier a văzut un desen al plesiozaurului lui Mary și a acuzat familia Anning de înșelătorie. Crede că anatomia animalului este imposibilă și afirmă că Mary ar fi putut să unească două specimene diferite.

— Și prostănaca a pus totul la inimă, a zis Mary Anning. Zice că franțuzul i-a distrus reputația de căutătoare de fosile. A căzut la pat din pricina asta, cică acum nu mai are de ce să se scoale și să vâneze fosile, pentru că nimeni n-o să le mai cumpere. E la fel de rău ca atunci când aștepta să-i scrie colonelul Birch. Molly Anning m-a privit pieziș, pândindu-mi reacția. Am venit să vă rog să m-ajutați s-o dau jos din pat.

— Dar...

„De ce să-mi ceri mie asta?”, îmi venea s-o întreb. De

ce nu altcuiva? Pe de altă parte, poate că Mary nu avea alți prieteni pe care Molly să-i poată ruga. Nu o văzusem niciodată în compania altor persoane din Lyme de vârsta ei și de aceeași condiție.

— Problema este, am început eu, că Mary s-ar putea să aibă dreptate. Dacă baronul Cuvier crede că plesiozaurul este un fals și-și face publică opinia, asta i-ar putea determina pe ceilalți să pună la îndoială alte specimene.

Molly Anning nu a părut să rezoneze la idee, așa că am simplificat-o pentru ea.

— S-ar putea să constatați că vânzările scad pe măsură ce oamenii își pun tot mai mult problema dacă fosilele găsite de familia Anning sunt autentice sau nu.

În sfârșit mă făcusem înțeleasă, pentru că Molly Anning s-a uitat urât la mine, ca și cum eu aș fi fost sursa unei astfel de idei.

— Cum îndrăznește franțuzul ăla să ne pună în primejdie negoțul! Va trebui să-l lămurim.

— Eu?

— Vorbiți franceza, nu? Aveți destulă carte. Eu n-am, înțelegeți, așa că va trebui să-i scrieți dumneavoastră.

— Dar n-are nimic de-a face cu mine.

Molly Anning m-a privit și n-a zis nimic; la fel și surorile mele.

— Molly, am spus, Mary și cu mine nu prea am avut de-a face una cu cealaltă în ultimii ani...

— Chiar, de la ce v-ați certat? Mary nu vrea să spună.

Am privit în jurul meu. Margaret stătea aplecată și Louise îmi arunca privirea Philpot, amândouă așteptând să le explic, pentru că nu le oferisem niciodată destule lămuriri pentru cearta noastră.

— Mary și cu mine... nu aveam aceleași păreri în privința anumitor lucruri.

— Păi, puteți să vă revanșați dacă rezolvați problema

cu franțuzul, a afirmat Molly pe un ton solemn.

— Nu sunt sigură că pot face ceva. Cuvier este un om de știință puternic și respectat, în timp ce voi sunteți...

O familie săracă din clasa de jos, am vrut să închei, dar n-am făcut-o. Nu era nevoie, pentru că Molly Anning a înțeles ce voiam să spun.

— Oricum, n-o să mă asculte nici pe mine, fie că-i scriu în franceză, fie în engleză. Nu știe cine sunt. Și, într-adevăr, pentru el sunt o necunoscută.

Pentru majoritatea oamenilor, am gândit.

— Unul dintre bărbați ar putea să-i scrie lui Cuvier, a propus Margaret. Domnul Buckland, poate? El îl cunoaște pe Cuvier, nu?

— Poate ar trebui să-i scriu colonelului Birch și să-l rog pe el să-i scrie, a spus Molly Anning. Sunt sigură că ar vrea.

— Nu colonelul Birch, am spus pe un ton atât de tăios că cele trei s-au uitat dintr-odată la mine. Mai știe cineva că Mary i-a scris lui Cuvier?

Molly Anning a clătinat din cap.

— Prin urmare, nimeni nu știe de existența acestui răspuns?

— Doar Joe, dar el n-o să spună nimic.

— Bun, măcar e ceva.

— Dar oamenii o să afle. În cele din urmă, domnul Buckland, reverendul Conybeare și domnul Koenig și toții bărbații ăia la care le vindem fosile o să afle că franțuzul crede că familia Anning e o familie de escroci! Poate chiar ducele de Buckingham o să afle și n-o să ne mai plătească!

Lui Molly Anning a început să-i tremure buzele și m-am temut că o să plângă de-adevăratelea – o priveliște pe care nu credeam să o pot îndura. Ca s-o opresc, i-am spus:

— Molly, o să te ajut. Nu plânge. Facem noi cumva.

Nu știam ce să fac. Dar m-am gândit la lădița plină cu

fosile de pești din atelierul lui Mary, așteptându-mă să ies din încremenirea mea și am știut că trebuia să fac ceva. M-am gândit câteva clipe.

— Unde se află acum plesiozaurul?

— Pe vasul *Dispatch*, în drum spre Londra, dacă n-o fi și ajuns cumva. Domnul Buckland s-a dus să-l urce pe vas. Și reverendul Conybeare așteaptă făptura la destinație. Va ține o prelegere la dineul anual de la Societatea de Geologie, spre sfârșitul lunii.

— Ah.

Deci plecase deja. Bărbații se ocupau acum de ființă. Trebuia să mă duc la ei.

Margaret și Louise au crezut că îmi pierdusem mințile. Și așa era rău că voiam să mă duc la Londra în loc să le scriu doar o scrisoare convingătoare. Dar să plec iarna, și pe un vas, era o nebunie. Oricum, vremea era așa de vitregă, iar drumurile atât de înnorioate, încât numai trăsurile poștei răzbeau până la Londra și chiar și acelea sufereau întârzieri, și mai erau și pline pe deasupra. O corabie ajungea mai iute și cea săptămânală pleca exact atunci când aveam eu nevoie.

Mai știam că bărbații pe care voiam să-i văd vor fi orbiți de interesul lor față de plesiozaur și nu-și vor bate capul cu scrisoarea mea, oricât de elocventă sau de urgentă ar fi fost. Trebuia să-i întâlnesc personal, ca să-i conving să o ajute pe Mary fără întârziere.

Ceea ce nu le-am spus surorilor mele a fost că eram entuziasmată să plec. Da, îmi era teamă de călătorie și de ce se putea întâmpla pe mare. Urma să fie frig, condițiile aveau să fie aspre și era posibil să-mi fie rău în cea mai mare parte a timpului, în ciuda tonicului împotriva răului de mare pe care-l preparase Margaret. Cum aveam să fiu singura femeie de la bord, nu puteam fi sigură că mă voi bucura de

simpatie sau de sprijin din partea echipajului sau a celorlalți pasageri.

Nu știam nici dacă aveam să-i fiu de folos lui Mary în situația grea în care se găsea. Știam doar că atunci când citisem scrisoarea lui Joseph Pentland, mă făcusem foc și pară. Mary se arătase generoasă atâta timp, pentru un câștig atât de mic – cu excepția licitației subite și nebunești a colonelului Birch –, pe când alții luau fosilele găsite de ea și-și făceau un nume de pe urma lor, drept filosofi naturaliști. William Buckland ținea cursuri la Oxford despre făpturile ei, Charles Konig le aducea la Muzeul Britanic primind laudele tuturor, reverendul Conybeare și până și dragul nostru prieten Henry De La Beche țineau prelegeri în fața membrilor Societății de Geologie și publicau lucrări științifice despre ele. Konig primise privilegiul de a numi ihtiozaurul, iar Conybeare pe acela de a numi plesiozaurul. Niciunul dintre ei nu ar fi avut ce numi dacă nu ar fi fost Mary. Nu puteam să stau cu mâinile-n sân și să văd cum creșteau suspiciunile despre îndemânarea ei, când bărbații aceia știau că îi depășea pe toți prin talentul ei.

În felul acesta, mă și revanșam față de ea. Îi ceream astfel în cele din urmă iertare pentru gelozia și disprețul meu.

Mai era ceva însă. Aceasta era și șansa mea de a avea o aventură într-o viață lipsită de aventuri. Nu călătorisem niciodată de una singură, ci fusesem mereu însoțită de surorile sau de fratele meu, de alte rude sau de prieteni. Oricât de în siguranță m-aș fi simțit astfel, era totodată o legătură care uneori amenința să mă sufocă. Mă simțeam mândră de mine acum, pe puntea vasului *Unity* – același vas care dusesese ihtiozaurul colonelului Birch la Londra – privind orașul Lyme și pe surorile mele micșorându-se în zare până ce au dispărut cu totul și eu am rămas singură.

Vasul a navigat direct în larg, departe de coastă,

pentru că trebuia să trecem cu bine de zona primejdioasă a insulei Portland. Așa că nu am putut vedea de aproape locurile pe care le cunoșteam atât de bine – Golden Cap, Bridport, plaja Chesil, Weymouth. Odată ce-am trecut de Portland, am rămas în largul mării până ce am ocolit insula Wight, înainte de a ne apropia în sfârșit de țărâm.

O călătorie pe mare este foarte diferită de o călătorie cu poștalionul până la Londra, când Margaret, Louise și cu mine eram înghesuite laolaltă cu câțiva necunoscuți într-o cutie ticsită, zăngănitoare și zdruncinată care se oprea întruna ca să schimbe caii. Acesta era un eveniment obișnuit, inconfortabil în numeroase feluri de pe urma cărora, pe măsură ce îmbătrâneam, îmi reveneam din ce în ce mai greu.

La bordul vasului *Unity* mă simțeam mult mai singură. Stăteam afară pe punte, la o parte din calea tuturor, așezată pe un butoiăș, și-i priveam pe marinari cum mânuiau frânghiile și pânzele. Nu știam ce făceau, dar lucrurile pe care și le strigau unul altuia și gesturile lor încrezătoare îmi linișteau temerile de a mă afla pe mare. În plus, grijile zilnice îmi fuseseră luate de pe cap și nimeni nu se aștepta la nimic de la mine, decât să nu stau în calea bărbatilor de pe vas. Nu numai că nu am suferit de rău de mare, nici măcar atunci când vremea s-a înăsprit, ci chiar m-am simțit bine.

Mă neliniștise faptul că eram singura femeie de pe vas – ceilalți trei pasageri erau cu toții bărbați care se duceau la Londra cu treburi –, dar în cea mai mare parte a timpului nici nu eram băgată în seamă, deși căpitanul era destul de amabil, chiar dacă nu prea vorbăreț, atunci când mă alăturam lui în fiecare seară la cină. Nimeni nu părea curios să afle ce-i cu mine, deși unul dintre pasageri – un bărbat din Honiton – a discutat bucuros despre fosile atunci când a aflat de interesul meu față de ele. Nu i-am spus însă nimic

despre plesiozaur sau despre intenția mea de a mă duce la Societatea de Geologie. Cunoștea doar lucrurile elementare – amoniți, belemniti, crinoizi, *Gryphaea* – și spunea puține lucruri interesante, deși avea grijă să se exprime foarte pe larg. Din fericire, nu suporta frigul și cel mai adesea rămânea sub punte, în cabină.

Înainte de a mă îmbarca pe *Unity* considerasem întotdeauna marea ca pe o graniță care mă ținea la locul meu, pe pământ. Acum însă, ea devenise o poartă deschisă. Cum stăteam pe punte, vedeam uneori trecând un alt vas, dar cel mai adesea nu se vedea nimic altceva decât cerul și apa care se mișca. Mă tot uitam către orizont, legănată într-o liniște dincolo de cuvinte de ritmul mării și de viața de pe vas. Îmi dădea o satisfacție ciudată să cercetez orizontul îndepărtat care îmi amintea că îmi petrecusem cea mai mare parte din viață cu ochii pironiți în pământ, în căutare de fosile. Vânătoarea îți poate mărgini perspectivele. La bordul corabiei, nu aveam de ales: trebuia să privesc înspre lumea largă și să-mi văd locul în ea. Uneori îmi imaginam că mă aflu pe țărm, că mă uit de acolo înspre vas și văd pe puntea lui o siluetă mică și movulie prinsă între cerul cenușiu deschis și marea cenușiu închis, care privea lumea trecând prin fața ei, singură și încăpățânată. Nu mă așteptasem, dar eram mai fericită ca niciodată.

Vântul adia ușor, dar noi înaintam încet, dar sigur. Prima dată am văzut din nou uscatul în zare în cea de-a doua zi, când stâncile de cretă de la estul orașului Brighton au apărut licărind la orizont. Când am făcut un scurt popas acolo, ca să descărcăm pânzeturile aduse de la fabrica din Lyme, m-am gândit să-l întreb pe căpitanul Pearce dacă puteam să cobor pe țărm s-o vizitez pe sora mea Frances. Cu toate astea, spre surprinderea mea, nu am simțit o dorință prea vie să fac asta sau să-i trimit un bilet pentru a o anunța că eram acolo, ci m-am mulțumit să rămân pe vas

și să-i privesc pe locuitorii din Brighton de pe țărm, perindându-se pe faleză. Și dacă Frances însăși ar fi apărut, nu sunt sigură că aș fi strigat-o. Am preferat să nu tulbur deliciosul anonim de care mă bucuram pe punte, fără ca nimeni să mă caute.

În cea de-a treia zi, am trecut pe lângă Dover, cu stâncile lui albe și puternic reliefate, și ocoleam promontoriul pe la Ramsgate când am zărit o corabie în dreptul portului, eșuată pe un banc de nisip. Apropiindu-ne de ea, l-am auzit pe unul dintre membrii echipajului spunând că era vasul *Dispatch*, cel pe care se afla plesiozaurul lui Mary.

M-am dus la căpitan.

— Oh, da, este *Dispatch*, a confirmat el, eșuat pe bancurile de nisip Goodwin. Pesemne că au încercat să cotească prea din scurt.

Părea dezgustat și total lipsit de simpatie, chiar și atunci când le-a strigat oamenilor lui să arunce ancora. În curând, doi marinari au coborât într-o barcă și au ajuns la vasul înclinat într-o rână, unde s-au întâlnit cu câțiva bărbați care apăruseră între timp pe punte. Marinarii au vorbit cu ei doar câteva minute, după care au vâslit înapoi. M-am aplecat înainte și m-am sforțat să aud ce îi strigau căpitanului.

— Încărcătura a fost dusă ieri la țăm! a strigat unul dintre ei. O duc la Londra pe uscat.

Auzind aceasta, echipajul a râs batjocoritor, căci marinarii disprețuiau călătoriile pe uscat, după cum aflasem în timpul călătoriei. Li se păreau încete, anevoioase și înglodate. Alții – birjarii, de exemplu – le puteau răspunde că o călătorie pe mare era înceată, anevoioasă și udă.

Oricine ar fi avut dreptate, cert este că plesiozaurul lui Mary se afla acum prins într-un șir lung și anevoios de căruțe care se târau prin Kent înspre Londra. Cu toate că

plecase cu o săptămână înaintea mea, specimenul avea să ajungă la Londra cel mai probabil după mine, prea târziu pentru adunarea de la Societatea de Geologie.

Am ajuns la Londra la primele ore ale celei de-a patra zile, aruncând ancora la un doc din Tooley Street. După calmul relativ de pe punte, totul s-a preschimbat imediat într-un haos de oameni care descărcau mărfurile la lumina torțelor, de strigăte și fluierături, de trăsuri și căruțe care se zgâlțâiau, pline de oameni și mărfuri. Era un preaplin al simțurilor, după cele patru zile în care natura ne delectase cu ritmurile sale egale. Oamenii, zgomotul și luminile îmi aminteau că și eu venisem la Londra cu un scop anume, nu ca să mă bucur de anonimat și de singurătate, privind către orizontul larg.

Am rămas pe punte și m-am uitat după fratele meu pe chei, dar nu era acolo. Scrisoarea pe care i-o trimisesem la plecare pesemne că se împotmolise pe drum și i-o luasem înainte. Deși nu mai fusesem acolo niciodată, auzisem cât de aglomerate, de murdare și de periculoase erau docurile londoneze, mai ales pentru o doamnă care călătorea neînsoțită și pe care nu venise nimeni s-o întâmpine. Poate din cauză că întunericul făcea ca toate să pară mai misterioase, bărbații care descărcau marfa de pe *Unity*, până și marinarii pe care îi știam de pe vas, îmi păreau acum mult mai aspri și mai grosolani.

Am ezitat să cobor. Nu aveam însă cui să-i cer ajutorul: ceilalți pasageri – chiar și înfumuratul din Honiton – o șterseseră cu o grabă nepotrivită unui gentleman. Aș fi putut să intru în panică. Înainte de călătorie, probabil că asta s-ar fi întâmplat. Dar ceva se schimbase în răstimpul cât stătusem pe punte privind orizontul: mă simțeam acum răspunzătoare pentru soarta mea. Eram Elizabeth Philpot, colecționară de pești fosili. Poate că peștii nu sunt mereu frumoși, dar au forme plăcute, sunt practici și conduc cu

ochii. Și nu au nimic rușinos.

Mi-am ridicat valiza de jos și am coborât de pe vas în mijlocul furnicarului de bărbați, dintre care mulți au fluierat sau au strigat după mine. Înainte să apuce vreunul să treacă la vreo faptă, am luat-o repede înspre Clădirea Vănilor, deși mă clătinam pe picioare, dezvățată să calc pe pământ.

— Aș dori o trăsură, vă rog, i-am spus unui funcționar uimit, întrerupându-l din însemnarea obiectelor de pe o listă.

Avea o mustață care îi flutura ca o molie deasupra gurii.

— O să aștept aici până găsiți, am adăugat, lăsând valiza jos.

Nu mi-am scos bărbia în afară și nici nu mi-am încordat fălcile, ci l-am privit calmă, cu ochii mei de Philpot.

Și mi-a găsit o trăsură.

Birourile Societății de Geologie din Covent Garden nu erau departe de casa fratelui meu, dar ca să ajungi la ele trebuia să treci prin St Giles și Seven Dials, cartiere pline de cerșetori și hoți, și eu nu eram dornică să le parcurg pe jos. Așa că în seara zilei de 20 februarie 1824 am așteptat într-o trăsură de peste drum de clădirea de la numărul 20 din Bedford Street, alături de nepotul meu Johnny. Strada era acoperită de zăpadă și noi ne-am ghemuit sub pelerine ca să ne apărăm de frig.

Fratele meu a fost îngrozit că venisem până la Londra pe mare, din cauza lui Mary. Când l-am trezit cu noaptea-n cap și m-a văzut în fața ușii, a părut atât de șocat încât aproape că am regretat că venisem. Puse bine la Lyme așa cum eram, surorile mele și cu mine îi dădeam arar motive de îngrijorare și îmi displăcea să-l sperii acum.

John a făcut tot ce i-a stat în putință să mă convingă

să nu mă duc la Societatea de Geologie, mai puțin să-mi interzică fără tăgadă. Părea că singura dată când se arătase dispus să-mi tolereze comportamentul neobișnuit fusese atunci când mă însoțise la Muzeul Bullock, la expoziția cu obiectele scoase la licitație de colonelul Birch. Din fericire, nu aflate că participasem și la licitație. Nu avea de gând să mă ajute încă o dată într-o întreprindere atât de ciudată și de riscantă.

— Nu te vor lăsa să intri, pentru că ești femeie și regulamentul nu le permite, a început el, folosindu-se întâi de argumentul legal.

Ne aflam în biroul lui, cu ușa închisă, ca și cum John ar fi încercat să-și țină departe familia de mine, sora lui cea excentrică.

— Și chiar dacă te primesc înăuntru, nu te vor asculta, pentru că nu ești membru. Pe lângă asta, a adăugat el, ridicând o mână ca și cum aș fi încercat să-l întrerup, nu ai ce să discuți despre Mary sau cum s-o aperi. Nu este treaba ta.

— E prietena mea, i-am răspuns, și nimeni altcineva în afară de mine nu-i va lua partea.

John m-a privit de parcă aș fi fost un copilaș care încerca să-și convingă bona să-i mai dea o porție de budincă.

— Chiar te-ai purtat prosteste, Elizabeth. Ai venit până aici, te-ai îmbolnăvit pe drum...

— E doar o răceală, atâta tot.

— ... te-ai îmbolnăvit pe drum și ne-am făcut toți griji inutil din pricina ta.

Acum încerca să mă facă să mă simt vinovată.

— Și fără niciun rezultat, pentru că nu o să te asculte nimeni.

— Cel puțin, încerc. Ar fi o prostie să fi bătut atâta drum și nici măcar să nu încerc.

— Ce dorești să obții de la bărbații aceștia, mai exact?

— Vreau să le reamintesc cu câtă atenție găsește și păstrează Mary fosilele și vreau să-i conving s-o apere în mod public în fața atacului lui Cuvier la adresa caracterului său.

— Nu vor face asta niciodată, a spus John, trecându-și degetul peste spirala nautilului pres-papier. Chiar dacă ar apăra plesiozaurul, nu vor discuta despre Mary. Ea nu este decât căutătoarea.

— Nu este decât căutătoarea!

M-am abținut. John era un avocat care trăia la Londra și avea un anumit mod de gândire. Eu eram o fată bătrână și încăpățânată de la Lyme, cu propriile mele idei. Nu aveam cum să cădem de acord și niciunul nu putea să-l convingă pe celălalt. Oricum, ținta mea nu era el; trebuia să-mi cruț eforturile pentru bărbații aceia mult mai importanți.

John nu avea să accepte să mă însoțească la întrunire, așa că nici nu l-am rugat, ci am recurs la o alternativă – nepotul meu. Johnny era acum un tânăr înalt și deșirat, care conducea cu picioarele și care încă mai avea o brumă de afecțiune față de mătușa lui și o înclinație certă către pozne. Nu le spusese niciodată părinților săi că mă văzuse furișându-mă din casă pentru a mă duce la Muzeul Bullock și secretul împărtășit ne legase. Pe apropierea aceasta contam acum, sperând să-mi vină-ntr-ajutor.

Aveam noroc, căci John și cumnata mea cinau în oraș în seara aceea de vineri când avea loc adunarea de la Societatea de Geologie. Nu-i spuseseam când urma să aibă loc întrunirea, ci îi dădusem de înțeles că era programată pentru săptămâna următoare. În după-amiaza dineului m-am retras la mine în cameră, pretextând că răceala mi se înrăutățise. Cumnata mea și-a țuguat buzele în semn vădit de dezaprobare față de nebunia mea. Nu-i plăceau musafirii neașteptați sau genul de probleme pe care, în ciuda vieții

mele liniștite de la Lyme, păream să le târăsc după mine. Ura fosilele, dezordinea și întrebările fără răspuns. De fiecare dată când ridicam probleme precum vârsta ipotetică a Pământului, își frângea mâinile în poală și schimba subiectul cât de repede îi permitea buna-creștere.

După ce ea și fratele meu au plecat la cină, m-am strecurat afară din camera mea și m-am dus la Johnny să-i explic de ce aveam nevoie de el. Băiatul a reacționat admirabil, inventând o scuză pentru plecarea sa care să-i mulțumească pe servitori, făcând rost de o trăsură și ajutându-mă să mă urc repede în ea fără să ne vadă nimeni din casă. Era absurd că trebuia să recurg la astfel de subterfugii ca să pot întreprinde o acțiune ieșită din comun.

Cu toate acestea, era reconfortant să fiu însoțită. Iar acum ne aflam în trăsură, pe Bedford Street, peste drum de sediul Societății de Geologie; Johnny se dusesese mai devreme să verifice dacă membrii societății își luau cina ca de obicei, în încăperile de la etajul întâi. Prin ferestrele dinspre stradă vedeam luminile aprinse și, din când în când, câte un cap care se ițea dincolo de geam. Întrunirea oficială avea să înceapă peste aproximativ o jumătate de oră.

— Ce facem, tanti Elizabeth? a întrebat Johnny. Luăm cu asalt cetatea?

— Nu, așteptăm. Se vor ridica cu toții ca să fie strânse mesele. Atunci mă voi duce înăuntru și-l voi căuta pe domnul Buckland. E pe punctul de a deveni președintele societății și sunt sigură că va asculta ce am de spus.

Johnny s-a rezemat de spătarul banchetei și și-a întins picioarele pe locul din față. Dacă aș fi fost mama lui, i-aș fi spus să-și dea picioarele jos, dar plăcerea de a fi mătușă constă în faptul că te poți bucura de compania nepotului tău fără să te preocupe purtarea lui.

— Tanti Elizabeth, nu mi-ai spus de ce e așa de important plesiozaurul ăsta, a început el. Adică, înțeleg că

vrei să-i iei apărarea domnișoarei Anning. Dar de ce este toată lumea așa de entuziasmată de făptura asta?

Mi-am îndreptat mânușile și mi-am aranjat pelerina.

— Îți amintești când erai mic și te-am dus la Egyptian Hall să vezi toate animalele acelea?

— Da, îmi amintesc elefantul și hipopotamul.

— Îți amintești de crocodilul de piatră pe care l-ai găsit chiar tu și care m-a supărat așa de tare? Acela care se află acum la Muzeul Britanic și pe care l-au numit ihtiozaur?

— Bineînțeles, l-am văzut la Muzeul Britanic și mi-ai povestit și dumneata despre el, mi-a răspuns Johnny. Dar mărturisesc că-mi amintesc mai bine de elefant. De ce măntrebi?

— Ei bine, Mary a descoperit acel ihtiozaur și, cu toate că pe atunci ea nu știa, a contribuit la apariția unui nou mod de concepere a lumii. Descoperise o făptură care nu mai fusese văzută niciodată și care părea să nu mai existe, ci să fi dispărut – întreaga specie pierise. Un astfel de fenomen i-a făcut pe oameni să creadă că poate lumea este în schimbare, oricât de încet s-ar produce schimbarea aceasta, și nu statornică, așa cum se credea înainte. În același timp, geologii studiau feluritele straturi de roci și se gândeau la felul în care se formase lumea, punându-și întrebări legate de vârsta ei. De la o vreme, bărbații își pun problema dacă lumea nu este mai veche decât cei șase mii de ani calculați de episcopul Ussher. Un scoțian învățat pe nume James Hutton a sugerat chiar că lumea este atât de veche încât „nu are nici început și nici sfârșit” și că este imposibil ca vârsta ei să poată fi măsurată. Am făcut o pauză. Poate că ar fi mai bine dacă nu i-ai pomeni mamei tale nimic din ce ți-am spus. Nu-i place să mă audă vorbind despre astfel de lucruri.

— N-o să-i spun. Continuă.

— Hutton credea că lumea este modelată de acțiunea

vulcanilor. Alții au sugerat că s-a format sub acțiunea apei. De curând, unii geologi au preluat elemente ale ambelor teorii și au afirmat că lumea a fost modelată de catastrofe, dintre care Potopul lui Noe este cel mai recent.

— Și ce legătură are asta cu plesiozaurul?

— Este o dovadă concretă că ihtiozaurul nu a fost singurul caz de specie dispărută, ci că au existat și altele – poate multe alte ființe dispărute. Această idee sprijină la rândul ei argumentul că Pământul este în continuă schimbare.

M-am uitat la nepotul meu. Johnny se încruntase și privea concentrat fulgii ușori de zăpadă care se roteau în aer. Poate că semăna mai mult cu mama lui decât îmi dădusem seama.

— Îmi pare rău – nu am vrut să te tulbur cu vorbele mele.

A clătinat din cap.

— Nu, e fascinant. Mă gândeam doar de ce niciunul dintre profesorii mei nu discută despre asta la ore.

— Este un subiect mult prea înfricoșător pentru multă lume, căci pune sub semnul întrebării credința noastră într-un Dumnezeu atotștiutor și atotputernic și ridică întrebări legate de intențiile Lui.

— Dar dumneata ce crezi, tanti Elizabeth?

— Eu cred că... Puțini mă întrebaseră ce credeam eu. Era reconfortant. Eu sunt de părere că Biblia trebuie citită în sens figurat și nu literal. De exemplu, cred că cele șase zile despre care se vorbește în Facere nu trebuie luate la modul propriu, ci trebuie gândite ca perioade diferite ale Creației, astfel încât facerea lumii a durat mii de ani – sau sute de mii de ani. Asta nu micșorează cu nimic măreția lui Dumnezeu, ci pur și simplu îi oferă mai mult timp ca să creeze această lume extraordinară.

— Și cum rămâne cu ihtiozaurul și cu plesiozaurul?

— Acestea sunt fapte foarte străvechi. Și ne amintesc că lumea se schimbă. Sigur că se schimbă. Pot să văd schimbările atunci când se produc surpări în stâncile de la Lyme, care modifică linia țărmului. Se schimbă atunci când au loc cutremure, erupții vulcanice și inundații. Și de ce n-ar fi așa?

Johnny a încuviințat din cap. Era o ușurare să spun astfel de lucruri unui om înțelegător, care nu le lua drept ignoranță sau blasfemie. Poate că vederile lui erau atât de largi pentru că era tânăr.

— Uite.

A arătat înspre ferestrele sediului Societății de Geologie. Siluetele acopereau lumina pentru că bărbații se ridicau de la mese. Venise vremea să conduc cu ochii. Am inspirat adânc și am deschis ușa trăsorii. Johnny a sărit pe caldarâm și m-a ajutat să cobor, încântat să treacă în sfârșit la acțiune. A mers cu pași hotărâți până la ușă și a ciocănit cu putere. I-a răspuns același bărbat ca și prima dată, dar Johnny s-a purtat de parcă nu vorbise cu el mai devreme.

— Domnișoara Philpot dorește să-l vadă pe profesorul Buckland, a anunțat el.

Poate credea că încrederea în sine avea să-i deschidă toate ușile.

Însă ușierul nu s-a lăsat păcălit de siguranța lui tinerească.

— Accesul femeilor nu este permis în sediul societății, a răspuns el, fără să-mi arunce nici măcar o privire.

Parcă nici n-aș fi existat.

A dat să închidă ușa, dar Johnny a pus piciorul în prag, astfel încât n-a reușit.

— Ei bine, atunci domnul John Philpot dorește să-l vadă pe profesorul Buckland.

Ușierul l-a măsurat din cap până-n picioare.

— În ce problemă?

— Legată de plesiozaur.

Ușierul s-a încruntat. Cuvântul nu-i spunea nimic, dar suna complicat și, poate, important.

— O să-i transmit un mesaj.

— Nu vorbesc decât cu profesorul Buckland în persoană, a răspuns Johnny pe un ton arogant, savurând fiecare clipă.

Ușierul a părut indiferent. A trebuit să intervin, forțându-l să mă privească în sfârșit și să-mi recunoască prezența.

— Cum chestiunea are legătură cu însuși subiectul întrunirii ce este pe punctul de a începe, ar fi înțelept din partea dumată să-i aduci la cunoștință profesorului Buckland că îl așteptăm ca să vorbim cu el.

L-am privit drept în ochi, cu toată stăpânirea și toată hotărârea pe care mi le descoperisem la bordul vasului *Unity*.

Au avut efect. După o clipă, ușierul și-a plecat ochii și a dat ușor din cap.

— Așteptați aici, a spus el și ne-a închis ușa în nas.

Desigur, succesul meu era limitat, căci nu avusese câștig de cauză în fața regulii conform căreia femeile nu erau permise înăuntru, ci trebuiau lăsate afară în frig. În timp ce așteptam, fulgii de zăpadă mi se așterneau pe pălărie și pe pelerină.

După câteva minute, am auzit pași grăbiți pe scară și ușa s-a deschis, dând la iveală chipurile entuziasmate ale domnului Buckland și reverendului Conybeare. Am fost dezamăgită să dau ochii cu cel din urmă; reverendul Conybeare nu era nici pe departe la fel de direct și de primitiv ca domnul Buckland.

Cred că și ei au fost puțin dezamăgiți să ne vadă.

— Domnișoară Philpot! a strigat domnul Buckland. Ce surpriză! Nu știam că sunteți în oraș.

— Am sosit de-abia acum două zile, domnule Buckland. Domnule reverend. Am dat din cap înspre amândoi. Acesta este nepotul meu, John. Am putea intra? Este foarte frig afară.

— Desigur, desigur!

Domnul Buckland ne-a poftit înăuntru și reverendul Conybeare a strâns din buze, vizibil deranjat că o doamnă era invitată să treacă pragul Societății de Geologie. Dar nu el era președintele – domnul Buckland avea să devină președinte în scurt timp – așa că nu a spus nimic, ci a făcut o plecăciune. Nasul lung și subțire îi era roșu și nu-mi dădeam seama dacă era de la vin, de la locul la masă care fusese prea apropiat de foc sau din cauza stării de spirit.

Holul de la intrare era simplu, cu o pardoseală elegantă cu dale albe și negre și portrete solemne ale lui George Greenough, John MacCulloch și alți președinți ai societății pe pereți. În curând, avea să li se alăture și portretul lui William Babington, actualul președinte, care se retrăgea din funcție. Mă așteptam să văd vreun obiect expus care să indice interesele societății: fosile, desigur, sau minerale. Dar nu exista niciunul. Obiectele de interes erau ascunse.

— Spuneți-mi, domnișoară Philpot, aveți vești despre plesiozaur? m-a întrebat reverendul Conybeare. Ușierul a spus că ați avea. Ne va onora făptura aceasta cu prezența sa la întrunirea noastră?

Acum le înțelegeam entuziasmul: nu numele de Philpot, ci pomenirea specimenului care lipsea îi adusesese val-vântej pe scări.

— Am trecut în urmă cu trei zile pe lângă vasul *Dispatch*, care a eșuat în apropierea țărmului. Încercam să par bine informată. Încărcătura este transportată în momentul de față pe uscat și va ajunge cât de repede îi permite starea drumurilor.

Cei doi au părut descurajați la auzul acelei vești de care de fapt știau deja.

— Atunci de ce ați venit, domnișoară Philpot? a spus reverendul Conybeare.

Era nițel cam caustic pentru un preot.

Mi-am îndreptat spatele și am încercat să-i privesc în ochi cu încrederea pe care o simțisem în fața funcționarului de pe docuri și a ușierului Societății de Geologie. Totuși, îmi era mult mai greu, pentru că aveam acum în față doi bărbați care mă priveau – și mai era Johnny. Mai mult, aceștia erau mult mai învățați și mai încrezători. Poate că aveam ceva autoritate asupra unui funcționar sau a unui ușier, dar nu și asupra unui bărbat de condiția mea. În loc să-mi concentrez atenția asupra domnului Buckland – care, în calitate de viitor președinte al societății, era persoana cea mai importantă dintre cei doi – m-am uitat prosteste la nepotul meu și am spus:

— Aș vrea să discut cu dumneavoastră despre Mary Anning.

— I s-a întâmplat ceva lui Mary? m-a întrebat William Buckland.

— Nu, nu, e bine.

Reverendul Conybeare s-a încruntat și chiar și domnul Buckland, care nu se încrunta de fel, a ridicat din sprâncene.

— Domnișoară Philpot, a început reverendul Conybeare, suntem pe punctul de a începe întrunirea la care atât domnul Buckland, cât și eu vom rosti în fața membrilor societății două discursuri importante – ce spun, istorice. Sunt sigur că problema legată de domnișoara Anning poate fi lăsată pe altă zi, pentru ca noi să ne concentrăm asupra acestor chestiuni mult mai urgente.

Fără să-mi aștepte răspunsul, mi-a întors spatele și a luat-o în sus pe scările învelite în covoare.

Domnul Buckland a părut să aibă aceeași intenție, dar el era mai încet și mai amabil, așa că și-a luat răgazul de a spune:

— Voi sta de vorbă cu dumneavoastră cu plăcere, domnișoară Philpot, dar altădată. Poate v-aș putea face o vizită săptămâna viitoare?

— Dar, domnule, a intervenit Johnny, domnul Cuvier crede că plesiozaurul este un fals!

Asta l-a oprit pe reverendul Conybeare din drum. S-a întors pe scări.

— Ce ai spus?

Johnny, băiat isteț, spusese exact ce trebuia. Sigur că bărbații nu voiau să audă de Mary. Dar părerea lui Cuvier despre plesiozaur avea să-i intereseze.

— Baronul Cuvier crede că plesiozaurul pe care l-a găsit Mary nu poate să fie adevărat, i-am explicat eu reverendului Conybeare care a coborât scările și ni s-a alăturat din nou, pâlind. Gâtul are prea multe vertebre și dânsul crede că asta încalcă legile fundamentale ale anatomiei vertebratelor.

Reverendul Conybeare și domnul Buckland s-au uitat unul la celălalt.

— Cuvier a dat de înțelese că familia Anning a creat un animal fals, prin unirea unui craniu de șarpe-de-mare cu corpul unui ihtiozaur. Pretinde că sunt niște escroci, am adăugat, aducând discuția în punctul care mă rodea pe mine.

Apoi, văzându-le expresiile la auzul cuvintelor mele, mi-am dorit să nu fi zis asta. Pe chipurile amândurora se citea uimirea, urmată de un anumit grad de suspiciune, mai evident în cazul reverendului Conybeare, dar vizibil și pe chipul blajin al domnului Buckland.

— Știți, desigur, că Mary nu ar face niciodată așa ceva, le-am reamintit. Este un om cinstit și instruit – chiar

de către Domniile Voastre, aş putea adăuga – cu privire la importanţa păstrării specimenelor exact aşa cum au fost găsite. Ştie că nu folosesc la nimic dacă sunt falsificate.

— Desigur, a încuviinţat domnul Buckland şi s-a luminat la faţă, ca şi cum nu ar fi avut nevoie decât ca o minte limpede să-i reamintească acest fapt.

Reverendul Conybeare rămăsese însă încruntat. Observaţia mea îi trezise îndoiala.

— Cine i-a spus lui Cuvier despre specimen? a întrebat.

Am şovăit, dar nu puteam ascunde adevărul.

— Mary i-a scris. Cred că i-a trimis şi un desen.

Reverendul Conybeare a pufnit.

— I-a scris Mary? Mi-e groază când mă gândesc cum arată o astfel de scrisoare! Fata aia e aproape analfabetă! Ar fi fost mult mai bine dacă Cuvier afla despre el după conferinţa din seara asta. Buckland, trebuie să-i prezentăm cazul noi înşine, cu desene şi o descriere amănunţită. Trebuie să-i scriem chiar noi şi poate încă cineva, astfel încât Cuvier să afle despre el din mai multe surse. Poate Johnson din Bristol. Era foarte interesat când i-am pomenit de plesiozaur la institut, la începutul lunii, şi ştiu că a mai corespondat cu Cuvier.

În timp ce vorbea, reverendul Conybeare îşi trecea mâna peste balustrada de mahon, încă răvăşit la auzul veştii. Dacă nu m-ar fi enervat cu suspiciunea lui faţă de Mary, poate că mi-ar fi părut rău pentru el.

Domnul Buckland a observat şi el agitaţia prietenului său.

— Conybeare, n-o să-ţi retragi acum discursul, nu? Mulţi invitaţi au venit special pentru el: Babbage, Gordon, Drummond, Rudge, chiar şi McDownell. Ai văzut sala: e ticsită de lume, cel mai de seamă public pe care l-am văzut vreodată. Sigur, eu îi pot întreţine cu meditaţiile mele despre

megalozaur, dar conferința ar avea un impact mult mai mare dacă am vorbi amândoi despre aceste ființe din trecut. Împreună o să le oferim o seară pe care nu o vor uita niciodată!

Am scos o exclamație înciudată.

— Nu suntem la teatru, domnule Buckland.

— Ah, ba într-un fel suntem, domnișoară Philpot. Și ce distracție extraordinară le-am pregătit acestor domni! Suntem pe punctul de a le deschide ochii în fața dovezii irefutabile a unei minunate lumi dispărute, în fața celor mai magnifice fapte pe care le-a creat Dumnezeu – în afara omului, desigur.

Domnul Buckland își făcea încălzirea pentru discurs.

— Poate că ar trebui să vă păstrați gândurile pentru întrunire, i-am sugerat.

— Desigur, desigur. Deci, Conybeare, ești alături de mine?

— Da.

Reverendul Conybeare afișa un aer mult mai încrezător.

— În lucrarea mea științifică, am abordat deja unele dintre îndoelile lui Cuvier în legătură cu numărul de vertebre. În plus, dumneata ai văzut creatura, Buckland. Crezi în ea.

Domnul Buckland a dat din cap.

— Atunci credeți și în Mary Anning! am exclamat eu. Și o veți apăra de acuzele nedrepte ale lui Cuvier.

— Nu văd ce legătură are lucrul ăsta cu întrunirea, a parat reverendul Conybeare. Am pomenit de Mary atunci când am vorbit despre plesiozaur la institutul din Bristol. Buckland și cu mine îi vom scrie lui Cuvier. Nu e de-ajuns?

— Toți geologii importanți și toți cei interesați se află în clipa de față în sala de la etaj. Un anunț din partea dumneavoastră, susținând că aveți încredere totală în

talentul lui Mary în calitate de căutătoare de fosile, va para orice comentarii ale baronului Cuvier pe care le vor auzi mai târziu.

— De ce aş dori să arunc în mod public umbra îndoielii asupra talentelor domnişoarei Anning şi, la drept vorbind – şi mult mai important, aş putea adăuga –, chiar asupra specimenului despre care mă pregătesc să vorbesc?

— Este în joc reputaţia unei femei, precum şi mijloacele ei de trai – care vă furnizează dumneavoastră speciemenele de care aveţi nevoie pentru a vă înainta teoriile şi a vă consolida reputaţia. Sunt sigură că măcar asta contează destul încât să-i luaţi apărarea în public!

Reverendul Conybeare şi cu mine ne-am uitat mânioşi unul la altul, nepierzându-ne din ochi. Am fi putut rămâne aşa toată seara dacă nu ar fi fost Johnny, care îşi pierduse răbdarea de atâta vorbărie şi voia să trecem la fapte. S-a strecurat prin spatele reverendului Conybeare, urcând treptele.

— Dacă nu sunteţi de acord să apăraţi bunul nume al domnişoarei Anning, mă duc sus şi le spun domnilor ce a spus Cuvier, ne-a strigat el de pe scări. V-ar plăcea?

Reverendul Conybeare a dat să-l apuce de braţ, dar Johnny a mai urcat câteva trepte ca reverendul să nu ajungă la el. Ar fi trebuit să-mi mustru nepotul pentru purtarea lui, însă m-am trezit pufnind ca să-mi maschez un hohot de râs. M-am întors către domnul Buckland, cel mai rezonabil din cei doi.

— Domnule Buckland, ştiu cât de mult ţineţi la Mary şi ştiu că recunoaşteţi cât de multe îi datorăm cu toţii pentru imensa ei pricepere în găsirea fosilelor. Înţeleg şi că seara aceasta este foarte importantă pentru dumneavoastră şi nu aş vrea să v-o stric. Dar sunt sigură că veţi putea găsi, pe parcursul conferinţei, un moment în care să vă exprimaţi sprijinul faţă de Mary. Aţi putea, de exemplu, să-i

recunoașteți meritele fără să-l menționați pe baronul Cuvier în mod direct. Și atunci când remarcile sale vor fi făcute publice, bărbații care se află acum în sala de deasupra vor înțelege adevărata semnificație a declarației dumneavoastră de încredere. În felul acesta, vom fi cu toții mulțumiți. Vi se pare acceptabilă propunerea mea?

Domnul Buckland a cugetat asupra sugestiei mele.

— Nu se va consemna în procesul-verbal al societății, a spus el în cele din urmă, dar sunt în mod cert dispus să fac o declarație neoficială, dacă aceasta v-ar mulțumi, domnișoară Philpot.

— Întru totul, vă mulțumesc.

El și reverendul Conybeare s-au uitat în sus înspre Johnny.

— S-a făcut, băiete, a bombănit reverendul Conybeare. Coboară acum.

— Asta e tot, tanti Elizabeth? Să cobor?

Johnny era dezamăgit că nu putea să-și ducă la capăt amenințarea.

— Mai e ceva, am spus.

Reverendul Conybeare a oftat adânc.

— Aș dori să ascult ce veți spune despre plesiozaur în timpul conferinței.

— Mă tem că prezența femeilor nu este permisă la întrunirile societății.

Domnul Buckland părea să regrete sincer.

— Ar fi posibil să rămân pe coridor ca să ascult? Nu va afla nimeni că mă aflu aici.

Domnul Buckland a reflectat un moment.

— Există o scară de serviciu în fundul sălii, care duce jos la una dintre bucătării. Servitorii o folosesc ca să aducă tacâmurile și tăvile cu mâncare și altele asemenea. Puteți să vă aduceți un scaun pe hol. De acolo ne puteți auzi fără să fiți văzută.

— Vă mulțumesc, e foarte amabil din partea dumneavoastră.

Domnul Buckland i-a făcut un gest ușierului, care ascultase conversația impasibil.

— Condu-i dumneata pe doamna și pe tânărul acesta până la holul din spate, te rog. Vino, Conybeare, i-am lăsat destul să aștepte. O să creadă că ne-am dus până la Lyme și înapoi!

Cei doi bărbați au urcat în grabă treptele, lăsându-ne pe mine și pe Johnny cu ușierul. Nu voi uita niciodată privirea înveninată pe care mi-a aruncat-o reverendul Conybeare peste umăr când a ajuns în capul scărilor și s-a întors să intre în sala de întruniri.

Johnny a chicotit.

— Nu cred că ți-ai făcut un prieten, tanti Elizabeth!

— Mie nu-mi pasă, dar mă tem să nu-i fi stricat dispoziția pentru întrunire. Ei bine, o să auzim imediat.

Nu-i stricasem dispoziția reverendului Conybeare. Ca un preot ce era, era obișnuit să vorbească în public și putea să se folosească de experiența lui ca să-și recapete stăpânirea de sine. Cât timp William Buckland a prezentat ordinea de lucru a întrunirii – aprobarea protocolului întrunirii anterioare, propunerea noilor membri, enumerarea diverselor jurnale și specimene donate societății în intervalul scurs de la ultima întrunire –, reverendul Conybeare și-a consultat notițele și și-a revizuit detaliile argumentelor sale, astfel încât atunci când a început să vorbească vocea îi era calmă și plină de autoritate.

Nu-i puteam judeca discursul decât după voce. Johnny și cu mine eram pitiți pe scaunele de pe palierul din fundul sălii. Deși am lăsat ușa deschisă ca să auzim mai bine, nu-i vedeam decât pe domnii care stăteau în picioare în fața ușii, în sala ticsită de lume. Mă simțeam prizonieră în spatele unui zid de bărbați care mă despărțeau de

evenimentul principal.

Din fericire, vocea reverendului Conybeare ajungea limpede până la noi.

— Sunt deosebit de onorat, a început el, să prezint în fața societății noastre o descriere a unui schelet aproape desăvârșit de *Plesiosaurus*, un nou gen de fosile pe care, luând în considerare cele câteva fragmente care au fost găsite separat, m-am simțit eu însumi îndreptățit să-l supun atenției oamenilor de știință, în anul 1821. Prin amabilitatea și generozitatea posesorului său, ducele de Buckingham, a fost posibil ca acest nou specimen să fie pus o vreme la dispoziția prietenului meu, profesorul Buckland, în scopul unor investigații științifice. Magnificul specimen recent descoperit la Lyme a confirmat în toate punctele esențiale justetea concluziilor mele anterioare legate de alcătuirea scheletului său.

În timp ce bărbații se bucurau de căldura dată de două șeminee și de șaiszeci de suflete, Johnny și cu mine stăteam înghețați pe hol. Mi-am strâns pelerina, dar am știut că, stând acolo în spate, nu le făceam niciun bine plămânilor mei slăbiți. Dar nu puteam pleca de la un eveniment atât de important.

Reverendul Conybeare a trecut imediat la trăsătura cea mai surprinzătoare a plesiozaurului – gâtul său extrem de lung.

— Gâtul este la fel de lung cât corpul și coada la un loc, a explicat el. Depășindu-l prin numărul vertebrelor pe acela al păsărilor cu cele mai lungi gâturi, inclusiv pe cel al lebedei, el se abate de la legile care au fost până acum considerate drept universale la animalele patrupede. Menționez această însușire chiar la începutul discursului meu, drept cea mai vizibilă și mai interesantă trăsătură a acestei descoperiri recente, care face, la rândul său, ca animalul acesta să fie unul dintre cele mai curioase și mai

importante contribuții pe care geologia le-a adus până în prezent anatomiei comparate.

A continuat apoi descriind animalul în cele mai mici detalii. La momentul acela, îmi înăbușeam deja tusea și Johnny s-a dus jos la bucătărie ca să-mi aducă niște vin. Pesemne că i-a plăcut ce a văzut acolo mai mult decât ce auzea pe palier, pentru că după ce mi-a oferit un pahar cu vin roșu, a dispărut iar pe scări în jos, ducându-se probabil să se așeze lângă foc și să exerseze arta flirtului cu slujnicele aduse special pentru seara aceea.

Reverendul Conybeare a descris în amănunt capul și vertebrele specimenului, zăbovind un timp asupra numărului acestora la diferitele specii de animale, la fel cum făcuse și *monsieur* Cuvier în criticile aduse lui Mary. Într-adevăr, l-a și menționat pe Cuvier de câteva ori, în treacăt, subliniind influența marelui anatomist pe toată durata discursului său. Nu e de mirare că reverendul Conybeare fusese atât de îngrozit de răspunsul lui Cuvier la scrisoarea lui Mary. Cu toate astea, oricare ar fi fost anatomia sa de neconceput, plesiozaurul *existase* cu adevărat. Dacă reverendul Conybeare credea în existența unei astfel de făpturi, atunci trebuia să creadă și în descoperirea lui Mary și cea mai bună cale de a-l convinge pe Cuvier era s-o sprijine pe ea. Mie lucrurile mi se păreau foarte clare.

Însă lui nu. Căci a procedat exact pe dos. Reverendul Conybeare a adăugat, în toiul descrierii înotătoarelor de plesiozaur:

— Trebuie să constat faptul că inițial am descris extremintățile înotătoarelor ca fiind alcătuite din oase rotunjite, când ele nu sunt astfel. Însă, atunci când a fost găsit primul specimen, în 1821, oasele respective erau deplasate de la locul lor și au fost lipite ulterior în poziția actuală, ca urmare a supoziției făcute de posesorul specimenului.

Mi-a luat o clipă să-mi dau seama că prin „posesor” se referea la Mary și sugera că greșise atunci când aranjase oasele primului plesiozaur. Reverendul Conybeare a catadicsit să se refere la ea – dar fără a-i pomeni numele – doar atunci când a găsit de cuviință s-o critice.

— Ce gest lipsit de eleganță! am bombănit, mai tare decât intenționasem, căci niște capetele din fața mea s-au mișcat și s-au întors, încercând să găsească sursa răbufnirii.

M-am făcut mică în scaunul meu și-apoi am ascultat amorțită cum reverendul Conybeare compara plesiozaurul cu o țestoasă fără carapace și făcea speculații privind straniețea sa printre animalele terestre și marine deopotrivă.

— Nu se poate oare, prin urmare, conchide că animalul înota la suprafața apei sau în imediata sa vecinătate, arcuindu-și gâtul lung pe spate ca o lebădă și săgetând suprafața apei din când în când pentru a prinde peștii care se întâmplau să treacă pe lângă el? Poate că pândea în apele puțin adânci din apropierea coastei, ascuns printre alge, ridicându-și nările de la o adâncime considerabilă până la nivelul suprafeței apei și găsim astfel o modalitate sigură de a se retrage din fața atacului unor dușmani periculoși.

A încheiat printr-o frază retorică bine plasată pe care îl suspectam că o născocise în timpul primei părți a întrunirii.

— Nu pot să nu felicit publicul pasionat de știință pentru faptul că descoperirea acestui animal a avut loc în momentul în care ilustrul Cuvier studiază, aflându-se chiar pe punctul de a-și publica cercetările, tocmai fosilele de ovipare: subiectul va beneficia din partea lui de acea luciditate ordonată pe care a dedicat-o întotdeauna celui mai puțin cunoscut și mai complicat dintre domeniile anatomiei comparate. Vă mulțumesc.

Cu aceste vorbe, reverendul Conybeare și-a legat în mod favorabil numele de al baronului Cuvier, astfel încât orice critici ar fi apărut ulterior din partea francezului, ele să nu pară îndreptate împotriva lui.

Nu m-am alăturat celor care îl aplaudau. Pieptul mă strângea atât de tare încât mi-era greu și să respir.

A urmat o discuție animată, pe care nu am urmărit-o cu atenție, pentru că eram prea amețită. Totuși, l-am auzit în cele din urmă pe domnul Buckland dregându-și vocea.

— Aș dori să exprim mulțumirile mele domnișoarei Anning, a spus el, care a descoperit și a dezgropat acest specimen magnific. Este păcat că el nu a ajuns la timp pentru discursul deosebit de strălucit și de edificator al reverendului Conybeare, dar odată ce va fi expus aici, membrii și prietenii societății noastre sunt bine-veniți să-l inspecteze. Veți fi uimiți și încântați de această descoperire epocală.

Atât va primi ea vreodată, mi-am zis, o brumă de mulțumiri înecate în toată vorbăria aceasta despre gloria pe care o merită fiarele și bărbații. Numele ei nu va apărea niciodată în revistele de știință sau în cărți, ci va fi uitat. Fie. Viața unei femei este întotdeauna un compromis.

Nu mai aveam de ce să ascult mai departe. În schimb, am leșinat.

9

Fulgerul care mi-a vestit cea mai mare fericire

A fost un noroc că am văzut-o plecând.

M-a trezit Joe. A venit și s-a aplecat deasupra patului, într-o dimineață când mama ieșise. Tray era întins în pat lângă mine.

— Mary, a spus el.

M-am întors pe partea cealaltă.

— Ce-i?

A stat așa un minut, fără să zică nimic, privindu-mă doar. Oricine altcineva ar fi crezut că fața lui Joe era lipsită de expresie, dar eu vedeam că era deranjat de faptul că stăteam în pat chiar dacă nu eram bolnavă. Își mușca interiorul obrazului; mușcături mici care-i încordau falca; dacă știai să te uiți, vedeai toate lucrurile astea.

— Poți să te scoli acum, a zis el. Domnișoara... mama se ocupă de problemă.

— Ce problemă?

— Problema ta cu franțuzul.

M-am ridicat în capul oaselor, strângându-mi pătura la piept, pentru că era un frig de-nghetau apele, chiar și cu Tray alături care mă-ncălzea.

— Și cum se ocupă?

— N-a zis. Dar ar trebui să te scoli. Nu vreau să mă duc iar pe plajă.

M-am simțit atunci așa de vinovată, că m-am dat jos din pat, iar Tray a lătrat de bucurie. Și eu mă simțeam ușurată. După o zi petrecută în pat, mă plictisiseam, dar ca să mă dau jos avusesem nevoie să-mi spună cineva să mă scol.

M-am îmbrăcat, mi-am luat ciocanul și coșul și l-am strigat pe Tray, care îmi ținuse de urât cât rămăsesem în pat și era acum nerăbdător să iasă. Când mi l-a dat, chiar înainte să plece pentru totdeauna de la Lyme, colonelul Birch mi-a promis că Tray îmi va fi credincios. Avusesse dreptate.

Am ieșit și aburul răsuflării mi-a învăluit chipul, atât era de frig. Cerul plumburiu amenința cu ninsoarea. Venise fluxul, iar Black Ven și Charmouth erau separate de apă, așa că am luat-o în partea cealaltă, unde o fâșie îngustă de pământ rămăsese neacoperită de stâncile de pe plaja Monmouth. Deși arareori găsisem dihanii în acele stânci,

uneori aduceam de-acolo cu căruța amoniți uriași, ca aceia care rămăseseră prinși în piatră în Cimitirul Moniștilor, dar care se desprinseseră din straturile stâncii.

Tray alerga în fața mea de-a lungul Promenadei și gheruțele scoteau un sunet metalic ciocnindu-se de pojghița de gheață. Uneori se întorcea să mă miroasă și să se asigure că îl urmăresc și nu mă întorceam acasă. Era ca și cum ieșisem la suprafață dintr-o febră cețoasă într-o lume aspră și înghețată.

Când am ajuns în dreptul digului Cobb, am văzut vasul *Unity*, ancorat acolo și încărcat pentru călătorie. Asta nu era neobișnuit, dar ce mi-a atras atenția printre toți bărbații care lucrau de zor erau siluetele a trei femei – două dintre ele purtau bonete, iar cea de-a treia un inconfundabil turban cu pene.

Tray a venit înapoi în goană, lătrând la mine.

— Șș, Tray, taci.

L-am luat în brațe, de teamă că aveau să se uite înspre mine și să mă vadă, și m-am pitit după o barcă răsturnată, folosită pentru transportul pasagerilor către corăbiile ancorate.

Eram prea departe ca să văd fețele surorilor Philpot, dar am zărit-o pe domnișoara Margaret dându-i ceva domnișoarei Elizabeth, un lucru pe care ea l-a băgat în buzunar. Apoi s-au îmbrățișat și s-au sărutat și domnișoara Elizabeth s-a depărtat de surorile ei, și-apoi bărbații care alergau în sus pe pasarele s-au dat la o parte și ea a urcat, după care am văzut-o în picioare pe punte.

Nu-mi aminteam s-o fi văzut vreodată pe domnișoara Elizabeth urcându-se pe o corabie sau chiar într-o barcă, deși trăia la malul mării și vâna atât de des pe plajă. Nici eu nu mai fusesem pe mare decât o dată sau de două ori. Deși puteau să se ducă la Londra pe mare, surorile Philpot alegeau întotdeauna poștalionul. Unii oameni sunt făcuți

pentru apă, alții pentru uscat. Noi eram oameni de uscat.

Am vrut să alerg pe digul Cobb și să o strig, dar n-am făcut-o. Am rămas ascunsă în spatele bărcii, cu Tray scheunând la picioarele mele, și am privit echipajul de pe *Unity* desfășurând pânzele uriașe și ridicând ancora. Domnișoara Elizabeth a rămas pe punte, o siluetă curajoasă și dreaptă în mantia gri și boneta mov. Văzuserăm de multe ori vasele care plecau de la Lyme, dar nu cu cineva la bord care însemna atât de mult pentru mine. Dintr-odată, marea devenise un loc înșelător. Mi-am adus aminte de trupul lui Lady Jackson, adus de valuri la țărm după naufragiul care se întâmplase cu atâția ani în urmă, și mi-a venit să o strig pe domnișoara Elizabeth să se întoarcă, dar era prea târziu.

Am încercat să nu mă agit, ci să-mi văd de treaba mea. Nu am deschis ziarele ca să caut vești despre naufragii și nici despre sosirea plesiozaurului la Londra sau despre îndoielile lui *monsieur* Cuvier în legătură cu el. Lucrul acesta din urmă era puțin probabil să apară în ziare, pentru că era lipsit de importanță pentru majoritatea oamenilor. Erau dați când îmi doream ca *Western Flying Post* să scrie despre lucrurile care contau pentru mine. Voiam să văd anunțuri precum: „Domnișoara Elizabeth Philpot a ajuns cu bine la Londra”; „Societatea de Geologie sărbătorește plesiozaurul de la Lyme” sau „*Monsieur* Cuvier întărește faptul că domnișoara Anning a descoperit un animal nou”.

Într-o după-amiază, m-am întâlnit cu domnișoara Margaret în fața Sălii Publice, unde se ducea să joace whist, pentru că până și iarna se organizau acolo partide de cărți o dată pe săptămână. În ciuda frigului, purta unul dintre turbanele ei demodate, care o făceau să pară o fată bătrână ofilită și excentrică, cu un acoperământ ciudat. Până și eu credeam asta despre ea, eu care o admirasem toată viața pe domnișoara Margaret.

Când i-am dat binețe, a zvâcnit ca un câine călcat pe

coadă.

— Aveți... aveți vești de la domnișoara Elizabeth? am întrebat-o.

Domnișoara Elizabeth mi-a aruncat o privire ciudată.

— De unde știi că e plecată?

Nu i-am spus că o văzusem urcându-se pe vas.

— Toată lumea știe. Nu există secrete la Lyme.

Domnișoara Margaret a oftat.

— N-am primit nicio scrisoare, dar poșta n-a venit de trei zile, pentru că drumurile sunt atât de proaste. Nimeni n-a primit nicio scrisoare. Cu toate astea, un vecin a sosit călare de la Yeovil și ne-a adus un *Post* nou. Sunt vești că *Dispatch* s-a împotmolit la mal lângă Ramsgate. E corabia care a plecat înaintea celei pe care se afla Elizabeth.

A trecut-o un fior și penele de struț de pe turban au tremurat.

— *Dispatch*? am strigat. Dar plesiozaurul se află pe vasul ăla! Ce s-a întâmplat cu el?

Am avut o viziune oribilă a fiarei mele ducându-se la fundul apei și pierzându-se pe veci; truda mea și cele o sută de lire ale ducelui de Buckingham – toate în zadar.

Domnișoara Margaret s-a încruntat.

— În ziar scria că atât pasagerii, cât și încărcătura sunt în siguranță și vor fi transportați la Londra pe uscat. Nu ai de ce să te agiți – deși ai putea să te îngrijorezi întâi de soarta călătorilor și nu a încărcăturii, oricât de valoroasă ar fi ea pentru tine.

— Bineînțeles, domnișoară Margaret. Bineînțeles că mă gândesc la oamenii aceia. Dumnezeu să-i aibă-n pază. Dar mă întreb unde e plesiul meu... al ducelui, vreau să spun.

— Și eu mă întreb unde este Elizabeth, a adăugat domnișoara Margaret și i-au dat lacrimile. Cred în continuare că nu trebuia s-o lăsăm să se îmbarce pe vasul

acela. Dacă este așa de ușor să eșuezi la țărnișă cum s-a întâmplat cu *Dispatch*, atunci ce s-a întâmplat cu *Unity*?

Acum chiar plângea și am bătut-o pe umăr. Însă ea nu voia mângâiere din partea mea și s-a tras deoparte, uitându-se urât la mine.

— Elizabeth n-ar fi plecat niciodată dacă nu erai tu! a țipat ea, înainte de a se întoarce pe călcâie și a intra grăbită în Sala Publică.

— Ce vreți să spuneți? am strigat în urma ei. Domnișoară Margaret, nu înțeleg!

Însă nu puteam să o urmez înăuntru. Sala Publică nu era pentru cei ca mine și bărbații care stăteau la intrare mi-au aruncat priviri neprietenoase. Am mai stat prin preajmă, sperând s-o zăresc pe domnișoara Margaret prin bovindu, dar nu a apărut la fereastră.

Așa am aflat că domnișoara Elizabeth s-a dus la Londra din pricina mea. Dar nu am știut de ce anume până ce domnișoara Louise n-a venit să-mi explice. Venea foarte rar pe la noi, pentru că prefera plantele vii fosilelor. Dar la două zile după ce mă întâlnisem cu domnișoara Margaret, a apărut la ușa atelierului, aplecându-se în prag ca să nu se lovească la cap, pentru că era tare înaltă. Curățam un ihtiozaur mic pe care-l descoperisem chiar înainte de a găsi plesiul. Nu era întreg, dar șira și coastele îi erau în stare bună.

— Nu te ridica, a spus domnișoara Louise, dar eu am ținut să-i eliberez un scăunel de bucățile de roci și să-l șterg înainte să se așeze.

Tray a venit și i s-a întins la picioare. Nu a vorbit imediat – domnișoara Louise nu era prea vorbărească –, ci a studiat grămezile de pietre de pe podeaua din jur, toate pline cu fosile care așteptau să fie curățate. Deși eram mereu înconjurată de fosile, acum se adunaseră și mai multe de care nu mă ocupasem pentru că trebuise să termin de

curăţat plesiul. Nu a spus nimic despre dezordine sau despre stratul de pulbere albastră care acoperea toate cele. Alţii ar fi zis ceva, dar bănuiesc că ea era obișnuită cu mizeria, de la lucrul în grădină și de la fosilele domnișoarei Elizabeth.

— Margaret mi-a spus că v-ați întâlnit și că voiai să afli vești despre sora noastră. Am primit astăzi o scrisoare de la ea; a ajuns cu bine la casa fratelui nostru de la Londra.

— Oh, cât mă bucur! Dar... domnișoara Margaret a spus că domnișoara Elizabeth s-a dus la Londra din pricina mea. De ce?

— Avea de gând să se ducă la întrunirea Societății de Geologie și să-i roage pe bărbații de acolo să te sprijine împotriva acuzației baronului Cuvier cum că ai fi falsificat plesiozaurul.

M-am încruntat.

— De unde știa de asta?

Domnișoara Louise a șovăit.

— I-au spus domnii aceia? I-a scris Cuvier vreunui dintre ei – lui Buckland sau lui Conybeare – și ei i-au scris domnișoarei Elizabeth? Și-acum vorbesc cu toții la Londra despre... despre noi, Anningii, și ce facem noi cu speciemenele.

Îmi tremurau buzele atât de tare că a trebuit să mă opresc.

— Taci, Mary. Mama ta a venit la noi.

— Mama?

Deși eram ușurată că nu aflaseră de la bărbați, eram șocată că mama se dusesese la ele fără să-mi spună.

— Își făcea griji pentru tine, a continuat domnișoara Louise, și Elizabeth s-a hotărât să încerce să te ajute. Margaret și cu mine nu am înțeles de ce a simțit ea că trebuie să se ducă acolo personal în loc să le scrie, dar a

insistat că așa era mai bine.

Am dat din cap.

— Are dreptate. Bărbații ăia nu prea răspund repede la scrisori. Asta știm și eu, și mama. Uneori poate să treacă și un an până să-mi răspundă. Când vor ceva scriu repede, dar apoi uită imediat de mine. Când vreau eu ceva... Am ridicat din umeri și-am clătinat din cap. Nu-mi vine să cred că domnișoara Elizabeth e-n stare să se ducă până la Londra – și pe mare – doar pentru mine.

Domnișoara Louise nu a spus nimic, dar m-a privit atât de direct cu ochii ei cenușii încât a trebuit să-mi plec privirea.

După câteva zile, m-am hătărât să mă duc la Morley Cottage să-i cer iertare domnișoarei Margaret pentru că-i răpisem sora de lângă ea. Am adus cu mine o ladă plină de fosile de pești, pe care le păstrasem pentru domnișoara Elizabeth. Avea să fie darul meu pentru ea, pentru când se întorcea de la Londra. Avea să mai dureze ceva, pentru că probabil rămânea acolo și pentru vizita de primăvară, dar era o alinare să știu că la întoarcere avea să găsească peștii.

Am tras lada după mine în sus pe Coombe Street, pe Sherborne Lane și până sus în vârful dealului, pe Silver Street, boscorodindu-mă singură că eram așa de generoasă, pentru că era tare grea. Însă când am ajuns la Morley Cottage, poarta era închisă, ușile încuiate, storurile lăsate și nu ieșea fum pe horn. Am bătut mult la ușa din față și la ușile din spate, dar nu mi-a răspuns nimeni. Tocmai mă întorceam în fața casei ca să încerc să mă uit printre stinghiile storurilor, când a ieșit o vecină.

— N-are rost să te tot uiți, mi-a spus ea. Nu sunt acasă. Au plecat ieri la Londra.

— La Londra? De ce?

— A fost ceva neașteptat. Au primit vorbă că domnișoara Elizabeth s-a îmbolnăvit și au lăsat totul baltă

și-au plecat.

— Nu!

Am strâns din pumni și m-am rezemat de ușă. Cum se făcea că de câte ori găseam ceva, pierdeam altceva? Găsisem un ihtiozaur și-o pierdusem pe Fanny. Îl găsisem pe colonelul Birch și-o pierdusem pe domnișoara Elizabeth. Găsisem faima și-l pierdusem pe colonelul Birch. Acum crezusem că o regăsisem pe domnișoara Elizabeth, doar ca s-o pierd din nou, poate pentru totdeauna.

Nu puteam să accept. Munca mea de-o viață era să găsesc oasele făpturilor care se pierduseră. Nu-mi venea să cred că n-aveam s-o regăsesc pe domnișoara Elizabeth.

Nu am cărat lădița cu fosile de pește din nou în Cokmoile Square, ci am lăsat-o în spatele casei, în grădina domnișoarei Louise, lângă amonitul uriaș pe care o ajutasem odată pe domnișoara Elizabeth să-l aducă de pe plaja Monmouth. Eram convinsă că într-o zi o să se uite la ele și să le aleagă pe cele mai bune pentru colecția ei.

Am vrut să sar în primul poștalion către Londra, dar nu m-a lăsat mama.

— Nu fi proastă, mi-a zis. Cu ce ai putea tu să le ajuți pe surorile Philpot? N-ar face decât să-și irosească vremea cu tine în loc să aibă grijă de sora lor.

— Vreau s-o văd și să-i spun că-mi pare rău.

Mama a țățâit din buze.

— Te porți de parc-ar fi pe moarte și vrei să te împaci cu ea. Crezi că dacă stai lângă ea și-i spui că-ți pare rău cu mutra asta lungă, asta o s-o ajute să se facă bine? O s-o vâre și mai repede-n-mormânt!

Nu-mi pusesem așa problema. Era o judecată ciudată, dar de bun-simț; la fel ca mama.

Așa că nu m-am dus, deși mi-am jurat că într-o zi aveam să mă duc la Londra, doar așa, să arăt că pot. În schimb, mama le-a scris surorilor Philpot să-i trimită vești,

o scrisoare din partea ei fiind mai puțin supărătoare decât una de la mine. Am vrut să le întrebe despre acuzația lui Cuvier și despre întrunirea de la Societatea de Geologie, dar mama n-a vrut, pentru că nu era politicos să mă gândesc la mine însămi într-o astfel de împrejurare. Și, în plus, le-ar fi reamintit celor din familia Philpot de ce se dusesse domnișoara Elizabeth la Londra, făcându-i din nou să se înfurie pe mine.

Două săptămâni mai târziu, am primit o scrisoare scurtă de la domnișoara Louise, în care spunea că domnișoara Elizabeth trecuse peste ce era mai greu. Însă pneumonia îi slăbise plămânii și doctorii credeau că nu se putea întoarce să trăiască la Lyme din cauza aerului de mare umed.

— Prostii, a pufnit mama. Atunci de ce mai vin toți vilegiaturiștii ăștia dacă nu pentru aerul de mare și pentru apa care le face bine la sănătate? O să se întoarcă. Nimic n-o poate ține pe domnișoara Elizabeth departe de Lyme.

După ani de suspiciuni față de surorile Philpot de la Londra, mama era acum apărătoarea lor cea mai înverșunată.

Dacă mama părea foarte sigură, eu aveam îndoielile mele. Eram ușurată că domnișoara Elizabeth trăia, dar se părea că tot o pierdusem. Cu toate astea, nu puteam face mare lucru și după ce mama le-a mai scris o dată ca să le spună cât ne bucuram cu toții, n-am mai primit nicio veste de la ele. Și nici cu *monsieur* Cuvier nu am aflat ce s-a întâmplat. N-aveam de ales: trebuia să trăiesc în îndoială.

Mamei îi tot place să spună: „Când dă să plouă, ci toarnă”. În privința vremii, nu sunt de acord cu ea. Am fost pe plajă ani la rândul, în zile în care nu ploua cu găleata, ci te stropea din când în când, cerul nehotărându-se ce voia să facă.

În privința curioșeniilor însă avea dreptate. Puteau să

treacă luni, chiar ani, fără să găsim vreo fiară. Putea să ne-ajungă cuțitul la os de sărmani ce eram, de-nfrigurați, flămânzi și disperați. Alteori însă, puteam găsi mai mult decât aveam nevoie sau decât puteam duce. Așa a fost și-atunci când a venit franțuzul.

Era una din zilele alea minunate de sfârșit de iunie când știi, după soare și după briza parfumată, că vara a venit în sfârșit și că poți să-ncepi să te lepezi de strânsoarea din piept care te-a ținut pe picioare împotriva frigului toată iarna și primăvara. Ieșisem pe falezele de lângă Church Cliffs, săpând un exemplar foarte frumos de *Ichthyosaurus tenuirostris* – acum pot să-i spun așa, pentru că bărbații au identificat și au numit patru specii și eu le pot deosebi pe fiecare doar dintr-o privire. Nu avea nici coadă și nici înotătoare, dar avea vertebrele foarte dese și fălcile lungi și subțiri care se împreunau în vârf, iar dinții îi erau mici, frumoși și neștirbiți. Mama îi scrisese deja domnului Buckland, rugându-l să-l anunțe pe ducele de Buckingham, despre care știam că voia un zar ca să-i țină companie prietenului plesi.

Cineva a venit lângă mine în timp ce lucram. Eram obișnuită cu vilegiaturiștii care veneau să mi se uite peste umăr, ca să vadă ce făcea faimoasa Mary Anning. Uneori îi auzeam vorbind despre mine de la distanță. „Ce crezi că a găsit acolo?”, își spuneau unul altuia. „E una din făpturile alea? Un crocodil sau, cum scria în ziarul unde am citit, o țestoasă uriașă fără carapace?”

Deși zâmbeam singură, nu catadicseam să-i corectez. Le era greu să înțeleagă că trăiseră cândva făpturi pe care nici măcar nu și le puteau imagina și care nu mai existau de mult. Mie îmi luase ani mulți să accept ideea, chiar dacă avusesem dovezile în față. Deși mă respectau mai mult, acum după ce găsisem două feluri de fiare, oamenii n-aveau de gând să-și schimbe părerile doar pentru că așa le spunea

Mary Anning. Învăţasem şi eu atâta lucru după ce plimbasem pe plajă atâţia vilegiaturişti. Ei voiau să găsească comori şi să vadă dihanii de mare, dar nu voiau să se întrebe cum şi când au trăit ele. Prea le zdruncina ideea pe care o aveau despre lume.

Acum spectatorul s-a mutat, astfel încât s-a pus în calea luminii şi umbra lui cădea peste zar, aşa că a trebuit să-mi ridic privirea. Era unul dintre voinicii fraţi Day, Davy sau Billy, nu eram sigură care din ei. Mi-am pus ciocanul jos, m-am şters pe mâini şi m-am ridicat.

— Îmi pare rău că te deranjez, Mary, a zis el, Billy şi cu mine trebuie să-ţi arătăm ceva, în spate lângă Black Ven.

În timp ce vorbea, s-a uitat la zar; ca să-mi cerceteze munca, bănuiesc. De-a lungul anilor învăţasem foarte bine cum să tai speciemenele din stâncă şi nu mai aveam nevoie de fraţii Day atât de des, ci doar uneori, când îi chemam să care bucăţile de piatră până la atelier.

Dar părerea lor conta în ochii mei, aşa că am fost încântată că s-a arătat mulţumit de ce lucrasem până atunci.

— Ce-ai găsit?

Davy Day s-a scărpinat în cap.

— Nu ştiu. Una din ţestoasele alea, poate.

— Un plesî? I-am întrebat. Eşti sigur?

Davy se tot muta de pe un picior pe altul.

— Păi, ar putea fi un crocodiloi. Nu ştiu niciodată să-i deosebesc.

Ceva mai înainte, fraţii Day începuseră să sape piatra din straturile de la Blue Lias de lângă apă şi găseau adesea tot felul de lucruri în stâncile de pe plajele de lângă Lyme. Nu voiseră niciodată să înţeleagă cu adevărat lucrurile pe care le găseau. Ştiau că ele ne aduceau bani, şi mie, şi lor, şi numai de asta le păsa. Oamenii veneau adesea la mine ca să le spun ce găsiseră. De obicei, era o bucăţică de zar – o

falcă, niște dinți sau câteva vertebre sudate.

Mi-am luat ciocanul și coșul.

— Tray, stai pe loc, i-am poruncit, pocnind din degete și arătându-i unde să m-aștepte.

Tray a venit în goană de la apă, unde tot alerga după valuri. Și-a făcut ghem trupul alb-negru și și-a sprijinit bărbia pe o piatră de lângă zar. Era un cățeluș blând, dar mârâia pe oricine se apropia de vreunul din speciemenele mele.

L-am urmat pe Davy Day după cotul care ascundea orașul. Soarele lumina casele adunate în sus pe deal și marea era argintie ca oglinda. Bărcile trase la mal în port erau înșirate ca niște bețe și părăsite în pozițiile în care le potrivise marea la reflux. Îmi creștea inima de drag văzând priveliștile astea.

„Mary Anning, ești cea mai faimoasă din orașul ăsta”, mi-am spus. Știam prea bine că eram trufașă și că trebuia să mă duc la capelă și să mă rog să mi se ierte păcatul. Dar nu mă puteam abține: ajunsesem tare departe din ziua în care domnișoara Elizabeth îi angajase prima dată pe frații Day, în urmă cu atâția ani, pe vremea când eram tânără, săracă și neștiutoare. Acum veneau oameni să mă vadă și-mi scriau despre ce găseau. Era greu să nu mi se urce la cap. Până și oamenii din Lyme erau mai drăguți cu mine, fie doar și pentru că atrăgeam vilegiaturiști și că datorită mie înflorise și negoțul.

Totuși, era ceva care mă împiedica să mă umflu prea mult în pene și care îmi stătea ca un ghimpe în inimă. Orice aș fi găsit, orice ar fi spus lumea despre mine, Elizabeth Philpot nu mai era la Lyme, ca să mă pot bucura de succes împreună cu ea.

— Aicea e.

Davy Day mi-a arătat locul unde era așezat fratele lui, care ținea în laba sa de urs o felie de plăcintă cu carne.

Lângă el era o lespede de piatră proaspăt tăiată, așezată pe o targă de lemn pe care o foloseau la cărat. Billy Day și-a ridicat privirea înspre mine, cu gura plină, și a dat din cap.

Mă simțeam întotdeauna puțin ciudat de față cu Billy, de când se însurase cu Fanny Miller. Nu zicea niciodată nimic, dar mă întrebam adesea dacă Fanny nu-i spunea lucruri rele despre mine. Nu pot spune că o invidiam – pietrarii nu sunt considerați o partidă bună decât pentru femeile cele mai disperate. Dar căsnicia lor îmi aducea aminte că eu eram chiar la fundul grămezii și că nu aveam să mă mărit niciodată. Fanny avea parte tot timpul de ceea ce eu trăisem doar o dată, cu colonelul Birch, în livadă. Faima îmi aducea mângâiere și bani, dar atâta tot. Nu puteam s-o urăsc pe Fanny, pentru că din vina mea rămăsese beteagă. Dar nici nu puteam să fiu prietenoasă cu ea sau să mă simt bine în preajma-i.

Așa stăteau lucrurile cu mulți oameni din Lyme. M-am desprins de lumea lor. N-o să fiu niciodată o doamnă din lumea bună, asemenea surorilor Philpot – nimeni n-o să-mi spună vreodată „Domnișoară Mary”. O să fiu mereu Mary Anning și-atât. Dar nici cum erau ceilalți oameni de rând nu eram. Prinsă undeva la mijloc, asta eram, și-așa aveam să rămân. Asta îmi aducea libertate, dar și singurătate.

Din fericire, stâncile mi-au oferit multe lucruri la care se mă gândesc și care să-mi distragă atenția de la necazurile mele. Davy Day a arătat cu degetul spre marginea unei pietre și m-am aplecat și-am deslușit un șir clar de vertebre, lung cam de trei picioare. Așa de tare sărea în ochi că am chicotit. Bătusem stâncile astea de sute de ori și nu-l zărisem. Eram mereu surprinsă de câte se găseau aici. Eram înconjurați de sute de trupuri care așteptau o pereche de ochi ageri care să le găsească.

— Duceam încercătura la Charmouth și Billy s-a împiedicat de margine, mi-a explicat Davy.

— Tu te-ai împiedicat de ea, nu io, a declarat Billy.

— Ba tu, tâmpitule.

— Ba nu, tu.

I-am lăsat pe frați să se certe și am cercetat vertebrele, din ce în ce mai entuziasmată. Erau mai lungi și mai groase decât ale unui zar. Am urmărit conturul făpturii până în locul unde trebuiau să vină înotătoarele și am găsit acolo destule dovezi ale unor falange lungi încât să mă declar convinsă.

— Este un plesiozaur, i-am anunțat pe cei doi. Frații Day au terminat cu cearta. O țestoasă, am adăugat ca să mă înțeleagă, căci n-aveau să-nvețe niciodată cuvântul ăla lung și ciudat.

Davy și Billy s-au uitat unul la altul și-apoi la mine.

— Asta e prima fiară pe care am găsit-o vreodată, a zis Billy.

— Așa este, am încuviințat. Frații Day dezgropaseră amoniți uriași, dar niciodată un zar sau un ples. Acum sunteți vânători de fosile.

Frații Day s-au dat un pas în spate amândoi, ca și cum ar fi vrut să se ferească de cuvintele mele.

— O, nu, noi suntem pietrari, a zis Billy. Noi avem treabă cu piatra, nu cu fiarele.

A dat din cap spre blocurile de piatră care așteptau să fie livrate la Charmouth.

Eram uimită ce noroc dăduse peste mine. Se putea ca acolo să se afle un specimen întreg și frații Day nu-l voiau!

— Atunci o să vă plătesc pentru timpul în care-o să-l săpați și vi-l iau eu de pe cap, le-am propus eu.

— Nu știu. Trebuie să livrăm piatra.

— După aia, atunci. Nu pot să-l scot singură – cum ați văzut, lucrez la un zar – la un crocodil.

M-am întrebat dacă nu cumva mintea îmi juca feste, dar mi s-a părut că pentru prima dată, cei doi nu erau

complet de acord. Billy nu prea se îndura să aibă de-a face cu specimenul de plesi. Am încercat atunci să ghicesc care era problema.

— Deci așa, Billy Day, o lași pe Fanny să-ți spună ce să faci? Nu cumva ea crede că o țestoasă sau un crocodil o să se-ntoarcă și-o să te muște?

Billy și-a lăsat capul în jos, iar Davy a râs.

— L-ai ginit! S-a întors spre fratele său. Păi, săpăm făptura asta pentru Mary sau ai de gând să stai lângă nevastă-ta și să-ți țină ea boașele-n gheare?

Billy și-a boțit gura ca un ghemotoc de hârtie.

— Cât ne dai?

— O guinee, i-am răspuns prompt, simțindu-mă generoasă, dar și sperând că suma avea să-i închidă gura lui Fanny.

— Mai întâi trebuie să ducem încărcătura la Charmouth, a spus Davy.

Ăsta era felul lui de-a spune da.

Erau atâția oameni pe plajă acum care căutau fosile, mai ales într-o zi însorită ca asta, că a trebuit s-o aduc pe mama să stea cu plesiul, să nu zică nimeni că era al lui. Așa era acum vara, cumva și din vina mea, pentru că se dusesse faima plajelor de la Lyme. Țărmlul se golea numai iarna, când oamenii erau alungați de vântul rece și de ploaie. Atunci puteam să ies pe plajă ziua-ntreagă și să nu mă întâlnesc cu nimeni.

Frații au lucrat repede și-au scos plesiozaurul din stâncă în două zile, cam în același timp în care am fost și eu gata cu zarul meu. Cum eram chiar după colț de ei, mă perindam între cele două locuri și le dădeam porunci. Nu era un specimen rău, dar n-avea cap. Plesii ăștia își pierd capul cam ușor.

Tocmai ce aduseserăm ambele specimene la atelier când mama m-a strigat de la taraba ei din față:

— Au venit doi străini să te vadă, Mary!

— Doamne-ajută, mulți mai suntem aici, am murmurat eu.

Le-am mulțumit fraților Day și i-am trimis la mama ca să-și primească răsplata, după care i-am poftit înăuntru pe musafiri. Ce priveliște li s-a înfățișat dinaintea ochilor! Bucățile a două specimene de fiare, întinse pe pardoseală – chiar risipite peste tot, încât bărbații nici n-au putut intra în odaie, ci au rămas în pragul ușii, cu ochii cât cepele. Am simțit cum mă străbate un fulger pe care nu mi-l puteam explica și am știut că nu puteau fi niște vilegiaturiști obișnuiți.

— Scuzați, vă rog, dezordinea, domnilor, am spus, dar taman ce-am adus două animale, de care n-am avut încă timp să mă ocup. Aș putea să vă ajut cu ceva?

Știam că arăt ceva de speriat, cu fața mânjită de lut din Blue Lias și cu ochii roșii de la atâta trudă ca să-l scot pe zar din piatră.

Cel mai tânăr dintre ei – nu cu mult mai în vârstă decât mine și pe deasupra arătos, cu ochii albaștri înfundați în orbite, nasul lung și bărbia frumoasă – și-a revenit primul.

— Domnișoară Anning, mă numesc Charles Lyell, a spus el zâmbind, și însoțitorul meu este *monieur* Constant Prévost, care vine de la Paris.

— Paris? am strigat eu.

Nu-mi puteam stăvili spaima din voce.

Franțuzul a privit lung la vălmășagul de pietre de pe jos, după care s-a uitat la mine.

— *Enchanté, mademoiselle*, a spus el și s-a înclinat.

Deși avea o înfățișare blajină, cu păr ondulat, perciuni lungi și crețuri în jurul ochilor, vocea îi era gravă.

— Oh!

Era o iscoadă. O iscoadă a lui *monsieur* Cuvier, care

venise să vadă ce puneam la cale. M-am uitat lung în podea, văzând-o așa cum pesemne că o vedea el. Cele două specimene erau întinse unul lângă altul – un zar fără coadă și un plesi fără cap. Coadă plesiului era desprinsă de pelvis și putea fi cu ușurință mutată ca să întregească zarul. Sau puteam să iau capul zarului, să scot câteva vertebre din gâtul plesiului și să-l lipesc acolo. Cei care cunoșteau bine cele două făpturi nu se lăsau înșelați, dar proștii ar fi putut fi păcăliți. După dovezile care i se aflau sub ochi, îi era destul de ușor lui *monsieur* Prévost să tragă concluzia că eram gata să unesc cele două fiare cu lipsuri pentru a crea o a treia fiară, întreagă.

Simțeam nevoia să mă așez, atât de brusc mă lovise ideea aceea, dar nu puteam, de față cu cei doi bărbați.

— Reverenzii Buckland și Conybeare vă transmit salutările lor, a continuat Charles Lyell, fără să-și dea seama că, pomenindu-le numele, punea paie pe foc. Eu l-am avut pe Buckland profesor la Oxford și...

— Domnule Lyell, *monsieur* Prévost, l-am întrerupt eu, pot să vă spun cu mâna pe inimă că sunt o femeie cinstită. Nu aș măslui niciodată un specimen, orice ar crede baronul Cuvier! Și pot să jur pe Biblie, domnilor, chiar așa! Nu avem o Biblie aici – am avut un timp, dar a trebuit s-o vindem. Dar putem merge chiar acum la capelă și o să jur pe Biblie în fața reverendului Gleed, dacă asta ajută cu ceva. Sau putem merge la St Michael dacă preferați. Părintele de acolo nu mă cunoaște prea bine, dar cel puțin o să ne dea o Biblie.

Charles Lyell a încercat să mă întrerupă, dar eu nu mă puteam opri.

— Știu că speciemenele de-aici nu sunt întregi și vă jur că o să le aranjez întocmai așa cum le vedeți și că n-o să încerc nicidecum să le schimb părțile între ele. Coadă unui plesiozaur se poate potrivi pe corpul unui ihtiozaur, dar eu

n-aș face niciodată așa ceva. Și, desigur, capul zarului e mult prea mare ca să se potrivească pe gâtul plesiului. Nu ar merge deloc.

Băteam câmpii și cei doi rămăseseră nedumeriți, mai ales franțuzul.

Și-apoi, m-am simțit cu totul copleșită și a trebuit să mă așez, de față cu domnii aceia. Eram terminată. Și-am început să plâng, chiar acolo, în fața străinilor.

Asta l-a supărat pe franțuz mai mult decât orice cuvinte. A început să turuie ceva în franceză și domnul Lyell îl întrerupea când și când, spunând ceva în franceza lui greoaie, în timp ce nu mă puteam gândi decât că voiam s-o strig pe mama să nu le dea fraților Day decât o liră, pentru că fusesem prea generoasă cu ei și urma să avem nevoie de șilingii ăia în plus din moment ce nu mai puteam să vânez și să vând dihanii. Trebuia să mă întorc la curioșenii neînsemnate, la moniții, lemniții și grifele copilăriei mele. Și nici din astea nu aveam să pot vinde prea multe, pentru că acum erau atâția vânzători care vindeau și ei aceleași lucruri. Aveam să sărăcim din nou și Joe n-o s-apuce niciodată să-și pună atelierul pe picioare, iar mama și cu mine urma să rămânem pentru totdeauna în Cockmoile Square, în loc să ne mutăm într-o casă cu o prăvălie mai bună, sus pe deal. Mi-am plâns viitorul până ce am rămas fără lacrimi și bărbații au tăcut.

Când au fost siguri că terminasem cu plânsul, *monsieur* Prévost și-a scos batista din buzunar. Aplecându-se deasupra bucăților de piatră astfel încât să nu calce pe specimene, mi-a întins batista, ca un steag alb pe deasupra unui câmp de luptă pietruit. Când am ezitat, a fluturat-o încurajator și mi-a zâmbit ușor, arătându-mi gropițele adânci din obraji. Așa că am luat-o și m-am șters la ochi cu cea mai moale și mai albă bucată de pânză pe care am atins-o vreodată. Mirosea a tutun și m-a făcut să tremur și

să zâmbesc deopotrivă, pentru că am simțit iarăși fulgerul, o clipă doar. Am dat să i-o întind înapoi, așa mânjită de lut cum era, dar el n-a mai vrut s-o ia, dându-mi de-nțeles că puteam s-o păstrez. Atunci am început să cred că poate, la urma urmei, *monsieur* Prévost nu era iscoadă. Am împăturit batista și-am pus-o bine sub bonetă, pentru că era singurul loc din cameră neatins de mizerie.

— Domnișoară Anning, vă rog, permiteți-mi să vă vorbesc, a început Charles Lyell precaut, de teamă poate să nu mă pufnească iarăși plânsul.

Nu m-a pufnit; terminasem. Atunci am observat că-mi zicea domnișoară Anning și nu Mary.

— Poate ar trebui să vă explic ce căutăm noi aici. Anul trecut, *monsieur* Prévost a avut amabilitatea să mă găzduiască la Paris și să mă prezinte baronului Cuvier la Muzeul de Istorie Naturală, precum și să mă însoțească în expedițiile geologice din împrejurimi. Astfel încât atunci când Domnia Sa mi-a scris spunându-mi că sosește în Anglia, m-am oferit să-i arăt unele dintre cele mai importante zone geologice din sudul țării. Am fost la Oxford, Birmingham și Bristol, până jos în Cornwall și înapoi, trecând prin Exeter și Plymouth. Firește, eram dornici să ajungem și la Lyme Regis și să vă facem o vizită, să mergem pe plajele de unde adunați fosilele și să vă vedem atelierul. Într-adevăr, *monsieur* Prévost tocmai mi-a mărturisit că este cât se poate de impresionat de ceea ce vede aici. V-ar spune asta el însuși, dar, din păcate, nu vorbește engleza.

În timp ce domnul Lyell vorbea, franțuzul s-a așezat pe vine lângă ihtiozaur și a început să-și treacă degetul peste coastele lui, care erau aproape întregi și frumos împărțite, asemenea unei balustrade de fier. Nu mai puteam rămâne așezată lângă el, căci se ghemuise cu coapsele prea aproape de mine. Am luat un tăiș, am îngenuncheat lângă falca zarului și-am început să curăț marna de pe ea.

— Am dori să examinăm mai îndeaproape speci­me­nele pe care le-ați găsit, domnișoară Anning, a spus domnul Lyell. Am dori de asemenea să vedem locul de unde provin ele – acestea două și plesiozaurul pe care l-ați găsit în decembrie anul trecut. Un specimen uluitor, cu gâtul și capul extraordinare.

Am înghețat. Faptul că adusesese vorba de cea mai îngrijorătoare parte a plesiului suna îndoielnic.

— L-ați văzut?

— Desigur. Eram de față când a ajuns la sediul Societății de Geologie. Nu ați aflat toată povestea?

— N-am aflat nimic. Uneori mă simt de parc-aș fi omul din Lună, așa de puține aflu despre ce se întâmplă în lumea științei. Aveam pe cineva care îmi dădea de știre, dar... domnule Lyell, o cunoașteți pe Elizabeth Philpot?

— Philpot? Nu, nu am auzit de numele acesta, îmi pare rău. Ar trebui să fi auzit?

— Nu, nu.

Da, am gândit. Da, ar trebui.

— Ce spuneți mai devreme – despre toată povestea?

— Sosirea plesiozaurului a fost întârziată, a explicat domnul Lyell, și nu a ajuns la Londra decât aproape la două săptămâni după întrunirea societății, la care reverendul Conybeare a vorbit despre el. Știți, domnișoară Anning, în timpul întrunirii, reverendul Buckland v-a lăudat foarte mult talentele de căutătoare de fosile.

— Da?

— Da, într-adevăr. Ei, și-atunci când plesiozaurul a ajuns în sfârșit, oamenii nu l-au putut căra sus pe scări, pentru că era prea lat.

— Rama era lată de șase picioare. Știu, pentru că eu am meșterit-o. A trebuit să-l întorcem pe-o parte ca să-l scoatem pe ușa asta.

— Desigur. Au încercat aproape întreaga zi să-l ducă

sus în sala unde au loc întrunirile. În cele din urmă însă, au trebuit să-l lase în holul de la intrare, unde au venit mulți membri ai societății ca să-l vadă.

M-am uitat cum francezul se târa între zar și plesi ca să ajungă la înotătoarea din față a plesiului. Am dat din cap spre el.

— *Dânsul* l-a văzut?

— Nu la Londra, dar în drum spre Birmingham, venind de la Oxford, ne-am oprit la Stowe House, unde îl dusesse ducele de Buckingham. Domnul Lyell, deși politicos ca un domn ce era, s-a strâmbat puțin. Este un specimen splendid, dar puțin cam sufocat de colecția imensă de obiecte sculptoare a ducelui.

Am tăcut, cu mâna pe falca zarului. Deci și specimenul ăsta avea să ajungă în casa unui bogătaş, sărmanul de el, ca să se piardă în grămada de aur și argint. Îmi venea să plâng.

— Atunci dânsul – am dat din cap înspre *monsieur* Prévost – o să-i spună lui *monsieur* Cuvier că plesiozaurul nu e măsluit? Că are cu adevărat capul mic și gâtul lung și că eu n-am pus laolaltă două animale?

Monsieur Prévost și-a ridicat ochii de la plesi și ne-a aruncat o privire curioasă, care mi-a dat de gândit că înțelegea ceva engleză, deși n-o vorbea.

Domnul Lyell mi-a zâmbit.

— Nu este necesar, domnișoară Anning. Baronul Cuvier este pe deplin convins de autenticitatea specimenului, chiar și fără ca *monsieur* Prévost să-l fi văzut. A corespondat pe larg despre plesiozaur cu numeroși susținători de-ai dumneavoastră: reverendul Buckland, Conybeare, domnul Johnson, domnul Cumberland...

— Nu i-aș numi chiar susținătorii mei, am murmurat eu. Le place de mine când au nevoie de ceva.

— Vă respectă foarte mult, domnișoară Anning, a

parat Charles Lyell.

— Ei, bine...

Nu voiam să mă contrazic cu el în legătură cu ce credeau bărbații despre mine. Aveam treabă. M-am reapucat de curățat.

Constant Prévost s-a ridicat în picioare, și-a scuturat pantalonii de praf și i-a spus ceva domnului Lyell.

— *Monsieur* Prévost ar dori să știe dacă ați găsit un cumpărător pentru plesiozaur, mi-a explicat el. Dacă nu, ar dori să-l cumpere pentru muzeul din Paris.

Mi-a scăpat tăișul din mână și m-am lăsat pe spate, sprijinindu-mă pe călcâie.

— Pentru Cuvier? *Monsieur* Cuvier vrea un plesi de-al meu?

Eram așa de uimită că amândoi bărbații au început să râdă.

În doi timpi și trei mișcări, mama m-a și tras jos de pe norișorul pe care pluteam.

— Cât plătesc franțuzii pentru curioșenii? a vrut ea să știe de cum cei doi au plecat să ia masa la Trei Cești și a putut să-și părăsească taraba de afară. Sunt mai largi la pungă sau le vor și mai ieftin ca englezii?

— Nu știu, mamă, n-am vorbit despre bani, am mințit eu.

Trebuia să găsesc un moment mai prielnic să-i spun că fusesem așa de impresionată de francez încât mă învoisem să-i vând specimenul pe doar zece lire.

— Nu-mi pasă cât plătește pentru el, am adăugat. Știu doar că *monsieur* Cuvier îmi apreciază destul munca încât să vrea mai multe de la mine. Mie mi se pare de-ajuns.

Mama s-a sprijinit de tocul ușii și mi-a aruncat o privire șireată.

— Deci acum zici că plesiu' ăsta e al tău, ai?

M-am încruntat, dar nu i-am răspuns.

— Frații Day l-au găsit, nu-i așa? a continuat ea, tenace ca întotdeauna. Ei l-au găsit, ei l-au scos la lumină și tu l-ai cumpărat de la ei tot așa cum domnul Buckland, Lordul Henley sau colonelul Birch au cumpărat speci­menele tale și au zis că-s ale lor. Ai devenit și tu colecționară ca ei. Sau mijlocitoare, că văd că-l vinzi mai departe.

— Nu-i drept, mamă. Toată viața am vânat fosile. Și îmi găsesc singură majoritatea speci­menelor. Nu e vina mea că frații Day au găsit unul și n-au știut ce să facă cu el. Dacă l-ar fi săpat, curățat și vândut ei înșiși, ar fi al lor. Dar ei n-au vrut și-au venit la mine. Eu le-am supravegheat și plătit munca, iar plesiu' e al meu acum. E în grija mea, deci e al meu.

Mama și-a trecut limba peste dinți.

— Ziceai că nu ai parte de recunoașterea bărbaților, care zic că curioșeniile-s ale lor odată ce-au dat banii pe ele. Asta înseamnă că o să-i zici franțuzului să pună numele fraților Day lângă al tău pe etichetă, când îl expune la Paris?

— Bineînțeles că nu. Nici pe-al meu n-o să-l treacă pe etichetă. Nimeni n-a făcut asta.

Am spus-o ca să-i închid mamei gura, pentru că știam c-avea dreptate.

— Poate că diferența dintre un vânător și-un colecționar nu-i așa de mare cum ai zis tu în toți anii ăștia.

— Mamă! De ce vorbești așa când tocmai am primit vești minunate? Nu poți s-o lași baltă?

Mama a oftat și și-a îndreptat boneta, pregătindu-se să se întoarcă la clienții de afară.

— O mamă nu vrea decât ca odraslele ei să-și facă un rost în viață. Toți anii ăștia am văzut cum te frământă că nu primești recunoașterea lor. Dar mai bine ți-ai face griji pentru cât te plătesc. Asta contează cu-adevărat, nu? Curioșeniile sunt negoțul nostru.

Deși știam că-mi voia binele, vorbele ei m-au durut. Da, aveam nevoie să fiu plătită pentru ceea ce făceam. Dar acum fosilele însemnau pentru mine mai mult decât banii – ele deveniseră un mod de viață, o întreagă lume de piatră din care făceam parte. Uneori mă gândeam până și la propriul meu trup de după moarte și la cum avea să se preschimbe în piatră peste mii și mii de ani. Ce ar fi înțeles cineva despre mine dacă m-ar fi găsit și dezgropat din stâncă?

Mai mult decât orice, voiam s-o iau în sus pe Silver Street până la Morley Cottage și să mă așez la masa din salon a surorilor Philpot, plină de fosilele de pești ale domnișoarei Elizabeth, și să vorbesc cu ea. Să-mi aducă Bessy o ceșcă de ceai, pe care să mi-o trântească în față și să bombăne, și să privim cum se schimbă lumina peste Golden Cap. M-am uitat la acuarela cu acea imagine pe care o desenase domnișoara Elizabeth și pe care mi-o dăduse mie nu cu mult înaintea certei noastre – copaci și căsuțe în față și dealurile de-a lungul coastei, scăldate într-o lumină blândă, în depărtare. Nu erau oameni în tablou, dar mereu simțisem că parcă eram și eu acolo undeva, doar că nu mă vedeam, căutând curioșenii pe plajă.

Următoarele două zile mi le-am petrecut ocupându-mă de domnul Lyell și de *monsieur* Prévost, pe care i-am dus pe plajă ca să le arăt de unde scosesem fiarele și să-i învăț cum să găsească alte curioșenii. Niciunul nu avea ochi pentru asta, deși au găsit câteva bucățele și fragmente. Chiar și atunci, norocul a fost de partea mea, pentru că am găsit un alt ihtiozaur chiar sub ochii lor. Ne aflam pe faleza de lângă locul unde descoperisem celălalt zar, când am zărit o mandibulă cu dinți cu tot, aproape chiar sub picioarele franțuzului. Cu ciocanul, am scos câteva bucăți din stâncă pentru a-i dezgropa ochiul, vertebrele și coastele. Era un specimen bun, mai puțin coada strivită, care arăta ca o

roată de la căruță peste care trecuse altă căruță. Mărturisesc că a fost încântător să mânuiesc ciocanul și să scot făptura la lumină chiar sub ochii lor.

— Domnișoară Anning, chiar sunteți o vrăjitoare! a exclamat domnul Lyell.

Și *monsieur* Prévost era impresionat, deși nu putea s-o spună în engleză. Și eu eram la fel de fericită că el nu putea să vorbească, pentru că mă puteam bucura de compania sa fără să trebuiască să-mi fac griji în legătură cu ce ar putea însemna cuvintele sale frumoase.

Bărbații au vrut să vadă mai mult, așa că a trebuit să trimit după frații Day ca să dezgroape zarul cât i-am dus la Cimitirul Amoniților de pe plaja Monmouth și de-a lungul golfului Pinhay la vânat de crinoizi. Numai după ce au plecat, îndreptându-se spre Weymouth și Portland, am fost în sfârșit liberă să mă întorc la plesi. Trebuia să-l curăț repede, pentru că *monsieur* Prevost plănuia să se întoarcă în Franța peste zece zile. Aveam să lucrez zi și noapte ca să fie gata, dar merita osteneala. Așa era meseria asta: luni în șir, fiecare zi semănase cu cea de dinainte, mai puțin vremea schimbătoare, iar eu vânam pe plajă. Apoi au apărut trei fiare și doi străini și dintr-odată m-am văzut silită să renunț la somn ca să termin de pregătit specimenul.

Poate pentru că nu m-am mișcat din atelier până ce plesiul n-a fost gata și bărbații n-au plecat, nu am aflat decât atunci când toată lumea din oraș știa deja. A trebuit să mă strige mama într-o dimineață, de deasupra, de la masa de-afară, ca să mă scoată din atelier.

— Ce e, mamă? am mârâit eu, dându-mi părul din ochi și murdărimdu-mă de argilă pe frunte.

— E Bessy, a zis mama, arătând-o cu degetul.

Servitoarea surorilor Philpot urca pe Coombe Street. Am alergat după ea și-am prins-o din urmă chiar când era

pe punctul să intre la brutărie.

— Bessy! am strigat-o.

Bessy s-a întors și a mormăit nemulțumită când m-a văzut. A trebuit s-o apuc de braț ca să nu se repeadă înăuntru. Și-a dat ochii peste cap.

— Ce vrei?

— V-ați întors! V-ați... dânsale... domnișoara Elizabeth e bine?

— Ascultă aici, Mary Anning, a zis Bessy, întorcându-se spre mine. Să le lași în pace, ai auzit? Ești ultimul om pe care vor să-l vadă. Să nu te prind că te-appropii de Silver Street.

Bessy nu mă plăcuse niciodată, așa că nu mă miram că-mi spunea asta. Trebuia doar să-mi dau seama dacă era adevărat. Am încercat să-i cercetez chipul în timp ce vorbea. Părea supărată, agitată și furioasă. Și nu voia să se uite la mine, ci își tot întorcea fața într-o parte și-n alta, în speranța că avea să vină cineva s-o scape din ghearele mele.

— Nu-ți fac niciun rău, Bessy.

— Ba da, îmi faci, mi-a șoptit ea printre dinți. Să stai departe de noi! Nu ești bine-venită la Morley Cottage. Aproape c-ai omorât-o pe domnișoara Elizabeth, așa să știi. În noaptea în care i-a fost cel mai rău am crezut c-am pierdut-o, așa de rea a fost pneumonia. N-ar fi făcut-o niciodată dacă nu erai tu. Și de-atunci nici n-a mai fost la fel. Așa că s-o lași în pace!

Bessy m-a împins la o parte și a intrat în brutărie.

M-am întors pe Coombe Street, dar când am ajuns în Cockmoile Square nu m-am dus la mama, care vindea la tarabă. În schimb, am luat-o pe Bridge Street, am traversat piața prin fața Sălii Publice și a hanului Trei Cești și-am intrat pe Broad Street. Dacă era să fiu trimisă la plimbare, voiam s-o aud din gura surorilor Philpot, nu a lui Bessy.

Era zi de piață și în Shambles lumea forfotea, tarabele

întinzându-se până la jumătatea lui Broad Street. Locul viermuia de oameni; să-mi fac drum printre ei era ca și cum aș fi încercat să înaintez prin apa mării când venea marea. Dar mi-am văzut de drum, pentru că știam că trebuie.

Din pricina mulțimii, mi-a luat ceva s-o zăresc, coborând dealul cu pașii ei mărunți și sprinteni și cu spatele drept. Era ca o siluetă vagă la orizont, care în momentul în care se apropie ia forma limpede a unei corăbii. În clipa aceea, m-am simțit străfulgerată și m-am oprit locului, lăsând iureșul de oameni din jur să treacă și să se înghesuie pe lângă mine.

Elizabeth Philpot era înconjurată de oameni, dar era singură, neînsoțită de surorile ei. Arăta mai slabă, aproape scheletică, și bine cunoscuta ei rochie violet îi atârna pe trup, boneta încadrându-i chipul osos. Pomeții și mai ales bărbia îi erau și mai ascuțite, lungi și oasoase ca ale unui zar. Dar mergea cu pași hotărâți, ca și cum ar fi știut exact unde se ducea și când s-a apropiat i-am văzut ochii cenușii foarte strălucitori, de parcă îi aprindea o lumină dinăuntru. Am răsuflat adânc, căci nici nu-mi dădusem seama că-mi țineam respirația.

Când m-a văzut, i s-a luminat chipul asemenea lui Golden Cap când îl atinge soarele. Apoi am început să alerg, împingând oamenii la o parte, și cu toate astea, părea că nici nu mă mișcasem. Când am ajuns la ea, am luat-o în brațe și-am început să plâng, în fața întregului oraș, a lui Fanny Miller care se holba la noi de la o tarabă cu legume, a mamei care venise să mă caute și a tuturor celor care mă vorbiseră vreodată pe la spate și care acum mă bârfeau pe față și de care nu-mi păsa.

Nu am spus niciuna nimic, am stat doar așa, îmbrățișate, plângând amândouă, chiar dacă domnișoara Elizabeth nu plângea niciodată. După tot ce mi se întâmplase – descoperirea zarilor și a plesilor, vremea

petrecută în livadă cu colonelul Birch, întâlnirea cu *monsieur* Prévost – acela a fost fulgerul care mi-a vestit cea mai mare fericire din toată viața mea.

— M-am furișat de lângă surorile mele și tocmai veneam la tine, a spus domnișoara Elizabeth când ne-am desprins în cele din urmă una din brațele celeilalte. S-a șters la ochi. Mă bucur mult că sunt acasă. N-am crezut niciodată că Lyme o să-mi lipsească atât de mult.

— Credeam că doctorul a zis că nu puteți să mai trăiți la malul mării, că plămânii dumneavoastră sunt prea slăbiți.

Drept răspuns, domnișoara Elizabeth a inspirat adânc, și-a ținut respirația și-apoi a expirat.

— Ce știi doctorii de la Londra despre aerul marin? Aerul din Londra este mizerabil. Mi-e mult mai bine aici. Pe lângă asta, nimeni nu mă poate ține departe de peștii mei. Să nu uit, mulțumesc pentru lada cu pești pe care mi-ai lăsat-o. Sunt o încântare. Vino, să mergem pe malul mării. De-abia am văzut marea, Margaret, Louise și Bessy nu mă lasă să ies din casă. Își fac prea multe griji pentru mine.

A pornit-o din nou pe Broad Street și eu am urmat-o șovăind.

— O să se supere pe mine dacă vă las, i-am spus. Sunt deja supărate că din pricina mea v-ați îmbolnăvit.

Domnișoara Elizabeth a pufnit.

— Prostii. Nu tu m-ai pus să stau o seară-ntreagă pe un palier în curent, nu? Nici să mă duc la Londra pe mare. Sunt cu totul răspunzătoare pentru nebuniile astea.

Vorbea ca și cum nu-i părea deloc rău pentru nimic din ce făcuse.

Apoi mi-a povestit despre întrunirea de la Societatea de Geologie și cum domnul Buckland și reverendul Conybeare se învoiseră să-i scrie lui Cuvier și cum domnul Buckland le spusese lucruri frumoase despre mine domnilor

adunați acolo, deși nu fuseseră consemnate în procesul verbal al întrunirii. Iar eu i-am povestit despre *monieur* Prévost și despre plesiozaurul care avea să ajungă în colecția lui *monsieur* Cuvier de la muzeul din Paris. Era minunat să vorbesc din nou cu ea, dar, dincolo de cuvinte, stăteam cu inima strânsă, căci știam că trebuia să fac ceva greu. Trebuia să-i spun că-mi pare rău.

Ne plimbam pe Promenadă atunci când am pășit și m-am oprit în fața ei astfel încât să nu poată trece mai departe.

— Domnișoară Elizabeth, îmi pare rău pentru toate lucrurile pe care vi le-am spus, am zis dintr-o suflare. Că am fost așa de mândră și de înfumurată. Că am râs de peștii și de surorile dumneavoastră. M-am purtat îngrozitor cu dumneavoastră și am greșit, după tot ce-ați făcut pentru mine. Mi-a fost dor de dumneavoastră în toți anii ăștia. Și-apoi v-ați dus la Londra pentru mine și era să muriți...

— Ajunge. Elizabeth Philpot a ridicat mâna. Întâi și-ntâi, de-acum încolo trebuie să-mi spui Elizabeth.

— Eu... Bine. E... Elizabeth.

Era foarte ciudat să nu-i spun domnișoară.

Domnișoara Elizabeth și-a reluat drumul.

— Și nu trebuie să-ți ceri scuze pentru călătoria mea la Londra. La urma urmei, a fost alegerea mea. Și, de fapt, îți sunt recunoscătoare. Călătoria la Londra pe *Unity* a fost cea mai frumoasă aventură din viața mea. M-a schimbat în bine și nu o regret absolut deloc.

Ceva se schimbase la ea, deși nu puteam spune ce anume. Parcă ar fi fost mai limpede. Dacă ar fi desenat-o cineva, ar fi folosit linii apăsate și puternice, pe când înainte ar fi desenat-o cu tușe slabe și mai multe umbre. Era ca o fosilă care fusese curățată și expusă, astfel încât toată lumea să o vadă așa cum era cu-adevărat.

— Cât despre cearta noastră, și eu am spus lucruri pe care le regret, a continuat ea. Eram geloasă pe tine, cum ai

spus atunci, nu numai pentru colonelul Birch, dar și pentru cunoștințele tale despre fosile – pentru priceperea ta în a le găsi și a înțelege ce sunt. Eu nu o să am niciodată talentul ăsta.

— Oh.

Mi-am ferit ochii, pentru că era greu să-i îndur privirea strălucitoare și cinstită.

Tot mergând și vorbind, ajunsesem la capătul digului Cobb. Valurile se ciocneau de el, împrăștiind o brumă fină de apă care îi făcea pe pescăruși să se înalțe tot mai sus pe cer.

— Știi ce, mi-ar plăcea să văd Cimitirul Amoniților, m-a anunțat domnișoara Elizabeth. A trecut atâta timp.

— Sunteți sigură că puteți merge așa de departe, domnișoară Elizabeth? Nu trebuie să vă obosiți după boală.

— Nu te mai agita, Margaret și Bessy se-agită destul. Nu și Louise, slavă Domnului. Și spune-mi Elizabeth. O să-ți tot amintesc până te obișnuiești.

Așa că ne-am continuat drumul de-a lungul plajei, braț la braț, vorbind până ce n-am mai avut ce să spunem, ca o furtună care se stinge de la sine, și ochii ne-au căzut pe pământ, unde ne așteptau curioșeniile să le găsim.

10

Tăcem laolaltă

Mary Anning și cu mine vânăm fosile pe plajă; ea făpturile ei, eu peștii mei. Ochii ne sunt ațintiți asupra nisipului și a pietrelor pe când înaintăm de-a lungul țărmului în ritmuri diferite, una din noi luând-o întâi înainte, apoi cealaltă. Mary se oprește să despice un nodul și să vadă ce stă ascuns înăuntrul lui. Eu scormonesc prin argilă, căutând ceva nou și miraculos. Vorbim puțin, pentru că nu e nevoie. Tăcem laolaltă, fiecare în lumea ei, știind că

cealaltă se află chiar alături.

POST-SCRIPTUM

Răbdarea cititorului

Numele lui Mary Anning a apărut pentru prima dată într-un context științific în 1825, în Franța, atunci când Georges Cuvier l-a introdus în legenda ce însoțea ilustrația unui specimen de plesiozaur, în cea de-a treia ediție a cărții sale *Discours sur les révolutions de la surface du globe* („Discurs asupra prefacerilor revoluționare de la suprafața Pământului”). În Marea Britanie, ea a fost menționată prima dată într-un articol despre coproliți scris de William Buckland în 1829; la vremea aceea, ea și Bukland descoperiseră faptul că pietrele de bezoar erau materiile fecale ale ihtiozaurilor și plesiozaurilor. Tot ea a descoperit și primul specimen complet de pterodactil (numit astăzi pterozaur) din Marea Britanie, precum și un *Squaloraja*, un animal ce face trecerea între rechini și calcani care a devenit un specimen tip.

Mary Anning nu s-a căsătorit niciodată și a trăit împreună cu mama sa până la moartea lui Molly, în 1842. Cele două s-au mutat din Cockmoile Square într-o casă cu prăvălie de pe Broad Street, în 1826. Câinele lui Mary, Tray, a fost ucis de o alunecare de teren din 1833, stânca s-a prăbușit la câțiva pași de Mary. Ea a murit de cancer la sân în 1847, la vârsta de patruzeci și șapte de ani. Este înmormântată în cimitirul bisericii St Michael, căreia i s-a alăturat în ultima parte a vieții. Ihtiozaurul și plesiozurul descoperiți de ea sunt expuși la Muzeul de Istorie Naturală din Londra, iar plesiozaurul fără cap pe care Cuvier l-a cumpărat de la ea este expus în Galeria de Paleontologie a Muzeului Național de Istorie Naturală din Paris.

În 1834, omul de știință elvețian Louis Agassiz a venit

la Lyme și a studiat colecția de pești fosili a lui Elizabeth Philpot. El le-a mulțumit lui Elizabeth și lui Mary Anning în cartea sa *Recherches sur les poissons fossils* („Cercetare asupra peștilor fosili”) și a dat numele lor unor specii de pești. Elizabeth le-a supraviețuit lui Mary Anning și surorilor sale și a murit în 1857, la vârsta de șaptezeci și opt de ani. Nepotul său John i-a moștenit proprietatea și, în 1880, soția sa a donat colecția de fosile a familiei Philpot Muzeului de Istorie Naturală al Universității Oxford, unde și astăzi există numeroase sertare pline cu superbe sale specimene. Strănepotul lui Elizabeth, Thomas, a înființat ulterior Muzeul Philpot de la Lyme Regis. Printr-o alegere nimerită, muzeul este astăzi găzduit de o clădire frumoasă situată pe locul unde exista altădată casa din Cockmoile Square a familiei Anning, unde alături de numeroase comori legate de istoria orașului, este expus și ciocanul pentru fosile pe care Richard Anning l-a meșterit pentru Mary.

Joseph Anning a devenit maestru tapițer în 1825, s-a căsătorit în 1829 și a avut trei copii. Se pare că Mary Anning nu s-a înțeles deloc cu soția lui. Joseph a reușit să ducă viața respectabilă după care tânjea, supraveghind slujbele și acțiunile caritabile ale bisericii.

Locotenent-colonelul Thomas James Birch a devenit Thomas James Bosvile în 1824, când a moștenit titlul și domeniul familiei din Yorkshire. A murit în 1829.

William Buckland a găsit până la urmă o femeie care să-l ia de bărbat, în 1825 – stătea în fața lui în poștalion, citind un volum de Cuvier. El a continuat să-și croiască drum cu furculița prin regnul animal și să încerce să împace geologia cu convingerile sale religioase. Mai târziu, a devenit decanul Școlii Westminster, însă spre sfârșitul vieții a suferit de o boală mintală și a trebuit să fie internat într-un azil.

Între 1830 și 1833, Charles Lyell a publicat *Principles*

of Geology („Principii de geologie”), text pe care s-a întemeiat geologia modernă; Charles Darwin l-a luat cu el în călătoria sa pe *Beagle*.

Jane Austen a fost în Lyme în septembrie 1804 și nu văd niciun motiv pentru care ea și Margaret Philpot să nu se fi putut afla în același timp în Sala Publică a orașului. Aceasta chiar l-a cunoscut pe Richard Anning când s-a dus la atelierul său, tocmindu-se asupra prețului pentru repararea unui capac stricat de cufăr. Potrivit unei scrisori către sora ei, Richard Anning i-a cerut o sumă mult prea mare, prin urmare Jane Austen a apelat la serviciile altcuiva.

Făpturi uluitoare este o operă de ficțiune, dar multe dintre personajele ei au existat cu-adevărat, iar unele evenimente, precum licitația colonelului Birch și întrunirea de la Societatea de Geologie, la care reverendul Conybeare a vorbit despre plesiozaur, chiar s-au întâmplat. Și Mary chiar și-a notat în josul unei lucrări științifice pe care o copiase de mână: „Când voi scrie eu o lucrare științifică, nu va avea decât o prefață”. Din nefericire, nu a scris-o niciodată.

Atitudinile din secolul XXI asupra timpului și orizontul de așteptare al cititorilor sunt foarte diferite de cursul pe care l-a avut viața lui Mary Anning. Ea și-a petrecut fiecare zi, an de an, pe plajă, făcând același lucru. Eu am luat evenimentele din viața ei și le-am condensat pentru a construi o narațiune care să nu pună la grea încercare răbdarea cititorului. De aceea evenimentele, deși sunt în ordine cronologică, nu coincid întotdeauna cu datele și cu duratele reale. În plus, bineînțeles că am inventat multe lucruri. De exemplu, deși au existat bârfe despre Mary și Buckland și despre Mary și Birch, nu a existat niciodată vreo dovadă concertă. Aici numai un scriitor poate interveni.

Aș dori să le mulțumesc următorilor: colectivului bibliotecilor de la Societatea de Geologie și Muzeul de Istorie

Naturală din Londra; celui de la Muzeul Philpot de la Lyme Regis, Muzeul Comitatului Dorset și Centrul de Istorie a Dorsetului de la Dorchester; celor de la Muzeul Dinozaurilor din Dorchester, unde am aflat pentru prima dată de Mary Anning; lui Philippe Taquet de la Muzeul Național de Istorie Naturală din Paris; lui Paul Jeffery de la Muzeul de Istorie Naturală al Universității Oxford; lui Maureen Stollery, pentru ajutorul pe care mi l-a dat la întocmirea arborelui genealogic al familiei Philpot; Alexandriei Lawrence; lui Jonny Geller; lui Deborah Schneider; Susan Watt; Carole DeSanti; și lui Jonathan Drori.

Mai presus de toate, există trei persoane cărora aș dori să le aduc mulțumiri: Hugh Torrens, care știe mai multe decât oricine despre Mary Anning și care s-a purtat foarte amabil cu mine. Lui Jo Draper, care este o sfântă și care mi-a deschis fișierele Muzeului Philpot, trimițându-mi frânturi de informații, și care îmbină erudiția cu multă delicatețe și umor. În cele din urmă, lui Paddy Howe, un vânător de fosile ca nimeni altul care mi-a dăruit multe fosile și care m-a dus pe plaja dintre Lyme și Charmouth ca să găsim și mai multe, învățându-mă cu răbdare, inteligență și bunăvoință.

Lecturi suplimentare

Deborah Cadbury, *The Dinosaur Hunters: A True Story of Scientific Rivalry and the Discovery of the Prehistoric World*, 2000 (MB); *Terrible Lizard: The First Dinosaur Hunters and the Birth of a New Science*, 2001 (SUA)

William Conybeare și Henry De La Beche, articolele despre ihtiozaur și plesiozaur scrise pentru Societatea de Geologie, 1821, 1822, 1824, retipărite în *The Dinosaur Papers, 1676-1906*, editată de David B. Weishampel și Nadine M. White, 2004

Jo Draper, *Mary Anning's Town: Lyme Regis*, 2004

John Fowles, *A Short History of Lyme Regis*, 1991

Charles C. Gillispie, *Genesis and Geology: A Study in the Relations of Scientific Thought, Natural Theology, and Social Opinion in Great Britain, 1790-1850*, 1951

S.R. Howe, T. Sharpe, H.S. Torrens, *Ichthyosaurs: A History of Fossil „Sea-Dragons”*, 1981

W.D. Lang, diverse articole despre Mary Anning apărute în *Proceedings of the Dorset Natural History and Archaeological Society*, 1936-1963

Christopher McGowan, *The Dragon Seekers: The Discovery of Dinosaurs During the Prelude to Darwin*, 2001

Judith Pascoe, capitolul despre Mary Anning din *The Hummingbird Cabinet: A Rare and Curious History of Romantic Collectors*, 2005

Patricia Pierce, *Jurassic Mary: Mary Anning and the Primeval Monsters*, 2006

George Roberts, *Roberts' History of Lyme Regis and Charmouth*, 1834

Martin J.S. Rudwick, *Bursting the Limits of Time: The Reconstruction of Geohistory in the Age of Revolution*, 2005; și *Worlds Before Adam: The Reconstruction of Geohistory in the Age of Reform*, 2008

Philippe Taquet, „Quand les Reptiles marins anglais traversaient la Manche: Mary Anning et Georges Cuvier, deux acteurs de la découverte et de l'étude des Ichthyosaures et des Plésiosaures” în *Annales de Paléontologie* 89 (2003): 37-64

Crispin Tickell, *Mary Anning of Lyme Regis*, 1996

Hugh Torrens, „Mary Anning (1799-1847) of Lyme; «the greatest fossilist the world ever knew» „, în *British Journal for the History of Science* 28 (1995): 257-84

CUPRINS

1. Altfel decât toate pietrele de pe țărm
 2. O îndeletnicire murdară și misterioasă, nedemnă de o doamnă
 3. Ca și cum ai căuta un trifoi cu patru foi
 4. Este o mârșăvie
 5. O să ne preschimbăm în fosile, prizonieri pentru totdeauna în nisipul plajei
 6. Și eu eram puțin îndrăgostită de el
 7. Ca fluxul care lasă un semn adânc pe plajă și-apoi se retrage
 8. O aventură într-o viață lipsită de aventuri
 9. Fulgerul care mi-a vestit cea mai mare fericire
 10. Tăcem laolaltă
- POST-SCRIPTUM. Răbdarea cititorului
- Lecturi suplimentare